

ΝΕΟΣ
ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ὑπὸ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΝ Τῃ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣΤΗΡΙΩ

*Ἡξιώθη τοῦ Ζαυπείου βραβείου ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου
πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.*

ΤΟΜΟΣ ΟΓΔΩΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΔΛΑΡΙΟΥ
1911

Ο ΜΑΡΚΙΑΝΟΣ ΚΩΔΙΞ 524¹

102 (φ. 396). 'Ανεπίγραφα ἐπιγράμματα εἰς ἅγιον Μάρκον.

*Ἐχουσιν ὅλα ὧδε·

Καλεῖ σε, Μάρκε, Χριστὸς ἐξ Αἰγυπτίων
οἷς αὐτὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ πατρὸς λέγεις·
ἤρουρᾶς γὰρ ἔνδον φῶς διαυγάζει μέγα,
πρὸς τὴν ἄνω δὲ Ναζαρέτ μετανάγει.

Τοῖς σοῖς κρατίστοις προσπεσόντα σχοινία
ἔτειναν εἰς γῆν, Μάρκε, πρὸς Αἰγυπτίους,
πλὴν ἀλλὰ, σαρκῶν κἂν διεσπᾶσθῃ φύσις,
ὅστοῦν ὅμως σὸν οὐδὲ θριξ̄ λείψει μία.

Εἰ Πέτρος ἐστὶ πέτρα τῆς ἐκκλησίας,
υἱὸν δ' ἐκεῖνος ἀγαπητὸν σε γράφει,
ναὶ καὶ σὺ ταύτης, Μάρκε, συνδέτης λίθος
Εὐαγγελίου τετραγωνίσας βίβλους.

103 (φ. 396). 'Ανεπίγραφον εἰς τάφον Τζουκανδύλη Γουδέλη.

*Ἐχει ὅλον ὧδε·

Καινός τις οὔτος τύμβος ὃν βλέπεις, ξένε·
τὰ βάθρα μὲν γὰρ δυστυχημάτων γέμει
ἕλην λαχόντα δάκρυα, στόνους, πόνους,
τὰ δ' ἔνδον ἄλλως εὐτυχεστάτως ἔχει
5 ὧς οἷα θησαύρισμα κακῶν μυρίων.

¹ Συνέχεια καὶ τέλος ἐκ τοῦ Τόμου Η' σ. 59.

- Κρύπτει γὰρ ἄνδρα τὸν τόσον Ἰζικανδύλιν,
τὸν πανσέβαστον μυριαχῶς Γουδέλιν
ἐξ ἀξίας τὲ καὶ γεραρῶν χαρίτων,
οὐ καὶ παρ' αὐτῆς τῆς γενναρχίας κλέος.
10 Ἡ πατρομῆτορ καὶ γὰρ αὐτοῦ συγγίνη
Βοτανειάτη βασιλεῖ Νικηφόρῳ,
ἧς ἄξιον βλάστημα φυὲν εὐρέθη,
οὐ κόσμος ἦν φρόνησις, οὐ γνώσις ξένη,
οὐ χειλέων ἔβλυζε γλυκάζων λόγος.
15 οὐ χεῖρας ὠραῖζεν ἀνδρείας χάρις,
ὅς ἐρμαϊκῶν ἀγλαϊσμάτων γέμων
ἔπνει τὸν Ἄρην, πῦρ κατ' ἐχίθηρῶν ἀπέπνει,
βουληφορεῖν δεξιὰν λαχὼν φύσιν
στρατηγετεῖν ἄριστος ἦν ἐν ταῖς μάχαις.
20 Τοιοῦτον αὐχῶν καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα
εἰς χεῖρα καὶ βούλευμα καὶ στραταρχίαν
ἐντεῦθεν αὐτὸν ἐγγράφει τοῖς γνησίοις
ἄναξ Μανουῆλ διπλοπόρφυρος κλάδος,
ὄν γῆς τετραμέρεια δεσπότιν ἔγνω
25 χειρῶν κράτος φρίξασα καὶ φρενῶν βάρος.
Πρὸς ἔννομον δὲ τοῦ βίου κοινωνίαν,
αὐτῷ συνάπτει Κομνηνὴν Εὐδοκίαν,
Θεοδώρας ὄρηκα βλαστοῦ πορφύρας,
ἐξ αὐτάνακτος Λυσόνων Ἀλεξίου.
30 Καὶ σώματος μὲν παγκάλιν εὐπλαστίαν
πλουτοῦσαν ὡς ἄγαλμα φύσεως μέγα
καὶ ψυχικῶν δὲ καλλονῶν ἀποκρύφῳ
φαιδρῶς διαπρέπουσαν ἐν λαμπυδίῳ,
ἀρχαῖς δὲ χωρῶν λαμπρύνει πολυφθόνοις
35 ἔχων παρ' αὐταῖς καρδίας ταῖς ἀγκάλαις.
Ἄλλ' ὦ ρέων ἄστατε, παμφάγε χρόνε,
ὦ καρπὲ θνητότητος ἀρχαίου ξύλου,
ἀνθεὶ μὲν αὕτη καὶ δοκεῖ θάλλειν ὅσον
ὡς ἄμπελος φοῖνικι συρριζομένη,
40 πλὴν ἀλλὰ βότρυς οὐκ ἀπ' ἀμφοῖν ἐξέψυ,

- νόσοις τρυχωθέντος δε ταύτοις δυσφόροις
τέλος στερεῖται τῆς καλῆς συμψυχίας,
τῶν ἀμφίων δε συγκαλυφθεῖσα γνώφῳ,
δείκνυσι λύπης ἐγγυθὲν ταύτη σκότος,
45 τρυγῶν δε φιλό(μ)ευνος ἐκλελειμμένη
ἀείδακρυς ρεῖ τὸν παρέρποντα χρόνον.
Τοιοῦτος οὔτος τύμβος ἀλγεινῶν ὄλος.
Σὺ δ' ἀλλὰ θρηνῶν τὴν ταχύφθαρτον φύσιν
εἶχου πλεον σχεῖν τὸν λυθέντα πρὸς κόνιν
50 σκίνωμα τρυφῆς τὴν ἀείζωον χλόιν.

104 (φ. 40^a). «Διδασκαλία σύντομος καὶ σαφεστάτη περὶ τε τῶν
δέκα κατηγοριῶν καὶ τῶν προτάσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν περὶ ὧν
τίς προδιδαχθεὶς εἰς πᾶσαν μὲν μᾶλλον ἐπιστήμην καὶ τέχνην, ἐξαι-
ρέτως δὲ εἰς ῥητορείαν εὐκόλως ἐμπορεύεται. Τοῦ ὑπερτίμου κυροῦ
Μεγαλ τοῦ Ἡελλοῦ».

Ἄρχ. Ἐπειδὴ τισὶν οὐκ οἶδ' ὅθεν εἶπεῖν.

105 (φ. 45^b). «Εἰς εἰκόνα τοῦ Χαιρετισμοῦ». Στίχοι 8.

Ἄρχ. Πλάνη γυναικός, ἴδονῆς γεῦσις ὄφης.

106 (φ. 45^b). «Εἰς τὴν Ὑπαπαντήν».

Ἄρχ. Ὁ μὲν Δανιὴλ τὴν θεοῦ δόξαν βλέπων
ὄρᾳ παλαιὸν ἡμερῶν ἐπὶ θρόνου.

107 (φ. 45^b). Ἐτερον ἀνεπίγραφον. Στίχοι 20.

Ἄρχ. Πολλὰς μὲν ἔσχον δωρεῶν ἕλας, κόρη.

108 (φ. 45^b). «Εἰς τὸ στέμμα τοῦ κυροῦ Ἀλεξίου δωρηθὲν αὐτῷ
παρὰ τοῦ πρωτοσιβαστοῦ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Προτείνει . . . μὲν ὑψόθεν σοι τὸ στέφος,
Ἀλέξιε, βλάστημα τριπλῆς πορφύρας,
ἢ τοῦ θεοῦ χεῖρ' τοῦτο δ' ἐντίθησί σοι
ὡς κληρονόμῳ τοῦ προπαπφοῦ κράτους

5 πατήρ σός ἀναξ Μανουήλ αὐτοκράτωρ,
 κοσμοῦσι δ' αὐτὸ μαργάροις **τὲ** καὶ λίθοις
 πίστις, πόθος, δούλωσις ἀκραιφνεστάτη
 πρωτοσεβαστοῦ πρωτοβεστιαρίου.
 Εἶν δὲ τῷ τεκόντι καὶ στέψαντί σε
 10 χρόνοις **τὲ** μακροῖς εὐθετεῖν σοι τὸ στέφος
 καὶ βασιλικοῖς ἐγκαθιστάνειν νόμοις.

109 (φ. 45^b). Ἀνεπίγραφον εἰς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ κοσμηθεῖσαν
 χρυσῷ ὑπὸ Μαρίας τῆς συζύγου Μανουήλ Κομνηνοῦ.

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἐκ σοῦ μὲν ἡμῖν χαρίτων πολυτρόπων
 ἀνεστομώθη μυριόκρουνος βρύσις,
 πηγὴ θεοσφράγιστε τοῦ ζῶντος λόγου,
 πολλῶν δ' ἀγαθῶν ἀνεώχθησαν πύλαι
 5 ὁδὸν διατρίβουσι τοῦ κάτω βίου,
 ἔμψυχε Χριστοῦ παμβασιλέως πύλη.
 Τὸ πᾶν δὲ βραχεῖ συμπερικλείσαι λόγῳ,
 τὴν εὐμένειαν ἐβράβευσας πλησμίαν
 τοῦ πορφυρανθοῦς Αὐσόνων βασιλέως
 10 πιστοῦ Μανουήλ, πᾶσι φρικτοῦ βαρβάρους.
 Πρὸς ταῦτά σοι τίς¹ ἀντιτάλαντος χάρις;
 Πλὴν ἀλλὰ δεῖγμα πίστεώς τε καὶ πόθου
 δέδεξο τοῦ σοῦ χρύσειον κόσμον τύπου,
 ὃν πρὸς θαλάσσης δωρεῶν σῶν σταγόνα
 15 ἰταλοφυῆς Μαρία σοι προσφέρω.
 Καὶ νῦν μὲν ἐν γῆ σὴν χάριν πάλιν βρύε,
 τέλος δ' ὑπανοίξασα τῆς Ἑδὲμ πύλας
 ἀειχλόου γῆς ὁδὸς, κόρη, βλέπειν ὕδωρ.

†10 (φ. 46^a). «Ἐπὶ ταῖς εἰκονισθεῖσιν ἐν τῷ προπυλαίῳ τῶν
 Ἁγίων τεσσαράκοντα».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Τροχοῦ φορὰ χρόνου μὲν ἀστατουμένη

τίς

στοῖς τὸ κάλλος ῥυτιδῶθ' ἐδεικνύει,
 ἀδελφικός πόθος **δε** μὴ γηρῶν χρόνῳ
 τοῦ Συροπάλων ἐκ γένους Γεωργίου
 5 αὐθις νεουργεῖ καὶ τὸ γῆρας ἐξάγει,
 δικαιοσύνης ἥλιον γράφων μέγαν
 τὸν ἐκ σελήνης ἐκφανέντα παρθένον
 τεσσαρακοντάδα τεσσαρακοντάδε λαμπρῶν ἀστέρων
 μαρτυρικοῖς ὕδασι ἐκλαλουμένων
 ἐξᾶνθρακωθέντων **δε** πυρὶ καμίνου
 καὶ νῦν πολούντων αἰθέρος πρὸς τὰς πτύχας.
 Πᾶς γοῦν παράγων, ὡς Δαυὶδ ψάλλων γράφει,
 σκηνοῦν ἐπεύχου τοῦτον εἰς ζωῆς ὕδωρ
 κατατρυφῶν τε τῆς ἀειδρόσου χλόης.

111 (φ. 46^a). «Ἐπὶ τρικλίνῳ νεουργηθέντι χάριν τραπέζης τῶν
 μοναχῶν παρὰ τοῦ βασιλέως κῦρ Μανουήλ ἐνθα εἰκονίσθησαν σὺν
 αὐτῷ καὶ ὁ πάππος αὐτοῦ βασιλεὺς κῦρ Ἀλέξιος καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ
 βασιλεὺς κῦρ Ἰωάννης καὶ ὁ Βουλγαροκτόνος κῦρ Βασίλειος».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἄν. εἶχε κραυγὴν καὶ δομημάτων φύσις,
 πάντως ἂν εἶπεν ἡ μονὴ τοῦ Μωκίου
 τοῦ καὶ θύτου πρὶν καὶ τυθέντος ἐν τέλει
 Σαμψῶν **τὲ** πηγῆς μυριοκρούνου μύρου
 5 ὡς ἐπλασαν με χεῖρες αὐτοκρατόρων.
 Καὶ γὰρ τετρακτὺς ὧδε τῶν βασιλέων
 γραφεῖσα τοὺς βλέποντας εἰς μνήμην ἄγει
 ὡς πρῶτα μὲν σκῆνωμα τῶν μονοτρόπων
 δείκνυσι Βασίλειος αὐτὴν αὐτάναξ,
 10 ὃς Βουλγάρων μάχαιραν ἠκονημένην
 ἤμειψεν εἰς ἄροτρον ἀστέκτω κράτει,
 Ἀλέξιος δὲ Κομνηνὸς περσοκτόνος
 εἰς κοινὸν αὐτοῦς ἐγκαθιστάνει βίον,
 ζωαρκὲς ἅπαν ἀφθονωτάτως νέμων,
 15 Ἰωάννης τούτου **δε** παῖς ἐκ πορφύρας
 ὁ Σκυθοπερσόλεθρος οὐ λήγει βρύων

εὐεργεσιῶν μυριοτρόπους λύσεις.
 Βλαστός **δε** τούτων Μανουὴλ αὐτοκράτωρ
 πορφυροθαλής, αὐτὸν μόνον κλῆσιν τρέμει
 20 Παίων, Ἰταλός, Δαλματίας, Πέρσης, Σκύθης
 καὶ γῆς τετραμέρεια πλουτεῖ δεσπότην,
 εἰς πολλαπλοῦν μὲν τὰς δόσεις προσαιξάνει,
 ὀωροβρυτῶν ἀπαυστα τοῖς μονοτρόποις,
 τῶν δωρεῶν δὲ τὰς ὠκυρρούς φλέβας
 25 ἀειβρυτούσας ἐμβραβεύων τῷ χρόνῳ
 χρυσοσφραγίστοις συμφραγνύς τοῖς θριγγίαις,
 ναοῦ τόσων στέγην **δε** καταρραγμένην
 λίτραις ἑκατὸν ἀντερείδει χρυσαίου,
 βάθρων δ' ἀπ' αὐτῶν τοῦτον ἰστέον τὸν δάμον,
 30 ὡς ἄν, ὅτε χρὴ τὴν φύσιν τῶν σωμάτων
 λύειν τι μικρὸν τῶν θεαρέστων πόνων,
 τράπεζαν ἀρτύωσιν ἐν τούτῳ μίαν
 εἰς ἀγάπης σύνδεσμον, εἰς ψυχῆς κραῖον.
 Ἄνθ' ὧν θεὸς κράτος μὲν αὐτοῦ κρατῶναι,
 35 οἰκουμένης δοίη **δε** τὴν μοναρχίαν
 ὡς σκῆπτρα θήσει παλάμαις Ἀλεξίου
 τοῦ πορφυρανθοῦς ἀρτιβλαστήτου κλάδου,
 εἰρηνικὴν φέροντα πάντοθεν βίαν
 μεθ' ἡλίους γέροντος εὐτυχοῦς βίου,
 40 ὡς παντάναξ δὲ συγκατατάξαι τέλος
 τοὺς βασιλεῖς εἰς βασιλείαν μίαν
 αὐτοῦ τραπέζης προσλαβὼν δαιτυμόνας.

112 (φ. 46^b). «Εἰς ἐγκολπιον ἔχον μέρος τοῦ ἁγίου λίθου ἐν ᾧ
 μετὰ τὴν ἀποκαθήλωσιν ἔθετο τὸν Χριστὸν ὁ Ἰωσήφ καὶ μέρος τῆς
 σπάθης τοῦ ἁγίου Γεωργίου».

Ἔχει ὅλον ὡδε:

Στέρνοις φέροντι τιμῆμα, Χριστέ, τοῦ λίθου,
 ἐν ᾧ νεκρὸν σμύρνη σε σινδῶν συνδέει
 καὶ μάρτυρος σου τῆς σπάθης Γεωργίου
 Κωνσταντίνῳ σὺ συμμάχει Μονομάχῳ.

113 (φ. 46^b). «Εἰς εἰκόνα κοσμηθεῖσαν τῆς ἁγίας Θεοτόκου». Στ. 24.

Ἄρχ. Τοῦ σοῦ μὲν ὕψους ἄξιον κόσμου, κόρη

...
 σὸς οἰκέτης αἰτῶ σε Ῥογέρος Λέων
 πάππου σεβαστοῦ παγκλεοῦς προηγμένος,
 πατρὸς δὲ λαμπροῦ πρωτονωβελλισίμου
 λατινογλώσσους ἐκμεταφράζων φράσεις.
 Σὺν Εἰρήνῃ δὲ τῇ βοηθῶ τοῦ βίου,
 ἧς Ἰάσεται τοῦ γένους ἀρχηγέται...

Τελ. τρυφῆς παρ' αὐτὴν τὴν ἀείδλαστον χλόην.

114 (φ. 46^b) «Ἐπὶ τάφῳ τινὸς γυναικὸς αἰφνιδίως θανούσης διὰ
 κυνάγχης».

Ἔχει ὅλον ὡδε:

Τερφθεῖς Ἀδάμ φάρυγγα καρπῶ τοῦ ξύλου
 θάνατον εὗρεν ἠδονῆς πικρὸν τέλος,
 ὃν κλῆρον ἐκλέλοιπε τοῖς ἀπεκτόνοις¹.

Ἰωάννου γοῦν Ἀρετὴ συνευνέτις

5 κουροπαλάτου τοῦ Κλαυδίουπολίστου,
 ὃν γνῶσις ᾤκείωσε καὶ πίστις πόθου
 πρωτοσεβαστῶ πρωτοβεστιαρίῳ
 αἰφνιδία φάρυγγος ἐκλείπει νόσῳ.

Ὁ δ' ἐξεγείρει τοῦτον αὐτῇ τὸν τάφον,

5 δάκρυσι πυκνοῖς λατομήσας τὸν λίθον.
 Σὺ δ' ἀλλ' ἐπεύχου τῇ παρελθούσῃ ξένε,
 καρπὸν τρυγᾶν ἄφθιτον.....²

115 (φ. 46^b). Ἐπὶ πατελίῳ χρυσῷ γεγονότι παρὰ τοῦ σεβαστοῦ
 τοῦ Καλαμάνου καὶ δοθέντι τῷ ἁγίῳ ἡμῶν βασιλεῖ [ἔχοντι] εἰκονι-
 σμένα διὰφορα κατὰ [βαρβάρων;] τρόπαια». Στίχοι 22.

Ἄρχ. ἐκ Δαυὶδ προσλαμβάνειν

κράζει Μανουὴλ αὐτάνακτος τὸ κράτος

.....

¹ ἀπεκτόνοις

² Τὸ τέλος τοῦ στίχου ἀμυδρὸν μέχρως ἀφανείας.

.....φας σεβαστὸς Δουκόπαις.

.

116 (φ. 47^α). «Ἐπιμερισμοὶ σὺν θεῷ τοῦ Ψαλτῆρος ἀπὸ φωνῆς **Γεωργίου** διδασκάλου τοῦ ἐπὶ κλην **Χοιροβοσκου**».

Πολλὰ τὰ κενὰ ἐν μέσῳ τῷ κειμένῳ ἕνεκεν ἀφανείας τῶν οἰκειῶν χωρίων ἐν τῷ ἀντιβολαίῳ, καθ' ἃ φαίνεται.

117 (φ. 88^α). «Νουθεσίαι **Ἰγνατίου** καὶ **Βαθρικού**».

Ἐνδεκα ἐν ὄλῳ τετράστιχοι μῦθοι, ὧν ὁ πρῶτος ἀρχεται

Χηλῆ¹ βοὸς πατεῖτο βατράχου τέκος.

Προηγείται δὲ τοῦ πρώτου τούτου μύθου τὸ ἐπιμύθιον Μεγίστοις μὴ συνεκτείνεσθαι.

118 (φ. 88^α). «Τοῦ **Βουλγαρίας** [**Θεοφυλάκτου**] εἰς τὸν φιλολογώτατον Ἀαρὼν κεκαθικότα αὐτὸν εἰς τὴν τένταν αὐτοῦ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Σκηνῆς Ἀαρὼν τῆς πάλαι προεστάτει
λειτουργὸς ὧν ἕναιμος ἐκ τῶν θυμάτων.

Σκηνὴν δὲ νῦν ἔπηξεν Ἀαρὼν νέος
εἰς ἦν καλῶν ἅπαντας ἐνδεεῖς στέγος

5 θύει τὸ φιλάνθρωπον ἀγνὴν θυσίαν

ζωοῦσαν, οὐ σφάττουσαν οὐς ἂν προσλάβοι

φ. 88^α || Ὁ γὰρ λόγος δέδωκεν αὐτῷ τὴν χρίσιν,

οὐ νεκροποιὸς δ' ἐστὶν ὃν χρίει λόγος.

119 (φρ 88^α). [**Τοῦ αὐτοῦ**] «Ἐτέροι».

Τὴν σαρκικὴν γέννησιν Ἀαρὼν πάλαι

ἐξ Ἀβραάμ ἔσχηκε τοῦ φιλοξένου·

ὁ νῦν δ' Ἀαρὼν τῷ φιλοξένῳ τρόπῳ

σκηνῆς ἑαυτοῦ πάντα ἔνδον εἰσάγων

5 ἐξ Ἀβραάμ ἔσχηκε τὸν κρεῖττω τόπον.

120 (φ. 88^β). [**Τοῦ αὐτοῦ**] «Εἰς μοναχὸν Μουζάλωνα σιωπῶντα».

Ἐγράφη τὸ πρῶτον χολῆ· εἶτα δὲ τὸ ο διωρθώθη εἰς ἐρυθρόν η.

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Σιγῆς, πάτερ βέλτιστε, μηδὲν μοι γράφων.

Εὐδρῆς· σιώπα· καὶ γὰρ ἐξ ἐπωνύμου

ἄφωνος ἰχθὺς καὶ δοκεῖς καὶ τυγχάνεις.

121 (φ. 88^α). Γνωμικὰ ἀνεπίγραφα.

Τὰ πρῶτα εἰς πεζὸν λόγον, ὧν τὸ πρῶτον ἔχει ὧδε· Αἱ σιωματικάι ἀπολαύσεις πλέον τὸ ὀδυνηρὸν ἔχουσι τοῦ ἠδύος. Φαίνονται δὲ γεγραμμένα κατα τάξιν ἀλφαθητικὴν τῆς προεχούσης ἐν τῷ κειμένῳ λέξεως (ἀπολαύσεις - ἀήρ - ἀριστον - ἀπόλαυσι). Εἶτα δ' ἔπονται γνωμικὰ ἐκ τριῶν ἢ πλειόνων στίχων, γεγραμμένα κατὰ τρεῖς σελίδας καὶ ἐν τάξει ἀλφαθητικῇ ἀπὸ τοῦ α μέχρι τοῦ ω. Τούτων τὸ πρῶτον ἀρχεται ὧδε·

Ἀεὶ γε, ὡς ἔοικεν, αἱ περιστάσεις.

Ἐν τῇ ᾠχῇ περὶ τὸ μέσον τῆς σελίδος **Θεολόγου**, **Αἰσώπου**, **Βαθρίου**.

122 (φ. 89^α). «Στίχοι τοῦ γεγονότα χαρτοφύλακος νομοφύλακος πρώτου τῶν Βλαχερνῶν καὶ πρωτοσυγκέλλου κυροῦ **Θεοδώρου** τοῦ **Βαλασαμῶν**, μετὰ δὲ τινα χρόνον καὶ πατριάρχου Ἀντιοχείας εἰς τὸν Ἰωσήφ ἀπογυμνούμενον τὴν αἰσθητὰ παρὰ τῆς γυναικὸς τοῦ Πεντεφρῆ ὡς ἐρωτομανούσης». Στίχοι 7.

Ἀρχ. Ἡ σωφροσύνη, κἂν κυίσκη πικροίαν.

Ἐξεδόθη ὑπὸ *Horna* Die Epigramme des Theodoros Balsamon ἐν τοῖς Wiener Studien Τόμ. ΚΕ' (1903) σ. 178 ἄρ. I.

123-160 (φ. 98^α). [**Τοῦ αὐτοῦ**] Ἄλλα ἐπιγράμματα. Μεταξὺ τούτων καὶ τάδε·

α' (φ. 90^β). «Εἰς τάφον τοῦ σκευοφύλακος κῦρ Ἰωάννου τοῦ Ἀγιοφλωρίτου¹».

Ἀρχ. Ὅσα θεὸς γέγραφεν εἰς λίθων πλάκας.

¹Ἰδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 186 ἄρ. XV.

β' (φ. 91^α). «Εἰς εὐνουχόπουλον».

Ἀρχ. Μυρμηκοφύς ἐνδεδυμένος δέμας.

¹Ἰδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 187 ἄρ. XXI.

¹ Ὁ *Horna* παρατέγνω ἀγίου Φλωρίτου.

γ' (φ. 91^α). «Εἰς ἐπικέρνην μακρὸν, ὡς ἀπὸ τοῦ εὐνουχοπούλου».

Ἄρχ. Γιγαντοφυῆς ἐνδεδυμένος δέμας.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 188 ἀρ. XXII.

Ἔϊτα δ' ἐν συνεχείᾳ τὰ ἐξῆς·

δ' (φ. 91^α). «Στίχοι ἐκδοθέντες τῷ εὐνουχοπούλῳ».

Ἄρχ. Κρήθινον ἄρτον οὐκ ἔσθουσι τὰ βρέφη

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 188 ἀρ. XXIII.

ε' (φ. 91^α). «Εἰς ἀγίαν εἰκόνα τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου»

Ἄρχ. Ἐγκάρδιον πῦρ ἀστραπηφόρου πόθου.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 188 ἀρ. XXIV Α.

ς' (φ. 91^α). «Εἰς τὴν αὐτὴν ἀγίαν εἰκόνα».

Ἄρχ. Πῦρ δρόσος δύσμαχον αὐχοῦσι κράσιν.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 189 ἀρ. XXIV Β.

ζ' (φ. 91^α). «Εἰς τὸ εὐνουχόπουλον».

Βλέπω σε, τέκνον, μὴ τρέμοντα τὴν μάχην,

· · · · ·

Ἄντιλαβοῦ μοι καὶ νίκη[ς] σῆς¹ τὸ κλέος

· · · · ·

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 190 ἀρ. XXV.

η' (φ. 92^α). «Εἰς τὸν θεῖον ναὸν τοῦ οἴκου² τοῦ λογοθέτου τὸν ποτέ³ ὄντα λουτρόν».

Ἄρχ. Πίστις μελιτώσασα πηγῶν πικρίας.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 190 ἀρ. XXVI.

θ' (φ. 92^α). «Εἰς τὸν ἱστορηθέντα βασιλεῖα κῦρ Ἰσαάκιον ἐντὸς τοῦ ἀγίου λούματος τῆς ἀγίας Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας».

Ἐχει ὅλον ὧδε·

Τὸ σφαιροειδὲς τοῦτο θερμοκεντρίον

λόγος μὲν οὐράνωσεν αὐτοκρατόρων,

χρόνος δ' ἀπανταύρωσεν ἀπαντοφθόρος⁴.

¹ νίκησῆς Γραπτίαν νίκης σῆς. Ὁ *Horna* ἐξέδωκε νίκης ῆς, οὐδὲν σημεῖον περὶ τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος.

² Ὁ *Horna* παρέλειψε τὰς λέξεις τοῦ οἴκου.

³ Ὁ *Horna* γράφει τὸν ποτε.

⁴ Ἡ λέξις ἀπαντοφθόρος ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ Βαρβερνῇ κώδικι ὁ παντοφθόρος ἀπαντὰ καὶ ἐν τῷ ἐνῆτοι στίχῳ τοῦ κατωτέρω ὑπ' ἀρ. ιζ' ἐπιγράμματος ἐν φ. 94^α τοῦ κώδικος.

κᾶν γὰρ Σολομώντειον εἶχεν ἀψίδα,

5 πηγὴν Σιλωὰμ ἀπὸ θερμῶν ὑδάτων,

καὶ θαυματουργόδρυτον ἐν νόσοις φρέαρ,

ἀλλ' ὁ βριαρὸς θυμολευστήσας χρόνος

ἀπραξίας χάλαζαν οὐ μετρομένην

τὰς ῥυπτικὰς ἔπαυσεν αὐτῶν δυνάμεις·

10 οὐκ ἦν γὰρ, ὡς ἔοικεν, ἀγγέλου χάρις,

τὴν ψυχροποιὸν ἐξάγουσα κακίαν

καὶ θερμοποιὸν εἰσάγουσα χρυσίον.

Οὕτω δὲ τούτων δυστυχῶς πεπραγμένων,

ἔδει τὰ πεμπέλια τοῦ χρόνου θράση

15 ὥσπερ τὰ ταντάλεια συμπάσχειν πάθῃ

καὶ τὰ φονευτήρια τῶν νόσων βέλη

ὡς κοσμοσωτήρια συντρέχειν πάλιν.

Ἐξῆλθε λοιπὸν ἐκ Σιῶν σωτηρία

πιστὸς βασιλεὺς ἀλλήλων πρωτοστάτης,

20 οὐ τόξα χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ συντρίβων.

ὥσπερ κατεσπάθῃσε τὴν τυραννίδα,

ἀλλὰ ποταμοὺς ὑπομετρῶν χρυσοῦ

καὶ τὰς παλαιὰς ἐκπλύνων λιθηρείδας.

Λούσασθε τοίνυν, καθαροὶ γίνεσθέ μοι

25 καὶ πᾶσαν ἐκδύθητε αἰσχροπραξίαν.

Ζωὴν πολυχρόνιον αἰτήσασθέ μοι

τῆς βασιλικῆς ἀγγελοπροστασίας.

Ἐξέδωκα μετὰ τινῶν ὀλίγων διαφορῶν ἐκ τοῦ Βαρβερνῶ κώδικος 74 τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ τοὺς μόνους ἐν αὐτῷ σωζομένους δώδεκα πρώτους στίχους ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμωνι Τύμ. Ζ' σ. 484. Τὸ δὲ ὅλον ἐξέδωκεν ὁ *Horna* ἐνθ' ἀν. σ. 190 ἀρ. XXVII.

ι' (φ. 92^α). «Εἰς τυπικὸν τῆς μονῆς τοῦ σεβαστοῦ καὶ προκαθημένου κῦρ Ἀνδρονίκου Ῥογερίου τῆς λεγομένης Χρυσοκαμαριωτίσης».

Ἐχει ὅλον ὧδε·

Οὐράνιον μὲν ἀκτινοτρόφον πόλον

ἢ παντοποιὸς οὐράνωσεν οὐσία,

κατάστερον δὲ σατανοκτόνον δόμον

καὶ πλουτοποιὸς δημιουργεῖ πολλάκις.

5 Ὅθεν σεβαστὸς Ἀνδρόνικος, οὗ γένος
 ἐστὶ περιβόητον ἐκ Ῥογερίων
 ὡς μὲν στύλον σώζοντα τοὺς πλανωμένους
 μονὴν ἀνεστήλωσε τοῖς μονοτρόποις,
 ὡς δὲ πλάκας γράφουσιν ἁγίους νόμους
 10 ἔδακτυλογράφησε πατέρων τύπους.
 Ὅσοι τὸ λοιπὸν ἠξιώθητε βλέπειν
 στύλου νομποῦ φωταγωγοὺς λαμπάδας
 καὶ κτητορικὰς τυπικογράφους πλάκας
 μὴ συντριβῆναι τὰς πλάκας εὐχεσθὲ μοι
 15 τῇ μοσχοποιῶ τοῦ νόμου παραβάσει
 Οὕτω γὰρ ἂν λάβοιτε καὶ γῆν πραέων
 σωτηρίαν βρῖθουσιν, οὐ κόκκων στάχυς.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 191 ἄρ. XXVIII.

ια' (φ. 92⁶). «Εἰς ἅγιον Δημήτριον εὐρεθέντα παρὰ τοῦ βασιλέως
 εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀποστάτου Σθλαβοπέτρου».

Ἔχει ὅλον ὡδε·

Μαρτυρικὰ στέμματα καὶ νίκης γέρα
 καὶ δοξοποιούς τῶν ἀθλητῶν μανδύας
 ἢ τὸ Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ ὑψαῖνοι
 ἢ παντοποιοὺς ἀποχαλκεύσοι λόγος.
 5 Οὗτος γὰρ ἀκίβδηλον ἐστὶ χρυσίον,
 ἄργυρος ἄγνος κατὰ τὴν ψαλμωδίαν,
 ἀνθρωπίνη δὲ πλουτοφανῆς παλάμη
 ἀδυνατεῖ σκάμματα μετρεῖν μαρτύρων
 καὶ χρυσοδιψᾶν ἀνταμοιβᾶς ἀξίας.
 10 Ὅθεν σε, Δημήτριε, μαρτύρων κλέος,
 θετταλικὴ πάγχρυσε φωτολυχνία
 καὶ κοσμικὴ πάμπλουτε θαυματουργία,
 οὐρανοβασίλειον αὐχοῦντα κράτος
 ἀδυνατῶ στέμμασι μαρτύρων στέφειν.
 15 Φθαρτὸς γὰρ εἰμὲ καὶ γενηρᾶς οὐσίας,
 κἂν ἀγγελικὸν σεμνύνῃ με σαρκίον,
 κἂν σύντροφος τρέχη με τοῦ μένουσ κνίδη,
 κἂν βασιλικὴν ἐνδέδυσμαι πορφύραν

κάντεῦθεν εἰς πλοῦν δεύτερον, τὸ τοῦ λόγου,
 20 τὴν εὐχαριστήριον ὀλκάδα τρέπων
 φωτὶ σε μικρῶ τὸν γίγαντα λαμπρύνω.
 Εὐρών σε καὶ γὰρ ἐν σκότει κεκρυμμένον
 ἀποστατικῆς λιθοκαρδίου τύχης·
 ὡς ἐξ ἀκανθῶν εὐθαλέστατον ῥόδον,
 25 ὡς ἐκ λίθου λάμποντα λυχνίτην λίθον,
 ὡς ἐκ πέτρας πότιμον ἀνθρώποις ὕδωρ
 ζητῶ σε καὶ ποθῶ σε τὸν μαργαρίτην.
 Οὕτω δὲ πλουτίσας σε προστάτην μέγαν
 ἐν ταῖς κατ' ἐχθρῶν συμπλοκοστρατηγίαις
 30 οὐκ ἰδιοῦμαι τὴν χάριν ὑπὸ φθόνου,
 οὐκ ἐν μεδίμνῳ συγκαλύπτω σε σκότους,
 ἀλλ' εἰς κεφαλὴν Ἰωνίας τίθημί σε,
 πάση δὲ φυλῇ παραμετρῶν τὴν χάριν
 στιλογραφῶ σοι τὴν πόλιν τῶν θαυμάτων
 35 εἰς τὰς νοπτάς τοῦ παραδείσου πύλας
 καὶ κοσμοποιῶ τὸν λύχνον τῆς ἐσπέρας
 εἰς οὐρανοκρότητον αὐτολυχνίαν.
 Αὐτοκράτωρ γέγραφε πιστὸς σοι τάδε
 ἄναξ Ἰσαάκιος αὐσονοκράτωρ
 40 ἐξ Ἀγγελικῆς ὀσφύος κατηγμένος.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 192 ἄρ. XXIIX.

ιβ' (φ. 92⁶). «Εἰς ἀπλαδαριαν¹ πατριαρχικοῦ κελλίου ἔχουσαν
 σταφυλάς». Στίχοι 8.

Ἄρχ. Γεῦσις ξύλου πίδακας ἀντλεῖ θανάτου.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 103 ἄρ. XXX.

ιγ' (φ. 92⁶). «Εἰς νερατζέαν² τῆς μονῆς [τῶν] Ἀργυρῶν³ καυθεῖ-
 σαν ὑπὸ χειμῶνος».

Ἔχει ὅλον ὡδε·

Τοὺς ἀπὸ φυτῶν ἐσχάτους βεβλαμμένους

¹ Ὁ *Horna* παρανέγνω ἀναδενδράδα.

² Ὁ *Horna* παρανέγνω νέραντζαν.

³ Ὁ *Horna* ἀνέγνω τοῦ ἹΑργυροπιώλου γράφων ἐν ταῖς χριτικαῖς σημειώ-
 σεσιν ἀργυρῶ supra se. ν π.

προπατόρων ἔβλαψε γαστριμαργία.

Φυτὸν γὰρ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὴν φύσιν
οὐκ ἐστὶ κακὸν οὐδὲ πρὸς βλάβην ῥέπει.

ἢ Τί γοῦν παρῶν, κάκιστε χειμῶν, ἐνθάδε
πρὸς φυτὸν ἐξέτεινας ἀδίκους κόρας
καὶ κατὰ γῆς ἔρριψας αὐτοῦ τοὺς κλάδους
καὶ κατὰ γοῦν τέθεικας αὐτοῦ τὴν χάριν;

Ἔοικεν οὖν, ὡς ἔοικεν, ὡς φθόνου ξίφος

10 τὴν χάριν ἐξέτιλλεν αὐτοῦ προσφάτως.

φ. 93₂ φυλλοκτόνος γὰρ, οὐ φυτοκτόνος τρέχων

τὸν ζωδιακὸν αὐχένα τοῦ Τοξότου
ἔσπευδες αὐτῆς ἐκτεμεῖν τὰς φυλλάδας·

ὡς δ' εἶδες αὐτὴν ἀντιπαλαμωμένην

15 καὶ ἀνθολευστοῦσαν¹ σε καρπίμοις λίθοις

καὶ κατακεντοῦσαν σε φυλλάδων βέλει,

οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν μάχην καταρτίεις,
ἀλλὰ βοηθὸν λαμβάνεις στεγανοπῶν²

τὸν ἀρκτικὸν κρύσταλον ὡς λίθον μέγαν

20 κάντεῦθεν ὡς ἄκανθαν ἢ φαύλην κνίδην

τὴν ψυχαγωγὸν τῆς μονῆς ταύτης δρᾶσον
νιφᾶσι λεπταῖς καταπιμπρᾶς ἀδίκως.

Ἄλλὰ, ψυχρὸν κρύσταλε καὶ γέρον φθόνε,

καὶ χειμερινὴ παγετοξυμμαχία,

25 τὰ πολλὰ μὲν φαίνοισθε κατεπληρμένοι.

Ὅσον γὰρ ἤδη τοῦ φθόνου τὰς νιφάδας

ἔαριναὶ σβέσουσι λαμπαδουχίαι

καὶ στρατιάς κρύψουσιν ἀμνησικάκων³

καὶ τοῦ φυτοῦ λάμψειεν ἡ χάρις πάλιν.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 193 ἄρ. XXXI.

18' (φ. 93^α). «Στίχοι γραφέντες εἰς τὸ διὰ τοῦ λίθου ἰδικτον τοῦ
κυρωθέντος δόγματος παρὰ τοῦ βασιλέως κῦρ Μανουήλ καὶ ἀναστη-
λωθέντος ἐντός τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας».

¹ Ὁ *Horna* παρατίγνω λιθολευστοῦσαν.

² Ὁ *Horna* διώρθωσε στεγανόπουν, οὐδὲν σημειώσας.

³ Ὁ *Horna* διώρθωσε αὐτὸ ἀμνησικάκων, σημειόνων τὴν γραφὴν τοῦ κώδικος.

Ἄρχ. Ὁ λίθος οὗτος λυχνίτης ἐστὶ λίθος.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 194 ἄρ. XXXII.

16' (φ. 93^β). «Στίχοι γραφέντες εἰς εἰκόνα τῆς ἁγίας Θεοτόκου
κρεμασθεῖσαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Τρύφωνος».

Ἄρχ. Φῶς ἡλιακὸν οὐκ ἀποκρύπτει νέφος.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 196 ἄρ. XXXIII.

15' (φ. 93^β). «Εἰς τυπικὸν γυναικείας μονῆς».

Ἄρχ. Τὴν μωσαϊκὴν καταφωτίσας τρίβον.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 196 ἄρ. XXXIV.

17' (φ. 93^β). «Εἰς τὸν ἅγιον Τρύφωνα».

Ἄρχ. Τῶν μαρτυρικῶν κατατρυφήσας πόνων.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 197 ἄρ. XXXV.

17' (φ. 93^β). «Εἰς τὴν μονὴν τῶν Ζιπῶν».

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 197 ἄρ. XXXVI.

Ἄρχ. Χεῖρ πλουτοποιοῦ βασιλικῆς ἀξίας.

18' (φ. 94^α). «Εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ».

Ἄρχ. Ἴσως θεατὰ φωλεὸν κύκνου βλέπων.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 198 ἄρ. XXXVII.

20' (φ. 94^α). Ἄνεπίγραφον.

Ἄρχ. Πιστὸς βασιλεὺς καὶ Θεοῦ πατὴρ λόγος.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 199 ἄρ. XXXVIII.

20' (φ. 74^α). «Εἰς τὸ παρ' αὐτοῦ συντεθὲν νομοκάνονον πρὸς τὸν
ἁγιώτατον πατριάρχην κῦριν Γεώργιον τὸν Ξιφιλίνον».

Ἄρχ. Τὰς κανονικὰς εὐσεβεῖς παραδόσεις.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 199 ἄρ. XXXIX.

26' (φ. 64^α). «Εἰς τὸν Αἰθίοπα Μωσῆν λογαριασθέντα καὶ λυπούμενον».

Ἄρχ. Ἄπασα λοιπὰς λειποθυμίας.

Ἴδε *Horna* σ. 199 ἄρ. XL.

27' (φ. 94^α). «Εἰς εὐνουχαπουλίδιον ἄρξασθαι μέλλον σχεδογραφίας».

Ἄρχ. Τὴν κνιδοχορτόπλουτον.

Ἴδε *Horna* ἐνθ' ἄν. σ. 200 ἄρ. XLI.

28' (φ. 94^α). «Εἰς νιπτῆρα ἔνδον δημοσιακοῦ λουτροῦ τῆς μονῆς
τῶν Ὁδηγῶν».

Ἄρχ. Χεῖρες Θεοῦ νίπτουσιν οἰκέτου πόδας.

Ἴδε *Horna* σ. 200 ἄρ. XLII.

161 (φ. 97^α) Ἀνεπίγραφον ποίημα στίχων 268. πιθανῶς ἄτελες

Ἄρχ. Ἀρετι θεοσώσεως ἐκφυγῶν ζάλη βόθους
καὶ τὴν ἐπιφρίζουσαν ἄλμην πραγμάτων.

Το φ. 96^β εἶλον ἄγραφον.

162 (φ. 97^α) **Νικολάου Ἑκαλλεκλέους** Ἐπιγράμματα

α' (φ. 97^α). «Εἰς τὸν πέπλον τὸν κρεμασθέντα παρὰ Ἰωάννου σεβαστοῦ τοῦ Ἀρβαντηνοῦ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον τὴν Ὁδηγήτριαν τοῦ Ἑκαλλεκλέους».

Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἐν Κρακοβία καθηγητοῦ *Leo Sternbach* ἐν τῇ συγγραφῇ *Nicolai Callielis Carmina*. Ἐν Τόμφ. XXVI *Dissertationes philologicae Classis Academiae Litterarum Craeoviensis* σ. 325 καὶ ἐν χωριστῷ τεύχει. (Ἐν Κρακοβίᾳ. 1903) σ. 13 ἄρ. XI.

β' (φ. 97^α). «Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος τὴν κοσμηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἀνατεθείσαν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος».

Παρὰ *Sternbach* σ. 326 (14) ἄρ. XII.

γ' (φ. 97^β). «Εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πέτρου».

Παρὰ *Sternbach* σ. 327 (15) ἄρ. XIII.

δ' (φ. 97^β). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὸν ἅγιον Γεώργιον ἐν λευκῷ λίθῳ τυπωθέντα».

Παρὰ *Sternbach* σ. 320 (8) ἄρ. IV.

ε' (φ. 97^β). «Ἔτεροι»

Παρὰ *Sternbach* σ. 320 (8) ἄρ. V.

ς' (φ. 97^β). «Εἰς τὸν Χριστὸν κοσμηθέντα παρὰ τοῦ κῆρ Ἰσακίου διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων».

Παρὰ *Sternbach* σ. 328 (16) ἄρ. XIV.

ζ' (φ. 97^β). «Εἰς τὴν εἰκόνα τὴν ἱσταμένην ἄνω τοῦ τάφου τοῦ σεβαστοῦ κυροῦ Ἀνδρονίκου».

Παρὰ *Sternbach* σ. 324 (12) ἄρ. VIII.

η' (φ. 98^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὰς ἑπτὰ συνόδους τοῦ Χριστοῦ μέσον ἱσταμένου».

Παρὰ *Sternbach* σ. 329 (17) ἄρ. XV.

θ' (φ. 98^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὴν Θεοτόκον κοσμηθεῖσαν παρὰ τοῦ βασιλέως».

Παρὰ *Sternbach* σ. 329 (17) ἄρ. XVI.

ι' (φ. 98^β). «Εἰς τὸ καυκίον δοθὲν παρὰ τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Εὐδοκίας τῷ πατρὶ αὐτῆς τῷ βασιλεῖ ἡμῶν τῷ ἁγίῳ».

Παρὰ *Sternbach* σ. 331 (19) ἄρ. XVII.

ια' (φ. 98^β). «Ἔτερον ἀνεπίγραφον εἰς τὸ αὐτό».

Παρὰ *Sternbach* σ. 331 (19) ἄρ. XVIII.

ιβ' (φ. 98^β). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὸν Χριστὸν ἱσταμένον ἐπὶ τῷ τάφῳ ὡς ἐκ προσώπου ἀμφοτέρων τοῦ τε λογοθέτου καὶ τῆς συμβίου αὐτοῦ κυρᾶς Εἰρήνης μετὰ μοναχικοῦ σχήματος ἱσταμένων».

Παρὰ *Sternbach* σ. 332 (20) ἄρ. XX.

ιγ' (φ. 99^α). «Εἰς τὴν Ὁδηγήτριαν **τοῦ αὐτοῦ**».

Παρὰ *Sternbach* σ. 332 (20) ἄρ. XX.

ιδ' (φ. 99^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὸν τάφον τοῦ Καματηροῦ λογοθέτου».

Παρὰ *Sternbach* σ. 333 (21) ἄρ. XXI.

ιε' (φ. 99^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὴν Δοκσιανὴν ὡς ἀπὸ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς».

Παρὰ *Sternbach* σ. 334 (22) ἄρ. XXII.

ισ' (φ. 100^α). «Εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος τὴν κοσμηθεῖσαν παρὰ τῆς σεβαστῆς κυρᾶς Ἄννης τῆς Δουκαίνης».

Παρὰ *Sternbach* σ. 337 (25) ἄρ. XXIII.

ιζ' (φ. 100^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὴν ἐν τῷ παλατίῳ δευτέραν παρουσίαν».

Παρὰ *Sternbach* σ. 337 (25) ἄρ. XXIV.

ιη' (φ. 100^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς τὸ χρυσοῦν κουβούκλειον».

Παρὰ *Sternbach* σ. 337 (25) ἄρ. XXV.

ιθ' (φ. 100^β). «Εἰς τὸν ὀξεόχρυσον πέπλον τὸν κρεμασθέντα ἐν τῇ Ὁδηγήτριᾳ παρὰ τῆς σεβαστῆς κυρᾶς Ἄννης, τῆς συζύγου τοῦ σεβαστοῦ Ἰωάννου τοῦ Ἀρβαντηνοῦ».

Παρὰ *Sternbach* σ. 340 (28) ἄρ. XXVI.

κ' (φ. 100^β). «Εἰς τὸν σταυρὸν τὸν κοσμηθέντα παρὰ τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Εὐδοκίας».

Παρὰ *Sternbach* σ. 319 (7) ἄρ. I.

κα' (φ. 101^α). «Εἰς τὸν τάφον τῆς δεσποίνης».

Παρά *Sternbach* σ. 341 (29) ἀρ. XXVII.

κβ' (φ. 101^α). «Εἰς τὰ ρόδα».

Παρά *Sternbach* σ. 342 (30) ἀρ. XXVIII.

κγ' (φ. 102^α). «Εἰς τὸν Σμυρναῖον ἐκφράσαντα τὸν τελευτήσαντα υἱὸν τοῦ πρωτοστράτορος».

Παρά *Sternbach* σ. 347 (35) ἀρ. XXIX.

κδ' (φ. 102^α). «Οἱ παρόντες στίχοι ὑγιαίνοντος τῆ τοῦ Θεοῦ χάριτι τοῦ κραταιοῦ καὶ ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως Ἰωάννου πορφυρογεννήτου τοῦ Κομνηνοῦ ἐγένοντο κατ' ἐντολὴν ἐκείνου ὡς ἐπὶ τῷ τάφῳ αὐτοῦ γραφησόμενοι».

Παρά *Sternbach* σ. 348 (36) ἀρ. XXX.

163 (φ. 103^β). «**Τοῦ Προδρόμου** εἰς εἰκόνα ἔχουσαν τὸν Χριστὸν ἱστορημένον». Στίχοι 30.

Ἄρχ. Ἄν ἡ θεία χεὶρ οἶδε καὶ τύπους γράφειν

ἢ πρὶν βροτοὺς γράψασα πλαστικοῖς νόμοις.

Τέλ. φρουρῶν τὰ τέκνα, τὴν τεκοῦσαν σισκέπων,
τὴν ἀπὸ Δουκῶν ἰκέτιν σου Μαρίαν,
καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀξιῶν κληρουχίας.

164 (φ. 103^β). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς ἀνθρακα ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κανικλείου». Στίχοι 42.

Ἄρχ. Ἀκουσον ἀνθραξ τοῦ βασιλείου στέφους
καὶ λαμπροφανὲς ὄμμα τῆς γερουσίας.

φ. 104^α Τέλ. Ἢ ὄδ' ἐκριπισθεὶς τῶν φιλοϊκτῶν ἀνθρώκων
τούς μὲν ῥιπίζοι, τοὺς δ' ἐμοὺς σθεννὺς φθάνοι.

165 (φ. 104^α). «**Τοῦ αὐτοῦ** εἰς ἐγγερίον τῆς Ὁδηγητρίας». Στίχοι 17.

Ἄρχ. Ἐνδον μὲν ἢ σὴ πᾶσα δόξα, Παρθένε.

166 (φ. 104^α). «Εἰς τὸν Κυριακὸν καὶ Θεόδωρον τοὺς θυμελικοὺς ἀποκαρέντας».

Ἔχει ὅλον ᾠδὴν

Οἱ πάλαι πρὶν τέρψαντες ἡμᾶς ἐν βίῳ
φυγῇ βίου τέρπουσι νῦν θεὸν λόγον.

167 (φ. 104^α). [**Χριστοφόρου τοῦ Μιτυληναίου**] «Εἰς τοὺς μοναχοὺς τῆς μονῆς τοῦ Μανουήλ».

Ἄρχ. Αὐτοὶ λαλεῖτε πῶς καλεῖν ὑμᾶς δεόν.

Ἐκδεδωμένον παρὰ *Kurtz* Die Gedichte des Christophoros Mitylenacos σ. 82 ἀρ. 120.

168 (φ. 104^α). [**Τοῦ αὐτοῦ**]. Εἰς τὸν ἅγιον Ἰακώβ τὸν Πέρσην». φ. 104^β. Ἄρχ. Ἢ καὶ τῶν μελῶν ἐν, μάρτυς, εἰ πέπονθέ σοι.
Παρά *Kurtz* σ. 82 ἀρ. 121.

169 (φ. 104^β). [**Τοῦ αὐτοῦ**]. «Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ». Ἄρχ. Ποίμνης βροτείας τὸν καλὸν σε ποιμένα.
Παρά *Kurtz* σ. 86 ἀρ. 123.

170 (φ. 104^β). [**Τοῦ αὐτοῦ**]. «Εἰς τὸν μύρμηκα». Ὁ πρῶτος καὶ ὁ τρίτος στίχος ἀφανεῖς κατὰ τὸ ἥμισυ. Ἄρχ. Τὸν νοῦν ὁ μύρμηξ, τὸ βραχὺ ζῶον, μέγας.
Παρά *Kurtz* σ. 87 ἀρ. 125.

171 (φ. 104^β). [**Τοῦ αὐτοῦ**] «Εἰς τὴν Ἀνάληψιν». Ἄρχ. Ἐκ γῆς ἀπαίρεις εὖ τοὺς τῆς γῆς θεὸς λίαν.
Παρά *Kurtz* σ. 87 ἀρ. 126

172 (φ. 104^β). [**Τοῦ αὐτοῦ**] «Εἰς τὸν ἐξωνηθέντα βόλον τοῦ δικτύου παρ' αὐτοῦ».

Ἄρχ. Ἀναπλέων χθὲς πρὸς τὴν Προποντίδα.
Παρά *Kurtz* σ. 87 ἀρ. 127.

173 (φ. 104^β). [**Τοῦ αὐτοῦ**] «Εἰς τινα εἰπόντα βδελύττεσθαι τὰ πηλά καὶ δια τοῦτο τῆς οἰκίας μὴ ἀπιέναι». Ἄρχ. Πηλὸν βδελύττη καὶ μένεις ἔνδον δόμου.
Παρά *Kurtz* σ. 90 ἀρ. 132.

174 (φ. 104^α). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸν κατορύττοντα τὸ χρυσίον πλούσιον».

Ἄρχ. Πρὸς [μν]ᾶς κεχηνῶς ὡς γαλῆ τις πρὸς στέαρ.
Παρὰ Kurtz σ. 91 ἀρ. 134.

175 (φ. 104^β). Ἄνεπιγραφον εἰς ἁγίαν Βαρβάραν. Στίχοι 6.

Ἄρχ. Ἄστοργε πάτερ Βαρβάραν τεμῶν ξίψει.

176 (φ. 104^β). Ἔτερον εἰς τὴν αὐτήν. Στίχοι 6.

Ἄρχ. Σὺ μὲν τὸ πῦρ Ἰψαιστον ἐξυμνῶν λέγεις.

177 (φ. 104^β). Ἔτερον εἰς τὴν αὐτήν. Στίχοι 6.

Ἄρχ. Ὠφθης μυσαρὸς αὐτόχειρ πατὴρ τέκνου.

178 (φ. 104^β). Ἔτερον εἰς τὴν αὐτήν. Στίχοι 6.

Ἄρχ. Ἦν ἄν τὸ κρεῖττον εἰ πατὴρ ἄλλος φθάσας.

179 (φ. 104^β). Ἔτερον εἰς τὴν αὐτήν. Στίχοι 6.

Ἄρχ. Βλέπων φλέγον πῦρ πατέρα παιδοκτόνον.

180 (φ. 104^β). Ἔτερον εἰς τὴν αὐτήν. Στίχοι 6.

Ἄρχ. Οὐχ ὡς μελίσσης, ὡς δὲ κηφῆνος γόνος.

181 (φ. 104^β). Ἔτερον εἰς τὴν αὐτήν.

Ἔχει ὅλον ὦδε·

Τί καὶ πάλιν πῦρ οὐρανὸς κάτω βρέχει;
... ὦδε μὴ θεοῦ θυμὸν πάλ...
ναὶ πρῶτον ἅμα καὶ μόνον πατὴρ τέκνον
... σφραγίδα δεσποτικὴν ταννύει,
Αἰγυπτίων δὲ τοῦτον ὡς κλιματίδα
θεὸς κεραυνοῖ τ. . . καρπὸν . . . φλέγει.
Φθάνει γὰρ αὐτὸς ἐκτεμῶν τοῦτον ξίψει.

182 (φ. 105^α). «Ἐπὶ εἰκονίσματι τῆς Θεοτόκου ἄνωθεν πύλης μοναστηρίου». Στίχοι 22.

Ἄρχ. Ἦνπερ προσεΐδεν ὁ προφητεύων πύλιν
κεκλεισμένην μὲν· παρθένος γὰρ ἦς πάρος.

183-211 (φ. 105^β). Ἐπιγράμματα τριστιχα.

α') «Εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων». Ἔχει ὅλον ὦδε·

Νύμφη προέρχου· φωσφορεῖτε παρθένοι·
σθέσον, Προφήτα, τῆς σκιᾶς τὴν λυχνίαν.
Φωτὸς γὰρ ἀντεισῆλθεν ἰδοὺ λυχνία.

β') «Εἰς τὸν Χαιρετισμόν». — γ') «Εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν». —

δ') «Εἰς τὴν Ἰσαπαντήν». — ε') «Εἰς τὴν βᾶπτισιν». — ς') «Εἰς

τὴν Μεταμόρφωσιν». — ζ') «Εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ Λαζάρου». —

η') «Εἰς τὴν Βαῖτοφόρον». — θ') «Εἰς τὸν δεῖπνον». — ι') «Εἰς τὸν

νιπτήρη». — ια') «Εἰς τὴν προσευχὴν». — ιβ') «Εἰς τὴν προδο-

σίαν». — ιγ') «Εἰς τὸν Χριστὸν ἐλκόμενον ἐπὶ τῷ σταυρωθῆναι». —

ιδ') «Εἰς τὴν Σταύρωσιν». — ιε') «Εἰς τὴν ἀποκαθήλωσιν». — φ. 106^α

ις') «Εἰς τὸν ἐνταφιασμόν». — ιζ') «Εἰς τὴν Ἀνάστασιν». —

ιη') «Εἰς τὴν Ἀνάληψιν». — ιθ') «Εἰς τὴν Πεντηκοστήν».

212 (φ. 106^α). «Εἰς τὴν κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου». Στίχοι 4.

213 (φ. 106^α). «Εἰς τὸν ἀρχιστράτηγον Μιχαὴλ εἰκονισθέντα ἐν
τῷ προκυλαίῳ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐξῶθεν τοῦ κάστρου Τριαδίτης,
παρὰ τοῦ σεβαστοῦ καὶ μεγάλου ἐταιρειάρχου κυροῦ Γεωργίου τοῦ
Παλαιολόγου ἐνθα συνεικονίσθη αὐτὸς τε καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ σεβα-
στὸς κῦρ Ἀλέξιος».

Ἔχει ὅλον ὦδε·

Ὡς πρὶν Μανουὲ συλλαλοῦντά σε βλέπω
Σαμψὼν τε πατὴρ γίνεται' παρ' ἐλπίδα
ἀνθρωπομόρφως, ἀγγελόπρωτε, γράφων
σὲ πνεῦμα καὶ πατὴρ καὶ πτερωτὲ τὴν φύσιν.
5 Σὺ δ' ἀλλὰ ταῖς πτέρυξι πατρὶ συσκέποις
Ἀλέξιόν μου τὸ γλυκύτατον τέκνον.
Αἰτῶ σεβαστὸς ταῦτα Παλαιολόγος
Γεώργιος, σὸς μέγας ἐταιρειάρχης
Κομνηνοδουκῶν βλαστὸς ἀνακτεγγόνων.

214 (φ. 106^α). «Εἰς τὸ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τῆς Τιβερίδος ἄριστον». Ἔχει ὅλον ὡδε·

Νίπτεις Πέτρου πρὶν, Σῶτερ, ἐν δειπνῷ πόδας·
ἀρνήσεως τούτου δὲ νῦν ῥύπον πλύνεις
ἐγγὺς θαλάσσης συναριστῶν ὡς φίλῳ.

215 (φ. 106^α). «Εἰς ἐγκόλιον τοῦ Ἀλουσιάνου Μιχαὴλ τοῦ γραμματικοῦ τοῦ ἀπὸ τοῦ κανικλείου τοῦ Ἀγιοθεοδώριτου ἔχον τιμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· ξύλον ἀπὸ τοῦ τάφου ἐνθ' ἐποιήσατο τὴν προσευχὴν ὁ Χριστὸς ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ πάθους· λίθους ἀπὸ τοῦ ἁγίου τάφου τοῦ Χριστοῦ· τοῦ τάφου τῆς Θεοτόκου· τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν· τοῦ τόπου τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τοῦ ὄρους τοῦ Σινᾶ». Ἔχει ὅλον ὡδε·

Τόπου προσευχῆς ἐκψυὲν φέρων ξύλον
Σταυροῦ τε Χριστοῦ καὶ τάφου μητρὸς λόγου,
ὄρους Ἑλαιῶν, Γολγοθᾶ, Σινᾶ λίθους.

216 (φ. 106^β). «Ἐπὶ τῷ ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἐγγεγλυμμένῳ [γα]στρεῖῳ ἐν λίθῳ». Στίχοι 5.

Ἄρχ. Ἔοικεν ὡς φύουσιν ὑδάτων δίχα.

217 (φ. 106^β). «Εἰς λίθον ἀπὸ τοῦ ἁγίου τάφου τῆς Θεοτόκου ἐν ᾧ ἦν αὕτη εἰκονισμένη». Στίχοι 5.

Ἄρχ. Τὸ τμημα λίθου τοῦ καλύψαντος τάφου.

218 (φ. 106^β). «Εἰς κανδήλαν ἀναρτηθεῖσαν εἰς εἰκόνα τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῦ ἄνω (= πρωτονοβελισίμου) κυροῦ Νικολάου». Στίχοι 13.

Ἄρχ. Σταυρῷ δύνας, ἦλιε τῆς δόξης λόγε,
ἦλιον ἠμφίασας ἔνδυμα σκότους.

Τέλ. σὺ δ' εὐφροσύνης ἀντιλάμποις φῶς μέγα
Μαυροκατακαλῶν με σὸν δοῦλον σκέπων
αὐχοῦντα τιμὴν πρωτονοβελισίμου
τὸν Νικόλαον καὶ τρυφᾶν τέλος δίδου
σὺν Εὐφροσύνῃ Δουκοβλάστῳ συζύγῳ
ἡμῶν τε τέκνοις τῆς Ἑδὲμ χλόης μέσον.

219 (φ. 106^β). «Εἰς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ τοῦ Περιβλήπτου κομηθείσαν παρὰ βασιλέως, ἧς ὀπισθεν ὁ αὐτὸς εἰκονίσθη». Στίχοι 17.

Ἄρχ. Εἰ καὶ τύπου πίνακα κοσμῶν σε, λόγε,
ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν ἐμὴν γράφω θεᾶν
πιστὸς λάτρης σὸς Βασίλειος Σερβλίας,
ἀλλὰ τὸ δαυίδειον ἐξάδω μέλος.

Τέλ. Ὅταν καθίσῃς εἰς περιβλεπτον θρόνον,
κοινὴν ἀνεγκλίτευτον ἐξάγων κρίσιν.

220 (φ. 106^β). «Εἰς τὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Παντοκράτορος τάφον τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ πορφυρογεννήτου κυροῦ Ἀνδρονίκου ὡς ἀπὸ τῆς συμβίου αὐτοῦ, τῆς σεβαστοκρατορίσσης κυρᾶς Ἄννης». Στίχοι 36.

Ἄρχ. ὦ τύμβε· πικρὰ κλῆσις· ἀλγεινὴ θεά.

221 (φ. 107^α). «Εἰς εἰκόνα ἔχουσαν ἱστορηθέντα τὸν βασιλέα, τὴν δέσποιναν εὐλογουμένην παρὰ τοῦ Χριστοῦ». Στίχοι 34.

Ἄρχ. Κάνταῦθα τέρμα τῆς προφητείας βλέπω

.....

σωτῆρα, ῥύστιν, φύλακα, σκέπην, βάσιν,
ἄλλον θεὸν πλάττοντα δευτέραν πλάσιν,
τοὺς συντριβέντας ἐκδρομαῖς τῶν βαρβάρων.

Ἰωάννης δὲ τοῦ θεοῦ λόγου θύτης
Χρυσοροφίτης ἐξ ἐπωνύμου γένους,
κᾶν εὐτελής ἢ καὶ μικρὸς τὰ πρὸς τύχην,
πίστιν ἰ πόθῳ σύγκρατον αὐτοῦ δεικνύων,
ὄν πρὸς τὸν αὐτάνακτα Μανουὴλ τρέφει,
τὸν πορφυρόχρουν τῆς νέας Ῥώμης στῦλον
χρῶμασι τυποῖ δουλικῶς τοῦτον γράφων
καὶ τὴν ἀνασσαν Μαρίαν συνεγγράφων
Ἀντιόχου γῆς πρὶν φέρουσαν τὸ κράτος.

Τέλ. γῆρα λιπόντων ἐν βάθει τὰ τοῦ κράτους.

222 (φ. 107^β). «Εἰς τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἀνακομισθεῖσαν εἰς τὴν ἰ πίστει. Πρὸλ. κατωτέρω ἀρ. 222 στ. 12.

μεγαλόπολιν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καὶ αὐτὸς ἀποσταλεῖσαι
ἐκεῖσε ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Καὶ τοῦτο δεῖγμα βασιλικῆς καρδίας
αὐτοκρατοῦντος Μανουῆλ Ῥώμης νέας
Κομνηνοθαλοῦς πορφυρανθοῦς δεσπότην.
Καὶ γὰρ λαβὼν σὴν προσκυνητὴν εἰκόνα,
5 ἀθλητὰ Τήρων, καὶ θεοῦ δῶρον μέγα
ναοῦ τὸ καλλώπισμα τῶν Κορινθίων
ἐπανάγει μὲν εἰς πόλιν Κωνσταντίνου,
ἀνάκτορα χρόνοις **δε** μακροῖς λαμπρύνει
φέροντά σε στίλβοντα τούτων ἐν μέσῳ.
10 Νῦν δ' ἀλλὰ κόσμῳ χρυσοειδεῖ καλλύνας
Κορινθίων δίδωσι τῇ πόλει πάλιν.
Πεῖθει γὰρ αὐτὸν συμμιγῆς πίστει πόθος
πλουτεῖν σε καὶ πόρρωθεν ἐγγύς προστάτην.
Σὺ δ' ὡς ἕως νῦν, καὶ πάλιν ὑπερμάχει.
15 Ὡς δὲ στέφους ἔφριξεν αὐτοῦ τὸ κράτος
Ἀντιόχου γῆ καὶ Χάλεπ καὶ Κιλικῶν
καὶ σερβικὴ ξύμπασα καὶ γῆ Παννόνων
καὶ Σικελῶν ῥήξ καὶ Σκυθῶν πανσπερμία
καὶ γαῦρον ἔθνος Ἰταλῶν πλήρες θράσους
20 καὶ Νεῖλος ἄρδων ταῖς ῥοαῖς Αἴγυπτίους,
οὔτω λιταῖς σαῖς καὶ τὸ λείπον προτίθει,
κἂν τις λαθῶν βάρβαρος ἐρπύση δράκων,
θραῦσον κεφαλὴν τῷ βασιλεῖ συμπνέων
καὶ γῆς τετραμέρεια γνώτω κυκλόθεν
25 αὐχοῦντα τοῦτον τὴν πάλαι μοναρχίαν
κύκλους διαγράφοντα μακρῶν ἡλίων.

223 (φ. 107⁶). « Ἐπὶ τῇ τάφῳ τοῦ Συναδηνοῦ κυροῦ Ἀνδρονί-
νου τοῦ γαμβροῦ τοῦ δεσπότη τοῦ Ἀγγέλου ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἄν τύμβον ἰδὼν καρδίαν θλιβῆς, ξένε,
ἐκ φύσεως σχῶν συμπαθεῖν ἀλλοτρίοις.

ἀλλ' ἐνθάδε στὰς καὶ μαθὼν ἐν τοῖς τύποις
τὸν ἔνδον ὄντα τίς γένος, κάλλος, τύχην,
5 τὰ στέρνα ῥῆξον, ἀντὶ δ' ἀπλῶς δακρύου
στάλαξον αἷμα, δεῖγμα δυσφύρου πάθους.
Ὁ κείμενος γὰρ τὰ μὲν εἰς γεναρχίαν
τῆς Συναδηνῶν εὐκλεοῦς ῥιζουχίας,
τὰ δ' εἰς θεὸν θέλητρον ἦν τῶν ὀμμάτων.
10 Ἴδὼν ἂν εἶπες κυπάριττον ὀρθίαν.
Ὡς ἰλαραὶ μὲν ἦσαν ὀφθαλμῶν κόραι,
τὸ πᾶν δ' ὁμοῦ πρόσωπον οἶκος χαρίτων.
Τὰ δ' εἰς λόγους γλύκιστος ἦν ὑπὲρ λόγους,
τὰ δ' εἰς φρένας ἄβυσσος ἐννοημάτων,
15 τὰ πρὸς ἰσχὺν ἀλκιμώτατος λέων,
ἐν ἀρεταῖς κόσμιος, ἐν βουλαῖς ὄσος.
Ἐντεῦθεν αὐτῷ παρ' ἀνακτόροις κλέος
καὶ φίλτρον ἐξ ἀνακτος ἔρρους πορφυρά,
αὐτοκρατοῦντος Μανουῆλ Ῥώμης νέας.
20 Ἀρμόζεται δὲ καὶ πρὸς ἐννομον γάμον
Ζωῆ, θυγατρὶ Κομνηνῆς Θεοδώρας,
πορφυροθαλοῦς πατρὸς ἐξ Ἀλεξίου,
τῶν Λύσόνων ἀνακτος εὐσεβεστάτου.
Ὁφθεῖς δ' ἀπ' αὐτῆς καὶ πατὴρ φίλων τέκνων
25 ἐνὸς στερεῖται· κόνδυ δ' ἐκπίνει πόνου.
Ἀρχαῖς δὲ λαμπραῖς κοσμικαῖς ἐπιπρέπει
εἰς γῆν Ἐπιδαύρου τε καὶ νῆσον Κύπρον.
Στρατηγετεῖ δὲ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ νέσῳ.
Ὅθεν διελθὼν ἐνθα Πανόνων κράτης
30 ἐνωσις ὤψθη τῶν διεστώτων πάλαι.
Συνῶει δὲ καὶ Σόλυμα τῇ Κωνσταντίνου,
τὸν ῥῆγα πρὸς σύζευξιν ἐλκύσας γάμου
λαβεῖν ἀδελφόπαιδα τοῦ βασιλέως.
Ἄρχει δ' ἐπ' αὐτοῖς καὶ Τραπεζοῦντος τέλος.
φ. 108^a || Πολλοῖς δ' ἐν αὐτῇ προστυχῶν ἐναντίοις,
35 κατίσχεται, φεῦ, δυσανακλήτῳ νόσῳ
καὶ ναυστολεῖται μέχρι τῶν χιλιῆς ὄρων.

- ἐκεῖ κατιδῶν σύζυγον, παῖδας, φίλους
 ὅθεν διέστη πρὸς Τραπεζοῦντα πλέων.
 40 Νόσος δὲ νικᾷ τὴν ταχύφθαρτον φύσιν,
 τὸν χθὲς δὲ χρυσόπλαστον ἐν τοῖς ἀμφίοις
 μελενδύτην δείκνυσιν ἀντειληφῶτα
 ἐξ Ἀνδρονίκου κλῆσιν Ἀθανασίου.
 Οὕτω σκιὰ πᾶν καὶ ταχὺ πνεῦμα πνέον.
 45 Τοιοῦτον ἢ πλάξ μάργαρον κρύπτει, ξένε,
 τὸν τύμβον ἔγνωσ συμφορῶν ὅσων γέμει,
 πλὴν ἀλλὰ καὶ δάκρυα πικρῶς ἐκθλίβων
 εὐχου πλέον σχεῖν τὸν νεότημπτον στάχυν
 Ἐδὲμ χλόην, σκῆνωμα καὶ τρυφῆς ὕδωρ.

224 (φ. 108^α). « Ἐπι τῆ νεουργηθείσῃ μονῇ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου παρὰ τοῦ πανσεβᾶστου μεγάλου ἑταιριάρχου ἧς ἐν τῷ προνάφῃ εἰκονίσθησαν οἱ βασιλεῖς, ἐξ ὧν ἡ σειρά τοῦ γένους τούτου κατάγεται καὶ μερικὰ τινὰ κατορθώματα τοῦ πορφυρογεννήτου καὶ αὐτοκράτορος κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

- Ὡς λαμπρὸν ἐντρυφήμα καρδίας φέρεις,
 ναοῦ τὸ κάλλος καθορῶν τούτου, ξένε.
 Λίθων γὰρ αὐγαῖς μαρμαρῦσσει ποικίλαις,
 στίλβει δὲ χρυσῷ κυκλόθεν κεχρωσμένος.
 5 Ἄν δ' ἐννοήσης οἷα μὲν τούτῳ βάρη,
 οἷος δὲ φραγμὸς, τίς δ' ἐν αὐτοῖς ἢ στέγη,
 ἀγαλλιάσει συμμιγὲς θάμβος λάβης
 καὶ θαυμάσις ἄν τὸν δομήτορα πλέον.
 Γεώργιος γὰρ μέγας ἑταιριάρχης
 10 σεβαστὸς ἐκφῦς Παλαιολόγων γένους
 Κομνηνοδοικῶν αὐτοκρατορεγγόνων
 τῆ μιτρανάνδρῳ τόνδε προσφέρει κόρη
 ἀφ' ἧς Σοφίας τοῦ θεοῦ βάρου δίχα
 ἐπηξεν οἶκον ἀσπόρως σαρκουμένη,
 15 στύλοις ἀύλοις ἐγκατεστηριγμένη
 τῶν ἑπταριθμῶν πνεύματος χαρισμάτων.

- Ὡς πίστιν ἐνθεῖς ἀπερίτρεπτον βάσιν,
 εἰλικρινεῖ τούτον **δε** φραγμώσας πόθῳ·
 στέγη κατωρόφωσε χρηστῶν ἐλπίδων.
 20 Δηλῶν δὲ καὶ θέμεθλον αὐτῷ τοῦ γένους
 ὅσοις γεναρχῶν ἀντερείδεται στύλοις
 ἑπτάδα σεπτὴν αὐτοκρατόρων ἰγράφει,
 σὺν Κωνσταντίνῳ Μιχαὴλ υἱὸν Δούκαν
 καὶ Ῥωμανόν **δε** τῷ γένει Διογένην,
 25 Νικηφόρον δ' ἔπειτα Βοτανειάτην,
 Κομνηνὸν Ἀλέξιον ἐξῆς τὸν μέγαν,
 ἄστρον τὲ λαμπρὸν πορφύρας Ἰωάννην
 καὶ Μανουὴλ, φῶς διπλοπορφύρου κράτους,
 οὓς δεσπότης ἔσχηκεν, οὓς εὐεργέτας
 30 ὧς καὶ προελθὼν τῶνδε τῆς ριζουχίας.
 Πλὴν ἀλλὰ τὸν κράτιστον ἐν σκηπτροκράταις
 φρικτὸν Μανουὴλ βαρβάρων ψυλαρχίαις
 ὧς ὄρωρων θάλασσαν ἐξυμνεῖ πλέον
 εἰπεῖν δοτῆρα καὶ πνοῆς ἀΐτης κρίνων,
 35 οὗ μυρία τρόπαια γῆς ἔγνω κύκλος,
 ὧν βραχέων νῦν εἰκονίσθησαν τύποι·
 φ. 108^β || πῶς Ἰκονίου τὴν περίχωρον φλέγει
 πᾶν περσικὸν στράτευμα συνδραμὸν τότε
 τῷ σατραπάρχῃ· συμφυγεῖν ἀναγκάσας·
 40 πῶς Ἀγαρνηνοῖς ἐντυχῶν ὠπλισμένοις
 κυνηγετῶν ἄοπλος εἰσπίπτει μόνος·
 βάλλων δὲ τούτον καὶ πρὸς ἄλλον ἐκκλίνων
 πτέρναν¹ ἐπλήγη· πλὴν ἀναστρέψας φθάνει
 καὶ τὸν βαλόντα συλλαβὼν οὐ κτιννύει·
 45 πῶς δ' ἀνάριθμον εἶλεν αἰχμαλωσίαν
 σὺν εὐαρίθμῳ στρατιᾷ τῶν Αὐσόνων·
 πολλοῖς ἐπιδραμοῦσιν Ἰσμαλίταις
 συνεμβάλων ἔστρεψεν εἰς φυγὴν μόνος,
 σπάθας, βέλη, δόρατα μὴ φρίξας τόσα·
 50 πῶς τοὺς παροινήσαντας αὐθις Δαλμάτας

¹ πτέραν

ἐλθὼν κολάσαι Παίοσι προστυγχάνει
 ἀνδραγαθεῖ μόνος **δε** συσχῶν ζουπάνον,
 γυμνῶ κατ' ὄψιν ἀντεπελθόντα ξίφει
 πῶς Σιρμίου πρὶν αἰχμαλωτίσας χθόνα
 55 καὶ τῷδε σὲ πρέπουσαν ἀπίστῳ τρόπῳ
 ποινήν δεδωκῶς δουλαγωγεῖς Σερβίαν·
 ὕστατα δ' αὐτὸ Σίρμιον προσλαμβάνων
 τοῦ Παιονάρχου συμμερίζει¹ τὸ κράτος
 καὶ τῇ πόλει θρίαμβον ἐκτελεῖ μέγαν.
 60 Ὁρᾶς τὸ κάλλος οἶον ἐκ πόσων τρόπων
 ὁ ναὸς αὐχεῖ συγκεκραμένον, ξένε.
 Τῷ γοῦν νεουργῶ καὶ χαρᾶς πλήρη βίον
 μακρὸν εὖχου σὺν συνεύνῳ καὶ τέκνοις,
 οἶκον δὲ κοινὸν τὴν Ἐδὲμ τέλος χλόνν.

225 (φ. 108^b). «Εἰς μύακα τοῦ ἐν τῷ βουνῷ τῶν Βλαχερνῶν
 νεουργηθέντε τρικιόνει».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἐν σοὶ τὸ βάθρον ἀσφαλῶς ἠδρασάμην
 τοῦ βασιλείου τοῦδε καὶ λαμπροῦ δόμου
 ἀνάκτορον ζῶν παμβασιλέως, κόρη.
 Συνεγγράφω δὲ καὶ τεκόντων τοὺς τύπους
 ὡς ἐν σκιαῖς καὶ τὸν τοὺς ποθουμένους βλέπω.

226 (φ. 108^b). «Εἰς κανδήλαν χρυσοῦν δοθείσαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
 Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Γοργοῦ παρὰ τοῦ Μέλητος». Στίχοι 6.

Ἄρχ. Θείας με λαβὼν ἐκ κολυμβήθρας βρέφος.

Τέλ. Ἀδριανὸν Μέλητα, σύζυγον, τέκνα.

227 (φ. 108^b). «Εἰς Τίμιον Σταυρὸν τεθέντα ἐν τῷ τάφῳ τῆς
 σεβαστῆς κυρᾶς Σοφίας τῆς Κομνηνῆς καὶ τῆς σεβαστῆς θυγατρὸς
 αὐτῆς κυρᾶς Εἰρήνης». Στίχοι 8.

Ἄρχ. Τύπος παγέντος ἐν λιθοστρώτῳ ξύλῳ.

¹ συμμερίζει συμμερίζει

228 (φ. 108^b). «Στίχοι γραφέντες εἰς ἐγγερίον τῆς ὑπεραγίας
 δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Ὁδηγητρίας».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Πρὸς τὰς θαλάσσας τῶν χαρίτων σου, κόρη,
 σταγῶν τὸ δῶρον, ἀλλὰ πιστῆς καρδίας.
 Δεδεγμένη γοῦν χρυσοπόρφυρον πέπλον
 μὴ τὸ προσαχθὲν, ἀλλὰ τὸν πόθον μέτρει.
 ἢ Ὡς γὰρ ἀνάσσει προσφέρω τὴν πορφύραν, φ. 109^a
 ὡς δ' ὑπεράγνῳ παρθένῳ τὸ χρυσίον
 Γεώργιός σοι ταῦτα Παλαιολόγος
 Δούκας Κομνηνὸς καὶ σεβαστὸς¹ ἀξία.

229 (φ. 109^a). «Στίχοι γραφέντες εἰς εἰκόνα τῆς ἁγίας Ἀναστά-
 σεως τοῦ κυρίου καὶ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἱστορηθεῖσαν
 παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Ἰωάννου τοῦ
 γεγονότος καθηγουμένου τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Διομήδους τῆς λεγο-
 μένης Νέας Ἱερουσαλήμ». Στίχοι 21.

Ἄρχ. Πάλιν μὲν ὠκτεῖρησας, ὡς Δαυὶδ γράφει.

Σιῶν ἀναστὰς ἐκ τάφου, πλαστοουργέ μου.

230 (φ. 109^a). «Εἰς ἐνδυτὴν τῆς ἁγίας τραπέζης δοθείσαν τῇ
 μονῇ τοῦ Στρουδίου παρὰ τῆς πορφυρογεννήτου κυρᾶς Ἀννης». Στί-
 χοι 8.

Ἄρχ. Σοὶ τῷ πρὸ πάθους ἐνδυθέντι πορφύραν.

Τέλ. Σοὶ δ' ἀλλὰ τραπέζης με τῆς σῆς ἀξίου

Ἄνναν Κομνηνὴν πορφυρανθῆ πατρόθεν
 Κοντοστεφάνῳ σὺν Στεφάνῳ συζύγῳ.

231 (φ. 109^a). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικολάου κοσμηθεῖσαν». Στίχοι 14.

Ἄρχ. Ἄν ἐζυγοστατεῖτο καρδίας πόθος,

ἦν ἂν βαρυστάθμητος ὄν πρὸς σε τρέφω.

Τέλ. σωτηρίαν δὸς τῷ Τζίρῳ Θεοδώρῳ.

¹ καὶ β^α
 σεβαστὸς κομνηνὸς

232 (φ. 109^α). «Εἰς εἰκόνα τοῦ μοναχοῦ Νεοφύτου ἔχουσιν τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ τὸν ἅγιον Δημήτριον ἱκετεύοντας τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν». Στίχοι 8.

Ἄρχ. Ἄνθος σε τὸ βλαστῆσαν ἐν κόσμῳ λόγε,
καὶ φυσικῶς ἀνευθεν ἰκμάδος γράφων
φ. 167⁶ || Νεόφυτος σὸς ἐν μονοτρόποις λάτρις.

233 (φ. 109⁶). «Εἰς χρυσὴν ἀπαλαρέαν γενομένην παρὰ τῆς αὐτοκρατορίας κυρᾶς Εἰρήνης».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Τὸ χρῆμα χρυσοῦν, ἢ δ' ἐν αὐτῷ στιλπνότης
οὐ φύσεως ἔοικεν ἐκστίλβειν τόσον
ὅσον φεραυγῶν χρυσοειδῶν χαρίτων
τῆς αὐτανάσσης βασιλίδος Εἰρήνης,

5 ἥς τοῦτο χρῆμα καὶ δι' ἣν στίλβει πλέον.

Ἦν Ἀλαμανῶν εὐγενεῖς ῥῆγες γένους
φύουσι παῖδες καισάρων Ἰουαίων,
ἀναξ ἑαυτῷ Μανουῆλ θε συνδέει
Κομνηνὸς ἐκφύς πορφύρας αὐτοκράτωρ

10 Ῥώμης παλαιᾶς εἰς ἔνωσιν καὶ νέας.

234 (φ. 109⁶). «Εἰς ἐγχείριον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου». Στίχοι 14

Ἄρχ. Περιστεράν σε χρυσέαν μεταφρένοις
εἰδῶς, κόρη, σκέπουσιν εὖρον πολλακίς
.
σκέπω τύπον σὸν χρυσοπάστῳ πορφύρα
ἐν σοὶ σεβαστὸς Γουδέλης Τζικανδύλης.

Τίλ. σὺν Εὐδοκίᾳ συζύγῳ σώζουσά με,
ἢ πορφυρανθοῦς ἐξέψυ Θεοδώρας.

235 (φ. 109⁶). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου κοσμηθεῖσαν». Στίχοι 20.

Ἄρχ. Ἐμπνουν ὄρω σε μάρτυς εἶχε γὰρ τάχα
χρώμασιν κινρᾶν καὶ ζωὴν ὁ ζωγράφος.

Τίλ. ἐμοῦ τὸ λύτρον καὶ συνεύνου δεσπότη
πορφυροφθοῦς εὐσεβοῦς Ἀλεξίου
καὶ βασιλείας οὐρανῶν λάχος δίδου.
Ἡ βασιλις αἰτῶ σε πιστῶς Εἰρήνη.

236-239 (φ. 109⁶). «Εἰς κωθώνιον ἔχον εἰκονισμένας τὰς ἀρετὰς».

Τέσσαρα ἐπιγράμματα, ἔχοντα ὧδε·

Τὰς ἀρετὰς διψῶσα τοῦ πίνειν πλέον
κύκλωθεν αὐτὰς τοῦ κρατῆρος ἐγγράφει
Κομνηνοφθοῦς Σοφίας παῖς Εἰρήνη.

Τὰς ἀρετὰς γράψασα κρατῆρος κύκλω
μνήμην Σοφίας τοῦ κρατῆρος εἰσφέρει,
φρόνησις ἐξ οὗ σωφροσύνη συρρέει.

Χρυσοῦς κρατῆρ· Βάκχαι θε ποῦ Διονύσου;
φ. 110^α || Φεύγουσι μακρὰν, μὴ παρούσης τῆς Μέθης.
Ἡ γὰρ Σοφίας Κομνηνῆς παῖς Εἰρήνη
τῶν ἀρετῶν ἔγραψε κύκλω τοὺς τύπους

Φέρουσα κλῆσιν ἀρετῶν ὑπερτέρας
Κομνηνοβλάστου Σοφίας παῖς Εἰρήνη
κύκλω κρατῆρος ἀρετῶν στήλας γράφει·
διψεῖ γὰρ αὐτὰς ὑπὲρ αὐτὴν τὴν πόσιν.

240 (φ. 110^α). «Περὶ τῆς εὐλογίας τῶν τεσσάρων στοιχείων τοῦ κόσμου». Στίχοι 18.

Ἄρχ. Τὴν γῆν πατήσας εὐλογεῖς ταύτην, λόγε.

241 (φ. 110^α). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ». Στίχοι 18.

Ἄρχ. Ἦ τὴν ἑαυτοῦ ζωγραφεῖ Λουκᾶς θεάν.

Τίλ. Λιτάζεται Σγουρὸς σὲ νῦν Ἰωάννης
ὁ καὶ νεουργὸς σοῦ σεβασμίου τύπου,
Εὐαγγελιστὰ σὺ θε τὴν χάριν νέμοις.

242 (φ. 110^α). «Εἰς τάφον τοῦ Κοντοστεφάνου».

Ἔχει ὄλον ὦδε·

Ἄν ἐν σκιαῖς, ἄνθρωπε, καὶ γραφαῖς θέλης
βίου κατιδεῖν εὐμεταβλήτους χροῖας,
νῦν τοῖς καθ' ἡμᾶς μάνθανε βλέπων τύπους
Ἡ ζῶσα νεκρὰ προσλαλῶ Θεοδώρα.

5 Ἐγὼ Κομνηνῶν εὐκλεοῦς ἔψυν γένους,
πάππων προῦλθον ἐκ σεβαστοκρατόρων,
ὦν παῖς σεβαστὸς Ἀδριανὸς γεννάδας
ἐμὸς πατήρ. Ὡς εὖ γε τῆς πρώτης¹ τύχης.
Καιρὸς γάμων ἦν· εὐτυχῶ κὰν τοῖς γάμοις.

10 ἀνδρὶ ζυγεῖσα· φεῦ λαλεῖν ἔτι σθένω
καὶ μὴ παρ' αὐτὴν τὴν λαλιὰν ἐκπνέω
ὀμεινέτην λαχοῦσα τοῦ πάθους ὅσον·
μνήμη γὰρ αὐτοῦ καὶ μόνη με συγγέει·
Κοντοστεφάνων εὐγενοῦς ρίζης κλάδον
15 τὸν Ἀνδρόνικον οἶδας, οὗ μέγα κλέος
φ. 110^β || οὗ νοῦς σταθιρὸς, οὗ βαθύγνωμοι φρένες
καὶ χεῖρ σθεναρὰ καὶ σθεναρὸς βραχίων,
ἐξ ὧν περ οἰκείωσις αὐτοκρατόρων
καὶ φίλτρον ἐγκάρδιον ἐκ βασιλέων.

20 Ἔργοις γὰρ αὐτῶν νύμεινε καρδίας.
Προσμαρτυρεῖ πρίγκιψ **δε** τῆς Ἀντιόχου
ὁ πρὶν ἀλαζών, ὁ θρασύς, τύφου γέμων
ἄκων ὑπαχθεῖς προσκυνῆσαι μακρόθεν
ἄνακτι πιστῶ Μανουὴλ γῆς δεσπότη
25 καὶ Σικελὴν ναῦς καὶ πόρος Βρεντησιῶν.
Τίς² ἱπλότης ὡς οὗτος ἢ τίς ὀπλίτης,
τίς δεξιὸς σύμβουλος ἐν βουλῆς³ χρόνοις;
Γλυκὺς προσειπεῖν· εἰ δὲ προσβλέψει, χάρις.
Τοιοῦτον ἔσχον εὐτυχῶς ὀμεινέτην.

30 Μήτηρ δ' ἀπ' αὐτοῦ τετάρων ὠψθην τέκνων.

¹ Τὸ πρῶτον ἀντὶ τοῦ πρώτης ἐγρᾶφη τύχης.

² τῆς

³ τὸ πρῶτον βουλαῖς

Θνήσκει τὰ δύο· τοῦτο μοι πρῶτος πόνος.

Ὅμως τὰ λοιπὰ τὸν πόνον παρηγόρουν,
ἄρρην δὲ μᾶλλον, ὅς πατρὸς σῶζων τύπον
διπλοῦν παρεῖχε τὸν τεκόντα προσβλέπειν.

35 Φθόνος δ' ἐπαύξων τὰς ἐμὰς θλίψεις πλέον
πικρᾷ νόσῳ δίδωσι καὶ τὸν πατέρα.

Κάνταῦθα δὲ φρόνησις αὐχεῖ τὸ κράτος.
Χαίρων γὰρ ἀπέθριξε τὴν χρυσοῦν τρίχα,
νέφη δὲ κρύψας ἀμφίων τὸ σαρκίον,

40 ψυχῇ δὲ λαβῶν ἠλιάζουσαν χάριν
καὶ κληῖσιν ἄλλην προσλαλῶν¹ Ἀντωνίου
ἀρχὰς λαθῶν παρῆλθε τὰς ἐν ἀέρι,
λεπτὴν κόνιν τύμβῳ **δε** πιστεύει μόνην.

Κάγῳ μονάζω στρουθὸς ἐν δωματίῳ,
45 τούτου δὲ καὶ χοῦν ὡς περ εὐλαβουμένη
ὄστοις ἐμοῖς πρόσγειον ἰστῶ τὸν τάφον.
Σὺ δ' ἀλλὰ, σεμνὴ, ψυχοσῶστις Παρθένε,
οὐς νῦν φθάσαν διεΐλε θανάτου ξίφος
ἐν οὐρανοῖς σύναψον εἰς μονὴν μίαν,
υἶδν κριτὴν σὸν ἰλεοῦσα τοῖς δύο.

243 (φ. 110^β). «Εἰς τὰς ζ' συνόδους, τοῦ Χριστοῦ μέσον ἱσταμένου». Στίχοι 7.

Ἄρχ. Σάλπιγξι σαλπίσσατε ἱερεῖς κύκλω.

244 (φ. 110^β). Ἄνεπιγραφον. Στίχοι 8.

Ἄρχ. Καὶ ζῶν ἐγὼ σε, μάρτυς, ἐπλούτουν σκέπην.

245 (φ. 110^β). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου κοσμηθεῖσαν»
Στίχοι 20.

Ἄρχ. Εἰς καρδίαν τοῦ σοῦ βαλὼν πόθου σπόρον.

Τέλ. || εἰς ἀποθήκας οὐρανῶν ἔνδον τίθει, φ. 111^α

σῖτον καθαρὸν σῆ χάριτι δεικνύων.

Γεώργιος σοι ταῦτα Παλαιολόγος

Δούκας Κομνηνὸς καὶ σεβαστὸς ἀξία.

¹ Γραπτὸν προσλαλῶν

246 (φ. 111α). « Ἡθοποιία τίνος ἂν εἴπει λόγους ἢ σεβαστὴ κυρᾶ Εἰρήνη ἢ θυγάτηρ τῆς σεβαστῆς κυρᾶς Σοφίας τῆς τοῦ σεβαστοκράτορος περὶ τῶν εἰς αὐτὴν συμβεβηκότων ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Οὐκ ἔστι μοι μὲν εὐχαριστίας λόγος
 ἐπάξιός σοι τῶν καλῶν, πλαστουργέ μοι,
 οὐ δέδρακάς μοι καὶ παρ' αὐτὴν τὴν πλάσιν.
 Ἦλθην ἀλλὰ πύλας ἐξανοίγω χειλέων
 5 καὶ τὸν χαριστήριον ἐκ ψυχῆς φέρω
 θαρροῦσα τῇ σῇ συμπαθεστάτῃ φύσει.
 Ἐπεὶ γὰρ νύδόκησας οἷς οἶδας λόγοις
 κάμῃ προελθεῖν εἰς τὸν ἄστατον βίον
 καὶ κάλλος ἰδεῖν οὐρανοῦ καταστέρου
 10 καὶ φωςφόρου φῶς καὶ σεληναῖον δρόμον
 καὶ πυρὸς αὐγὴν καὶ τὸ λεπτὸν αἴερος
 καὶ ῥοῦν θαλάσσης καὶ χλοηφόρον χθόνα,
 εὐεργετεῖς εὐθύς με τοῖς προοιμίσι,
 πανευκλεῆ δούς καὶ τὰ τῆς πλαστουργίας.
 15 Οὐ γὰρ συνάπτεις εἰς ἐμὴν γεναρχίαν
 συζυγίαν πένησσαν ἀκλεεστάτην
 ὡς κάμῃ θλίβειν πατρικὰς δυσπραγίας
 περιρρεόντων ἀποροῦσαν ἀμφίων
 σαθροῖς κεχημένην **δε** πρὸς σαρκὸς σκέπην
 20 ἃ καὶ διερρώγασι τῷ μακρῷ χρόνῳ,
 ἔργοις δὲ χειρῶν τοῦ βίου ζητεῖν πόρον
 ἢ πρὸς καθιστούργησιν ἀσχολουμένην
 ἢ νίτρα λαμβάνουσαν καὶ μισθουμένην
 εἰς ἀμφίων κάθαρσιν ἐρρυπωμένων
 25 ἢ τὰς ἀγυῖας εἰς μέσας περιτρέχειν
 ἀσανδάλους φέρουσαν ἀθλίους πόδας
 ἢ καὶ θυραυλεῖν εἰς τροφῶν χορηγίαν,
 στενώσεως λύτρωσιν ἐξαιρουμένην
 καὶ σῶστρα τοῖς νέμουσιν ὑπισχνουμένην.
 30 Ἄλλ' οὐδὲ τύχης δουλικῆς ὑπεξάγεις
 εἰς ἡμέρας φῶς· κἂν δοκῇ δούλοις σκότος,

ὡς δεσποτῶν μου καὶ βοὴν μόνην τρέμειν,
 στροβουμένην μὲν καὶ λόγοις τὴν καρδίαν
 ἐπὰν ἀπειλήσωσι πληγὰς μαστίγων,
 35 κλονουμένην δὲ τῶν ὀδυνῶν ταῖς βίαις,
 ἐπὰν με συντέμνωσιν ἐκ ραβδισμάτων
 καὶ πῆ μὲν ἄρτους ἐκπονεῖν ἐγκρυφίας,
 πῆ δ' ἐξ ἀλεύρου συμφυρᾶν τε καὶ ζύμης,
 ὕδωρ δ' ἀπαντλεῖν ἐκ φρεατίων βάθους
 40 καὶ πῦρ ἀνάπτειν ὀψοποιοῖς, ὡς νόμος,
 καὶ χειροδέσμην εἰςφέρειν ἐκουσίαν
 ἕως τόδε δρᾶν δεσποτῶν εἶπη στόμα.
 Οὐ τὰς ἀπαρχὰς, δημιουργέ μου λόγε,
 τοιάσδε μοι δέδωκας εἰς πλάσιν φέρων·
 45 ἐξ ἐμβρύων δὲ δεικνύεις σεβασμίαν
 || βασιλικῆς ῥίζης με βλαστῆσαι κρίνας. φ. 111β
 Μήτηρ σε καὶ γὰρ πανσέβαστος ἐκκύει
 κλῆσιν Σοφία, καλλονῶν κράσις μία,
 ἠθῶν χάρις, ἔμψυχος ἀρετῶν δόμος,
 50 πανευτυχοῦς δὲ τέκνον Ἰσαακίου,
 σεβαστοκράτωρ ὃς πρὸ πάντων ἐρρήθη·
 κοινήν **δε** τούτῳ μητρικὴν λύει θύραν
 Ἀλεξίῳ κράτιστος ἀύσονοκράτωρ,
 Κομνηνοφυῆς ἐκ γένους τρισολβίου
 55 Ῥώμης νέας ἀνακτος Ἰσαακίου.
 Ἐπεντρυφῶ δὲ τῶν γεναρχῶν τῷ κράτει
 Ἰωάννην, ὄρπηκα τερπνὸν πορφύρας,
 ἰδοῦσα πρῶτον ἐμπρέποντα τῷ θρόνῳ
 καὶ νῦν Μανουῆλ πορφύρας διπλῆς κλάδον
 60 ὀρῶσα πατρός εἰςφέροντα τὸ στέφος.
 Πατὴρ δέ μοι τὰ πρῶτα ταῖς τιμαῖς φέρων
 Δοκειανῶν φύς ἐκ γένους ῥιζουχίας
 καὶ συγκλεισθεῖς τῇ σεβαστῶν ἀξία,
 ἠδύς προσιδεῖν, εἰς λόγους ὑπὲρ μέλι,
 65 εἰς χεῖρα χαλκοῦς, γλυκύτης εἰς καρδίαν.
 Οὕτω δὲ λαμπρὸν εὐτυχοῦσα τὸν τόκον.

λαμπρῶς ἀνήχθην καὶ γένους ἐπαξίως.
 Ὑπουργία γὰρ ἐκ βρέφους μοι ποικίλη.
 Χρυσὸς μὲν εὐθύς ἀμφεκόσμηι τὴν κλίνην,
 70 χρυσὸς τὰ χιτώνια, χρυσὸς δακτύλους.
 Ἐνωτίων ἔχαιρον αὐγαῖς χρυσέων·
 τὴν βᾶσιν εἶχον χρυσοπόρφυρον πόδες.
 Ἦγαλλον ἅμα καὶ θεράπαινοι κύκλω,
 αἶψα δέ μοι φρόντισμα τοῦ χαίρειν μόνον
 75 μῆπω μαθούσῃ τὸν παλίνστροφον βίον,
 ἂν τι βραχὺ ψέλλισμα καὶ ῥῆμα βρέφους
 γλώσσης ἐμῆς προῦλαθε τῆς τρυφῆς, ὅσῃ.
 Εἶχον μὲν καὶ γὰρ αἱ τεκόντων ἀγκάλαι
 γλυκασμὸν ὡς στάζουσαν αὐτῶν καρδίαις.
 80 Ἐπεὶ δ' ἐγράψην εἰς κόρας ἐκ τοῦ χρόνου
 καὶ τῆς φρονούσης ἠπτόμην ἡλικίας,
 ἄλλη κομιδὴ πάλιν εὐπρεπεστέρα.
 Φύλακες ἡμῖν παιδαγωγοὶ τοῖς τρόποις
 διδάσκαλοι τε σεμνότητος παρθένων
 85 καὶ χρύσεια κρήδεμνα καὶ κόσμος νέος
 Οὕτως ἐτράψην εὐκλεῶς ἐκ σπαργάνων.
 Οὕτως ἀνήχθην εὐκλεῶς καὶ κοσμίως.
 Ἐπεὶ δ' ἐκάλει τοὺς τεκόντας ὁ χρόνος
 γάμου με συσχεῖν ἐννόμῳ συζυγίᾳ,
 90 καὶ τοῦτο δρῶσιν ἐν καλαῖς ταῖς ἐλπίσι,
 διαδοχὴν σπεύδοντες ἐννοεῖν γένους.
 Ἐξ εὐγενῶν δε σχοῦσα τὸν συνευνέτην,
 καὶ παῖδα τίκτω· τοῦτο τοῦ γάμου πέρας.
 Πλὴν τοῦ μέλιτος βραχέως γεγευμένη,
 95 το λοιπὸν ἀψίνθιον εὖρον τοῦ βίου,
 τούτοις ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἐρασμιωτάτοις
 θλιβεῖσα, συσχεθεῖσα δεινοῖς ἡλίοις
 καιρῷ τρυγίτου τῶν πεπεύρων βοτρυῶν
 χολῆς σταφυλὴν δυστυχῶς δεξαμένη,
 100 ἐν δὲ χρόνῳ μεσοῦντος ὠρίμου θέρους
 λύπης ἀκάνθας ἐκθερίσασα πλέον,

θησαυρὸν, εἰπεῖν, ἀνθρακας κτησαμένη
 καὶ κόνδου πλῆρες ἐκπιούσα πικρίας,
 ὄμοῦ κατείδον ἡλίου φρυκτωρίαν
 105 τῆς χαρμονῆς λάμψαντος ἡμῖν φωςφόρου
 καὶ νυκτὸς ἅμα συγκατεσχέθην ζόφῳ, φ. 112^α
 λύπης σκοτασμοῦ προσχεθέντος εὐθέως.
 Ὅμοῦ κατερούνησαν ἡδονῆς δρόσοι
 καὶ θλίψεων συνέσχεν αὐχὴν αὐτίκα.
 110 Ἐὰρ κατείδον εὐθαλῶς καρποῖς βρίθον
 καὶ φθινοπώρου συμπεσόντος ἀθρόον
 τὸ χειμερινὸν ἐγκατερράγη ψύχος,
 χιῶν δ' ἐκρυστάλωσε τῆς ἀθυμίας
 καὶ θλιβερὰ χάλαζα κατέθραυσέ με,
 115 ἀπαρκτίου πνεύσαντος ἀγρίου βία.
 Ἀνθηφόρου λειμῶνος ὤφθην ἐν μέσῳ
 καὶ μοι παρευθὺς ἀνθέων ἐρημία.
 Ὅμοῦ γαλινὸς ὁ πλόος μοι τοῦ βίου
 καὶ λαίλαπες με συστροβοῦσιν ἐν ζάλαις,
 120 ἐπιρρεόντων συμφορῶν μοι κυμάτων.
 Τῶν βρωμάτων τράπεζαν ἔσχον πλησμίαν
 καὶ λιμὸς εὐθύς συγκατειργάσατό με.
 Κρατῆρ γλυκασμῶν ὑπέραντλος ἐκράθη
 καὶ δίψα συμφλέξασα κατέτηξέ με.
 125 Τοιαῦτα τὰ πρὶν, ταῦτα καὶ τὰ τοῦ τέλους·
 πλὴν τῶν θλιβόντων ἄρτι τὴν μνήμην φέρω,
 οὐκ ἀχαρίστως τὴν κρίσιν δεδεγμένη,
 μὴ τῶν φρενῶν πέσοιμι μακρόθεν τόσον,
 ἀλλ' εἰς πλέον χαίρουσα ταῖς χάρισί σου.
 130 Ἐμοιγε καὶ γὰρ οἶδα καὶ τοῦτο κρίνω
 ἐχρῆν γενέσθαι τὴν κόλασιν μυρίαν,
 ἂν παισμάτων ἄξιον ἐξῆγες κρίμα.
 εἰ μὴ τὸ μακρόθυμον ἐκράτει πλέον.
 Νῦν δ' ἀλλὰ θυμοῦ τὴν πολὺν σου τρυγίαν
 135 οὐκ ἐκκενοῖς μοι. Τοῦτο πηλίκῃ χάρις.
 Μίαν γὰρ Ἀδὰμ ἐντολὴν λύσαντί σου

- ἄκρατος ὄργη τὴν Ἐδὲμ κλείει θύραν,
 τρυφῆς ἀφιστᾶ, δακρῦειν κατακρίνει,
 σύμμικτον ἄρτον τοῖς ἰδρωσιν ἐσθίειν,
 140 τρυγᾶν ἀκάνθας, δυσπαθῶς θνήσκειν τέλος.
 Στήλην ἀλός πήγνυσιν ὑστέροις χρόνοις
 τὴν σύζυγον Λώτ. ὡς ἐπεστράφη μόνον
 Νινευιτῶν φευγόντων τὴν πόλιν πάλαι
 καὶ κρίσεως σῆς ἀθετοῦντα τὸν τρόπον.
 145 Φοβεῖς Ἴωνᾶν ἄχρως αὐτοῦ θανάτου
 ὑγρὸν τάφον βλέποντα νεκρὸν δεικνύων
 καὶ γαστρὶ κήτους συγκαλύπτων παμφάγου.
 Τί τᾶλλα τῶν σῶν κριμάτων ἐκφραστέον;
 Ἐγὼ δὲ τῶν σῶν ἐνθέων ἐνταλμάτων
 150 παραβάτις φανεῖσα τῶν ὄλων ἅμα
 ὑπόχρεός σοι ποικίλων μὲν θανάτων,
 ἂν εἶχε θνήσκειν μυριάκις ἢ φύσις,
 ἐγὼ καθ' αὐτῆς ἐξάγω μου τὴν κρίσιν
 βολῆς κεραυνῶν ἀξία πυρεκγόνων.
 155 ὦν ἂν τις εἴποι μαστίγων πολυτρόπων.
 Σὺ δ' ἀλλὰ τούτοις οὐκ ἀπ' ὄργης ἐκδίδως,
 πλὴν σωφρονίζεις, εἰς ἀνάμνησιν φέρεις
 καὶ παιδαγωγεῖς ὡς πατὴρ φίλον τέκνον,
 λύπαις μεγίσταις πρὸς μὲν ἡμᾶς ἐκθλίβων,
 160 μικραῖς δὲ τοῖς πταίσμασιν ἀντισουμέναις
 Πείθει με λοιπὸν σὸς φιλόανθρωπος τρόπος,
 ὦ ῥύστα, πλάστα, σωφρονιστᾶ μου λόγε,
 αἴτησιν ἄλλην τῶν μεγίστων σοι φέρειν,
 ἔχουσιν ἴσως καὶ μορφήν ἀντελλόγου.
 165 Λιτάζομαι γὰρ, εὐμενῶς δ' ἄκουέ μου·
 φ.112⁶ || ἡ κοσμικὴ κάκωσις ἐξέθλιψέ με
 καὶ κυκεῶνα δυσχερῶν ἐπλησέ μου,
 τὰ χαροπὰ πρὶν καὶ μελιτώσαντά με
 ἀνιαροῖς ἐκρυψε πικροῖς ὑστέροις,
 170 κατάρρυτον δάκρυσιν εἰργάσατό με,
 ἄρτου τροφήν τέθεικεν ὡς σποδοῦ φύσιν,

- πῦρ ὑπανῆψε θλίψεων τοῖς ἐγκάτοις
 καὶ μέχρις ὅστοῦ ἐξετεφρώσατό με
 Τρυγῶν ἐδείχθην ἐργάτις ὄδυρμάτων,
 175 ἐρημίαν θρηνοῦσα τὴν τῶν γνησίων
 Δεινῶν ἀπλῶς σύρροια ποικιλοτρόπων
 εἰς βυθὸν ὠθεῖ πικρίας ἀνεκβάτου.
 Κάμφθητι γοῦν· ὅταν δὲ τὸν δεσμὸν λύσης
 καὶ χοῦν συνάξας ἐξαναστήσης πάλιν
 180 καὶ πλάσματος σοῦ πρακτέων ἰστᾶς κρίσιν,
 μὴ καὶ κολάσης, κἄνπερ ἡμάρτηκά σοι.
 Ἄρκει γὰρ εἰς κόλυσιν ἃ θλίβουσί με·
 τῶν ἠδονῶν στέρησις ὧν βίος φέρει
 χαρὰν νοπτὴν χάριν ἀντιλαβέτω,
 185 πῦρ μοι σβεσάτω τῆς γεέννης τὸ φλέγον,
 δακρυρροοῦν βλέφαρον ἐξ ἀλγηδόνων
 ἅς μοι παρεισήνεγκε Τελχῖνος φθόνος
 πόρρω τιθείτω τοῦ ψυχεινοῦ Ταρτάρου.
 ἢ θλίψεων κάμινος ἦν ἔνδον τρέφω
 190 ἄξυλον ὕλην σχοῦσα τὰς περιστάσεις
 κοιμισάτω σκώληκα συνθραύσαντά με
 φροντὶς κατατρύχουσα καρδίαν μέσσην.
 Ἄφαρπασον δὲ τῶν μεσουσῶν βασάνων,
 εὐσπλαγχνίας σῆς ἐνσταλάξας βανίδα,
 193 νῶτα φλογιζούσης δὲ ῥομφαίας στρέφων
 ζωῆς ξύλω δὸς ἐντροφᾶν σεσωσμένην
 ἐν πραέων γῆ καὶ τρυφῆς ἐπὶ χλόης.
 Κατωδύνου σοι ταῦτα καρδίας λόγοι
 Κομνηνοβλάστου λάτριδος σῆς Εἰρήνης
 200 κούφισμα μικρὸν δυσπραγημάτων βάρους
 καὶ λύσεως αἰτησις ἀμπλακηνμάτων.

247 (φ. 112⁶). «Εἰς τὸ καινουργηθὲν κουβούκλειον ἐν τῷ κατὰ
 τὰς Βλαχέρνας κουβουκλείῳ». Στίχοι 18.

Ἄρχ. Τί τὸν μέγαν ἄνακτα τυπῶν, ζωγράφε,
 μέσον δ' ἐπ' αὐτῆς τῆς στοᾶς διαγράφεις

τὸ πορφυραυγὲς κοσμικοῦ κέντρον κύκλου,
μακρὰν διστάς ἀρετῶν τὰς εἰκόνας

Τῷ γὰρ κρατίστῳ Μανουὴλ συνεγγράψεις
τοῦ χρυσοπάστου κυκλόθεν ταύτας δόμοι,
ἔμψυχον αὐτῶν ἀρετῶν οἶκον κρίνων
ῥουροῦντα ταύτας παρθένους ὥσπερ κόρας

Τίλ. ὑφ' ὧν τροποῦται Δαλμάτας, Πέρσας, Δάκας
καὶ βάρβαρον πᾶν καὶ παράσπονδον γένος.

248 (φ. 113^α). Ἀνεπίγραφα ἀστρονομικὰ καὶ φιλοσοφικὰ εἰς πε-
ζὸν λόγον.

Ἄρχ. Ὅτι ἀπληρώτης λέγεται ὅτι ὁ (= ἥλιος) δι' αὐ-
τοῦ διέρχεται.

249 (φ. 115^β). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικολάου κοσμηθεῖσαν».
Στίχοι 28.

Ἄρχ. Ἄν μηδὲν αἰτῶν μηδὲ λαμβάνων πάλαι
εὐεργετεῖν ἔτοιμον εἶχες καρδίαν,
ἀρχιεράρχα Μυρέων μυροβλύτα,
νῦν οἶδα μᾶλλον συμπαθέστερος γένη
δ χρυσάργυρον κόσμημα σοῦ λαβὼν τύπου.

Γεώργιον με τὸν Σκυλίτζην ἐκ γένους,
ἐξ Εὐγενειωτῶν δε τῆς ρίζης Ἄνναν
ἐμοὶ ζυγεῖσαν ὑπὸ σοὶ νυμφοστόλῳ.

Τίλ. ῥῶς Τριάδος δὸς τῆς μοναρχικῆς βλέπειν.

250 (φ. 115^β). «Εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου κοσμηθεῖσαν παρὰ τοῦ
Σκληροῦ».
Σκληροῦ δ.

Ἄρχ. Σοῦ καὶ τύποι στίλβοντες ἦσαν χρυσίῳ

ἄνανδρε μῆτερ, καλλύνω τῷ χρυσίῳ
Κωνσταντῖνος σὸς λάτρης ἐκ Σκληρῶν γένους.

Τίλ. ἀνθραξι σῆς χάριτος ἐκτεφροῦσά μου
πᾶν ἔργον ὑπόχαλκον ὃ τρέφει φλόγας.

251 (φ. 115^β). «Εἰς εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου κοσμηθεῖσαν
παρὰ τοῦ Συναίτου». Στίχοι 7.

Ἄρχ. Ἐκ μαργαριτῶν, ἐκ λίθων, ἐκ χρυσοῦ
κοσμῶ τύπον σὸν, ζῶσα χρυσῆ λυχνία.
Νικηφόρος σὸς οἰκέτης Συναίτης

252 (φ. 115^β). «Εἰς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καθημένου ἐπὶ θρόνου
καὶ ἠπλωμένας ἔχοντος τὰς χεῖρας». Στίχοι 12.

Ἄρχ. Εἰ τὴν σοφίαν κατιδεῖν βούλει, ξένε.

253 (φ. 116^α). «Εἰς εἰκόνα τοῦ Χρυσοστόμου». Στίχοι 4.

Ἄρχ. Ψυχὴν ἐμὴν ἄρδευε, πηγὴ χρυσέα.

254 (φ. 116^α). «Εἰς ἐγκόλπιον ἔχον τίμιον λίθον τοῦ τάφου τοῦ
Χριστοῦ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Τὸ τμήμα λίθου τοῦ καλύψαντος τάφου
λίθον τὸν ἀκρόγωνον ὃν βάσιν φέρει.
Θεόδωρος ῥῶς ἐκ φυλῆς βασιλέων.

255 (φ. 116^α). «Εἰς ἐγκόλπιον ἔχον λίθον ἀπὸ τοῦ τάφου τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Τμήματι, Σῶτερ, λατομιοῦ σου τάφου
ὄρους, ἀλατόμυτε Παρθένου λίθε,
στήριγμα, δεσμὸς τῶν διεστώτων γίνου
τῷ πατριάρχῃ τῆς Σιών Ἰωάννη

256 (φ. 116^α). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Μαξίμου». Στίχοι 6.

Ἄρχ. Εἰ μὴ μαθῶν ἦδειν σε, Μάξιμε, φθάσας.

257 (φ. 116^α). «Εἰς εἰκόνας τῶν ἁγίων Θεοδώρων». Στίχοι 17.

Ἄρχ. Εἰς πίστεως σύγκρατον ἀκραιφνή πόθον
βάψας ἀύλως τοῦ νοῦς τὴν γραφίδα.

258 (φ. 116^a). «Εἰς τὸν ἀπὸ τῆς Πόλεως προσαχθέντα στέφανον».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Τί λαμπάδος χρὴ τῷ φεραυγεῖ φωςφόρῳ,
 τί στίλψεως χρὴ τῷ διαυγεῖ λυχνίτῃ
 καὶ σοὶ στεφάνου τί δέει χρυσιλάτου,
 ἀναξ Μανουὴλ, πορφύρας ἔμπνου ρόδον,
 5 ὄν μυρία τρόπαια κυκλόθεν στέφει,
 μερῶν πλακέντα κοσμικῶν ἐκ τεττάρων;
 Καὶ μάρτυρές μοι Σικελῶς, Πέρσης, Σκύθης,
 Ἀντιόχου γῆ καὶ Κίλικες καὶ Χάλεπ.
 Πλὴν ἀλλὰ σὴ θρέπτειρα καὶ δούλη πόλις
 10 χρυσῷ στεφάνῳ λιθοκολλήτῳ στέφῳ
 τὴν ἐξολοθρεύσασαν ἔθνη σὴν χεῖρα·
 ἄλλως σε καὶ γὰρ ἀγκαλίσασθαι τρέμω.
 Σὺ δ' ἀλλὰ ταῖς πρὶν προστιθεῖς νίκας νέας
 δεῖ με χαίρειν σοῖς θριάμβοις εὐδόκει.

259 (φ. 116^a). «Εἰς εἰκόνα τῆς Θεοτόκου τῆς παναγίας δεσποίνης ἡμῶν». Στίχοι 16.

Ἄρχ. Πολλὰ Σολομῶν φησι τῶν θυγατέρων.

Τέλ. || Πλὴν ἀλλὰ κόσμησον εὐμενῶς δεξαμένη φ. 116
 πρωτοστράτορος δῶρον ἐξ Ἀλεξίου,
 ὑπεκλάλει μου μυστικωτέροις λόγοις.

260 (φ. 116^b). «Εἰς τὸν τάφον τῆς Σκληραίνης».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Βουστροφύλακος (;) Ἠλία συνευνέτιν
 Σκλήραιναν Ἄνναν ὁ βραχὺς κρύπτω λίθος.
 Μὴ γοῦν σπαράξης τὴν ἐμὴν πτύχα, ξένε,
 μὴδ' ἐμβαλεῖς χοῦν ὀστέων ἀλλοτρίων,
 5 κἂν ἐκταθῆ δρόμημα μακρῶν ἡλίων.
 Κεκράξομαι γὰρ ὡς λαλεῖν ἔχει λίθος
 ὃς ἂν συνάψῃ τῷ νεκρῷ νέκυν ξένον.
 Τῆς τοῦ θεοῦ γένοιτο δεξιᾶς ξένος,
 ὕλη γεέννης, Ἰσκαριώτου μέρος

10 καὶ τῶν ἀράντων τὴν βοήν πρὸς Πιλάτον
 Τὸν Χριστὸν ἄρον, ἄρον εἰς Σταυροῦ ξύλον.

261 (φ. 116^b). «Στίχοι γεγονότες ὅτε ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ κανικλείου πεσῶν ἀφ' ὑψηλοῦ τρικλίνου ἐν ᾧ ἦν ὁ Χριστὸς εἰκονισμένος, οὐδόλως ἐβλάβη». Στίχοι 21.

Ἄρχ. Ἀπαγγελῶ σου θαυμάτων τὰς αἰνέσεις
 ἐν ταῖς θυγατρὸς τῆς Σιών, Σῶτερ, πύλαις.

Τέλ. τοῦ παιδὸς ἡμῶν Μανουὴλ φύλαξ γίνου.
 Κανικλείου ταῦτα σοι, δικαιοδότα,
 σὺν Εὐδοκίᾳ Κομνηνῇ τῇ συζύγῳ.

262 (φ. 116^b). «Ἡθοποιία τίνος ἂν εἴπη λόγους ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τοῦ κανικλείου ἀβλαβῆς διαφυλαχθεῖς». Στίχοι 99

Ἄρχ. Πάλαι μὲν, Σῶτερ, πλάστα μου, ρύστα, σῶστα¹

τοὺς παῖδας εἶχες ὑμνήτας τερπνῶς κλαδιφοροῦντας
 τὸν τετραήμερον νεκρὸν ἐγείρας ἐκ τοῦ τάφου

Τέλ. || σουγκατοικίζων ἐν Ἐδῆμ τὰ τέκνα τοῖς τεκοῦσι. φ. 117^b

263 (φ. 117^b). «Εἰς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ δοθεῖσαν ἐν Ἀδριανουπόλει». Στίχοι 29.

Ἄρχ. Ἐκ τοῦ διώκτου καὶ σπαράκτου μὲν πάλαι
 ἐρύστερον δὲ κήρυκος σοῦ γνησίου.

Τέλ. Νικόλαός σοι ταῦτα πιστὸς οἰκέτης
 πρωτονοβελλῆσιμος ἐκ τῆς ἀξίας,
 Μαυροκατακαλῶν δὲ πατρὸς ἐκ γένους,
 Εὐφροσύνη τέ Δουκικῆς ρίζης κλάδος
 πρωτοστράτορος Μιχαὴλ τὸ παππόθεν,
 ὃς αὐτανάσσης ἦν σύναιμος Εἰρήνης,
 Θεοδώρου δὲ πανσεβάστου πατρόθεν,
 ἃς σῶζε, Σῶτερ, πρὸς τρυφῆς φέρων χλόην
 Θεοδώρῳ συνάμα καὶ τῇ Μαρίᾳ
 τέκνοις συνάπτων εὐφροσύνης ἐν τόποις.

¹ Οὕτως ἄμετρος ὁ στίχος ἐν τῷ κώδικι.

264 (φ. 117^b). «Εἰς εἰκόνα τῆς τοῦ Χριστοῦ βαπτίσεως δοθεῖσαν εἰς τὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ναὸν τοῦ Προδρόμου παρὰ τοῦ Βασιλικοῦ». Στίχοι 35.

Ἄρχ. Πρὶν μὲν κατιδὼν πῦρ θεϊκῆς οὐσίας
ρεῖθροις μιγὲν σοῖς; σαρκικῆς ὕλης πάχει,
φύσῳ ταραχθεὶς ἐστράφης, Ἰορδάνη

Τέλ. Αἶτει παρ' αὐτοῦ ψυχικὴν σωτηρίαν
Κωνσταντίνῳ πληροῦντι βουλὴν συζύγου,
Ἄγγελοπώλων ἐκ γένους κατηγμένης
τῆς Ἑλένης, καὶ τόνδε τὸν θεῖον τύπον
διδόντι δῶρον τῇ μονῇ τοῦ Προδρόμου,
ταῖς σαῖς παρ' ὄχθαις εὐσεβῶς ἰδρυμένη

φ. 118^a || ὡς ἂν τρυφῆς πίνωσι τῆς θείας ὕδωρ
πηγῆς ποταμῶν ἐξ Ἑδὲμ προηγμένων
κοινῶς μετ' αὐτοῦ σύζυγος τὲ καὶ τέκνα.

265 (φ. 118^a). «Εἰς εἰκόνα τοῦ προφήτου Δαυὶδ». Στίχοι 18.

Ἔχει ὅλον ὡδε:

Ἔοικε τοῖς τρέφουσιν ἀκραιφνεῖς πόθους
δυζῆν ἀεὶ τὰ φίλτρα τῶν ποθουμένων,
εἰ καὶ τάφων κρύψουσιν αὐτοῦς οἱ λίθοι.

Κἂν γοῦν πικρὸν διεῖλε θανάτου ξίφος
5 τὸν φίλτατόν μοι παῖδα Μανουὴλ φθάσαν,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτὸν ζῶντα τῇ ψυχῇ φέρων
βουλὴν περατῶ τοῦδε καὶ τεθνηκότος,
καὶ τοῦ προφήτου Δαυὶδ γράφων τύπον
δῶρον προσάγω τῇ μονῇ τοῦ Προδρόμου,
10 ἧς ἐγγύθεν ροῦς ὑδάτων Ἰορδάνου.

Σὺ δ' ἀλλ' ὁ θῆρας ἡμερώσας ἀγρίους,
ὁ λίθον ἰδὼν ἐξ ὄρους τετμημένον
καὶ δίχα χειρὸς λατύπου τεραστίας
θηρῶν νοπτῶν ἀρπάσαις ψυχοφθόρων

15 καὶ πρὸς τὸν ἀκρόγωνον ἐδράσαις λίθον,
πρὸς οὐρανοῦ τὸ θεῖον ὑψώσας ὄρος,
Κωνσταντίνον με καὶ σύνευνον Ἑλένην

καὶ παῖδα φίλον Μανουὴλ σὸν οἰκέτην
Ἄγγελοπώλων ἐκ φυλῆς κατηγμένον.

266 (φ. 118^a). «Εἰς τὴν ἀποσταλεῖσαν πρὸς τὸν Χριστοῦ τάφον χρυσὴν κανδύλαν». Στίχοι 18.

Ἔχει ὅλον ὡδε:

Χριστοῦ μὲν ἐν σοὶ πρὶν καλυφθέντος, τάφε,
σμίρνα προσήχθη συμπλακεῖσα σινδόσι
καὶ λιβανωτὸς ἐγκατερράνθη κύκλω
μυρορροούσαις ὀρθραῖς μαθητρίαις.

5 Ὁ χρυσοῦς οὐκ ἦν ὡς βασιλέα τάφῳ
καὶ τοῦτον ἠτοίμαζε σοὶ δῶρον φέρειν
Κομνηνὸς ὄρπηξ πορφύρας Ἰωάννης
σκοπῶν ἀνάψειν χρυσέαν σοὶ λυχνίαν.

Ἐπεὶ δὲ τοῦτο μὴ προῆλθεν εἰς τέλος,

10 παῖς πορφυρανθῆς Μανουὴλ αὐτοκράτωρ
ταύτην ἀναρτᾷ σοὶ, τάφε ζωηφόρε,
πληρῶν πατρὸς βούλησιν, ὡς υἱοῖς νόμος,
θέλων καθάπερ πατρικὸν κληρὸν μέγαν
καὶ τὴν δι' αὐτὸ συμμετρῆσασθαι χάριν.

267 (φ. 118^a). «Εἰς τάφον». Στίχοι 18.

Ἄρχ. Εἰ μὴ θαλάσσης ἢ πετρῶν ἔφυς, ξένε,
δάκρυσι τοῦτον τὸν πικρὸν λίθον βρέχε,
μαθὼν τίς ἐνδον μαργαρίτης ἐκρύβη.
Φέρει γὰρ ἄνδρα τὸν Πεκούλην ἐκ γένους
5 Βασιλείου, πρῶτιστον ἐν δικασπόλοις,
κοιαιστόρων τὲ σεμνύναντα τοῦς θρόνους.

Τέλ. μελενδυτήσας Βαρλαάμ κεκλημένος.

Ἔγνωσ τὸν ἄνδρα τοιγαροῦν εὐχου, ξένε;
κατοικίαν σχεῖν τῆς Ἑδὲμ τοῦτον μέσον
καὶ τοῦ θεοῦ πρόσωπον ἐν φωτὶ βλέπειν.

268 (φ. 118^a). «Εἰς τὸν Χριστὸν ἐλκόμενον ἐπὶ τῷ σταυρωθῆναι». Στίχοι 15.

*Αρχ. Ἐκλινεν οὖς, ἤκουσεν, ἠδύνθη πάλαι
ὁ πρῶτος Ἀδάμ, τὴν θέωσιν ἐλπίσας.

Ἰέλ. || σιγαῖ γὰρ ὡσπερ καὶ κρίνοντος Πιλάτου φ. 1186
ὡς οἶον ἔμπνους ἐγγραφεῖς τῷ τεχνίτῃ.

269 (φ. 1186). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου».

*Ἐχει ὅλον ὧδε·

Ἐγκαρδίου πῦρ πίστεως τε καὶ πόθου
εἰς πυρσὸν ἀέριον ἀρθὲν δεικνύων
μοναχὸς οἰκτρὸς λοῖσθος ἐν μύσταις Κλήμης
ἐν ὑλικοῖς χρώμασι τὸν τύπον γράψω
5 τοῦ πατριάρχου τῆς Σιών Ἰωάννου,
τοῦ τῶν μοναστῶν ἀρχετύπου κανόνος.
Ἰάκωβον δὲ σύγγονον Χριστοῦ λόγον
συνεικονίζω τῆς Σιών πρῶτον θύτην.
οὐ κατ' ἴχνος ζῶν κληρὸν αὐχεῖ τὸν θρόνον
θεῖα Μανουὴλ αὐτοκράτορος κρίσει.
Αἰτῶ δ' ἀπ' ἀμφοῖν λύσιν εὐρεῖν παισμάτων·
ὡς ἱεραρχῶν καὶ γὰρ αὐτῶν ἡ χάρις.

270 (φ. 1186). «Εἰς τάφον».

*Ἐχει ὅλον ὧδε·

Τεραστία τις ὧδε τοῦ τύμβου φύσις.
Ταῖς μὲν γὰρ ἀφαῖς ψυχρὸς ἐστὶν ὁ λίθος,
ἀλλ' ἐκφλογίζει τὰς βλεπόντων καρδίας.
Οὐκ οἶδ' ὅθεν πῦρ ἐξ ἀφανοῦς ἐκθλίβων,
5 ὅμως συνῆκε τῆς φλογὸς τὴν αἰτίαν.
Κρύπτει γὰρ ἔνδον τῶν χαρίτων τὴν μίαν,
τὸ πορφύρας βλάστημα, τὴν Εὐδοκίαν,
ἧς χρύσειον ρίζωμα τῆς γεναρχίας
Κομνηνοφῶν ἐκ τρισαυτοκρατόρων.
10 Πάλπος γὰρ Ἀλέξιος, εὐσεβῆς ἀναξ,
ὁ σκῆπτρα Ῥώμης προσλαβὼν ἄθλον μέγα
ἕρηνων σταθηρῶν καὶ βριαρᾶς παλάμης.
Πατὴρ δὲ βλαστὸς πορφύρας Ἰωάννης,

ὃν ἐν μάχαις ἔφριξε Πέρσης τοξότης,
15 Σκύθης ἀμαξεύς, Ἰταλῶν γαῦρον γένος
καὶ γῆς ἔω σχοίνισμα καὶ δυσμῶν ὄροι.
Σύναιμος ἀναξ Μανουὴλ, κλῶν πορφύρας,
αὐτοκράτωρ κράτιστος, εἰς ῥώμην λέων
καὶ πυκνὸς εἰς νοῦν καὶ γλυκασμὸς ἐν λόγοις·
20 οὐ καὶ ῥοπὴν ἔπτηξεν ὀφθαλμοῦ μόνην
Ἀντιοχεύς, ἀμετρον ὀφρῦν εἰςφέρων,
καὶ τῆς Ἄγαρ παῖς, Ἰκονιεύς ἱππότης
καὶ γῆ Τριβαλλῶν καὶ τόποι Παριστρίων.
Οὕτω γενῶν ἔχουσα τῆς εὐκληρίας
25 εἰς κάλλος ἦν ἀγαλμα φύσεως ξένον,
εἰς ἦθος εἰκῶν ἀρετῶν ὄλων μία,
εἰς νοῦν ὑπερβάλλουσα θήλεος φύσιν,
εἰς χεῖρας ὡς ῥοῦς ἐκρέουσα τὰς δόσεις,
εἰς προσλαλιὰν καὶ μέλιτος γλυκίων.
30 Ἀλλ' ὦ φθορὰ, σύνοικε καρπὲ τοῦ ξύλου,
ὃν ἡ γυναικὸς ἐτρύγησεν ἀπάτη,
τίς φεύξεταί σου τὴν αἰδρομον ῥύμην,
τίς σοῦ κρατήσῃ, κἂν φορῆ κράτους στέφους;
Τὴν γὰρ τοσαύτην καὶ γένος καὶ τοὺς τρόπους
35 λίθων πτύχες κρύπτουσιν ὡς κόνιν μόνην.
Θεόδωρος δὲ Βατάτζης συνευνέτης,
ὃν ἤρεν ὑψοῦ τοῖς συναφείας νόμοις
τῶν πανσεβάστων εἰς ὑπέρτατον τόπον
θρηνεῖ, ραγείσης τῆς φίλης συμψυχίας.
40 Θρηνοῦσι παῖδες, τάχ' ἂν ἐξείποις βλέπων,
τὴν ἄμπελον βότρυες ἀνεσπασμένην,
τὴν κυπάρισσον οἱ κλάδοι τετμημένην.
Θρηνεῖ δὲ καὶ πᾶς τὸν τάφον μαθὼν τίνος,
τὸ ῥευστὸν εἰς νοῦν τοῦ βίου προσλαμβάνων.
45 Σὺ δ' ὁ πλάσας πρὶν, τόνδε σύνδεσμον λύσας
καὶ πάλιν εἰς ἀψθαρτον ἐλκύσων δέσιν
οὖς νῦν διεῖλες οἷς λόγοις οἶδας, λόγε,
|| σύναψον αὐθις εἰς μίαν κατοικίαν, φ. 119^α

ὅταν μερίζης τὰς μονὰς τοῖς ἀξίοις
50 διδοὺς Ἐδὲμ σκῆνωμα καὶ τρυφῆς χλόην.

271 (φ. 119^α). «Εἰς τὸν τάφον τῆς σεβαστῆς κυρᾶς Σοφίας».
Ἔχει ὅλον ὧδε·

Εἴ τις βλεφάρων ἐκπετάσας τὰς πτύχας
ἐπόψεται στὰς τοὺς προκειμένους τάφους,
δάκρυα πικρὰ καρδιαλγῶν σταζέτω
καὶ γῆς τὸ πᾶν ἔδαφος αὐτοῖς πλυνέτω.

5 Κοιλὰς γάρ ἐστι τοῦτο κλαυθμῶνος νέα,
ἀναστομοῦσα τῷ βλέποντι κυκλόθεν
θρήνων ἐπ' αὐτοῖς μυριοβλύτους φλέβας.
Τύμβον δὲ τοῦτον κατιδὼν πάντων πλέον
ἐνταῦθα μὴ δάκρυον ἀπλῶς βλυσάτω.

10 ἀλλ' αἷμα θερμὸν ἐκραγὲν τῆς καρδίας.
Αὕτη γὰρ, ἣν πλάξ συγκαλύπτει τοῦ τάφου,
παῖς ἦν σεβαστὴ τῶν σεβαστοκρατόρων,
ὧν τοὺς νεκροὺς κρύπτουσιν οἱ λοιποὶ λίθοι,
κλῆσιν Σοφία, καλλονὴν ὅλη χάρις,

15 εἰς κόσμον ἠθῶν ἀρετῶν κρᾶσις μία,
εἰς νοῦν ὑπὲρ θήλειαν ἐξ εὐψυχίας,
εἰς δωρεὰς βρύουσα καὶ πηγῶν πλέον.

Ἐξ εὐγενῶν δὲ σχοῦσα τὸν συνευνέτην
ἐν ἄρρεν, ἐν καὶ θῆλυ τέκνον ἐκκύει,

20 ἐν ἐβδόμῳ δὲ καὶ δεκάτῳ τῷ χρόνῳ
συμψυχίας βραγεῖσα τῆς τοῦ συζύγου
κάλλους τὸ φῶς ἐκρυσπεν ἀμφίων ζόφῳ.

Ὅμως τὰ τέκνα τοῦ γένους ἐπαξίως
ἀνῆξεν, ἐθρέψατο μυρίοις πόνοις.

25 Καιροῦ δὲ καλέσαντος αὐτὰ πρὸς γάμον.
κάνταῦθα λαμπρὰ τῶν βίων αἰ συνδέσεις.

Ἄλλ' ὧ φορὰ κλύδωνος ἀγρίας ζάλης,
ἀλλ' ὧ τροχοῦ δόνησις ἀστατουμένη,
ὄνειρε κόσμῳ¹, πάντα σοῦ ψεύδους γέμει.

¹ Κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος κόσμου.

30 Ὁ παῖς γὰρ αὐτῆς ἠρπάγη καὶ πρὸ χρόνου
καὶ πῦρ ἀνῆψε θλίψεως τῆ καρδία.

Πλὴν καὶ πάλιν φλόξ ἐξανήφθη δευτέρα,
τοῦ τῆς θυγατρὸς ἐκθανόντος συζύγου.

Τί γοῦν τοῦ λοιπὸν; Ἄδέτω Δαυὶδ λύρα·

35 ἦν ὡς μονάζον στρουθίον μέσον δόμου
τὴν παῖδα μήτηρ ἐν βίῳ κεκτημένη
οἷα δρόσον ψύχουσαν αὐτῆς τὰς φλόγας·
ἡ παῖς δὲ πάλιν τὴν τεκοῦσαν καὶ μόνην
τῶν θλιβερῶν εὔρισκε παραμυθίαν·

40 ψυχὴν γὰρ εἶχον δυσὶ σαρκίοις μίαν.

Οὐκ εἶδε καὶ γὰρ ἡλίου φρυκτωρία
μητρὸς, θυγατρὸς¹ φίλτρον ἀλλήλοισι τόσον..

Ἐρῶ πάλιν Ἄπιστα πάντα σου, βίε·

ῥέεις ὑπὲρ ροῦν, τῆς σκιᾶς μᾶλλον λυε (ι)

45 Οὐκ εἰς μακρὸν γὰρ συμβιώσασαι χρόνον,
εὔρον διαιροῦν τοῦ θανάτου τὸ ξίφος.

Ἐντεῦθεν ἡ παῖς δυστυχῶς μένει μόνη,
ἀείδακρυς ζήσασα τὸν λοιπὸν χρόνον,
ἕως τὸ κοινὸν φύσεως δοῦσα χρέος

50 κἂν τοῖς τάφοις ἔδειξε τὸν πάλαι πόθον
μητρὸς κόνει μίξασα τὴν ταύτης κόνιν.

Ἄλλ' ὧ συνάπτων καὶ διαιρῶν ἐν κρίσει,
σύνδεσμε πάντων τῶν διεστώτων, λόγε,

τὰς ἐν βίῳ πρὶν ἀμερῶς συνημμένας

55 σύναψον αὐθις ἐν τρυφῆς θείας χλόῃ
τιθεὶς τέκνω χαίρουσαν ἅμα μητέρα.

272 (φ. 119^α) Δημοτικὰ ἀνεπίγραφα εἰς Μανουὴλ Κομνηνόν.

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἔστι πιστὸς ἐν οὐρανῷ μάρτυς τῶν σῶν τροπαίων
ὁ φωτοδρύτης ἥλιος, ὁ μέγας ἀστεράρχης
ἐκ μὲν τῆς ἕω προελθὼν, βλέπων αὐτὸς ὑψόθεν

¹ Πρὶν τῆ γραφῆς τὴν λέξιν θυγατρὸς εἶχεν ἀρχαίαι γράφων φεῖ ἦτοι τὴν ἀρχὴν
τῆς κατόπιν λέξεως φίλτρον.

τὰ κράτη τὰ κατὰ Περσῶν καὶ τῶν Ἀντιοχέων
 5 καὶ πάλιν αὖθις μετελθὼν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν
 τὰς ἐν θαλάττῃ σου λαμπρὰς καὶ θαυμασίας νίκας
 ἡκάκειθεν αὖθις διελθὼν ἐπὶ δυσμῶν τοῦ ὄρους
 τῶν Τριβαλλῶν καταστροφὴν, Παιόνων τὴν δουλείαν
 καὶ Δαλματῶν ὑποταγὴν καὶ τῶν Δακῶν τὴν φρίκην
 10 καὶ σὺν αὐτοῖς καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ μέγιστον καὶ κρεῖττον,
 προέλευσιν σικελικῆς νήσου τυραννοτρόφου.
 Καὶ τίς λοιπὸν ἰσόμετρος ὕμνος ἀντισταχθῆ σοι,
 τοιούτου σε κηρύττοντος τοῦ μάρτυρος ἐξ ὕψους ;

Ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ πλάσαντος καὶ στεφανώσαντός σε
 δοθεὶς θεὸς τοῖς ἐπὶ γῆς τοῦτον μιμεῖσθαι σπεύδεις,
 ὑπὲρ τῶν δούλων πολλαχοῦ σου τὴν ψυχὴν προθύων,
 ἀλλὰ καὶ λέγειν εἰκῶς πρὸς τὴν σειρὰν τοῦ γένους
 5 Αὐξάνεσθε, πληθύνεσθε, συνεκδαστάνοιτέ μοι,
 ἀνάκτορα πληρώσατε τῶν ἐξ ὑμῶν ἐκγόνων.
 Καὶ μαρτυρεῖ νυμφεύματα τῶν σῶν ἀδελφοπαίδων.
 Καὶ γὰρ τὸν Ἰσαάκιον τὸν τῆς συναίμου παιῖδα
 τῆς Εὐδοκίας, τοῦ βλαστοῦ τῆς πατρικῆς πορφύρας,
 10 τῆ τοῦ σεβαστοκράτορος Εἰρήνη διζεγγόνῃ
 νυμφοστολῶν εἰς αὐξήσιν τοῦ γένους συμψυτεύεις.

Ἦκουσεν ὕψος οὐρανοῦ, γῆς πλάτος ἠνωτίσθη
 καὶ πᾶν θαλάσσης πέλαγος τὰ προτερήματά σου,
 πορφυραυγέστατε φωστήρ, αὐτάναξ σκηπτροκράτωρ.
 Ὡς γὰρ ὁ μέγας ἥλιος ἀνατολῆς ἐκλάμψας
 5 τῶν σῶν τροπαίων ταῖς αὐγαῖς κύκλω τὴν γῆν πυρσεύεις
 Καὶ μάρτυρες Ἰκονιεῖς, πρίγκιψ Ἀντιοχέων
 καὶ χώρα πᾶσα περσικὴ, πᾶσα σατραπαρχία
 καὶ Τριβαλλοὶ δουλούμενοι, Δαλμάται προσκυνοῦντες
 καὶ Παιονίας ἀρχηγὸς σὸν ὑποφρίσσω κρᾶτος
 10 καὶ νῆσος ἡ σικελικὴ σπονδὰς ἐξαιτουμένη¹,
 ἐξ ὧν τὴν θρεψαμένην σε μητέρα δούλην Ἰώμην

¹ Κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἐξίσουμένη.

ἐμπλεων τίθεις χαρμονῆς, σκιρτῶν παρασκευάζεις,
 προσέτι καὶ νυμφοστολῶν τοὺς ἀδελφόπαιδάς σου,
 καὶ χαίροις, ἀναξ Μανουὴλ, οὕτως αὐτὴν εὐφραίνων.

273 (φ. 119^b). «Εἰς τὸν τάφον τοῦ πρωτοψάλτου Ἰωάννου τοῦ
 Μανουγρά». Στίχοι 25.

Ἄρχ. Ἄν ἐν ποταμοῖς τῆς Βαβυλῶνος γράφη.

274 (φ. 119^b). «Εἰς τὸ θαῦμα τοῦ τυφλοῦ εἰκονισθέν». Στίχοι 10.

Ἄρχ. Φῶς ἐξ ὑδάτων τοῦτο νικᾷ τὴν φύσιν.
 φ. 120^a Τέλ. καθυγιάζον καὶ φρένας καὶ σαρκίον.

275 (φ. 120^a). «Εἰς τὸ θαῦμα τοῦ παραλύτου εἰκονισθέν ἐν τῷ
 αὐτῷ λουτρῷ». Στίχοι 10

Ἄρχ. Προβατικῆς μὲν πρὶν κολυμβήθρας ὕδωρ.

276 (φ. 120^a). «Εἰς τὸν τάφον τοῦ Κομνηνοῦ».

Εἰ καὶ πρὸς ἄλλους ἀφορῶν τύμβους, ξένη,
 βραχὺ σταλάζον δάκρυον παρατρέχεις,
 ἀλλ' ἐνθάδε στὰς μὴ τὸ σύνηθες δράσης,
 ἐκ τῆς γραφῆς δὲ τὸν τάφον μαθὼν τίνος

5 στεναγμὸν ἄρον, ῥῆξον αὐτὴν καρδίαν,
 ῥοῦν αἱμάτων ἐκβάλυσον ἀντὶ δακρύων.
 Κρύπτει γὰρ ἐντὸς τὸν Κομνηνὸν μητρόθεν
 Θεοδώρας βλάστημα, πορφύρας κλάδον
 αὐτοκρατοῦντος Μανουὴλ τῆς¹ συγγόνου.

10 Ἀλέξιον τὸ θαῦμα τοῦ παντὸς γένους,
 ὠραῖον ἰδεῖν, εἰς λόγους ὑπὲρ μέλι,
 ὄλον γλυκασμὸν, χαρμονὴν, ὄλον χάριν,
 ἄνθος νεαρᾶς, εὐσταλοῦς ἡλικίας,
 εἰς χεῖρας ἀξύμβλητον ἐξ εὐανδρίας,
 15 εἰς τοξικὴν ἄριστον, εἰς ἵππασίαν,
 θάλασσαν οἴκτου, δωρεῶν πᾶσι βρύσιν,
 εἰπεῖν ἀπλῶς σύγκραμα καλοῦ μυρίων,
 ᾧ συζυγεῖσα δεξιαῖς σὺν ἐλπίσιν

¹ Εἶχεν ἀρχίσει γράφων του

Ἄννα Κομνηνὴ Δουκόβλαστος μητρόθεν
 20 τῆς φύσεως ἀγαλμα χαρίτων γέμον
 μικρὸν συνανθεῖ καὶ συνεκφθίνει τάχος.
 ἐν σχοῦσα τέκος¹, ὥσπερ ἄμπελος βότρυν.
 Αἴφνης γὰρ οὗτος ἐξεμεῖ ῥοῦν αἱμάτων
 καὶ συννοήσας ὡς ὁ πᾶς ψεῦδος βίος
 25 ῥίπτει τὰ φίλτρα² καὶ συνεύνοῦ καὶ τέκνου
 καὶ τῶν χλαιδόντων χρυσαυφῶν ἀμφίων.
 τὸ φῶτοποιὸν ἀντιλαμβάνει μέλαν
 καὶ κλῆσιν ἄλλην ἔσχεν Ἀθανασίου.
 φλέγει δὲ σάρκας ἐκ καμίνων ἀφλόγων
 30 Ἄψυχος ὧδε συγκαλύπτεται κόνις
 μάργαρος οἶος ὡς ἐκύτρω τῷ τάφῳ.
 ὄν κοινὸν ἢ σύζυγος εὐρήσει τέλος
 τιροῦσα τούτῳ καὶ θανόντι τὸν πόθον.
 Σὺ δ' ἀλλὰ μαθὼν τὰῦτα μὴ θρήνει μόνον,
 35 εὐχου δὲ τοῦτον, σύζυγόν τε καὶ τέκνον
 κοινῶς συνεῖναι καὶ τρυφῆς ἐν τῇ γλῶσσι
 λιταῖς πανάγνου μητρανάνδρου Παρθένου
 καὶ τρισσολαμπῆς τοῦ θεοῦ φέγγος βλέπειν.

277 (φ. 120^a), «Εἰς τὰ εἰκονισθέντα ἐν τῇ σεβασμῆι μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος τῇ κατὰ τὸ Στενόν».

Ἔχει ὅλον ὧδε:

Πολλὰς φυτεύσας δωρεῶν σῶν ἀμπέλους
 τῇ παραδείσῳ τῆς μονῆς ταύτης, ἀναξ,
 ἐρυθρογράφοις σῆς χειρὸς σιμασίαις
 καὶ ληνὸν ἡμῖν ἀνορύξας χαρίτων

5 χρυσαῖς ἐπεθρίγγωσας αὐτὰς σφραγίσαι
 φ.120^b || Καὶ νῦν τρυγῶντες βότρυας θυμηδίας
 σὲ τὸν φυτουργὸν εἰκονίζομεν πόθῳ
 καὶ γνήσιόν σοι μυστικὸν Νικηφόρον,

¹ Εἶχεν ἀρχίσαι γράφων βρ(έφος).

² Εἶχε γράφει πρότερον τὴν λέξιν τοῦς, ἣν ἐν μέρει μόνον ἐκάλυψε τὸ ἱκεῖτα ἐπ' αὐτῆς γραφὴν φ τοῦ φίλτρα.

τὸν πιστὸν ἀμφοῖν, καὶ θεῶ καὶ σῶ κράτει,
 10 δι' οὗ μεσίτου καὶ δι' οὗ ποδηγέτου
 φυτοκομεῖν ἔτοιμος εὐθύς εὐρέθης.
 Ἄλλως δ' ἀμοιβὴν οὐκ ἔχοντες ἀξίαν,
 κόρην τυποῦμεν παμβασιλέως λόγου,
 ἀνάκτορον ζῶν, τοῦτον ἐν μέσῳ φέρον
 15 ὡς ἂν ὁ μὲν δύναμιν ἀμφιζωννύη,
 ἢ πᾶν τροπαίοις τὸ στέφος πλέον στέφη
 ζῆν τέ σοι δώσουσι μακροὺς ἡλίους
 καὶ βασιλείαν ἀτελεύτητον τέλος.

278 (φ. 120^b), «Εἰς τὴν αὐτὴν μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος».

Ἔχει ὅλον ὧδε:

Αὕτη μοναστῶν ἢ κατοικία, ξένη,
 οὐκ ἦν μὲν ἀπόγραπτος ἐν μοναῖς πάλαι,
 ἀλλ' οἶκος εὐχῆς καὶ δεήσεως τόπος.

Ἄνθρωπος δὲ πλήρης Πνεύματος χαρισμάτων,
 5 θεοῦ δοχεῖον, Συμεῶν θείοις τρόποις,
 κανὼν ἀκριβῆς τοῦ μονοτρόπου βίου
 ἠγείρε ταύτην τῇ παναλκεῖ Τριάδι.

Θέμεθλον ἐνθεῖς πίστεως θεῖαν πέτραν,
 τῶν χιλίων μὲν ἑξάκις μετρούμενων

10 ἀφ' οὗ θεὸς προῆξε δίσκον ἡλίου,
 αὐθις δ' ἑκατὸν ἑξάκις ποσουμένων,
 καὶ τῶν δεκατριεσάκις ἀριθμουμένων
 καὶ τῆς μονάδος ἐννάκις συνηγμένης
 εἶναι δὲ μέχρι τερμάτων αἰώνιων

15 φρουροῦσα ταύτην τῆς Τριάδος ἡ χάρις
 αὐτοῦ προσευχαῖς, κἂν παρέλθῃ τὸν βίον.

279 (φ. 120^b), «Ἐπὶ τῷ ἀναρτηθέντι τρικανδύλῳ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Βῆρου». Στίχοι 12.

Ἄρχ. Πολλὰς ἀπ' ἀρχῆς μέχρι καὶ νῦν μοι, μάκαρ.

Τίλ. ὁ πρωτονοτάριος αἰτῶ καὶ πάλιν,
 μυροβλύτα, φρούρει με, παῖδας, ἐγγόνους,
 τέλος δὲ πᾶσι τοῖς Ἐδὲμ κλῆρον νέμοις.

280 (φ. 120⁶). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Παύλου τοῦ Ὁμολογητοῦ». Στίχοι 10.

Ἄρχ. Ῥυσθεῖσα δεινῆς καὶ πολυχρόνου νόσου
ἢ μᾶλλον Ἄδου τῶν πυλῶν ἐξηγμένη.

Τέλ. Εὐδοκία Δούκαινα σὸν γράφω τύπον
μίξασα τοῖς χρώμασι καὶ νῦν τὸν πόθον.
Σὺ δ' ἐν βίῳ μὲν προστάτει μου καὶ σκέπε,
τέλος δὲ τρυφῆς ἐγκατασκίνου χλόη.

281 (φ. 120⁶). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος». Στίχοι 16.

Ἄρχ. Τὸν δίχα χειρὸς ἐξ ὄρους τετμημένον
λίθον τὸν ἀκρόγωνον ἐν ψυχῇ φέρων.

Τέλ. Βασίλειος δὲ Καρύκης, πιστὸς λάτρις
πέτρα πόλου σοῦ καρδία προσεδράσας
σῆς εἰκόνης πίνακα χρυσῶ καλλύνει.
Σὺ δ' ἐν βίῳ, πρόταθλε, προστάτης γίνου
[καὶ] μακρὰν αὐτοῦ δυσχερὲς πᾶν ἐκτρέποις,
ἐν τῇ κρίσει δὲ τὴν Ἐδὲμ κλῆρον νέμοις.

282 (φ. 121^α). «Ἐκφώνησις Λέοντι τῷ εὐσεβεῖ βασιλεῖ ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου· φκονόμηται δὲ ὡς ἀποσχεδιασθεῖσα». Ἄρχ. «Ῥ^οποτε τινος καὶ ἄλλης κρείττονος, θεόληπτε βασιλεῦ, εὐμοίρησε διὰ σοῦ τὸ ὑπήκοον θυμηδίας. Τέλ. μὴδ' ἀτυχῆσαι τῶν περὶ αὐτοῦ χρηστοτέρων ἐλπίδων τὲ καὶ ἐκβάσεων.

283 (φ. 122⁶). «Ἐπιβατήριος ἐπὶ τοῖς τιμίσις λειψάνοις Λαζάρου, ἃ Λέων ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐκ Κύπρου μετήνεγκεν».

Ἄρχ. Λάζαρος ὁ Χριστοῦ φίλος τὸ παρὸν πνευματικὸν συγκεκρότητα σύστημα. Τέλ. ἢ τῶν πραγμάτων ἐνέργεια ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

284 (φ. 123⁶). «Τοῦ αὐτοῦ ἔκφρασις πομπῆς ἱερᾶς, ἣν Λέων ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς ἐπὶ τοῖς τιμίσις λειψάνοις πεποιήται Λαζάρου τοῦ Χριστοῦ φίλου, ὅτε πρῶτος αὐτὰ ἐκ Κύπρου μετήνεγκεν».

Ἄρχ. [Ἦ]δὸν ἱερὸν τοῦτον σύλλογον καθορῶν καὶ τὴν πολυάνθρωπον ταύτην πανήγυριν. Τέλ. νῦν τὲ καὶ εἰς τὴν ἐκεῖθεν βασιλείαν γένοιτο ἀμήν.

285 (φ. 125⁶). «Σύμβολον πίστεως ἐπιδοθὲν ἐπὶ τῇ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ προχειρίσει».

Ἄρχ. Καὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἀξιέπαινον νόμον εἰδώς. Τέλ. καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν ἡμῖν ἐπιχορηγησάσης τὰ κρείττονα.

286 (φ. 127^α). «Δημηγορία ἐπιτραπέζιος ὑπὸ παρουσίᾳ Λέοντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως».

Ἄρχ. Ῥ^οπερ πολλοῖς τῶν συμπαρόντων οἶδα πραττόμενον καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο τολμώμενον. Τέλ. καὶ τῶν ἐκεῖθεν ὑμῖν ἀγαθῶν τὰ ἐξαιρέτα πρεσβείαις τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου αὐτοῦ μητρὸς καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων· γένοιτο· ἀμήν.

287 (φ. 129⁶). «Δημηγορία ἐπιτραπέζιος ὑπὸ παρουσίᾳ Λέοντος βασιλέως».

Ἄρχ. Οὐ μάταν ἔοικε, πανάγαθε βασιλεῦ. Τέλ. ὁ πάντα συμφερόντως διεξάγων θεὸς πρεσβείαις τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου αὐτοῦ μητρὸς καὶ πάντων αὐτοῦ τῶν ἁγίων· γένοιτο· ἀμήν.

288 (φ. 130⁶). «Δημηγορία ἐπιτραπέζιος τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων Φώτων ἐν τοῖς 10' ἀκουσίτοις».

Ἄρχ. Ἐπαινώ μετὰ τῶν ἄλλων τῆς βασιλικῆς εὐταξίας. Τέλ. ὧν καὶ ταῦτα· τὰ κατὰ γῆν σκιαί τινες ἀμυδραὶ καὶ ἀπνηχήματα καθεστήκασιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

289 (φ. 131⁶). «Δημηγορία ἐπιτραπέζιος ὑπὸ παρουσίᾳ Λέοντος

βασιλείως τῆ ἀναγνώσει τῆς πατριαρχικῆς ἀναβάσεως Νικολάου πατριάρχου ».

Ἄρχ. Καί τοῦ καιροῦ τὴν ἐνεσιῶσαν ἀγάμενος ἑορτήν. Τέλ. ἀκυμόνως τε καὶ ἀστασιάστως τὴν κυβέρονησιν εὐδοούμενος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

290 (φ. 132^α). « Δημηγορία ἐπιτραπέζιος τῆ ἑορτῆ Ἰησοῦ τοῦ προφήτου· Λεόντος ἐστιῶντος ἡμῶν τοῖς ἑαυτοῦ σώστροις: — Δεύτερος οὗτος λόγος τῆς κατ' ἀρχὴν δημηγορίας ἐλέχθη· ἐτάγη δὲ ὧδε ».

Ἄρχ. Ὅτι μὲν εὐνοίας οἱ φθάσαντες λόγοι καὶ φιλικῆς ἔργον πίστεως. Τέλ. ἀνάγκη φύσεως καὶ χρεὶ πᾶσιν ἀπαραιτήτως ὀφειλομένῳ ὑπείκοντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ᾧ ἡ δόξα νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.

291 (φ. 134^α). « Νικολάῳ πατριάρχῃ ἔτι διάκονος ὢν ἀνθ' ὧν Νικολάου τοῦ Ξυλομαχαιρίου ἐπίκλην ἀλόντος ἐφ' οἷς κατεῖπεν αὐτῆς ἀξίας τετίμητο διὰ τὴν συκοφαντίαν ».

Ἄρχ. Λύσιν ἐκείνην εἰδὼς τοῖς τῶν ἀρρωστημάτων ἀφανεστέροις. Τέλ. καὶ δεῖγμα προκειῖσθαι τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις φιλίας ἀκραιφνοῦς τε καὶ πίστεως.

292 (φ. 136^α). « Λέοντι βασιλεῖ ἐναρχομένῳ τῆς διὰ τὸν τέταρτον αὐτοῦ γάμον παρασχεθείσης ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπροβούλως ἀταξίας ».

Ἄρχ. Λόγος σοφὸς εἰς εὐήκοον οὕς ὁ σοφώτατος παρεγγυᾷ Σολομῶν. Τέλ. ἀνάγκη τοῦ ἀπο τοῦδε ὡς ἡ ἐπαγγελία πρὸς ἑαυτὸν ἐπανάγεσθαι ».

293 (φ. 138^α). « Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν αὐτῶν ».

Ἄρχ. Πολὺς ὁ λόγος, χρηστότατε βασιλεῦ, πειρώμενος ἡμᾶς θορυβεῖν. Τέλ. εἴ τι δ' ἀντιπαῖον τῷ λόγῳ τῆ τῶν ἀκροατῶν εὐγνωμοσύνη τοῦτο προσανακείσεται.

294 (φ. 142^α). « Τῷ αὐτῷ περὶ τῶν αὐτῶν ».

Ἄρχ. []¹ μὲν οὖν προσῆκε, χρηστότατε βασιλεῦ, κράτει τοσοῦτω. Τέλ. σκύδαλα μὲν τὰ κατὰ γῆν τιμιώτατα, νηστειῶν δὲ βέλη τὰ δεινότατα ἠγασάμενος.

295 (φ. 147^β). « Στεφάνῳ ὑπογραφῆ βασιλείως τῶν ἀπορρήτων φίλῳ ἀνδρὶ ».

Ἄρχ. Μέμφεταιί μοι ὁ περιφανέστατος ὅποι δὴ πυνθάνομαι πατρίκιος Σαμωνᾶς. Τέλ. δέδοικα γὰρ μὴ καὶ αὐτὸς εἰ τοῦ καιροῦ τούτω τὰ πρὸς φιλίαν χίτει φασὶ τοῦ βίου τὴν φιλίαν αὐτοῦ ἐξωνούμενος.

296 (φ. 151^α). « Λέοντι βασιλεῖ περὶ τῶν κατὰ πολυγαμίαν εἰς συνηγορίαν παλαιῶς προσκομιζόντων πατέρας ».

Ἄρχ. Ναὶ Διονύσιον ἐπιγινώσκω, θεόσοφε βασιλεῦ. Τέλ. τῶν ἐνεργουμένων ὡς θέμις πάντα τούτους ἀλλοτριώσαντες.

297 (φ. 151^β). « Λέοντι βασιλεῖ κακοῖν ἐναρχομένῳ ».

Ἄρχ. Ποῖ² μὲν; πανάγαθε βασιλεῦ, πολλὰ χάρις τῆς εἰς ἡμᾶς, ὡς ἔοικε κηδεμονίας. Τέλ. τοιούτους δεῖ πολέμους ἡμᾶς διώκειν εὐξόμεθα.

298 (φ. 152^β). « Τῷ αὐτῷ μετὰ ἐστίασιν ἐφορμήσαντι λόγοις ».

Ἄρχ. Οὔτε καθέδρας, φιλανθρωπότατε βασιλεῦ, ἐφιέμενος. Τέλ. (ἀτελεῖς ἐν τῷ αὐτῷ φύλλῳ μετὰ ἕξ στίχους) τῆ προτεραῖα ὑπὲρ καπνοῦ. . . .

Εἶνε γεγραμμένον μέλανι κηροτέρῳ τοῦ δι' οὐ ἐγράφησαν οἱ λοιποὶ λόγοι.

299 (φ. 153^α). « Τοῦ ὑπερτίμου ἡγελλοῦ ἐπιστολαί ».

α' (φ. 153^α). « Εἰς τὸν καίσαρα ». — β' (φ. 153^β). « Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν ». Ἄρχ. Πότερον ὡς αὐλητῆς. — γ' (φ. 154^α). « Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν ». Ἄρχ. Νὴ τὴν ἱεράν σου. —

¹ Λέξις διαγεγραμμένη καὶ νῦν ἀδιάγνωστος.

² Γραπτέον Σοί, ἄτε γραφέντος ἐρυθροῦ Π ἀντὶ Σ.

δ' (φ. 154^b). «Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν». Ἄρχ. Οὐχ ὅτι νῦν οὐ γράφω. — ε' (φ. 155^b). «Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτόν». Ἄρχ. Ἡ τοῦ μύθου κάμπλος. — β (φ. 156^a). «Τῷ πατριάρχῃ Ἀντιοχείας τῷ Αἰμιλιανῷ». Ἄρχ. Ἐγὼ μὲν ᾤμην. — 7 (φ. 157^a). «Τῷ αὐτῷ». Ἄρχ. Ἀλλὰ διατὶ θεοτίμητε. — 8 (φ. 157^b). «Τῷ αὐτῷ». Ἄρχ. Ἡ μὲν οὖν Ἀντιόχεια. — 9 (φ. 158^b). «Τῷ πρωτοσυκέλλῳ Λέοντι». Ἄρχ. Ὅποτε σὺ σαυτόν. — 10 (φ. 159^a). «Τῷ Ξιφιλίνῳ». Ἄρχ. Μετεστράφησθε ποτέ.

300 (φ. 160^a). «Τοῦ αὐτοῦ Λόγος σχιδιασθεὶς πρὸς Πόθον βασιτάρχην ἀξιώσαντα τοῦτον γράψαι περὶ τοῦ θεολογικοῦ χαρακτήρος».

Ἄρχ. Μὴ θαυμάσης, Πόθε μοι φίλτατε.

Εὑρηται καὶ ἐν φ. 51 κ. ἐ. τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 1182. Ἴδε **Κ.** Σάθρα Μεσαιωνικῆς βιβλιοθήκης Τόμ. Ε' σ. ξς'. Ἐξεδόθη δὲ ὑπὸ τοῦ Coxe ἐν τῷ Catalogus codicum Bibliothecae Bodleianae σ. 743 κ. ἐ. ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 189 Codex Miscellaneus τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ὁξωνίου.

301 (φ. 165^a). «Τοῦ αὐτοῦ τῷ πρωτοπροέδρῳ καὶ ἐπὶ τῶν κρίσεων κυρῷ Κωνσταντίνῳ».

Ἄρχ. Θαυμάζειν μοι λίαν ἔοικας.

302 (φ. 166^a). «Τοῦ αὐτοῦ Ἐξήγησις τῆς ἐν τῷ Τιμαίῳ τοῦ Πλάτωνος μαθηματικῆς περὶ ψυχῆς ὑπάρξεως ἢ γεννήσεως».

Ἄρχ. Ἐκ μέρους ἠρώτηκάς με τὸ πλατωνικὸν περὶ τῆς ψυχῆς διάγραμμα.

303 (φ. 167^b). «Ἐτέρας πλατωνικῆς ἐξήγησις διανοίας ἀπὸ τοῦ Τιμαίου».

Ἄρχ. Ἐρᾶς τῆς πλατωνικῆς ἀκορέστως πηγῆς.

304 (φ. 168^b). «Ἐξήγησις τελειωτέρα περὶ τοῦ λείμματος».

Ἄρχ. Τί ποτέ ἐστὶ τὸ λείμμα ἠρώτηκας.

305 (φ. 169^b). «Περὶ μουσικῆς».

Ἄρχ. Ἡ ἀληθὴς μουσικὴ περὶ ἧς εἴρηται τὸ Ἡμεῖς δὲ μουσικῆς κλέος οἱ ἀκούομεν.

306 (φ. 170^b). «Προλαμβανόμενα εἰς τὴν ῥυθμικὴν ἐπιστήμην».

Ἄρχ. Τῆς ῥυθμικῆς ἐπιστήμης ταῦτα προλαβεῖν σε χρεών.

307 (φ. 171^b). «Σύντομος ἔφοδος περὶ ἀστρονομίας».

Ἄρχ. Ἐμοὶ μὲν ἀποπεφάνθω.

308 (φ. 172^b). «Σύντομος παράδοσις τῶν δεκατριῶν παραλογισμῶν».

Ἄρχ. Συστείλαι σοι εἰς μέτρον ἐπιστολῆς τοὺς σοφιστικούς ἐδεήθης ἐλέγχους.

309 (φ. 174^a). «Περὶ φυσικῶν καὶ ἐπικτητῶν ποιότητων καὶ περὶ ἕξεως καὶ διαλέξεως».

Ἄρχ. Τῶν ποιότητων περὶ ὧν μαθεῖν ἀκριβέστερον ἐδεήθης.

310 (φ. 175^a). «Περὶ τῶν πρὸς τι καὶ σχημάτων καὶ χρώματος καὶ μορφῆς καὶ περὶ δυνάμειος καὶ ἀδυναμίας».

Ἄρχ. Τοῦ Πλάτωνος ὀρισσαμένου τὰ πρὸς τι καὶ εἰρηκότος.

311 (φ. 176^a). «Ἀφορμαὶ τῶν περὶ τὰ γένη ἐπιχειρημάτων».

Ἄρχ. Ἀξιολογώτατοι τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον

312 (φ. 177^a). «Περὶ ἐρωτήματος διαλεκτικοῦ καὶ περὶ διαλεκτικῆς».

Ἄρχ. Οὐχ ἀπλοῦν τι πρᾶγμα ἐρώτημα διαλεκτικόν.

313 (φ. 178^a). Περὶ τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν Προτέρων ἀναλυτικῶν».

Ἄρχ. Ἡρώτησας τίς ἐστὶν ὁ σκοπὸς τοῦ δευτέρου βιβλίου τῶν Προτέρων ἀναλυτικῶν.

314 (φ. 179^α). «Περὶ τῆς μίξεως τῶν προτάσεων καὶ περὶ εὐπορίας προτάσεων σύντομος ἔφοδος».

Ἄρχ. Ἴδού σοι τὰς μίξεις τῶν προτάσεων ὡς ἐκέλευσας ἐν βραχεῖ κατὰ τὴν ἀριστοτελικὴν διάταξιν ἀποδίδωμι.

315 (φ. 180^α). «Ἐπὶ σκεύει χρυσῷ ἐν ᾧ εἰκονίσθη ὁ ἅγιος ἡμῶν βασιλεὺς κατατροπούμενος τὸν σουλτάνον».

Ἔχει ὅλον ὧδε:

Ἐκ χρυσοῦ τὸ σκεῦος, ἢ δὲ στιλπνότης
ἔοικε μᾶλλον ἀστράπτειν [νέον]¹ τρόπον.

Γεγραμμένας φέρει γὰρ ἀριστουργίας

Ῥώμης Μανουὴλ αὐτοκράτορος νέας,

5 τοῦ χρυσοειδοῦς νοῦν ἅμα καὶ σαρκίον.

Πάσης μὲν οὖν γῆς οὐδ' ὁ πᾶς ἀρκεῖ γῦρος,

σκεύους δὲ τούτου κυκλόθεν διεγράφη

ὁ πορφυραυγῆς οὔτος αὐσονοκράτωρ

φοβῶν, διώκων καὶ κατὰ κράτος τρέπων

10 τὸν ἀρχιπέρσιν πρὸς μάχην ὀπλισμένον

σὺν μυρίαῖς φάλαγξιν Ἰκονιέων

καὶ πῶς ἀμέτροις ἐντυχῶν χιλιάσι

βουνῶν φαράγγων ἀφανῶς ἀνηγμέναις

μονώτατος διεΐλε τὴν ὀμαιχμίαν,

15 ἐκεῖ μὲν ἐνθεν ἀνδρικῶς δόρου στρέφων.

Τὸν χρυσοῦν οὕτω ταῦτα χρυσοῦσι πλέον.

316 (φ. 180^α). «Ἐπὶ εἰκόνι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου κοσμηθεῖση». Στίχοι 12.

Ἄρχ. Αὐτάγαθόν σε καὶ φιλεῖσπλαγχνον φύσει.

Τέλ. σκηνοῦντα τοῦτον εἰς Ἐδέμ δεῖξαι χλόην.

317 (φ. 180^α). «Ἐπὶ εἰκόνι τοῦ ἁγίου Θεοδώρου κοσμηθεῖση παρὰ τοῦ Σερβίου κυροῦ Ἰωάννου». Στίχοι 10.

Ἄρχ. Πρὸς δωρεῶν θάλασσαν ὧν ἔσχον, μάκαρ,

¹ Ἀντὶ τοῦ ὑπ' ἐμοῦ προστεθέντος νέου χώρου κινῶς ἐν τῷ κώδικι.

διδοῦς Μανουὴλ αὐτάνακτος Λύσονων
εὐεργεσιῶν τὰς βρύσεις ἀειρρόους.

Τέλ. Ἰωάννης σὸς δοῦλος αἰτῶ Σερβλίας.

318 (φ. 180^α). «Ἐπὶ εἰκονίσμασι τοῦ τε ἀοιδίου βασιλέως Ἰωάννου, τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ κυροῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ υἱοῦ τούτου κυροῦ Ἀλεξίου».

Ἔχει ὅλον ὧδε:

Πάππος, πατήρ, παῖς, βασιλεῖς Ῥώμης νέας,
οὗς ἐγγραφέντας καθορᾶς ὧδε, ξένε,

θεόπλοκος σειρὰ τις ἐστὶ χρυσέα

πέρατα συνδέουσα τῆς γῆς κυκλόθεν,

5 ἀρτῶσα δὲ ξύμπαντα τοῦ ταύτης κράτους,

κάμπτουσα δὲ τράχηλον ἐθνῶν βαρβάρων.

Ἐκ πορφυράς τὰ δένδρα ταῦτα τὰ τρία,

σκέποντα καὶ ψύχοντα τοὺς ὑπνικούς

εὐεργεσιῶν ταῖς σκιαῖς ὡς φυλλάδων.

10 Ἰωάννης μὲν Λύσονων σκηπτροκράτωρ

τὴν πατρικὴν εὐκλειαν αὐξήσας ὅσον,

ὁ δ' αὐτοκράτωρ Μανουὴλ μᾶλλον πλέον.

ὄν σατράπης πᾶς, ῥῆξ ἅπας, πρίγκιψ, κόμης,

τὸ ῥωσικὸν πᾶν, Νεῖλος αἰγυπτορρόας¹

15 ἐφριξαν ὡς ἄμαχον εἰς νοῦν, εἰς σθένος.

Ἦ καὶ δοθείσης ἐκ θεοῦ μοναρχίας

καὶ τριγερόντων ἐκδραμόντων ἡλίων

Ἀλέξιος πλήρωμα παῖς ταύτην λάβοι.

αὔθις δ' ἀπ' αὐτοῦ τέκνα τῶν ἀπεκγόνων.

319 (φ. 180^α). «Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου δεθείσαν (κῶδ. δοθεισαν) διὰ χρυσοῦ παρὰ τοῦ βασιλέως». Στίχοι 11.

Ἄρχ. Ὁ τὰς καμήλου τρίχας εἰς σκέπην ἔχων

δι' οὗ Μανουὴλ πορφυρανθῆς αὐτάναξ
καταγλαίζει σὸν σεβάσμιον τύπον,

¹ αἰγυπτορρόας

φ. 180⁶ || μονῆ δὲ τῆ σῆ πίστεως δῶρον νέμει.
Τίλ. θεὸν δυσωπῆ τοῦ δεδοκότος χάριν.

320 (φ. 180⁶). Ἀνεπίγραφον εἰς τὴν στέψιν Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ.

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Πάλαι μὲν εἰς ἀρχιερεῦς, Μελχισεδὲκ ὁ μέγας,

εὐλόγησε τὸν Ἀβραάμ ὡς νικητὴν ἐλθόντα

ἐκ τῆς κοπῆς καὶ συντριβῆς τῶν πέντε βασιλέων.

Νῦν δὲ τριάς πατριαρχῶν προσφέρει σοι τὸ στέφος,

5 ἐπευλογοῦσα, βασιλεῦ, σὲ τὸν Χριστὸν Κυρίου,

στήσαντα μέγα τρόπαιον μέσον ῥηγῶν ἐξάδος

Ἀλαμανῶν, Καραντῶν, Ῥῶς, Οὐγγρων, Τζέχων [καὶ] Λέ-

Κάνταῦθα γὰρ ὑπερνικῆ νόμον σκιᾶς ἢ χάρις [χων.

ἐν ἀριθμῶ πατριαρχῶν καὶ τῶν ῥηγῶν τῷ μέτρῳ.

10 Καὶ χαῖρε προερχόμενος ἡμῖν εὐλογημένος

καὶ τῷ συστρατηγοῦντι σοι θεῷ διδοῦς τὴν δόξαν.

321 (φ. 180⁶). [Χριστοφόρου τοῦ Μυτιληναίου]. «Αἰνιγμα εἰς τένταν».

Ἄρχ. Ἄπετρός εἰμι καὶ κινούμενος δόμος.

Ἐκδέδοται παρὰ Kurtz Die Gedichte des Christophoros Mitylenaios σ. 45 ἀρ. 71.

322 (φ. 180⁶). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸ τίμιον λείψανον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος βλύζον τὸ ἁγίασμα».

Ἄρχ. Ἐβλύζε πέτρα ρεῖθρον Ἰσραηλίτου.

Ἴδε Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 56 ἀρ. 89.

323 (φ. 180⁶). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ τιμίου Προδρόμου».

Ἄρχ. Θαυμαστὸν οὐδὲν εἰ θεὸς νικῆ φύσιν.

Ἴδε Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 76 ἀρ. 113.

324 (φ. 180⁶). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἄρχ. Ποίμνης βροτείας τὸν καλὸν σε ποιμένα.

Ἴδε Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 86 ἀρ. 123. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀρ. 169.

325 (φ. 180⁶). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸν μύρμηκα».

Ἄρχ. Τὸν νοῦν ὁ μύρμηξ, τὸ βραχὺ ζῶον, μέγας.

Ἴδε Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 87 ἀρ. 125. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀρ. 170.

326 (φ. 180⁶). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὴν Ἀνάληψιν».

Ἄρχ. Ἐκ γῆς ἀπαίρεις, εὖ τὰ τῆς γῆς θεὸς λίαν.

Ἴδε Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 87 ἀρ. 126. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀρ. 171.

327 (φ. 180⁶). «Εἰς πλούσιον τὸν κατορύττοντα τὸ χρυσίον».

Ἄρχ. Πρὸς μνᾶς κεχηνῶς ὡς γαλῆ τις πρὸς στέαρ.

Ἴδε Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 91 ἀρ. 134. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω ἀρ. 174.

328 (φ. 181^α). «Ἐπὶ ἐγκολπίῳ ἔχοντι μέρος τοῦ ἁγίου λίθου, ἐν ᾧ ἐσμυρνίσθη ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ὁ ζῶν θεϊκῶς καὶ θανὼν σαρκὸς νόμῳ

λίθῳ τε κλιθεὶς βασιλικῶς ὡς λέων

καὶ λιθανοσμύρνιστον εἰσδύς σινδόνα

φέροντα σεπτὸν τοῦδε τοῦ λίθου μέρος

Ἰωάννην με Κομνηνὸν, Σῶτερ, σκέποις

ἅμα συνεύνῳ Δουκοβλάστῳ Μαρίᾳ.

329 (φ. 181^α). «Ἐπὶ εἰκόνι τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος». Στίχοι 8.

Ἄρχ. Ἀναργύρως μὲν πρὶν παρεῖχες τὴν χάριν,

νῦν δ' οὐ ποθῶν ἄργυρον οὐδὲ χρυσίον.

Τίλ. Γεράσιμος σὸς τόνδε σοι κόσμον φέρων.

330 (φ. 181^α). «Ἐπὶ πατελίῳ χρυσῷ, ἐν ᾧ εἰκονίσθησαν τὰ κατὰ τὴν Οὐγγρίαν τρόπαια τοῦ βασιλέως».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Φωνὴν μὲν Ἰστρος ἐκ Δαυλὶδ προσλαμβάνων

κράζει Μανουὴλ αὐτάνακτος τὸ κράτος.

Ἰστῆρου δὲ τύπον ἐν κρατῆρι χρυσέῳ
 γράψας σεβαστὸς Δουκόπαις Καλαμάνος
 5 ἐκ παιονικῶν ῥηγικῶν ριζωμάτων
 καὶ τὰς ἐπ' αὐτῷ μυριανδραγαθίας
 φωνὴν ἀνιψοῦν χρυσέαν τοῦτον θέλει
 καὶ τῷ βασιλεῖ Δουκικὸν δῶρον φέρει.

331 (φ. 181^α). α' Ἐπὶ τῷ εἰκονίσματι τοῦ βασιλέως, τοῦ μὲν κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ συλλαλοῦντος αὐτῷ πρὸς τὸ οὐς, τοῦ δὲ ἁγίου Πνεύματος ἐν εἴδει περιστερᾶς ἐξ οὐρανοῦ κατερχομένου, τῶν δὲ ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ τῶν ἁγίων πατριαρχῶν, τοῦ Χρυσσοτόμου, τοῦ Θεολόγου καὶ ἔτι (;)¹ ἀρχιερέων ἐπιδιδόντων αὐτῷ νόμους τῶν χρήσεων». Στίχοι 12.

Ἄρχ. Σὺ μὲν θεῷ πᾶν τῷ βασιλεῖ προσλάλει,
 ὃ δ' ἂ πρὸς οὐς ἤκουσε κηρύττειν θέλει
 ὡς εἰς μὲν εἶ σύ, πλὴν φύσεις σώζεις δύο.
 Τίλ. πάρεστιν ἰδοῦ καὶ προτείνεται τόμους
 πλήρεις ἀκριβῶν ὀρθοδόξων δογμάτων.
 Τούτους, Μανουὴλ αὐσονοκράτορ, δέχου
 καὶ δόγμα πᾶν ἐκφυλὸν αὐτοῖς ἐκτρέπου.

332 (φ. 181^α). «Εἰς τὸ θαῦμα τῶν πέντε ἄρτων». Στίχοι

Ἄρχ. Λαβὼν ἀφύρτως φύραμα τοῦ σαρκίου
 ἐκ παρθενικῶν ὑπεράγνων αἱμάτων.
 Τίλ. κοινῶς τὸ καινὸν συμπόσις ἡμῖν πόμα.

333(φ. 181^α). α' Ἐπὶ σκιεσμάτι χρυσῷ, ἐν ᾧ εἰκονίσθησαν τὰ κατὰ τὸ ταξίδιον τὸ κατὰ τὸ Ἰκόνιον». Στίχοι

Ἔχει ὅλον ὡδε·
 Τάχ' ἂν βιασθῆ καὶ θαλασσῶν ἢ χθῆσις
 ἐκ δρακὸς ἀνδρὸς μέτρον εὐρεῖν τοῦ πλάτους,
 ἂν ἐγγράφειν χρῆ χρυσέων σκευῶν κύκλω
 ἕκαστον ὧν δέδρακε Μανουὴλ ἀναξ.
 5 Νῦν δ' ἀρχιπέρας ὡδε φυγὰς ἐγράφη

¹ Κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἔτσι (;)

τὰς Ἰκονίου καὶ¹ παρεκκλίνας πύλας,
 φεύγων δὲ πρὸς φάραγγας εἰς ὄρων λόφους.
 Οἱ δ' Ἀγαρνοὶ κατὰ γῆς ἐρριμμένοι
 κᾶν γὰρ κρυφῆ τις, ὡς ὄφεις, πτέρναν βάλῃ,
 10 θλάται καὶ κεφαλὴν καὶ φέρει δεσμὸν τρίχας,
 || καθέλκεται δὲ τῷ βασιλεὶ ζωγρίας. φ. 181^β
 ὡς ταῦτα πολλῶν ἀντίμετρα χρυσίων.

334 (φ. 181^β). «Ἐπὶ εἰκόνι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου».

Ἔχει ὅλον ὡδε·

Χρυσὸς μὲν οὐδὲν, οὐδὲ λαμπρότης λίθων,
 οὐ σφαιροειδῶν μαργαρυγῆ μαργάρων.
 πρὸς τὴν ὑπερπάγχρυσον ἀγνότητά σου,
 ἀψ' ἧς ἀχειρόξεστος ἐτμήθη λίθος,
 5 ὡς δ' ἐξ ἐλύτρου μάργαρος, θεοῦ λόγος
 σαρκὸς πάχει προῆλθεν ὡστρακωμένος.
 Σὺ δ' ἀλλὰ κάψμον λιθομάργαρον, κόρη,
 Θεοδώρας δώρημα Κομνηνῆς δέχου,
 πορφυροθαλοῦς ἐγγόνης Θεοδώρας,
 10 ἧς πάππος Ἀλέξιος αὐσονοκράτωρ,
 πατὴρ δὲ βλαστὸς πορφύρας Ἰωάννης,
 αὐτοκράτωρ τρόπαια μυρία δράσας,
 σύναιμος ἀναξ Μανουὴλ Ῥώμης νέας,
 οὐ χεῖρα πεφρίκασι καὶ νοὸς βάθος
 15 ῥῆγες, σατράπαι, βάρβαρον σύμπαν γένος·
 ἢ τὸν Λαπαρδᾶν ἐξ ἐπωνύμου γένους
 σεβαστὸν Ἀνδρόνικον ἔσχεν εὐνέτην.
 Τῆς καρδίας μου τὸν πολὺν οἶδας ἔρον.
 Στεῖρα πρὶν Ἄννα· σὺ δὲ τεχθεῖσα ξένως
 20 στείρωσεως τὴν θλίψιν ἐξῆρας, κόρη,
 θεὸν δὲ τίκτεις τὸν πλάσαντα τὴν φύσιν.
 Αἰτῶ σε κάμῃ δεῖξον, ὡς Δαυὶδ γράφει,
 ἐπὶ τέκνῳ χαίρουσαν ὄντως μητέρα,
 αἰτῶ σε δίδου τῇ δεήσει μου πέρας.

¹ Γραπτὸν μὲν

335 (φ. 181^ε). « Ἐπὶ τῷ ξίφει τοῦ βασιλείως ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ξίφους μὲν ἀνταύγεια συγχέει κόρας,
 ἂν προστεθῆ χρυσός **δε** συζοφοῖ πλέον
 Τίς βάρβαρος γούν ἀντιβλεπτὴν ἰσχύσει,
 ὅταν Μανουήλ, πορφυρανθὴς αὐτάναξ,
 5 ἢ ἐναέριον τοῦτο τὸ ξίφος στρέψῃ.
 οἷ τὴν λαβὴν ἐστιλψε λαμπρῷ χρυσίῳ
 βλάστημα ρηγῶν, συμπάρεινος Μαρία
 φίλτρῳ πλέον λάμποντι καὶ τοῦ χρυσοῦ;
 Πᾶς ἐχθρὸς οὐκοῦν κρύπτε χερσὶ τὰς κόρας
 10 καὶ φρίττε· λείχε τῆς πτέρνας κόνιν,
 οὗ παντὸς ἀνδρὸς ἀνδρικώτερον σθένος.
 ὡς μὴ ζοφωθῆς ἀστραπηβόλῳ ξίφει.

336 (φ. 181^δ). « Ἐπὶ χρυσῷ ζωστῆρι ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἐκ μαργαριτῶν, ἐκ λίθων, ἐκ χρυσοῦ
 σοὶ τήνδε συμπλέξασα τὴν ζώνην νέμω,
 αὐτοκράτορ μου, τῆς ζωῆς πλουτισμέ μου,
 συναυτάνασσα, ρηγόβλαστος Μαρία.
 5 Ἐνδειγμα φίλτρου καθαροῦ τὸ χρυσοῖον,
 συννεύσεως δὲ τῆς πρὸς ἐν σὲ καὶ μόνον
 τὸ σφαιροειδὲς τῶν φεραυγῶν μαρμάρων,
 τὸ δ' ἀρραγὲς κράζουσιν οἱ στερροὶ λίθοι.
 Εἶπ θεός **δε** δύναμίν σε ζωννύων,
 10 κράτει δὲ τῷ σῶ γῆς περιγράψων γῦρον.

337 (φ. 181^ϛ). « Ἐπίγραμμα γεγονὸς ἐπὶ τῷ ἐμπαγέντι μέσο
 τῆς οὐγγρικῆς χώρας Τιμίῳ Σταυρῷ ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ὅν πρὶν κατιδῶν ἀστερόγραφον τύπον
 ὁ γῆς μονάρχης καὶ μέγας Κωνσταντῖνος
 νίκας κατ' ἐχθρῶν ἐσχεν ἀκράτῳ κράτει,
 ἐνταῦθα τοῦτον Παιόνων γῆς ἐν μέσῳ

5 μνήμης χάριν ἔστησε τοῖς ὀψιγόνοις
 Δούκας σεβαστὸς εὐκλεῆς Ἰωάννης,
 στηλογραφῶν ἄριστον ἔργον καὶ ξένον.
 Οὗ καὶ προῆρξε καὶ προῆξεν εἰς τέλος
 ὁ πᾶσιν ἀσύγκριτος αὐσονοκράτωρ.
 10 πορφυροθαλῆς Μανουήλ, ἀναξ μέγας,
 ὅς μυριαχῶς συντριβὰς δούς ποικίλας
 τῇ Παιόνων γῆ καὶ τὸν Ἴστρον τὸν μέγαν
 εἰς τάφον αὐτοῖς αὐτόρυκτον εὐρύνας
 ὡς ὄρκολύταις, ὡς θεοῦ παραβάταις,
 15 ταύτην ἀπάσαις προστιθεῖ ὀριμυτέραν
 μόνος τὸ δράμα καὶ νικήσας καὶ δράσας
 Καὶ γὰρ στρατηγούς γεννάδας ἐπικρίνας
 καὶ παμμιγεῖς φάλαγγας ἐντάξας τόσας,
 ἀρχιφαλαγγάρχην σε τὸν Δούκαν κρίνας,
 20 Ἴστρον προελθεῖν ἐκ Βιδίνης προτρέπει φ. 182^α
 κάκειθεν εἰς γῆν εἰςβαλόντας Παιόνων
 πληθὺν δορυβάλλοντων αὐτῶν ἐλκύσαι.
 Ὁ καὶ καθὼς κέκριτο κατορθωκότες
 πλήρεις ἀναστρέφουσιν ἀριστευμάτων
 25 σὺν αἰχμαλώτων ψαμμομετρήτῳ στέφει.
 Σήμεντρον οὐκοῦν τῆς τόσης εὐβουλίας
 τοῦ πορφυρανθοῦς αὐτάνακτος Λύσονων
 πύγνυσιν ὧδε Γολγοθᾶν ὡς εἰς νέον
 τοῦ νικοποιοῦ σταυρικοῦ ξύλου τύπον.

338. (φ. 182^α). « Τοῦ **Προδρομοῦ** εἰς κάτοπτρον ἔχον ὀπι-
 σθεν γεγραμμένον τὸν Ἴλιον ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἄει διδοὺς φῶς τῇ σελήνῃ, φωςφόρε,
 νῦν αὐτὸ μᾶλλον αὐτὸς ἀντιλαμβάνεις,
 ὡς ἐκ σελήνης τῆς Κομνηνῆς Μαρίας,
 ὅταν τὸ βλέμμα τῷ κατόπτρῳ προσβάλοι¹.

¹ Κατὰ διόρθωσιν τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος προσβάλλει;

Ἵπερφυές τὸ φέγγος, ἀλλ' ὄθεν φέει;
Ἐκ τοῦ κατόπτρου; Μυδαμῶς. Ποῦ γὰρ τόσον
σίδηρος αὐγάσειεν; Ἄλλ' ἐξ Ἡλίου,
ὅς γραπτὸς ἐξόπισθεν αὐτῷ τυγχάνει;
ἢ Οὐκ ἔστιν οὐδὲ τοῦτο. Πῶς οὖν καὶ πόθεν;
Ἐκ τοῦ προσώπου τῆς Κομνηνῆς Μαρίας.
οὐ τὴν καθάραν καὶ περιστιλπνον χάριν
εἴπης ἂν ὡς κάτοπτρον ἔστιν ἡλίου.

339 (φ. 182^α). «Τοῦ αὐτοῦ εἰς λαμπάδα ἀποσταλείσαν εἰς
εἰκόνα τῆς πανυπεράγνου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου».

Ἐχει ὅλον ὠδεῖ

Ὅλη μὲν εἰ φῶς καὶ τὸ φῶς ὅλη βρύεις
καὶ πᾶσα πέμπεις μυριάκτινον σέλας
ὡς κηροπλαστήσασα σῶν ἐξ αἱμάτων
τὴν σωματικὴν τῷ θεῷ μου λαμπάδα,
ἢ σεβαστοκρατόρισα λάτρις Εἰρήνη,
αἰτοῦσα τυχεῖν τῆς ἐκεῖθεν ἡμέρας.

340 (φ. 182^α). «Τοῦ *H*ελλοῦ εἰς κώθωνα γυναικὸς ἀργυροῦν».

Καίπερ μὴ διαστελλόμενα ἀλλήλων διὰ σταυροῦ ἐν ἀρχῇ, ὡς συνή-
θως ἐν τῷ κώδικι, ἔχομεν ἐνταῦθα πέντε χωριστὰ ἐπιγράμματα,
ἔχοντα ὠδεῖ

Κώθων διαυγῆς, ἀλλὰ χεῖρ πολλῷ πλέον.

Κώθωνα τόνδε χεῖρ νεαρὰ βαστάσοι,
ἂν τις δὲ λεπρὰ μὴδὲ κἂν προσεγγίσοι.

Καὶ μὴ πειῖν θέλοντα κώθων ἐλκῆει.

Κώθων πειῖν πείθει με καὶ δίψης πλέον.

Πίνει με πείθει πρὸς δίψης ἢ θεά.

341 (φ. 182^α). «Πρὸς ξύλον δάφνινον ὄν ἐν ὀπῇ».

Ἐχει ὅλον ὠδεῖ

Δάφνη, τί κρύπτη; Μὴ τὸν Ἀπόλλω πάλιν
λαθεῖν θέλουσα τῆς ὀπῆς ἐνδον γίνῃ;

342 (φ. 182^α). «Ἀπὸ ναρκίσσου φυτοῦ πρὸς Ζέφυρον».

Ἐχει ὅλον ὠδεῖ

Παῦσον. Ζέφυρεῖ μὴ σφοδρῶς πνέειν θέλε·
κἂν νῦν Ἀπόλλων οὐ παρῆ, τί μινύεις;

343 (φ. 182^α). «Εἰς ναρκίσσον φυτὸν κλένον εἰς ὕδωρ».

Ἐχει ὅλον ὠδεῖ

Νάρκισσε τί ὄρας; Εἰς ὕδωρ βλέπων¹ πάλαι
πάλιν βυθισθῆς, ἂν ἐρασθῆς οὐ βλέπεις,
βλέπεις δὲ σαυτὸν ἐν κατόπτρῳ κλειμένῃ.

344 (φ. 182^α). «Εἰς τὴν Κυριώτισσαν ὅτε ἀνέγνω».

Ἐχει ὅλον ὠδεῖ

Καὶ Ῥωμανῷ, δέσποινα, τῷ λάτρει πάλαι
τόμον φαγεῖν δέδωκας ἔγγεγραμμένον,
ἐμοῦ δὲ τὸν κρατῆρα πλῆσον, παρθένε,
τῶν τῆς σοφίας γλυκερῶν κερασμάτων.
ἢ Διψῷ γὰρ αὐτοῦ ἐκροφῆσαι πλυσίμως,
ὡς ὑγρανεῖ μου τὴν κατάξηρον φρένα.

345 (φ. 182^α) [Χριστοφόρου τοῦ Μυτιληναίου] «Εἰς
τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ ἠρωικά».

Ἄρχ. Μίγνυται ὠδε ἄμικτα φύσις φλογώεσσα καὶ ὑγρά.

Ἐκδίδεται παρὰ Kurtz ἐνθ' ἀν. σ. 2 ἀρ. 3.

346 (φ. 182^α). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸν ἅγιον Συμεὼν τὸν
Στυλίτην».

Ἄρχ. Παρ' ἀγγέλους τῆ μικρὸν, ὦ θεοῦ λόγε.

Ἴδε Kurtz σ. 3 ἀρ. 5.

¹ βλέπ

347 (φ. 182^α). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸ ἀνακαθαρθὲν πηγᾶδιον τῆς μονῆς τῆς Θεοτοκου· λέγονται δὲ πρὸς τὴν Θεοτόκον ὡς ἀπὸ προσώπου τοῦ ἀνακαθάραντος».

Ἄρχ. Τοῖς σοῖς μονασταῖς ἐκκαθαίρων τὸ φρέαρ.

Ἴδε Kurtz σ. 4 ἀρ. 7.

348 (φ. 182^β) [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸν πατρικίον Μελίαν καὶ παραθαλασσίτην».

Ἄρχ. Ἦν ἀλμυρίζων ῥοῦς θαλάττιος πάλαι.

Ἴδε Kurtz σ. 9 ἀρ. 15.

349 (φ. 182^γ). [Τοῦ αὐτοῦ] «Αἰνίγμα εἰς τὸν ζυγὸν ἦτοι τὸ ζύγιον».

Ἄρχ. Δίκαιος εἰμὶ καὶ δικαίων ἀκρότης.

Ἴδε Kurtz σ. 13 ἀρ. 21.

350 (φ. 182^δ). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν».

Ἄρχ. Ἐοῖκασι ξένον τι δηλοῦν ἐνθάδε

Ἴδε Kurtz σ. 14 ἀρ. 25.

351 (φ. 182^ε). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς πτωχὸν Λέοντα».

Ἄρχ. Ἀχαλκος ὦν, ἄραβδος, ἐμβάδων δίχα.

Ἴδε Kurtz σ. 17 ἀρ. 29.

352 (φ. 182^ς). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ῥαινο-
ιένας δάφνας κατὰ τὰς ἑορτάς».

Ἄρχ. Τεκμήριον πρὶν οὔσα μαντικῆς, δάφνη

Ἴδε Kurtz σ. 18 ἀρ. 32.

353 (φ. 182^ζ). [Τοῦ αὐτοῦ] «Αἰνίγμα εἰς τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ ἔριν ἦτοι τὸ τόξον».

Ἄρχ. Στοὰ ξύλων ἄμοιρος εἰμὶ καὶ λίθων.

Ἴδε Kurtz σ. 19 ἀρ. 35.

354 (φ. 182^η). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸν ῥήτορα Μηνᾶν φιλοπό-
την ὄντα». Ἔχει ὧδε·

Ῥήτωρ ὁ Μηνᾶς, ἀντὶ τοῦ πείθειν πίνων.

Ἴδε Kurtz σ. 20 ἀρ. 37.

355 (φ. 182^θ). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὴν Ὑπαπαντήν».

Ἄρχ. Ἴδὼν τὸν υἱὸν μητρικαῖς ἐν ἀγκάλαις.

Ἴδε Kurtz σ. 23 ἀρ. 41.

356 (φ. 182^ι) [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς λουτρόν».

Ἄρχ. Οἶον τὸ λουτρόν χρῆμα θυμῆρες σφύδρα.

Ἴδε Kurtz σ. 32 ἀρ. 53.

357 (φ. 182^κ). [Τοῦ αὐτοῦ] «Εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον τὸν Μονομάχον».

Ἄρχ. Ἔχεις τὸ λευκόν· εἰς τί μαργάρων χάρις;

Ἴδε Kurtz σ. 32 ἀρ. 54.

358 (φ. 182^λ). [Τοῦ αὐτοῦ] «Αἰνίγμα εἰς τὰς ἐν τῷ ὠρολο-
γίῳ ὥρας».

Ἄρχ. Ἡμεῖς ἀδελφαὶ γνήσiai ψυχῶν δίχα.

Ἴδε Kurtz σ. 33 ἀρ. 56.

359 (183^α). «Σχόλια εἰς τὸ περὶ βραχυβιότητος καὶ μακροβιό-
τητος δεύτερον τοῦ Ἀριστοτέλους».

Ἄρχ. Ὁ μὲν σκοπὸς τῆς βραχυβιότητος καὶ μακροβιό-
τητος πραγματείας Ἀριστοτέλους.

360 (φ. 189^β). «Εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Ἐκαρτέρει Στέφανος ἀνδριοφρόνως
πρὸς τοὺς λιθασμοὺς ὡς ὑπὲρ φύσιν φύσις
καὶ σὰρξ τις ἂν ἠρνεῖτο σαφῶς τοὺς νόμους.
Ἀποσκοπῶν γὰρ πρὸς τὸν ὑψοῦ δεσπότην,
5 τὸν ἀκρογωνιαῖον ἀρραγῆ λίθον,
πρὸς τὰς βολὰς ὑπῆρχε τῶν λίθων λίθος.

361 (φ. 190^α). « Ἀρχὴ σὺν θεῷ τοῦ βιβλίου τῶν περὶ γεωργίας ἐκλογῶν **Κ**άσσιανου **Β**άσσου σχολαστικοῦ ».

Ἴδε καὶ κατωτέρω ἀρ. 371.

362 (φ. 192^β). [**Κ**λήμεντος μοναχοῦ] « Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

Τῆς πίστεως κάλαμον ἐμβάψας πόθῳ
καὶ καρδίας γράψας σε πλαξὶ σαρκίνας
ψυχῆς, Θεοδόσιε, ταῖς κόραις βλέπω
Ὅραν δὲ, πάτερ, καὶ κατ' αἰσθησιν θέλων.

5 γράφω τύπον σὸν ἐξ ἐνύλων χρωμάτων.
ὧ τύπε καὶ πρόταρχε τοῦ κοινοῦ βίου.
Σὺ δ' ἀλλὰ γράψον ἐν βίβλῳ σεσωσμένων.
ὅταν ἀνοιχθῇ κρίσεως τὸ βιβλίον.
μονότροπον Κλίμεντα, τὸν σὸν οἰκέτην,
10 πιστὸν μαθητὴν ἐνθέου διδασκάλου,
τοῦ πατριάρχου τῆς Σιών Ἰωάννου.

363 (φ. 192^α). [**Γ**οῦ αὐτοῦ] « Εἰς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἐσταυρωμένου ἀπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κυροῦ Ἰωαννου ». Στίχοι 18.

Ἀρχ. Κλίνας κεφαλὴν καὶ θανῶν ἐπὶ ξύλου,
ὧ φρικτὲ νεκρὲ, ζῶν θεοῦ ζῶντος λόγε.
ἔοικας ἄνθρωπος αἴτησιν φέρειν.

Τελ. καὶ δοῦλον ὄντα προσλαβοῦ δαιτυμόνα
τὸν πατριάρχην τῆς Σιών Ἰωάννην.

364 (φ. 192^β). [**Γ**οῦ αὐτοῦ] « Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου τοῦ κοινοβιάρχου ». Στίχοι 14.

Ἀρχ. Ψυχῆς, Θεοδόσιε, τῆ προθυμίας
τὴν σαρκὸς ἀσθένειαν ἐκνικᾶν θέλων.

Τελ. τύπον δὲ τὸν σὸν ἐκ πόθου πολλοῦ γράφει
ὁ πατριάρχης τῆς Σιών Ἰωάννης,
ὄν καὶ σκέποις νῦν καὶ κατευθύνοις, πάτερ,
τέλος δὲ καὶ σύσκηνον αὐτὸς προσλάβοις.

365 (φ. 192^β). [**Γ**οῦ αὐτοῦ] « Εἰς εἰκόνα τοῦ ἁγίου Σάββα ». Στ. 15.

Ἀρχ. Ἐκ πράξεων φῶς χρηματίσας ἐνθέων.

Τελ. ὁ πατριάρχης τῆς Σιών Ἰωάννης
σοῦ τὸν τύπον νῦν ἅμα τῷ στύλῳ γράφει
|| πῦρ δεικνύων κρύφιον οὐ τρέφει πόθον. φ. 193^α
Σὺ δ' ἀλλὰ ταύτην τὴν πυρίφλεκτον βάτον
λίταζε, φωτὸς λυχνίαν τὴν χρυσεάν,
τὸ τρισσοφεγγὲς φῶς θεοῦ τοῦτον βλέπειν
καὶ σοι συνεῖναι κἂν μοναῖς οὐρανίαις.

366 (φ. 193^α) « Εἰς εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου κοσμηθεῖσαν ».

Ἔχει ὅλον ὧδε·

... ὄν (;) ἀγαθῶν ἠνέφξας μοι πύλας,
ὁδὸν διατρίβοντι τοῦ κάτω βίου.

Ἐμψυχε πύλη τοῦ θεοῦ κεκλεισμένη,
πολλὰς ἀνεστόμωσας εὐρείας βρύσεις
5 τὴν κοσμικὴν θάλασσαν εἰσπλέοντί μοι·
πηγὴ θεοφρούρητος ἐσφραγισμένη,
τὴν εὐμένειαν εἰργάσω μοι πλουσίαν
τῆς αὐτανάσσης Εἰρήνης τῆς συζύγου
αὐτοκρατοῦντος Μανουῆλ Ῥώμης νέας
10 ἀνάκτορον ζῶν, οἶκος παμβασιλέως.

Ὡς λαμπρὰ ταῦτα· δόξα σοι τίς ἀξία;
Πλὴν, οὐρανοστήρικτε τοῦ λόγου κλέμαξ,
γέφυρα πιστῶν, λυχνία φωτοφόρε,
εἰς γῆν διαβίβασον ἡσύχου βίου.

15 μονοτρόπων σύνταξον ἐνθέῳ μέρει
Νικόλαόν με τὸν Μεσοποταμίτην.
Λύχνος ποδῶν μου, φῶς δὲ ταῖς τρίβαις γίνου,
κλίμακι θείων ἀρετῶν στήριξέ με,
τέλος δ' ὑπανοίξασα τῆς Ἐδὲμ πύλας
20 ἐπεντρυφῶν ὕδατι τῆς τρυφῆς δίδου.

367 (φ. 193^α). « Εἰς ἐγκόλπιον ἔχον μῦθρον ἐκ τοῦ βλύζοντος ἀπὸ τῆς εἰκονος τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Μεσαμπελίτου ».

Ἔχει ὄλον ὧδε·

Σὺ κλῆμα Χριστοῦ, τῆς νοτιῆς ἀμπέλου.
Οὐκοῦν τύπος σὸς ἐκ μέσων τῶν ἀμπέλων
ὡς γλεῦκος ἡμῖν μῦρον ἀρρήτως βρῦει,
δι' οὗ Σκυλίτζην τὸν Γεώργιον σκέποις.

368 (φ. 193^α) «Εἰς τάφον τῆς Ξηραίνης».

Ἔχει ὄλον ὧδε·

Εἰ μὴ σιδηρᾶς ἐξεχαλκεύθης. ξένε,
ἢ πετρίνην ἀτεγκτον αὐχεῖς καρδίαν,
δάκρυα πικρὰ κατὰ πηγαίαν βρῦσιν
ὡς ἐκ φλεβῶν ἐκβλυζε τῶν σῶν ὀμμάτων,
5 τῆς κειμένης γνοῦς τὰς δυσαντίτους τύχας.
Αὕτη [μὲν]¹ Μελισσηνῶν ἐκ ῥίζης ἔφυ
καὶ προσγενῆς ἦν Ξηρελωνύμφω γένει,
οὗς εἶχεν ἢ Πέλοπος ὡς κλέος μέγα·
ζυγεῖσα δ' ἄνδρσι τῶν περικλεεστάτων
10 Μωσηλὲ φυλῆς Μιχαῆλ ἀπεκγόνω,
ἀπείργετο μὲν τῆς θεᾶς τοῦ συζύγου,
χρονοτριβοῦντα τῇ πόλει Κωνσταντίνου
φοραῖς τυχηραῖς τοῦ πολυστρόφου βίου·
ὡς δ' εἰς πλέον τὴν θλίψιν οὐκ εἶχε στέγειν,
15 τῆς φιλιότητος λιποῦσα τὴν γῆν πατρίδος,
σχέσιν παριστᾶ φιλομεύνου καρδίας,
ἐκεῖθεν ἀπάρασα πρὸς τὸν εὐνέτην,
Μικρὸν μεταξὺ καὶ κίνησις ἐμβρύου.
καιρὸς δ' ἐπ' αὐτῇ προσφορώτατος τόκου.
20 Ἄλλ' ὦ ταχίστης συμφορᾶς ἀμετρία.
Γαστήρ μὲν εὐθύς τοῦ βρέφους ὤφθη τάφος,
ἀμφοῖν δὲ κοινὸς ὄν πικρὸν τύμβον βλέπεις.
Ὅσων ὀδυρμῶν τῇ πάθει χρεία, ξένε.
Πλὴν ἀλλ' ἐπεύχου τὴν βαγεῖσαν ἀθλίως
25 τοῦ συζύγου νῦν τῆς φίλης συμψυχίας
συνοικίαν σχεῖν τῆς Ἐδέμ τούτῳ μίαν,

¹ Ἄντι τοῦ ὑπ' ἐμοῦ προστεθέντος μὲν οὐδὲν ἕτερον ἐν τῷ κώδικι

369 (φ. 193^α). «Εἰς τὸν αὐτὸν τάφον ἐν ᾧ εἰκονίσθη ἡ ὑπερχία
Θεοτόκος ἱκετεύουσα ὑπὲρ τῆς κειμένης».

Ἔχει ὄλον ὧδε·

Ἴδου θεοῦ παῖ, πλάστα μου, τέκνον, λόγε,
πιστὴ λάτρις σὴ τῷ τάφῳ τεθειμένη
Ἐήραινα ῥίζης ἐκ Μελισσηνῶν κλάδος
μητρὸς πόθῳ σῆς Μαρία κεκλημένη
5 ἐμὲ προβάλλει πρὸς μεσιτείας λόγον.
Τὴν ἠγκαλισμένην σε τοιγαροῦν χεῖρα,
ταθεῖσαν ἰδὼν εἰς παράκλησιν, τέκνον,
ὡς μητρὸς αἰδέσθητι καὶ χάριν δίδου φ. 193^β
οἰκεῖν συνάμα Μιχαῆλ τῷ συζύγῳ
10 Μωσηλὲ τρυφῆς ἐν μέσῳ χλοηφόρου,
καὶ νῦν διεῖλες οἷς λόγοις οἶσθα μόνος.

370 (φ. 193^β). «Δημοτικὰ ἐπὶ τῇ προελεύσει τοῦ βασιλέως».

ἔχουσιν ὄλα ὧδε·

Οὐ χρῆζει ῥήτορος ἀπλῶς οὐδ' ὕμνων ἀνθρωπίνων
ἢ σήμερον πανήγυρις τῶν σῶν εἰσιτηρίων
αὐτάναξ θεῖε Μανουῆλ, σκηπτοῦχε, πολιοῦχε,
ἀλλ' οὐρανίας καὶ φρενὸς καὶ γλώσσης καὶ συνθήκης.
5 Ναὶ γὰρ, ὑπερεκπλήττουσι, πάντα νικῶσι λόγον
ἃ νῦν αὐτὸς ἠρίστευκας ἐν εὐαρίθμῳ χρόνῳ.
Ἐν σοὶ Κιλικῶν γῆ, Περσῶν, Χάλεπ, Ἀντιοχείας.
Πῶς οὖν ἰσχύσομεν ἡμεῖς μετὰ σαρκίνης γλώσσης
λόγοις αὐτὰ περιλαβεῖν τὰ τόσα, τὰ τηλίκα;
10 Πλὴν ἀλλ' ὡς φόρον φέρομεν οἱ δοῦλοι σου τοὺς ὕμνους.

Ἡ πόλις ἢ βασιλεία, μήτηρ ἢ σὴ καὶ δούλη
ταῦτα σοὶ λέγει μετ' αἰδοῦς καὶ μετ' εὐλόγου φρίκης·
«Νίκης υἱὲ πρωτότοκε, θρέμμα τῆς ἀριστείας,
πορφύρας ῥόδον Μανουῆλ, κάλλος αὐτοκρατόρων,
5 ἀνάσχου τῆς θρεψάσης σε, στέξον αὐτῆς τὸν πόθον,
ἐκ τῶν πυλῶν μου διελθεῖν κατάδεξαι, βλαστὲ μου,
καὶ μὴ τὸ μέγεθος σκοπῶν τῶν σῶν ἀριστευμάτων

εὖρος πυλῶν ἀνάλογον ζητήσης εὕρηκέναι.

Μόλις γὰρ ἄν καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τόξου τῆς νεφέλης
10 μετὰ τοσοῦτων παρελθεῖν ἰσχύσης τῶν τροπαίων».

Ἐθάμβησας τοῖς ἔργοις σου καὶ ταῖς ταχυπραξίαις,
μεγαλονέκα Μανουήλ, αὐτάναξ σκηπτροκράτορ,
ἅπαντα νοῦν ἀνθρώπινον, τάχα καὶ τοὺς ἀγγέλους.
ὡς καὶ δοκεῖν ἐπερωτᾶν ἀλλήλους ἐν ἐκστάσει·

5 «Τίς ἐστὶν οὗτος βασιλεὺς, τίς οὗτος αὐτοκράτωρ,
ὃς γῆν ὁμοῦ καὶ θάλασσαν καὶ ποταμῶν τὰ ρεῖθρα
τῶν τεραστίων καὶ συχνῶν ἐπλήρωσε τροπαίων;
Τὸν γοῦν τηλίκον ἀνακτα τὸν τόσον στεφανίτην
ὁποῖαι πύλαι στέξουσι, πόσον ἀρκέσει πλάτος;»
10 Σὺ δὲ κἀνταῦθα νίκησον ἐκ μετριοφροσύνης.

Ἦλθε γίγαν, φεραυγὲς νυμφίε τῆς ἡμέρας,
αἰσθάνου νῦν τῆς ἑορτῆς, χαῖρε τῇ πανηγύρει
καὶ πλέον μεγεθύνθητι καὶ μᾶλλον σελασφόρει
καὶ τὴν ἡμέραν δαδουχῶν ἔρχου βραδύς πρὸς δῶσιν,

5 τῷ θεωνύμῳ Μανουήλ καὶ θεοβασιλεύτῳ
φέρων τὴν χάριν σήμερον ἐν τοῖς ἑστέρισι
ὡς Ἰησοῦ τῷ τοῦ Ναυῆ κατὰ καιρὸν τῆς μάχης,
ἴν' ἐπιπλέον βλέπομεν αὐτοῦ τὴν φρουκτωρίαν
μαργάρων φέγγει καὶ χρυσῶν ἀντεπαυγάζοντός σοι
10 ἢ μᾶλλον κατορθώμασι καὶ ταῖς ἀριστουργίαις

Χαῖρε μοι, θύγατερ Σιών, πόλεως πάσης μῆτερ,
ἄκμαζε, Ῥώμη νεαρὰ, χόρευε, κρότει, σκίρτα.

Ἦκει πρὸς σὲ προφητικῶς πρᾶξις ὁ βασιλεὺς σου,
οὐ πῶλον ἐπιθεβηκῶς, υἱὸν ὑποζυγίου,

5 ἀλλ' ὑποτάξας τοῖς ποσίν, ἀλλ' ὑποκλίνας βίβρ,
ἀλλ' ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ τῆς σιαγόνας ἄγξας
τῶν λαθομένων ἀναιδῶς τῆς φάτνης τοῦ Κυρίου
καὶ λακτισάντων ἱππικῶς καὶ καταθρασυθέντων

Καὶ μαρτυρεῖ Ῥουπένιος γῆ προσερείδων κάρα
10 καὶ πρίγκιψ τρόμῳ παριδῶν χάριν δευτέρου βίου.

371 (φ. 194^a). «Ἐπισημείωσις τῶν ἀποτελουμένων ἐκ τῆς πρώ-
της βροντῆς καθ' ἕκαστον ἔτος μετὰ τὴν κυνὸς ἐπιτολὴν».

Ἰὺνε συνέχεια τῶν ὑπ' ἀρ. 361 περὶ γεωργίας τοῦ **Κασσιανοῦ**
Βάσσου. "Ἐπονται ἄλλα κεφάλαια μέχρι τέλους τῆς ιζ' βίβλου.
Ἐν δὲ φ. 287^b ἄρχεται ἡ ιη' βίβλος, σωζομένη μέχρι κεφαλαίου ιθ'
(Περὶ τυροποιίας) ἐν ταῖς λέξεσι τὰ ἀπαλὰ αὐτῆς κλωνία ἢ
φύλλα καὶ τῆς κινάρας. Μεταξὺ δὲ τοῦ φύλλου 290 καὶ 291
λείπει ἐν (i) φύλλον. Τὸ φ. 291 ἄρχεται ὡδε: . . . να στερεο-
ποιῶσιν αὐτῶν καὶ ὀξύνωσι τοὺς ὀδόντας. Ἐπεταί ἐν τῷ
αὐτῷ φύλλῳ β' ἄλλο περὶ κυνῶν. Τῶν κυνῶν ἐγκρίνουσι
τῶν μὲν ἀρρένων τοὺς μεγαλοφυεῖς τοῖς ὡσὶ καὶ ὄγκοις.
Ἐξικνεῖται δ' ἡ βίβλος αὕτη μέχρι τῶν περὶ τῶν χοίρων καὶ μένει
ἀτελής ἐν φ. 292^b ἐν ταῖς λέξεσιν οἱ δὲ χοῖροι λοιμικῶ οὐ περι-
πίπτουσι πάθει ἢ ἐμπεσόντες ἰαθήσονται.

372 (φ. 292^b). Τινὰ περὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀνεπίγραφα.

Ἄρχ. Νυνὶ δὲ περὶ τῶν πραγμάτων λεκτέον. Τέλ. (ἀτελής)
κεχαλινωμένος εἰστίκει· ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν δέκα. . . .

Καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ ἐν τῷ κώδικι περιλαμβανόμενα· ἀποτε-
λεῖται δὲ οὗτος ἐκ διαφόρων ἐπὶ τὸ αὐτὸ συμπεπηγμένων με-
ρῶν, διακρινομένων ἀπ' ἀλλήλων τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ μέλανος
καὶ τῆς γραφῆς, τοῦτο δ' ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ βόμβυκίνου χάρ-
του, τῶν ἀριθμῶν τῶν δηλούντων τὰ τετράδια καὶ τοῦ τρόπου
τῆς σημειώσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων.

Καὶ δὴ τὸ πρῶτον τμήμα εἶνε εἰλημμένον ἐκ κώδικος, οὐ
λείπει ἢ ἀρχή. Στερούμεθα δὲ νῦν τῶν δύο πρώτων αὐτοῦ τε-
τραδίων καὶ τοῦ πρώτου φύλλου τοῦ τρίτου, καθ' ἃ ἐξάγεται
ἐκ τούτου, ὅτι ἐν τῷ νῦν σωζομένῳ φ. 8^a εὕρισκομεν ἐν τῷ
μέσῳ τῆς κάτω ᾠας σημειούμενον τετράδιον δ'. Εἶτα δ' ἐπεταί
ἐν φ. 10^a σημείωμα τετραδίου ε'. Ἐξακολουθεῖ δὲ τὸ αὐτὸ

τιμήμα μέχρι καὶ τοῦ φ. 39^ο, ἀλλ' οὐδαμοῦ ἀλλαγῶ τῶν φύλλων τούτων φέρεται σημεῖωμα δηλωτικὸν ἀριθμοῦ τετραδίου.

Ἄλλο δὲ τιμήμα ἀποτελοῦσι τὰ φύλλα τοῦ κώδικος 40^α-43^α τὰ περιέχοντα τὴν ὑπ' ἀρ. 104 Διδασκαλίαν Μιχαήλ τοῦ Ψελλοῦ. Ἡ γραφὴ τοῦ τιμήματος τούτου εἶνε ἄλλης χειρὸς καὶ μελαντέρα τῆς τῶν φ. 1-39^ο. Εἰς τὸ τιμήμα δὲ τοῦτο ἐνεγράφησαν ὑπ' ἄλλης χειρὸς τάνωτέρω ὑπ' ἀρ. 105-115 σημειούμενα.

Τρίτον δὲ τιμήμα συγκροτοῦσι τὰ φ. 47-88, περιέχοντα τὸν ἄνωτέρω ὑπ' ἀρ. 116 Ἐπιμερισμὸν τοῦ Παλτῆρος ἀπὸ φωνῆς Γεωργίου τοῦ Χαιροβοσκῶ, τοὺς ὑπ' ἀρ. 117 Μύθους Ἰγνατίου καὶ Βαβρίου καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. 118 καὶ 119 Ἐπιγράμματα τοῦ Βουλγαρίας Θεοφυλάκτου καὶ Γνωμικὰ ἀνεπίγραφα. Τοῦ τιμήματος τούτου ἡ γραφὴ εἶνε κισρὰ, φέρονται δ' ἐν αὐτῶσι ἐξῆς ἀριθμοὶ δηλωτικοὶ τετραδίων ἐν τῷ μέσῳ τῆς κάτω ῥας, ἐν μὲν φ. 47^α ∙ α ∙, ἐν δὲ φ. 55^α ∙ β ∙, ἐν δὲ φ. 63^α ∙ γ ∙, ἐν δὲ φ. 71^α ∙ δ ∙, ἐν δὲ φ. 79^α ∙ ε ∙. Τὸ τελευταῖον τοῦτο τετράδιον σύγκειται ἐκ φύλλων δέκα.

Τέταρτον δὲ τιμήμα διακρίνεται ἀπὸ τοῦ φ. 89 μέχρι καὶ τοῦ φ. 120. Ὁ βομβύκινος χάρτης τοῦ τιμήματος τούτου εἶνε διάφορος, καὶ λείπει ἐν τοῖς φύλλοις τούτοις πᾶν σημεῖωμα ἀριθμοῦ τετραδίων.

Πέμπτον δὲ τιμήμα ἔπεται ἀπὸ τοῦ φ. 121 μέχρι καὶ τοῦ φ. 152, ἐν οἷς περιέχονται οἱ εἰς τὸν Λέοντα ἢ ἐπ' αὐτοῦ λόγοι. Ὁ βομβύκινος χάρτης τοῦ τιμήματος τούτου εἶνε ἄδρᾶς, ἢ δὲ γραφὴ πυκνοτέρα καὶ μελαντέρα, σημεῖωμα δὲ τετραδίων ἔχομεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς κάτω ῥας τάδε· ἐν μὲν φ. 128^ο, ἦτοι ἐν τῷ τέλει τοῦ πρώτου τετραδίου, ᾱ, ἀπέναντι δ' αὐτοῦ, ἐν φ. 129^α, ἦτοι ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ δευτέρου τετραδίου, ὁμοίως ᾱ διορθωτέον εἰς β̄, ἐν δὲ φ. 137^α γ̄ καὶ ἐν φ. 145^α δ̄.

Ἑκτον δὲ τιμήμα ἔχομεν μεταξὺ τῶν φ. 153 καὶ 179, ἐν

οἷς περιέχονται τάνωτέρω ὑπ' ἀρ. 299-314 σημειούμενα ἔργα τοῦ Ψελλοῦ, ὧν διάφορος εἶνε ἡ γραφὴ, εἰ καὶ ὁ βομβύκινος χάρτης ὁμοιάζει πρὸς τὸν τοῦ πέμπτου τιμήματος. Σημειώματα δὲ τετραδίων ἔχομεν μόνον ἐν τέλει τοῦ πρώτου, ἐν φ. 160^ο, ἐν τῷ μέσῳ τῆς κάτω ῥας, τὸ α' καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ δευτέρου, ἐν φ. 161^α, τὸ ι=β', ἔπειτα δὲ παύει ἡ δῆλωσις τῶν τετραδίων.

Ἑβδομον τιμήμα εἶνε τὸ περιλαμβάνον τὰ φ. 180-189. Ὁ βομβύκινος εἶνε διάφορος καὶ κισροτέρα ἡ γραφὴ· ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τούτων διάφορα εἶνε τὰ φ. 183 κ. ἐ., δεικνύοντα γραφὴν νεωτέραν πως καὶ μελαντέραν.

Ὀγδοὸν τιμήμα εἶνε τὸ μεταξὺ τῶν φ. 190-193. Ἡ γραφὴ αὐτοῦ εἶνε ἀρχαιοτέρα τῆς τῶν φ. 183-189 καὶ εἶνε πιθανώτατα αὐτὴ ἢ τοῦ γράφαντος τὸ πρῶτον, ἴσως δὲ καὶ τὸ τέταρτον τιμήμα, ὅστις εἶνε ὁ αὐτὸς ὁ παρεγγράφας καὶ διάφορα κενὰ μείναντα ἐν τῷ ἐκ τῶν διαφορῶν μερῶν συμπηχθέντι κώδικι.

Ἐνάτον δὲ τιμήμα εἶνε τὸ ἀπὸ φ. 194 κ. ἐ. τὸ περιλαμβάνον τὴν συνέχειαν τῶν τοῦ Κασσιανοῦ Βάσσου μέχρι τέλους. Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κώδικος ἔχει τὰ ἐξῆς σημεῖωμα τετραδίων· ἐν φ. 218^α ἐν τῷ μέσῳ τῆς κάτω ῥας δ', ἐν φ. 226^α ε', ἐν φ. 234^α ς, ἐν φ. 241^α ζ, ἐν φ. 273^α ιᾱ, ἐν φ. 281^α ιβ̄, ἐν φ. 299^α ιγ̄. Εἶνε δὲ ἡ γραφὴ τῶν φύλλων τούτων πυκνὴ καὶ κισρὰ, ὁμοιάζουσα μᾶλλον πρὸς τὴν τοῦ γράφαντος τὸ πέμπτον τιμήμα.

Ἄξιον περιεργείας εἶνε, ὅτι ἐν τινε τῶν ἐν τέλει τοῦ κώδικος ἀγράφων φύλλων ὁ ἄλλοτε διευθυντῆς τῆς Μαρκιανῆς Valentinelli ἐσημείωσεν, ὅτι τὴν Libanii Declamationem pro Socrate, ἣν ὁ Ἰάκωβος Morelli¹ ἐξέδωκε, καθ' ἃ λέγει, ἐκ τού-

¹ Aristidis Oratio adversus Leptinem. Libanii Declamatio pro Socrate Aristoxeni Rhythmicorum elementorum fragmenta ex Bibliotheca D. Marc Veneta ... Edidit Jacobus Morellus. Ἐν Βενετία, 1786.

του τοῦ κώδικος, οὐδέποτε εὔρεν ὁ Valentinelli ἐν αὐτῷ, καὶ προσθέτει ·num error in numero? Χεῖρὶ δὲ τοῦ κατόπιν Ἑλληνομνήμων βιβλιοθηκαρίου τῆς Μαρκιανῆς Ἰωάννου Βελούδου σημειοῦται ἐν τῷ διορθωμένῳ ἀντιτύπῳ τοῦ Zanetti τῷ ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ τοῦ τμήματος τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης, ἐν σ. 283, ὅτι error vel Morelli vel Typographi Pro codice DXXIV scribendum est CCCCXIX. v. Praef. Morelli ad Orationem Aristidis p. XVII. XXXII.

Τέλος δηλῶ, ὅτι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς γενομένης λεπτομεροῦς περιγραφῆς τοῦ κώδικος 524 τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ κατ' ἐκλογὴν ἐκδόσεως πολλῶν ἐπιγραμμάτων ὑπολείπεται ἡ ἐξέτασις περὶ τῶν ποιησάντων τὰ ἐκ τούτων ἀνώνυμα, ἡ μελέτη περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ ἡ σύνταξις πίνακος περιέχοντος τὰ ἐν αὐτοῖς κύρια ὀνόματα καὶ τὰς νέας, εἰς τὰ λεξικά ἐξ αὐτῆς προστιθέμενας λέξεις. Ταῦτα πάντα ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει ἐπιφυλάσσω εἰς προσεχῆ τεύχη τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΒΕΝΕΤΙΚΟΣ ΘΡΥΛΟΣ

ἘΝ ΠΟΙΗΜΑΤΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚῶ

Χάριν συμπληρώσεως τῶν ἔσα ἐγράψαμεν ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμωνι Τόμ. Γ' σ. 369 κ. ἐ. περὶ τῆς ἐμμέτρου Διηγήσεως τῆς φουμιστῆς Βενετίας ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα μετάφρασιν τῆς τοῦ κ. Lionello Levi ἀξιόλογου πραγματείας Una curiosa leggenda Veneziana in un carme neogreco τῆς ἐκδοθείσης ἐν τῷ περιοδικῷ L'Ateneo Veneto Ἐτ. XXXIV Τόμ. Β', τεύχει β'-γ' τοῦ Σεπτεμβρίου - Δεκεμβρίου 1911. Παραλείπομεν δὲ μόνην τὴν ἐν τέλει τῆς πραγματείας Ἰταλικὴν μετάφρασιν τοῦ ἑλληνικοῦ ποιήματος.

« Πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ περιοδικῷ ἠρμήνευσα περίεργον ποίημα ἐν τῇ δημῳδῇ ἑλληνικῇ γεγραμμένον πρὸς ἔπαινον τῆς Βενετίας¹ καὶ ἀνερχόμενον εἰς τὰ τέλη τοῦ δεκάτου πέμπτου ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, ἐκδοθὲν δ' ἐν τινὶ συλλογῇ μεσαιωνικῶν ποιημάτων², ἀλλ' ὀλίγον ἢ οὐδαμῶς γνωστὸν παρ' ἡμῖν.

« Ὁ ἀνώνυμος αὐτοῦ συγγραφεὺς πειρᾶται συντόμου περιγραφῆς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τοῦ παλατίου τῶν δογῶν, ποιούμενος ἰδίως μακρότερον λόγον περὶ τῶν ἀναγλύφων τῶν κοσμοῦντων τὰς γωνίας αὐτοῦ καὶ ἀναμιγνύων εἰς τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ ἐκφράσεις ἀπλοῦς θαυμασμοῦ καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Κατέβαλον δ' ἐγὼ τότε πᾶσαν τὴν δυνατὴν προσοχὴν πρὸς διαφώτισιν τοῦ ποιήματος, ὅπερ δὲν ἦτο εὐκόλον, ἐπειδὴ ἀναγκάζεται τις οὐ μόνον νάντεπεξέλθῃ πρὸς τὴν ἀπειρίαν τοῦ ποιητοῦ, πολλάκις ὄντος ἐλάχιστα

¹ Lionello Levi Un carme greco medievale in lode di Venezia ἐν τῷ Ateneo Veneto Ἐτ. XXV Τόμ. Α' τεύχ. 2 τοῦ 1902.

² Carmina graeca medii aevi edidit Guilelmus Wagner. Ἐν Λειψίᾳ. Teubner. 1874.

διορατικοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ παλαίση πρὸς τὴν ἀμάθειαν ἢ τὴν ἀμέλειαν τοῦ ἀντιγραφέως, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ὁ ἐκδότης [Wagner] ὁ πρῶτος ἐκδούς τὸ ποιητικὸν τοῦτο δοκίμιον ἐκ τίνος κώδικος τῆς Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης τῆς Βιέννης δὲν ἔπραξε πολλὰ, ἀληθῶς εἰπεῖν, ὅπως ἐκδώσῃ αὐτὸ ὀρθῶς. Ἄλλ' ἔτη τινὰ μετὰ τὴν βραχεῖάν μου μελέτην ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Σπυρίδων Λάμπρος ἐξήτασεν ἐκ νέου τὸν κώδικα τῆς Βιέννης καὶ πρὸ μικροῦ ἀνεδημοσίευσεν τὸ ποίημα ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ τῷ ἐπιγραφομένῳ Νέος Ἑλληνομνήμων ἱκανῶς διωρθωμένον μετὰ βραχέος ὑπομνήματος καὶ τεσσάρων ὠραίων εἰκόνων παριστανουσῶν τὰ γλυπτὰ τοῦ δογικοῦ παλατίου τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ.

«Ὁ Λάμπρος μετὰ πολλῆς εὐμενείας καὶ τιμῆς ποιεῖται μνεῖαν τῆς ἐμῆς μελέτης καὶ ἀποδέχεται σχεδὸν καθ' ὀλοκληρίαν τὴν ἐρμηνείαν ἣν ἔδωκα τῶν κυρίων μερῶν. Μόνον δὲ δὲν συμφωνεῖ μετ' ἐμοῦ ὡς πρὸς τοὺς τελευταίους στίχους, ἐν οἷς ὁ ποιητὴς πειρᾶται περιγραφῆς τοῦ γλυπτοῦ ὅπερ βλέπομεν ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ παλατίου ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς λεγομένης Πύλης τοῦ Χάρτου (Porta della Carta). Καὶ εἰς ἐμὲ μὲν οἱ στίχοι ἐκεῖνοι εἶχον φανῆ λίαν ἀσαφείς· ὁ δὲ Λάμπρος διὰ δεξιᾶς διορθώσεως μιᾶς λέξεως τοῦ χειρογράφου¹ καὶ προσθεῖς τινὰς ἐπεξηγήσεις κατάρθωσε νὰ ἐρμηνεύσῃ σχεδὸν τὸ ὅλον ἱκανοποιητικῶς. Ἐπειτα δὲ μετὰ πολλῆς ὀξυδερκείας διέγνων, ὅτι οἱ τρεῖς στίχοι 79-81, οἵτινες εὐρίσκονται μετὰ τῶν τελευταίων τοῦ ποιήματος, ἀναφέρονται εἰς τὸ περίεργον ἀνάγλυφον τῶν τεσσάρων ἐκ πορφυρίτου ἀνδρῶν τῶν ἱσταμένων κατὰ τὴν ἄκραν γωνίαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὴν γωνίαν τὴν κοινῶς λεγομένην τοῦ Θησαυροφυλακίου καὶ κατὰ ταῦτα κείμενον ἀκριβῶς ἀπέναντι τοῦ συμπλέγματος τῆς Κρίσεως τοῦ Σολομῶντος. Μόνον δ' ἀπατάται κατὰ τὴν γνώμην μου πιστεύων, ὅτι ὁ ἀνώνυμος ποιητὴς ἠθέλησε νὰ συσχετίσῃ πῶς τὰ ἐκ πορφυρίτου ἀνάγλυφα πρὸς τὸ ἀνάγλυφον τὸ παριστάνον τὴν σκηνὴν ἐκείνην τῆς Ἁγίας γραφῆς. Ἀπ' ἐναντίας φρονῶ, ὅτι εἰς τοὺς τρεῖς ἐκείνους στίχους ἔχομεν ἐπεσκιασμένον ἐν διασκευῇ περιέργῳ, ἣν καὶ πιστεύω νέαν, θρυλὸν πλασθέντα διὰ τῶν αἰώνων περὶ τῶν τεσσάρων ἐκ πορφυρίτου ἀναγλύφων.

¹ Ἐν στίχῳ 76 τὸ χάσμα διώρθωσεν εἰς ὀχίση.

Ἄντικρυτὰ τοὺς ἐκείνων (στέκονται) τέσσαρες (ἄνθρωποι) ἄματωμένοι, καὶ τότε δίδουν τὴν βουλήν τὸ ποῦ νὰ κλέψουν. . . . καὶ κείνοι ἀπολιθώθησαν καὶ γίνησαν ὡς λίθοι.

«Καὶ δὲν λέγεται μὲν τί πρόκειται νὰ κλαπῇ, ἀλλ' ὁ δεύτερος στίχος καὶ διὰ τῆς μετρήσεως τῶν συλλαβῶν ἀποδεικνύεται ὡς κολοβός, καίτοι ἐν τῷ κώδικι δὲν ὑπάρχει σημεῖον χάσματος.

«Ὁ Λάμπρος ὑπομνηματίζων τὸ χωρίον τοῦτο λέγει·

«Καὶ ἄματωμένοι μὲν εἶνε οἱ τέσσαρες ἄνδρες, διότι ὁ πορφυροῦς λίθος ἐμποιεῖ αἰσθησὶν ἐν μέσῳ τῶν λευκῶν λίθων τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἁγίου Μάρκου, εἰς ἣν εἶνε ἐντετοιχισμένοι, καὶ τῶν κιόνων καὶ κιονοκράνων τοῦ δογικοῦ παλατίου. Τὸ δὲ τοὺς μετὰ τὸ ἀντικρυτὰ ἀναφέρεται εἰς τοὺς παριστανομένους ἐν τῷ ἐπικράνῳ τῆς Κρίσεως τοῦ Σολομῶντος. Εἰς τούτους δὲ δίδουσι βουλήν τινα οἱ τέσσαρες ἄματωμένοι· διὸ διώρθωσα τὸ τότε τοῦ χειρογράφου εἰς τῶνε. Ἀλλὰ τίς αὕτη ἢ βουλή δὲν γίνεται σαφὴς ἕνεκα τῆς παραφθορᾶς καὶ κολοβώσεως τοῦ δευτέρου ἡμιστιχίου τοῦ στ. 80. Σαφῆς δὲ εἶνε καὶ ὁ εἰς τοὺς τέσσαρας ἄματωμένους ἀναφερόμενος ἐπόμενος στίχος

καὶ κείνοι ἀπολιθώθησαν καὶ γίνησαν ὡς λίθοι.»

«Ταῦτα λέγει ὁ Λάμπρος. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶνε ἀναμφηρίστως, ὅτι τὸ ἐπίθετον ἄματωμένοι τὸ δίδόμενον εἰς τοὺς τέσσαρας ἀναφέρεται εἰς τὸ χρῶμα τῶν τεσσάρων ἀναγλύφων τῶν ἐντετοιχισμένων εἰς τὴν γωνίαν τοῦ θησαυροφυλακίου, ὧν τὸ πορφυροῦν διαστέλλεται ἀπὸ τοῦ λευκοῦ τῶν μαρμάρων καὶ ἀγαλμάτων τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ παλατίου. Ἀληθὲς δὲ εἶνε καὶ ὅτι τὸ ἀντικρυτὰ τοὺς σημαίνει ἀντικρὺ τοῦ συμπλέγματος τῆς Κρίσεως τοῦ Σολομῶντος. Ἄλλ' ὁ λόγιος Ἕλληνας καθηγητὴς πλανᾶται κατὰ τὴν γνώμην μου πιστεύων, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸν ποιητὴν οἱ τέσσαρες ἄνδρες τοῦ ἐκ πορφυρίτου συμπλέγματος δίδουσι βουλήν εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ σύμπλεγμα τῆς Κρίσεως τοῦ Σολομῶντος, ἐντεῦθεν δ' ἢ προτεινομένη ὑπὸ αὐτοῦ διόρθωσις τοῦ τότε εἰς τῶνε δὲν μοι φαίνεται ἀποδεκτέα. Νομίζω δὲ, ὅτι δύναμαι νὰ ἀποδείξω τοῦτο κατὰ τρόπον πειστικόν.

«Περὶ τῶν τεσσάρων ἐκείνων παραδόξων ἐκ πορφυρίτου λίθου ἀναγλύφων καὶ τῆς σημασίας αὐτῶν πολλοὶ λόγιοι ἠσχολήθησαν κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ ἐξήγαγον πορίσματα ἱκανῶς πενιχρά, ἐξαιρέσει τοῦ ζητήματος τῆς προελεύσεως αὐτῶν, ἐπειδὴ εἶνε σχεδὸν βέβαιον, ὅτι μετεφέρθησαν ἐκ τῆς Πτολεμαίδος ἢ τοῦλάχιστον ἐν γένει ἐκ τῆς Ἀσίας. Ὁ ἀρχαιότατος πάντων τῶν πραγματευθέντων περὶ τῶν ἀναγλύφων ἐκείνων εἶνε, καθ' ὅσον γινώσκω, ὁ Ἰερώνυμος Magio, ὅστις ἐν τοῖς Ἀναμίτοις (Miscellanea) αὐτοῦ, δημοσιουθεῖσιν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1564, πειρᾶται νάποδείξῃ μετὰ πολλοῦ φόρτου πολυμαθείας, ὅτι τὰνάγλυφα ἐκεῖνα παριστάνουσι τοὺς τυραννοκτόνους Ἀρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, προφανῶς ἐπαναλαμβανομένους δις, ἐπειδὴ τὰ γλυπτὰ εἶνε τέσσαρα, καὶ ὅτι ἐτέθησαν εἰς τὴν γωνίαν ἐκείνην, ὅπως ὑπομιμνήσκωσι τοὺς Βενετοὺς τοὺς ἀθροίζομένους καθ' ἑκάστην ἐν τῇ στοᾷ καὶ τῷ παλατίῳ, ὅτι ὤφειλον νὰ καταλύσωσι τὴν τυραννίδα καὶ νὰ τιμῆσωσι τοὺς τυραννοκτόνους². Εἰς δὲ τὸν Magio ἀντετάχθη ἔρρωμένως μετὰ δύο αἰῶνας περίπου ὁ Ἰερώνυμος Zanetti, λέγων τὰ ἐξῆς: «Εἰς τὸν κατὰ τὰλλα ἐξαιρετικὸν φιλόλογον, ἂν ἐζῆ ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις, θὰ ἠδύνατο νὰ δοθῇ ἢ ἀπάντησις, ὅτι οὐ μόνον τὰγάλματα ἐκεῖνα, ἅτινα εἶνε τέσσαρα, δὲν παριστάνουσι τὸν Ἀρμόδιον καὶ τὸν Ἀριστογείτονα, οἵτινες ἦσαν δύο, οὐδ' εἶνε ἔργον τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἶνε κατασκευάσματα τῆς βυζαντιακῆς Ἑλλάδος, ἀνήκοντα εἰς τὸν χρόνον τὸν διαρρέυσαντα μεταξὺ τοῦ ἑβδόμου καὶ δεκάτου αἰῶνος περίπου καὶ παριστάνοντα τέσσαρας Ἑλληνας στρατηγούς ἢ στρατιώτας τῶν χρόνων ἐκείνων, καθ' ἃ προδήλως δεικνύουσι τὰ ὄπλα, ἢ περιβολὴ καὶ ὁ τρόπος τῆς γλυφῆς, ἅτινα δύναται σαφῶς νὰ ἴδῃ πᾶς τις ὁ καὶ μικρὰν ἔχων γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος»³.

«Ἐν δὲ νεωτέροις χρόνοις ἠσχολήθη περὶ τοῦτο τὸ ζήτημα ὁ Γερ-

¹ Τῷ 1291 κατὰ τὸν Francesco Sansovino Venetia città nobilissima έκδ. 1581 σ. 118-119.

² Hieronymi Magii Variarum lectionum seu Miscellaneorum libri III. Ἐν Βενετίᾳ. 1564 βιβλ. II κεφ. 6 σ. 83 κ. ε.

³ Girolamo Zanetti Dell'origine di alcune arti principali appresso i Viniziani. Ἐν Βενετίᾳ. 1758 σ. 64.

μανὸς λόγιος Ἀντώνιος von Steinbüchel, τὸ δὲ πόρισμα τῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν τινι πραγματικῇ δημοσιουθείᾳ μετὰ προλόγου τοῦ Ἐμμανουὴλ Ἀντωνίου Cicogna τῷ 1844¹. Ὁ Steinbüchel ὑποστηρίζει καὶ πειρᾶται νάποδείξῃ, ὅτι τὰ τέσσαρα ἀγάλματα παριστάνουσι τὸν Κωνσταντῖον Χλωρόν μετὰ τοῦ Γαλερίου Μαξιμιανοῦ καὶ τὸν Μαξιμῖνον μετὰ τοῦ Φλαβίου Βαλερίου Σεβήρου. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τεύχει περὶ τὸ τέλος γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς ἀναγινωσκόμενης ἐπὶ τοῦ γείσου τοῦ περιζωννύοντος κάτω τὸν τοῖχον, οὐχὶ καθ' αὐτὸ κάτωθεν τῶν δύο συμπλεγμάτων, ἀλλ' ὀλίγον πρὸς τὰ δεξιὰ, καὶ ἐχούσης ὡδε:

L'om po far e die in pensar

E vega quello che li po incontrar.

«Καὶ ἀρνείται μὲν ῥητῶς ὁ Steinbüchel, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἐκείνη δύναται νὰ ἔχη οἰανδῆποτε σχέσιν πρὸς τὰ ἡμέτερα ἀγάλματα, ἀλλ' ἀποδέχεται ὁμως, ὅτι ἐπιγράφῃ ἐν ἐκείνῃ τῇ θέσει, ὅπως ἀποτρέψῃ κακοποιούς θέλοντας τυχὸν νὰ κλέψωσι τὸ θησαυροφυλάκιον.

«Εἰς δὲ τὸν Steinbüchel ἀντετάχθη μετὰ δύο ἔτη ἐν τινι συνεδρίᾳ τοῦ Ἀθηναίου ὁ ἀββᾶς Πέτρος Παζίνης, ὅστις ὑπεστήριξεν, ὅτι τὸ σύμπλεγμα παριστάνει τὰς εἰκόνας τοῦ Μαξιμιανοῦ Ἐρκελίου καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ δις ἐπαναλαμβανόμενας². Τῆς δὲ συζητήσεως τῆς ἐπακολουθησάσης εἰς τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ Παζίνη συμμετέσχε καὶ ὁ Πέτρος Selvatico, ἰσχυριζόμενος, ὅτι αἱ ἀτεχνοὶ ἐκεῖνα μορφαὶ παρίστανον τὸν Βασίλειον Β' καὶ τὸν Κωνσταντῖνον Η', οἵτινες συνεβασίλευσαν ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ἀπὸ τοῦ 916 μέχρι τοῦ 1028³.

«Ἀλλὰ μετὰ βραχὺν χρόνον ὁ Selvatico ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ Περὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τῆς γλυπτικῆς ἐν Βενετίᾳ (Sulla architettura e sulla scultura in Venezia) μετέβαλε γνώμην καὶ

¹ I due gruppi di porfido sull'angolo del Tesoro della Basilica di S. Marco in Venezia esaminati e descritti. Ἐν Βενετίᾳ. 1844.

² Πρὸς. P. Selvatico Sulla architettura e sulla scultura in Venezia dal Medio Evo sino ai nostri giorni. Ἐν Βενετίᾳ. Παρὰ τῷ Ripamonti. 1847 σ. 498 κ. ε.— P. Selva 'co καὶ V. Lazari Guida di Venezia e delle isole circonvicine. Ἐν Βενετίᾳ, Μεδιολάνῳ καὶ Οὐρηῶνι. 1852 σ. 9 κ. ε.

³ Πρὸς. P. Selvatico Sulla architettura κτλ. σ. 498.

προσεχώρησεν εἰς τὴν προμνημονευθεῖσαν γνώμην τοῦ Zanetti, καθ' ἣν τὰνάγλυφα παριστάνουσι τέσσαρας στρατηγούς ἢ στρατιώτας Ἑλλήνας τῶν χρόνων μεταξύ τοῦ ἑβδόμου καὶ τοῦ δεκάτου αἰῶνος¹. Τέλος δ' ἐν τῷ Ὁδηγῷ τῆς Βενετίας (Guida di Venezia) τῷ δημοσιευθέντι μετὰ ἔτη τινὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Selvatico ὁμοῦ μετὰ τοῦ Lazari ἀναγινώσκωμεν γνώμην διάφορον καὶ πάλιν, ἔχουσαν οὕτως· « Ἀλλὰ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν τεχνοτροπίαν, δηλοῦσαν τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα, καὶ τὰς ὅπας τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐτοκρατορικῶν καλυμμάτων τῆς κεφαλῆς τῶν τεσσάρων ἐκείνων ἀνδρῶν, εἰς ἃς πάντως ἄλλοτέ ποτε ἦσαν ἐνεσφηνωμένοι σταυροί, ἀφαίρεθέντες ἴσως, ἅτε ὄντες ἀργυροί, νομίζομεν, ὅτι δὲν ἀπατώμεθα ἰσχυρίζομενοι, ὅτι παριστάνουσι τέσσαρας καίσαρας συμβασιλεύοντας ἐν Βυζαντίῳ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα, τὸν Ῥωμανὸν Δ' Διογένην, τὸν Μιχαὴλ Δούκαν καὶ τοὺς τούτου ἀδελφοὺς Ἀνδρόνικον καὶ Κωνσταντίνον, οἵτινες ἤρξαν ὁμοῦ τῆς ἐλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἀπὸ τοῦ 1068 μέχρι τοῦ 1070, ὧν αἱ εἰκόνες εὐρίσκονται καὶ ἄλλως συνηνωμέναι ἐπὶ χρυσοῦν νομισμάτων εἰκονισθέντων ὑπὸ τοῦ Saulcy. Ἐκόσμου δὲ πιθανῶς τὰ δύο ταῦτα συμπλέγματα τὴν βάσιν ἐπίππου ἀνδριάντος »². Ἄλλοι δ' ἔδωκαν ἄλλας ἐρμηνείας³. ἄς παραλείπομεν χάριν συντομίας⁴.

Ἄ Ἡμᾶς δ' ἐνταῦθα χάριν τῆς ἡμετέρας ἐπιβολῆς ἐνδιαφέρει πολὺ μᾶλλον τῶν μελετημάτων τῶν λογίων ἢ δημώδης παράδοσις ἢ πλασθεῖσα σὺν τῷ χρόνῳ περὶ τῶν τεσσάρων ἐκείνων πορφυρῶν ἀγαλμάτων. Πρῶτος δὲ ποιούμενος μνεῖαν τοῦ θρύλου εἶνε, ὅσον οἶδα, ὁ ζωγράφος Καῖσαρ Vecellio, ἐξάδελφος καὶ μαθητὴς τοῦ μεγάλου Τιτσιανού, ἐν τῷ περιέργῳ καὶ σπανίῳ ἔργῳ *Peri τῶν ἀρχαίων καὶ νέων ἐνδυμάτων διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου* (Degli abiti antichi et moderni di diverse parti del mondo) τῷ ἐκτυπωθέντι τῷ 1590. Παραθέτομεν δ' ἐνταῦθα τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτοῦ· « Λέγεται,

¹ Ἐνθ' ἄν.

² P. Selvatico e V. Lazari Guida di Venezia ἐνθ' ἄν.

³ Πρὸς. Guide de la Basilique St. Marc à Venise par Antoine Pasini. Schio. 186 σ. 483.

⁴ [Πρὸς. Spyr. Lambros Athènes-Rome. Exposition internationale de Rome en 1911. Section hellénique. Empereurs byzantins. Catalogue illustré. Ἐν Ἀθήναις. 1911 σ. 60 κ. ἐ.— Νέου Ἑλληνομνήμωνος Τόμ. Η' σ. 426 κ. ἐ.]

» ἴσως δὲ μυθῶδως, ὅτι τὰ τέσσαρα ταῦτα γλυπτὰ παριστάνουσι τοὺς τέσσαρας πρίγκιπας υἱοὺς τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος καὶ ἄλλων ἰθῶν, οἵτινες, μὴ δυνάμενοι νὰ διαδεχθῶσι τὰς πατρικὰς βασιλείας τὰς συμφώνως πρὸς τὸν νόμον περιερχόμενας εἰς τοὺς πρωτοτόκους, πρῶτον μὲν ἐλαφυραγωγῆσαν τᾶριστα κειμήλια τῶν πατρικῶν ταμείων καὶ θησαυροφυλακίων, ἔπειτα δ' ἐπεβιβάσθησαν κοινῇ ἐπὶ τινος πλοίου, ὅπως ἐπιζητήσωσι νέαν χώραν καὶ νέον βασίλειον, ἐκ τύχης δὲ, καθ' ἃ λέγεται, ἔφθασαν εἰς τὰ πέρατα τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου εἰς τὰ τέλματα τῆς Βενετίας. Ἐκεῖ δὲ, θέλοντες νὰ τύχῃσι παραμυθίας τινός καὶ ἀναψυχῆς καὶ νὰ φημισθῶσιν, ἀπεφάσισαν μεταξύ των δύο μὲν τῶν εἰρημένων βασιλοπαίδων νὰ ἔλθωσιν ὅπως λάθωσιν ἀναψυκτικὰ ἐδῶ ἐν Βενετίᾳ, δύο δὲ νὰ μείνωσιν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Ἐπειδὴ δὲ ἤθελον ἐκ πλεονεξίας δύο αὐτῶν νὰ πολαύσωσι μόνοι πάντας τοὺς θησαυροὺς οὓς ἔφερον, ἐκεῖνοι μὲν οἵτινες ἦλθον χάριν τῶν ἀναψυκτικῶν ἐδηλητηρίασαν τὰ τρόφιμα, οἱ δὲ ἄλλοι δύο οἱ μείναντες ἐπιβεβασμένοι ἀπεφάσισαν ὅπως φονεύωσι τοὺς δύο ἄλλους. κατὰ τὴν ἀφίξιν αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, τοῦτο δὲ καὶ ἐπραξάν· ἔπειτα δ' ἐπεδόθησαν εἰς τὸ νὰ φάγωσι τὰ δηλητηριώδη τρόφιμα. Οὕτω δύο μὲν ἀπέθανον ἐκ τοῦ δηλητηρίου, οἱ δὲ ἄλλοι διὰ τῶν ὄπλων. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον κατόπιν οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους κάτοικοι τῆς Βενετίας ἔγειναν κύριοι τοῦ πλοίου ἐκείνου, καὶ εὗρον ἐν αὐτῷ μέγαν θησαυρὸν μετὰ καὶ τῶν τεσσάρων ἐκείνων ἐκ πορφυρίτου ἀγαλμάτων, ἅτινα ἐλέγοντο παριστάνοντα τὸ συμβούλιον τὸ γεγόμενον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων πριγκίπων κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας »¹.

Ἄ Ὀλίγον δὲ διαφόρου μύθου μνεῖαν ποιεῖται μετὰ ἓνα αἰῶνα καὶ ἡμισὺν ὁ Ἰωάννης Meschinello διὰ τῶν ἐξῆς· « Κοινῶς λέγεται ὅτι οὗτοι ὑπῆρξαν τέσσαρες Μαῦροι, οἵτινες εἶχον θελήσει νὰ κλέψωσι τὸ θησαυροφυλάκιον (τοῦ Ἁγίου Μάρκου), καὶ ὅτι δύο αὐτῶν ἐπεχείρησαν νὰ δηλητηριάσωσι τοὺς ἄλλους δύο, ἵνα καρπωθῶσι μόνοι τὰ κλοπιμαῖα· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο ἄλλοι εἶχον φαντασθῆ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀπέθανον κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μετ' ἐκείνων. Ἄλλ' ἢ διήγησις αὕτη θὰ ἠδύνατο νὰ εἶνε ψεῦδης, ἐπειδὴ οἱ χρόνοι αὐτῶν ὑπῆρξαν πολὺ ἀρχαιότεροι, ἂν παραβάλωμεν τὴν τέχνην τῆς

¹ Degli abiti antichi e moderni. Ἐν Βενετίᾳ. 1590 Βιβλ. I σ. 15.

• γλυφῆς πρὸς τὸν χρόνον τῶν κειμηλίων τοῦ θησαυροφυλακίου»¹. Τὸν αὐτὸν δὲ θρῦλον ἀναφέρει καὶ ὁ πατὴρ Θωμᾶς Ἀρχάγγελος Zucchini², ὅστις ἄλλως ἔσχε πάντως πηγὴν τὸν Meschinello, ἐπειδὴ ποιεῖται χρῆσιν τῶν αὐτῶν λέξεων.

• Καὶ τώρα ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Ἑλληνα ποιητὴν. Εἶδομεν αὐτὸν λέγοντα, ὅτι οἱ τέσσαρες ἐκ πορφυρίτου ἄνθρωποι δίδουν τὴν βουλὴν νὰ κλέψουν... χωρὶς νὰ λέγηται τί προέκειτο νὰ κλαπῆ, ἐπειδὴ λείπει τὸ τέλος τοῦ στίχου. Ὁ καθηγητὴς Λάμπρος, μὴ γινώσκων ἴσως τὴν βενετικὴν παράδοσιν, ἣτις ὑπολαμβάνει τὰ τέσσαρα ἀγάλματα παριστάνοντα τέσσαρας κλέπτας τοῦ θησαυροφυλακίου, δὲν ἐνόησε τίς ἡ βουλή καὶ ἠρμήνευσε τὴν φράσιν τοῦ ποιητοῦ ὡς σημαίνουσαν, ὅτι οἱ τέσσαρες ἔδιδον συμβουλὴν εἰς τιν' ἄλλον, καὶ δὴ εἰς τοὺς εἰκονιζομένους ἐν τῷ συμπλέγματι τῆς Κρίσεως τοῦ Σολομῶντος, ὅπερ εὐρίσκεται ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ δογικοῦ παλατίου ἀπέναντι αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὴν βενετικὴν παράδοσιν δὲν δύναται νὰ διατάσῃ, ὅτι τὸ εἰς κλοπὴν προκείμενον εἶνε τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου, καὶ ὅτι τὴν περὶ τούτου βουλὴν δὲν δίδουσιν οἱ τέσσαρες εἰς ἄλλους, ἀλλ' εἰς ἑαυτούς. Συμπεραίνοντες λέγομεν, ὅτι ἡ φράσις δίδουν τὴν βουλὴν σημαίνει πάντως συμβουλεύονται ἀλλήλους, ἀποφασίζουσι. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι τὸ ῥῆμα δίδουν δὲν κυριολεκτεῖται ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας. Ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ δὲν δυνάμεθα πράγματι νὰ προσδοκῶμεν κυριολεξίαν. Καθ' ἃ παρετήρησα ἤδη ἐν τῷ προγενεστέρῳ μου ἄρθρῳ, ὁ ποιητὴς εἶνε ἀνὴρ ἀφελῆς, ἀπλοκῆς καὶ ἄτεχνος, ὅστις διὰ τῶν στίχων αὐτοῦ ζητεῖ νὰ ἐκδηλώσῃ τὸν ἀληθινὸν καὶ ἄδολον ἐνθουσιασμὸν, ὃν ἐμπνέει εἰς αὐτὸν ἡ φουμιστὴ πάλις, ἀλλὰ δὲν γινώσκει νὰ εὕρῃ, ὡς εἶκος, πάντοτε, τὴν προσήκουσαν λέξιν καὶ τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὸ σκοπούμενον φράσιν, ἐνίοτε δὲ δὲν κατορθώνει μηδὲ νὰ ἐκφράσῃ σαφῶς τὸ διανόημα αὐτοῦ. Ἄλλως δὲ τὸ ῥῆμα δίδω εἶνε ἐν ἀπάσαις ταῖς γλώσσαις μία τῶν γενικῶν καὶ ἀορίστων ἐκείνων λέξεων, αἵτινες ἰδίᾳ εἰς τοὺς λέγοντας μετὰ μικρᾶς ἀκριβείας

χρησιμεύουσι πρὸς τὰς ποικιλωτάτας τῶν ἐκφράσεων. Οὕτως ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν τῇ ἰταλικῇ λέγομεν ἐνίοτε *dare un passo* ἀντὶ νὰ εἰπωμεν *fare un passo* καὶ οἱ Γερμανοὶ λέγουσιν ἐνίοτε κοινῶς *δίδειν* ἀντὶ τοῦ *θέτειν*. Καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ δὲ τὸ δίδωμι ἤδη ἐν τῇ γλώσσῃ τῆς Παλαιᾶς διαθήκης σημαίνει ἐνίοτε τὸ ποιεῖν. Οὕτως ἐν τῇ Γενέσει ΙΖ' 20 αἱ λέξεις τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Ἀβραάμ περὶ τοῦ Ἰσμαὴλ αἰ σημαίνουσαι θὰ καταστήσω αὐτὸν (θὰ τον κάμω νὰ γείνη) μέγα ἔθνος μετεφράσθησαν ὑπὸ τῶν Ἑβδομήκοντα δώσω αὐτὸν εἰς ἔθνος μέγα¹. Ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ περιορισθῶμεν εἰς αὐτὸν τὸν ἡμέτερον ποιητὴν, ὅστις ἐν στ. 50-51 θέλων νὰ εἴπῃ περὶ τοῦ μεγάλου πολέμου ὃν ἐποίησεν, ἐπεχείρησεν ὁ μέγας Βερβαρόσσας, λέγει

τὸν πόλεμον τὸν μέγαν,
τὸν ἔδοσεν, ὡς βλέπομεν, ὁ ῥήγας ὁ Μπαροῦσας.

• Μεταχειρίζεται δὲ δις ἔτι ἐν τῷ ποιηματίῳ, περὶ οὗ πραγμάτευμεθα, τὴν φράσιν δίδειν βουλὴν, καὶ τὰς δύο δὲ ταύτας φορὰς κατὰ τὴν γνώμην μου ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ἀποφασίζειν, τοῦ σχεδιάζειν. Καὶ δὴ ἐν μὲν στ. 15-16 ἐκφράζεται μετ' ἐνθουσιασμοῦ περὶ τοῦ ἄρχοντος

ὁπῶδ' ἔδοσεν καὶ τὴν βουλὴν καὶ ἔκτισται ὁ Ἅγιος Μάρκος

ὅπερ σημαίνει ὅτι ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ κτισθῇ ὁ Ἅγιος Μάρκος, ἐπειδὴ ὁ ἄρχων, καὶ δογῆς ἂν εἶνε, δὲν περιορίζεται εἰς τὸ δίδειν συμβουλὴν, ἀλλ' ἀποφασίζει καὶ προστάσσει. Ἐν δὲ τοῖς στ. 45-48 ὁ ποιητὴς λέγει, ὅτι εἶδε, πιθανῶς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μεγάλου συμβουλίου (*Maggior Consiglio*),

τὰ παγκάλια
'ποῦ κάθονται οἱ ἄρχοντες, τὰ φρόνιμα κεφάλια
νὰ δώσουν λόγον καὶ βουλὴν

ἦτοι τὰ καθίσματα, ἐφ' ὧν κάθονται οἱ συνετοὶ ἄρχοντες οἱ συζητοῦντες καὶ ἀποφασίζοντες.

¹ Αἱ λέξεις αὗται εἶνε πιστὴ μετάφρασις τῶν τοῦ ἑβραϊκοῦ κειμένου *undatim logoi gadol*.

¹ [Giovanni Meschinello] La chiesa ducale di S. Marco colle Notizie del suo innalzamento κτλ. Ἐν Βενετίᾳ. 1753. Τόμ. Α' σ. 29 ἐν σημειώσεσι.

² Tom. Arc. Zucchini Nuova Cronaca Veneta. Ἐν Βενετίᾳ. 1784. Sest. II σ. 27.

α Ἐπέμεινα ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῆς φράσεως δίδουν τὴν βουλήν, ἐπειδὴ αὕτη ἔχει μεγίστην σημασίαν χάριν τοῦ ἡμετέρου θέματος. Ἐξηγουμένων προσηκόντως τῶν λέξεων τούτων, ἔχομεν ἐν τῷ νιοελληνικῷ ποιήματι νέαν διασκευὴν τοῦ θρύλου, οὐ ποιοῦνται μνεῖαν ὁ Vecellio καὶ ὁ Meschinello, νέαν, ἐπειδὴ διαφέρει ὡς πρὸς τι οὐσιῶδες οὐ μόνον ἀπὸ τῆς διασκευῆς τῆς παρεχομένης ὑπὸ τοῦ Vecellio, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ἀναγινωσκομένης ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ Meschinello, πρὸς ἣν καὶ πλησιάζει περισσότερον. Ἄς ἐπαναλάβωμεν τοὺς τρεῖς στίχους ἐκείνους τοῦ ποιήματος ἀποδιδομένους μετὰ τὴν ἄνω ἐρμηνείαν ὧδε· « Ἀντικρὺ αὐτῶν ἴστανται τέσσαρες αἱματωμένοι καὶ τότε σχεδιάζουσι νὰ κλέψωσι. . . καὶ ἐκεῖνοι ἀπελιθώθησαν καὶ ἔγειναν ὡς λίθοι ». Συμφώνως πρὸς τὸν ἡμέτερον ποιητὴν, ὅστις βεβαίως ἤκουσε τὸ ἱστορημάτιον παρὰ τινος Ἰθαγενοῦς ἐξηγητοῦ (Cicerone) τῶν χρόνων ἐκείνων, τὰ τέσσαρ' ἀγάλματα δὲν θὰ παρίστανον ἀπλῶς τοὺς τέσσαρας κλέπτας τοῦ θησαυροφυλακίου, ἀλλὰ θὰ ἦσαν αὐτοὶ οἱ κλέπται ἀπολιθωθέντες, βεβαίως θεῖα συνεργία, πρὸς τιμωρίαν τῆς Ἱεροσολίας αὐτῶν.

α Ὑπολείπεται τώρα νὰ ἴδωμεν κατὰ τίνα τρόπον εἶνε πιθανόν ὅτι ἐπλάσθη κατὰ μικρὸν ὁ θρύλος καὶ ἔγεινεν ἡ βαθμιαία ἐξελιξις αὐτοῦ. Ἡ ἀρχαιοτάτη διασκευὴ εἶνε, καθ' ἃ φρονῶ, ἐκείνη, ἣν εὐρίσκομεν ἐκτιθεμένην ἐν συγχύσει παρὰ τοῦ Vecellio, ἢς ἄλλως στοιχειά τινα θὰ ἠδύνατο νὰ ὤσιν ἀληθῆ. Συγκεχυμένη εἶνε ἡ διήγησις τοῦ Vecellio ἰδίως ἐν τούτῳ, ὅτι, ἐν ᾧ ἐκ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς θὰ ἠδύνατο νὰ φανῆ, ὅτι τὰ τέσσαρ' ἀγάλματα παριστάνουσι τοὺς τέσσαρας Ἑλληνας βασιλοπαιδας τοὺς ἐλθόντας ἐξορίστους εἰς τὴν Βενετίαν, οἵτινες ἔνεκα πλεονεξίας εἶχον φονεύσει ἀλλήλους, ἐξ ἐναντίας ἐκ τοῦ τέλους τῆς διηγήσεως ὀφείλομεν νὰ ἐξαγάγωμεν, ὅτι τὸ σύμπλεγμα εὐρέθη ἐν τῷ πλοίῳ τῶν τεσσάρων ἐν αὐτῷ ἀμοιβαίως φονευσάντων ἀλλήλους βασιλοπαιδῶν καὶ παρίστανε συμβούλιον Ἑλλήνων βασιλοπαιδῶν ἀρχαιοτέρων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτόχρομα ἡρώων τοῦ τρωικοῦ πολέμου. Ὅπως δὲ καὶ ἂν ἔχωσι τὰ κατὰ τὴν διήγησιν ταύτην, ἐν τῇ διασκευῇ ταύτῃ οὐδεὶς ἀκόμη γίνεται λόγος περὶ τοῦ θησαυροῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Καὶ ναὶ μὲν φαίνεται προξενηθεῖσα ἡ περιπετειώδης ἐπιβουλὴ ἐξ αἰτίας θησαυροῦ τινος, ἀλλ' ὁ θησαυρὸς οὗτος ὑπῆρξεν ἐκεῖνος ὃν οἱ Ἕλληνες βασιλοπαιδες εἶχον

συναποκομίσει μεθ' ἑαυτῶν. Εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι ἐν τῇ διασκευῇ ταύτῃ θὰ ἠδύνατο νὰ περιλαμβάνηται τι τὸ ἀληθές, καὶ πράγματι ἀνταποκρίνονται βεβαίως εἰς τὴν ἀλήθειαν τὰ ἐν αὐτῇ λεγόμενα περὶ τῆς ὑπερποντίου προελεύσεως τοῦ συμπλέγματος, ὅπερ, καθ' ἃ εἶδομεν, ἰσχυρίζονται, ὅτι μετεφέρθη εἰς τὴν Βενετίαν ἐκ τῆς Πτολεμαίδος. Οὐδέ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅλως ἀπίστευτον, ὅτι τὰγάλματα ἐκομίσθησαν ὑπὸ Ἑλλήνων φυγάδων γένους βασιλικοῦ¹, καὶ ὅτι, τούτων θανόντων ἢ ἐκ βιαίου θανάτου ἢ κατ' ἄλλον τρόπον, τὰγάλματα ἐκεῖνα περιῆλθον εἰς τοὺς Βενετούς, οἵτινες ἔθηκαν αὐτὰ ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ τῇ θέσει ἐν ἣ εὐρίσκονται ἤδη ἀπὸ αἰώνων. .

« Κατὰ πρῶτον λοιπὸν τὸ πλάσμα περιωρίσθη εἰς τὸ διηγημάτιον περὶ τῆς ἀμοιβαίως ἐναντίον ἀλλήλων ἐπιβουλῆς τῶν φυγάδων, ἧτις ὑπῆρξε τὸ αἷτιον τοῦ κοινοῦ θανάτου καὶ τῶν τεσσάρων. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῇ ἀντιστοιχούσῃ εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐνετοιχίσθη τὸ σύμπλεγμα τῶν ἀγαλμάτων εἶχεν ἀρχίσει κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους συλλεγόμενος ὁ θησαυρὸς τῆς ἐκκλησίας, συνέβη δὲ τοῦτο ἀρχομένου τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος², δὲν ἐχρειάσθη πολὺ, ὅπως ὁ λαὸς μυθεύσῃ, ὅτι ὁ θησαυρὸς, ὅστις εἶχεν ὑπάρξει ἢ ἀφορμὴ τῆς ἀμοιβαίας ἐπιβουλῆς τῶν τεσσάρων ἐκείνων τῶν ἐκεῖ παριστανόμενων, ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ θησαυρὸς τοῦ Ἁγίου Μάρκου, καὶ ὅτι τούτου εἶχον σχεδιάσει νὰ γείνωσι κύριοι οἱ τέσσαρες, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ τὴν διασκευὴν οἷαν διηγεῖται ὁ Meschinello. Ἄλλ' εἰς τὴν γέννησιν καὶ τὴν διάδοσιν τῆς διασκευῆς ταύτης συνετέλεσαν πάντως καὶ τὰ ἐξῆς δύο περιστατικά. Καὶ τὸ μὲν ἐν εἶνε ἡ ὑπαρξίς ἄλλης παραδόσεως, ἀληθοῦς ἢ πλαστῆς, καθ' ἣν Ἕλληνας τις εἶχε πράγματι πειραλῆ νὰ κλέψῃ τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Εὐρίσκεται δὲ ἡ διήγησις αὕτη ἐν τῇ *Venetia nobilissima* τοῦ Sansonino, ἔχουσα ὧδε· α Συνέβη νὰ κλαπῆ μίαν φορὰν (τὸ θησαυροφυλάκιον)

¹ Πρὸς τὴν διήγησιν ἣν περὶ τῆς προελεύσεως τῶν ἀγαλμάτων παραθέτει ὁ *F. Sansonino* (*Venetia civitate nobilissima* ἐκδ. 1581 σ. 118 κ. ἐ.)· « Ἐκεῖ ἐμπρὸς πλησίον τοῦ Βαπτιστηρίου αἱ δύο γλυπταὶ παραστάδες . . . λέγεται ὅτι ἐκομίσθησαν ἐκ τῆς Πτολεμαίδος, ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς τῶν Σαρακηνῶν Μενιχσαδάρ πολιορκήσας καὶ κυριεύσας αὐτὴν τὴν κατέστρεψε τῷ 1291· διὸ οἱ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι Βενετοὶ ἤλθον εἰς τὴν πατρίδα μετὰ ἐπτὰ ἡγεμονικῶν οἰκίων τῆς πόλεως. Μετὰ δὲ τῶν παραστάδων γείνων . . . μετέφεραν . . . τὰ τέσσαρα ἐκ πορφύριτου ἀγάλματα ».

² *Antonio Pasini* Il Tesoro di S. Marco in Venezia. Ἐν Βενετίᾳ. 1886 σ. 9.

» ὑπό τινος Ἑλληνομνημῶν Σταμάτη. Οὗτος, μείνας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λαθραίως ἐν καιρῷ νυκτός κεκρυμμένος ὑπὸ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐξαγαγὼν τὸν θησαυρὸν ὑπογείως κατ' εὐθείαν γραμμὴν πρὸς τὸ θησαυροφυλάκιον καὶ ἐξελθὼν ἐξω τῆς ἐκκλησίας τὴν πρῶταν ὅτε αὐτὴ ἀνεψύχθη, εἰσέδυσεν εἰς τὸν τόπον ἐξ οὗ ἐξήγαγεν ὅτι ἠθέλησεν ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ μεγάλα ἔργα τὰ κακῶς διενεργηθέντα δὲν δύνανται νὰ μείνωσι κρύφια ἐν τῇ θείᾳ δίκῃ, δούς ἐκεῖνος, ὅτε ἠθέλησε νάναχωρήσῃ ἐκ τῆς Βενετίας, εἰς τινὰ σύντεκνον ἐν τῶν προρρηθέντων κειμηλίων, κατηγγέλθη, συνελήφθη καὶ ἐτιμωρήθη διὰ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ¹». Τὸ δὲ ἄλλο περιστατικόν, ὅπερ πιθανώτατα συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ πιστευθῇ, ὅτι τὰ τέσσαρα ἐκ πορφυρίτου ἀγάλματα παριστάνουσι τέσσαρας κλέπτας τοῦ θησαυροφυλακίου τοῦ Ἁγίου Μάρκου, εἶνε ἢ ἐπιγραφή ἢ εὐρισκομένη ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ἀπ' αὐτῶν, ἧς ἐμνημονεύσαμεν ἤδη ἀνωτέρω, ἢ λέγουσα *L'om ro far e die in pensar — E vega quello che li ro incontrar*. Καίτοι δὲ ἡ ἐπιγραφή αὕτη οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ ἐκ πορφυρίτου ἀγάλματα, οὐδὲ δύναται κανὼν νὰ ὑποστηριχθῇ μετὰ βεβαιότητος ἢ ὑπόθεσις τοῦ Steinbüchel, καθ' ἣν αὕτη ἐτέθη ἐκεῖ ὡς ἀποκρίσις ἀναχαιτίζῃ τοὺς κακοποιούς, οἵτινες θὰ ἤθελον νὰ κλέψωσι τὸ θησαυροφυλάκιον, καὶ τοὺς στασιαστὰς, οἵτινες θὰ ἤθελον νὰ ἐπιδράμωσι τὸ γειτονικὸν δογικὸν παλάτιον», οὐχ ἦττον εἶνε πιθανόν, ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἤργησε νὰ συσχετίσῃ τὴν ἐπιγραφήν ἐκείνην πρὸς τὰ ἀγάλματα τῶν τεσσάρων. Ἄν δ' ἐπειτα ἐν τῇ διασκευῇ τῇ ἀνακοινουμένῃ ὑπὸ τοῦ Meschinello οἱ τέσσαρες ἐκεῖνοι λέγονται Μαῦροι καὶ οὐχὶ Ἕλληνες, τούτου λόγος εἶνε πιθανῶς μόνον τὸ βαθύ πορφυροῦν χρῶμα τῶν ἀγαλμάτων τὸ εἰδικῶς ἀντιδιαστελλόμενον ἐν μέσῳ τοῦ λευκοῦ τῶν λοιπῶν μαρμάρων τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου καὶ τοῦ παλατίου· διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον εἶδομεν, ὅτι οἱ τέσσαρες ἄνδρες ἀποκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ μετὰ λυρικῆς τόλμης ἑματωμένοι.

α' Ὁ ποιητὴς δὲ οὗτος διέσωσεν εἰς ἡμᾶς τρίτην τινὰ διασκευὴν τοῦ θρύλου. Καὶ εἶνε μὲν λυπηρὸν, ὅτι οἱ τελευταῖοι περισωθέντες στίχοι τοῦ ποιήματος, ὧν τρεῖς (79-81) ποιοῦνται λόγον περὶ τῶν

¹ Venetia città nobilissima et singolare descritta in XIII Libri da Francesco Sansovino. Ἐν Βενετία. 1581 σ. 39.

ἐκ πορφυρίτου ἀγαλμάτων, ἐφθάρησαν ἐξαιρέτως ὑπὸ τοῦ ἀντιγραφίως. Καὶ δὴ εἶδομεν, ὅτι ὁ μὲν στίχος 80 εἶνε κολοβὸς οὕτως, ὥστε λείπει τὸ ἀντικείμενον τοῦ ῥήματος κλέψου, δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον, ὅτι μετὰ τῶν στίχων 80 καὶ 81 λείπει ἄλλος τις στίχος. Ἄν δὲ δὲν συνέβαινε τοῦτο, θὰ εἶχομεν ἴσως μάθει ἄλλην τινὰ περίεργον λεπτομέρειαν τοῦ περὶ τῆς κλοπῆς διηγηματίου. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων εἶνε πολύτιμος δι' ἡμᾶς ὁ στίχος 81

καὶ κείνοι ἀπολιθώθησαν καὶ γίνησαν ὡς λίθοι.

α' Ἐξ αὐτοῦ μανθάνομεν, ὅτι ὁ θρύλος διὰ διαφόρων μεταβολῶν ἔλαβε τὸν τελευταῖον καὶ χαριέντα τύπον ἐν τῷ ἀφελεί λαϊκῷ πνεύματι, τύπον, καθ' ὃν δὲν ἐγένετο πιθανῶς λόγος περὶ τῆς ἀμοιβαίας δηλητηρίασεως, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας οἱ τέσσαρες ἱερόσυλοι ἐτύγγανον ἄλλης τιμωρίας παραδοξοτέρας καὶ φοβερωτέρας, πιθανῶς πρὶν ἢ δυνηθῶσι νὰ ἐκτελέσωσι τὸ ἀσεβὲς καὶ θρασὺ αὐτῶν ἔργον, ἀπολιθωθέντες κατὰ χώραν. Τότε πολὺ μᾶλλον εὐλογος ἡ δύνατο νὰ φανῇ ἡ ἀπειλητικὴ ἐπιγραφή ἢ κεχαραγμένη ἐκεῖ πλησίον, σχεδὸν ὑπ' αὐτὰ τὰ ἀγάλματα, ἣν ὁ Steinbüchel καὶ ὁ Cicogna ὀρθῶς ἠρμήνευσαν διὰ τῆς ἰταλικῆς παροιμίας

Prima di fare e dire
pensa a quello che può seguire,

ἦτοι Πρὶν ἢ πράξῃς καὶ εἰπῆς τι σκέψῃ τι δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ. Οἱ τέσσαρες κακοποιοὶ, οἵτινες εἶχον πειραθῆ νὰ συλήσωσι τὸν ἱερόν θησαυρὸν, ἦσαν ἐκεῖ παρόντες εἰς αἶψα, παριστάμενοι οὐχὶ ἐν εἰκόνι, ἀλλ' αὐτοὶ αὐτότατοι, μεταβληθέντες εἰς ἀναισθητοὺς καὶ ἐν ταύτῳ ἀφθάρτους, ὅπως μὲνωσιν εἰς αἶψα ὡς παράδειγμα πρὸς νοουθεσίαν ἐκείνων ὅσοι ἤθελον διανοηθῆ νὰ ἐπιχειρήσωσι καὶ πάλιν τὴν ἱεροσυλίαν.

α' Ὁ θρύλος οὗτος ὑπὸ τὴν μορφήν ταύτην εἶνε, ὅσον οἶδα, νέος δι' ἡμᾶς. Γώρα δὲ, ἀφ' οὗ ἐκ παραδόξου συμπτώσεως ἀνώνυμος Ἕλληνας δημῶδης ποιητὴς παρέδωκεν αὐτὸν, μοι ἐφάνη ἄξιον τοῦ κόπου νάνακοινώσω τὰ περὶ αὐτοῦ, ἐλπίζων, ὅτι τὸ θέμα δὲν θέλει φανῇ ἀνάξιον προσοχῆς. Ποῖον δὲ θέμα, ὅσον μικροῦ λόγου καὶ ἂν εἶνε, δύναται νὰ φανῇ ἐστρημένον ἐνδιαφέροντος, ὅταν πρόκειται περὶ τῆς θαυμαστῆς ταύτης Βενετίας;

ΤΟ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῇ ΒΕΝΕΤΙΚΟΝ ΠΡΟΞΕΝΕῖΟΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΩΝ ΒΕΝΕΤΩΝ*

Πόλις οἷα ἡ Θεσσαλονίκη ἔμελλεν, ὡς εἰκὸς, διὰ τε τὸ ἐπίκαιρον τῆς θέσεως καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς καὶ δι' αὐτῆς δυνάμενον νὰ διεξαχθῆ ἐμπόριον νὰ ἐλκύσῃ ἐνωρὶς τὴν προσοχὴν τῆς Βενετίας. Διὸ ἤδη τῷ 1082 βλέπομεν τοὺς Βενετοὺς τυγχάνοντας παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ τῆς παραχωρήσεως τοῦ ἐμπορεύεσθαι ἐλευθέρως ἐν Θεσσαλονίκῃ¹. Τὸ δὲ χρυσοβούλλον ἐκεῖνο ἀνενεώθη τῷ 1126 ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξίου, Ἰωάννου Κομνηνοῦ², καὶ ἔπειτα τῷ 1148 ὑπὸ τοῦ Μανουὴλ Κομνηνοῦ³, ὅστις, ἐπὶ βραχὺ καταργήσας τὴν συνθήκην ἐκείνην, ἀνενέωσεν αὐτὴν καὶ πάλιν μεταξὺ τοῦ 1172 καὶ 1173⁴. Καὶ πάλιν δ' ἔπειτα περιελήφθη ἡ Θεσσαλονίκη εἰς τὰ ἐμπόρια, ὧν ἡ φοίτησις ἐπετράπη εἰς τοὺς Βενετοὺς, ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ Ἰσαακίου Ἀγγέλου καὶ τοῦ δόγη Λύριου Μαστροπιέρου τῷ 1187 συνομολογηθεῖσῃ συνθήκῃ⁵. Οἷα δὲ ἡ σημασία, ἣν ἀπέδιδον οἱ Βενετοὶ εἰς τε τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ τὴν λοιπὴν Μακεδονίαν, ἀποδεικνύεται μάλιστα ἐκ τῶν προνομίων τῶν παραχωρηθέντων τῷ 1191 ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου Γ' εἰς τὸν δόγην Ἐρρίκον Δάνδολον⁶. Γνωστὸν δὲ καὶ ὅτι Βονιφάτιος ὁ Μομφερρατικὸς παρεχώρησε τὴν Θεσσαλονικὴν εἰς τοὺς Βε-

νετοὺς διὰ συνθήκης¹, ἣν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπωφεληθῶσιν οὗτοι, ἄλλην τροπὴν λαβόντων τῶν κατὰ τὴν πόλιν διὰ τῆς συστάσεως τοῦ προσωρινοῦ βασιλείου Θεσσαλονίκης, μετατραπέντος ἔπειτα εἰς βραχύδιον αὐτοκρατορίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἔξωσιν τῶν Λατίνων καὶ πάλιν ἐπεδείχθη τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Βενετῶν περὶ τῆς Θεσσαλονίκης διὰ τῆς ἐν τῇ συνθήκῃ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου μετὰ τοῦ δόγη Ῥαϊνερίου Ζένου ἐν ἔτει 1268 ὁμολογηθεῖσης διατάξεως τῆςδε· *Εἰ δ' ἴσως ποτὲ τῶν καιρῶν θελήσει ἡ βασιλεία μου δοῦναι τόπον ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ τῆς Θεσσαλονίκης ἐνὶ τῶν λατινικῶν κομμουνίων, ἵνα τότε προτιμῆται ἡ βασιλεία μου τοὺς Βενετικούς, καὶ διδῶ ἀποτοῖς τόπον εἰς τὰ τοιαῦτα κάστρα*². Ἔλεος δὲ ρητὰ ὑπῆρξαν τὰ δοθέντα ἀργότερον διὰ σωζομένου μόνον ἐν λατινικῇ μεταφράσει χρυσοβούλλου τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος τῷ 1277 προνόμια ἐν Θεσσαλονίκῃ εἰς τοὺς Βενετοὺς, εἰς οὓς παρεχωρήθησαν καὶ οἰκίαι, ὧν μίᾳ μὲν ρητῶς προωρίζετο πρὸς ἐγκατοίκησιν Βενετοῦ προξένου, ἕτεραι δὲ εἰκοσιπέντε χάριν τῶν ἐρχομένων εἰς τὴν πόλιν Βενετῶν ἐμπόρων, δι' οὓς καὶ ἄλλαι ἠθέλον διατεθῆ ἐν ἀνάγκῃ³. Ἐπανελήφθησαν δὲ τὰ

¹ Tafel - Thomas "Ενθ' ἀν. σ. 542.

² Tafel - Thomas Τόμ. Γ' σ. 70 καὶ σ. 82.

³ Tafel - Thomas Τόμ. Γ' σ. 140. Similiter dabit eis nostrum Imperium in urbe Thessalonicensi ecclesiam, quam tenebant Armeni (= Armeni), et circa ipsam ecclesiam domos sine hospicia hoc modo: videlicet unum pro mansione Consulis, unum aliud pro mansione consiliariorum ipsorum, et aliud unum pro eanua rerum comunis Venecie; pro mercatoribus autem Venetis, uenientibus ab extra, conducentur per Imperium nostrum alia hospicia uiginti quinque; et dabuntur eis ipsa hospicia sine pensione ad mansionem ipsorum. Et si plures uenerint mercatores Veneti, dabuntur eis ad similem modum in ipsa urbe Thessalonicensi tantum plura hospicia, quantum erunt sufficientia ad mansionem ipsorum; ad quem modum, quando uenient pauciores ad opus uiginti quinque domorum, dabuntur eis paucioribus sufficientia hospicia ad mansionem eorum. Remanentia uero hospicia de uiginti quinque hospicijs aut pluribus secundum dictam formam dimittantur dominatoribus eorum. Et iterum uenientibus mercatoribus Venetis dabit eis Imperium nostrum secundum similem modum hospicia sufficientia ad mansionem ipsorum.

* Ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ Μακεδονικῇ ἡμερησίῳ τῷ 1912 σ. 227-241.

¹ Tafel - Thomas Urkunden zur älteren Handels- und Staatsgeschichte der Republik Venedig. Ἐν Βιέννῃ. 1856 Τόμ. Α' σ. 53.

² Tafel - Thomas "Ενθ' ἀν. σ. 95.

³ Tafel - Thomas "Ενθ' ἀν. σ. 118.

⁴ Tafel - Thomas "Ενθ' ἀν. σ. 150 κ. ε.

⁵ Tafel - Thomas "Ενθ' ἀν. σ. 184.

⁶ Tafel - Thomas "Ενθ' ἀν. σ. 260 κ. ε.

προνόμια ταῦτα καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ ἔτος 1281¹ μεταξύ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου Α' καὶ τοῦ δόγη Ἰωάννου Δανδάλου ἐμαλογηθεῖσθαι συνθήκη¹.

Ἐκτοτε λοιπὸν ἀπὸ τοῦ 1277 βλέπομεν ἐγκαθιδρυμένον Βενετὸν πρόξενον ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἀρχόμενον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εὐρυτέρων νέων αὐτοκρατορικῶν προνομίων ζωηρὸν ἐμπόριον μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Πυκνὰ δὲ τεκμήρια τῆς ναυτιλιακῆς καὶ ἐμπορικῆς κινήσεως τοῦ λιμένος καὶ τοῦ κατάπλου βενετικῶν τε καὶ ἄλλων πλοίων ἔχομεν καὶ ἐν ταῖς τοῦ ἔτους 1278 ἀποφάσεσι τῶν Βενετῶν δικαστῶν κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ πειρατικαῖς πράξεσιν². Ὁ δ' ἐν αὐταῖς μνημονευόμενος Βενετὸς πρόξενος Πέτρος Michieli³ εἶνε πιθανώτατα αὐτὸς ὁ πρῶτος ἐγκατασταθεὶς ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Προϊόντος δὲ ὁσημέραι τοῦ ἐμπορίου τῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Βενετίας ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος καὶ φανερᾶς γενομένης εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἀγίου Μάρκου τῆς μεγάλης σημασίας τῆς Θεσσαλονίκης, ἀσπασίως ἐπωφελήθησαν οἱ Βενετοὶ ἀρχομένου τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς αὐτοὺς εὐκαιρίαν νὰ γείνωσιν αὐτόχρημα κύριοι τῆς πόλεως. Κατώρθωσαν δὲ τοῦτο ἐξαγοράσαντες τὴν πόλιν τῷ 1423 ἀντὶ εὐτελοῦς τιμήματος παρὰ τοῦ δεσπόζοντος αὐτῆς ἀνικάνου Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου, τοῦ υἱοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Μανουὴλ καὶ ἀδελφοῦ τοῦ Κωνσταντίνου. Ἄλλ' ἐπτά μόνον ἔτη διήρκεσεν ἡ βενετικὴ ἐν τῇ πόλει κυριαρχία, τῷ δὲ 1430 περιῆλθεν ἡ Θεσσαλονίκη εἰς τὸν σουλτᾶνον Μουράτ μετὰ κρατεράν καὶ ἀπεγνωσμένην ἀντίστασιν τῶν Θεσσαλονικέων καὶ τῶν ὑπεραμυνομένων τῆς πόλεως Βενετῶν, καὶ ἀγρία σφαγὴ, φοβερὰ δῆωσις, ἀσύστολος ἱεροσυλία ἐσήμαναν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ τουρκοκρατίας.

¹ *Tafel - Thomas* Τόμ. Γ' σ. 327 κ. ἐ., 345 κ. ἐ.

² *Tafel - Thomas* Τόμ. Γ' σ. 168, 177, 181, 188, 199, 210, 218, 221, 223, 224, 236, 237, 241, 260, 264, 265, 268, 271, 278, 279.

³ *Tafel - Thomas* Τόμ. Γ' σ. 188, 261, 270.

Μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἄλωσιν τῆς Θεσσαλονίκης παρέρχεται εἰς καὶ ἡμισυς ἔλος αἰῶν πρὶν μάθωμέν τι περὶ οἰαςδῆποτε ἐνεργείας τῶν Βενετῶν ὡς πρὸς ταύτην τὴν πόλιν, εἰ καὶ ἀπίθανον εἶνε, ὅτι ἔπαυσεν ἡ πρὸς τὴν Μακεδονίαν ἐμπορικὴ ἐπικοινωνία τῆς Βενετίας. Ἄλλ' ἐν ἔτει 1586 εὐρίσκομεν μνημονευόμενον Βενετὸν πρόξενον ἐν Θεσσαλονίκῃ, οὗ βραχεῖα, καθ' ἃ φαίνεται, ὑπῆρξεν ἡ λειτουργία, τοῦ βενετικοῦ προξενεῖου καταργηθέντος πιθανῶς μετ' οὐ πολὺ δι' ἀγνώστους εἰς ἡμᾶς λόγους¹. Μετὰ δὲ παρέλευσιν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἐτῶν, τῷ 1710, εὐρίσκομεν ἀνακινούμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βαίλου τῆς Βενετίας Ἀλοισίου Μοτσενίγου τὸ ζήτημα τῆς ἰδρύσεως βενετικοῦ προξενεῖου ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Χανίοις καὶ ἐν Χίῳ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ τυχὸν ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις διορισθησόμενος πρόξενος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἐκ μόνων ἐργολαβικῶν εἰσπράξεων (Collina), αἵτινες ἐν ταῖς χώραις ἐκεῖναις δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐκλήθωσιν εἰς ποσὸν ἄξιον λόγου, ὁ βαῖλος προεδήλωνεν εἰς τὴν βενετικὴν πολιτείαν, ὅτι ἡ ἰδρυσις τοιούτων προξενεῖων ἤθελε βαρύνει καθ' ὀλοκληρίαν τὴν πολιτείαν, αἱ δὲ δαπάναι δὲν θὰ ἦσαν μικραὶ ὑπὸ τε ἔποψιν ἀποφορᾶς ἐκ τῶν οἰκείων προξενικῶν εἰσπράξεων καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς παροχῆς πλουσιῶν δώρων εἰς τοὺς Τούρκους ἀρχοντας καὶ ἄλλα ἔξοδα, ἅτινα θὰ προέβαινον ὁσημέραι αὐξάνοντα². Ἐπανῆλθε δὲ καὶ πάλιν ὁ βαῖλος εἰς τὸ ζήτημα ἰδρύ-

¹ Δημοσίου ἀρχείου Βενετίας (R. Archivio di Stato) τμήμα Cinque savi alla mercanzia, φάκελος Consoli veneti in Levante. Radl-Sovia 32. Ἐν αὐτῷ καὶ Console Veneto in Salonichio ἀπὸ 7 Μαρτίου 1586 κ. ἐ.· ἀλλὰ παρὰ τὴν ἐπιγραφήν ταύτην τὰ αὐτοῦ ἐγγράφα εἶνε ἄσχετα πρὸς τὴν Θεσσαλονικὴν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ πλὴν τῶν εἰς τὸν δέκατον ὕψιστον αἰῶνα ἀρχόμενον ἀναφερομένων ἐγγράφων, περὶ ὧν ἴδε τὴν κατωτέρω σημ. 2.

² Ἐνθ' ἀν. φ. 8α. Copia di contenuto in lettera del Bailo alla Porta ottomana Alv. Mocenigo de di 3 maggio 1710... Per altro mentre havessero ad esso frequenti simili disordini, sarebbe necessario di stabilire un Console Veneto in Canea, come sarebbe oportuno di haverlo ancora a Scio et à Salonichio. Mà non essendo possibile di sussistere con la sola corrisponzione del Collimo, che in questi luoghi non può arrivar a somma di alcuna

σεως βενετικῶν προξενείων ἐν Τουρκίᾳ τῷ 1718, προτείνας ὡς πόλεις τὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης, τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Ἄρταν καὶ ὑποδείξας τὴν ἀνάγκην, ὅπως εἰς τοὺς διορισθησομένους προξένους παραχωρηθῆ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν τοῖς ἑκατὸν ἐπί-τε τῶν πραγματειῶν τῶν Βενετῶν ὑπηκόων καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐμπορευμάτων, ὅσα θάπετέλουν τὸν φόρτον βενετικῶν πλοίων καταπλεόντων εἰς τὰς πόλεις ἐκεῖνας ἢ ἀποπλεόντων ἐκεῖθεν¹.

Ἄλλὰ καὶ κατόπιν δὲν ἔπαυσαν αἱ περὶ συστάσεως προξενείου ἐν Θεσσαλονίκῃ προτάσεις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βενετοῦ βαίλου κατὰ τὰ ἔτη 1719² καὶ 1720³, καθότι ὁσημέραι ηὔξανον ἐν Μακεδονίᾳ τὰ συμφέροντα τῆς Βενετίας, ἅτινα μέχρι τῆς ὀριστικῆς συστάσεως ἰδίου προξενείου ἀντεπροσωπεύοντο ὑπὸ ἄλλων δυνάμεων τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας, εἰς ὧν τὰ προξενεῖα ἀνεφέροντο τὰ εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης καταπλέοντα καὶ ἐξ αὐτοῦ ὀρμώμενα πλοῖα⁴.

Εὐρίσκετο λοιπὸν ἐπὶ τοῦ τάπητος τὸ ζήτημα, ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἀποφασισθῆ ἡ ἰδρυσις τοῦ προξενείου ὑπὸ τῆς βενετικῆς κυβερνήσεως, ἴσως ἔνεκα τῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν, ὅτε τῇ 3/13 Δεκεμβρίου 1721⁵ ὑπεβλήθη αἴτησις τοῦ ἐν Σμύρνῃ Φραγ-

considerazione, tutto sarebbe a peso del Pubblico per l'assegnamento, che fosse necessario de farne oltre l'obbligo de regali alli Comandanti ed altre spese straordinarie, che vanno sempre crescendo con aggravio del Pubblico. (Ἐν τῇ ἀποσπασματικῇ τούτῳ καὶ ἐν τοῖς κατωτέρω δημοσιευμένοις τηρεῖται ἀπαράλλακτος ἡ γραφὴ τῶν πρωτατύπων ἐγγράφων). Πρὸς τὸ Ἀλοῦσιον Μοταρινίου ὑποδειχθεῖσα ἀνάγκη τῆς συστάσεως προξενείου ἐν Θεσσαλονίκῃ μνημονεύεται καὶ ἐν φ. 29α ἐνθ' ἄν.

¹ Ἐνθ' ἄν. ἐν φ. 12. Che a questi si potesse parimente per hora assegnare un per cento, tanto sopra i effetti dei sudditi quanto sopra gli altri, che fussero caricati ne Legni veneti andati e venienti.

² Ἐνθ' ἄν. φ. 13α (in Pregadi).

³ Ἐνθ' ἄν. φ. 15α (in Pregadi).

⁴ Ἴδε τὰ εἰς τὴν ἀπὸ 31 Μαρτίου / 10 Ἀπριλίου 1769 ἐπιστολὴν τοῦ προξένου Κόχ συνοημένα ἐγγράφα τὰ φέροντα τὴν ἐπιγραφὴν Documenti nel Veneto Consolato in Salonico esistenti.

κίσκου Χορτάτζη, προσφερομένου νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς πρόξενος ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἂν ἤθελε συσταθῆ τὸ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ προξενεῖον¹. Ὁ Φραγκίσκος Χορτάτζης, ἐκ κρητικῆς τὴν ἀρχὴν καταγόμενος οἰκογενείας, μετὰ τὴν ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ὅπου κατῴκει πρότερον, ἔξωσιν τῶν Βενετῶν κατ' ἀκολουθίαν τῆς συνθήκης τοῦ Πασσάροβιτς, μετώκησεν εἰς Σμύρνην καὶ διορίσθη τῷ 1719 ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Βενετοῦ βαίλου Καρόλου Ρουτσίνη γενικὸς πρόξενος τῆς Βενετίας ἐν Σμύρνῃ². Ἄλλὰ καὶ τούτου τὸ αἴτημα περὶ διορισμοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ δὲν ἐξετελέσθη παρὰ τὴν εἰς τὴν Βενετιανὴν πίστιν αὐτοῦ, ἥτις καὶ ἐσυνεχίσθη κατόπιν διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λούκα, ὅστις ἐπὶ μακρὸν διετέλεσε γενικὸς πρόξενος τῆς Βενετίας ἐν Σμύρνῃ³.

Καὶ τίνες μὲν οἱ λόγοι, δι' οὓς ὁ Ρουτσίνης δὲν διώρισε τῷ 1725 τὸν Χορτάτζην γενικὸν πρόξενον ἐν Θεσσαλονίκῃ, δὲν γινώσκομεν. Ἄλλὰ μετὰ τρία καὶ ἥμισυ ἔτη βλέπομεν τέλος ἰδρυόμενον τὸ βενετικὸν προξενεῖον Θεσσαλονίκης διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Ρουτσίνη, τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βαίλου Δολφίνου (Dolfin), διορισμοῦ τοῦ Ὁρέστου Καλδάνα (Caldana). Ἄλλ' ἀπλῶς ὡς ὑποπρόξενος, οὐχὶ δὲ ὡς πρόξενος διορίσθη οὗτος. Καὶ ἔγεινε μὲν ὁ διορισμὸς αὐτοῦ τῇ 28 Μαΐου / 7 Ἰουνίου, καθ' ἃ ἀνήγγειλεν εἰς Βενετιανὴν ὁ Δολφίνος τῇ 2/12 Ἰουλίου 1729 τοῦ αὐτοῦ ἔτους⁴, ἀλλ' εἶνε ἀμφίβολον ἂν καὶ ἐγκατέστη πράγματι ὡς ὑποπρόξενος ὁ διορισθείς. Πιθανώτατον δὲ εἶνε ὅτι οὐδὲ τότε ἐπετεύχθη ἡ σύστασις τοῦ προξενείου διὰ

¹ Δημόσιον ἀρχεῖον Βενετίας. Cinque savii alla mercanzia. Lettere dei consoli. Salonico ἀρ. 743 (142) φ. 27α.

² Ἴδε Ν. Χ. Κωστῆν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας Τόμ. 7' σ. 81 καὶ ἐν τοῖς τοῦ αὐτοῦ Συμυρναϊκοῖς ἀναλέκτοις (Ἐν Ἀθήναις, 1906. Τεύχ. Α' σ. 91).

³ Ἴδε Ν. Χ. Κωστῆν ἐνθ' ἄν. Βίβλιον τοῦ Λούκα Φραγκίσκου Χορτάτζη ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνημῶν Τόμ. Ζ' σ. 340.

⁴ Cinque savii alla mercanzia. Consoli veneti in Levante. Roidi-Sovia 32. Ἐν φ. 33α τὸ εἰς τὴν Βενετιανὴν ἀποσταλὲν ἐγγράφον τοῦ Δολφίνου, ἐν δὲ φ. 34α αὐτὸς ὁ διορισμὸς τοῦ Καλδάνα.

τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον λόγον, δι' ὃν καὶ κατόπιν τῷ 1740 ἤρνεϊτο ἡ Τουρκία τὴν παραχώρησιν ἀδείας, στηριζομένη εἰς τὸ 14 ἄρθρον τῆς συνθήκης τοῦ Πασσάροβιτς, καθ' ἃ οἱ Βενετοὶ ὤφειλον νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὰ τέως ὑφιστάμενα προξενεῖα¹.

Τέλος τῷ 1740 διωρίσθη μὲν ὡς πρῶτος πρόξενος τῆς Βενετίας ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ Μάρφιος Φέρρος (Ferro)², ἀλλὰ μόλις τῷ 1741 ἐγκατεστάθη μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν εἰρημένων ἐνστάσεων τῆς Πύλης³.

Διετέλεσε δὲ ὁ Φέρρος πρόξενος μέχρι τοῦ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 1741 θανάτου⁴, οὐδὲ μανθάνομεν τι ἄλλο περὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ πλὴν τῆς εἰδήσεως, ὅτι τὰνατεθειμένα εἰς αὐτὸν καθήκοντα ἐξετέλει μετὰ πλείστου ὄσου ζήλου κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βαίλου⁵.

Τὸν δὲ Φέρρον διεδέχθη ὡς πρόξενος ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ Κεφαλλὴν εὐπατρίδης Δημήτριος Χοϊδᾶς, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐκλέξαντος αὐτὸν βαίλου Νικολάου Ἐρίτσου⁶ κατ' ἀπόφασιν τῆς βενετικῆς Συγκλήτου (Senato), ληθθεῖσαν τῇ 13/23 Ὀκτωβρίου 1741⁷. Διετέλεσε δ' ὁ Χοϊδᾶς πρόξενος ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὄλην μέχρι τοῦ 1761 ὑπερμεσοῦντος. Τὸ τελευταῖον δ' ὑπ' αὐτοῦ ὡς προξένου ὑπογεγραμμένον ἔγγραφον πρὸς τὴν βενετικὴν

¹ Ἐνθ' ἀν. φ. 41α κ. ε. κατὰ τὸ ἀπὸ 26 Αὐγούστου, 5 Σεπτεμβρίου 1740 ἔγγραφον τῶν Cinque savii.

² Ἐνθ' ἀν. φ. 40α.

³ Ἐνθ' ἀν. φ. 45α κ. ε.

⁴ Ἡ περὶ τῆς διαδογῆς τοῦ Φέρρου ἀπόφασις τῆς βενετικῆς συγκλήτου (Senato) φέρει ἡμερομηνίαν 13/23 Ὀκτωβρίου 1741 κατὰ τὸν φάκελον Cinque savii alla mercanzia. Lettere dei Consoli etc. 743 (142). Salonicco 1749-1797. ἀλλ' ἡ ἡμερομηνία τοῦ θανάτου τοῦ Φέρρου δὲν μνημονεύεται που ἐν τούτῳ τῷ φακέλῳ. Χάριν δ' εὐκολίας ἐν ταῖς κατωτέρω παραπομπαῖς τὸν φάκελον τοῦτον δηλοῦμεν ἀπλῶς διὰ τῆς ἐπιτηθέσεως Φάκ. 1749-97.

⁵ Cinque savii alla mercanzia. Consoli veneti in Levante. Rodi-Sovia 32 φ. 45α κ. ε.

⁶ Ἐνθ' ἀν. φ. 476. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ἐρίτσου ἐκλογή τοῦ Χοϊδᾶ μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ Φάκ. 1749-97 ἐπιστολῆς τῆς 16/26 Φεβρουαρίου 1751.

⁷ Ἴδε τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν 3.

πολιτείαν εἶνε τὸ τῆς 24 Αὐγούστου/3 Σεπτεμβρίου 1761, ἐν ᾧ ποιεῖται λόγον καὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ διαδόχου.

Τῇ δὲ 15/25 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν τῷ οἰκείῳ φακέλῳ τοῦ βενετικοῦ ἀρχείου, ἐξ οὔ ἀρυόμεθα τὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ βενετικοῦ προξενεῖου, εὐρίσκομεν τὴν πρώτην πρὸς τὴν κυρίαρχον πολιτείαν ἐπιστολὴν τοῦ διδάκτορος Πέτρου Κόχ (Koch). Ἀγνωστον δὲ ἂν οὗτος ἦτο Βενετὸς ἢ Γερμανὸς τὴν καταγωγὴν, καθ' ἃ ἠδύνατο νὰ ἐκληρῆθῃ ἐκ τοῦ ὀνόματος. Ἐξακολουθεῖ δὲ οὐχ ἦττον ἐπιστέλλων ὁ Χοϊδᾶς εἰς τὴν Βενετίαν καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κόχ ἀνάληψιν τῶν προξενικῶν καθηκόντων μέχρι τοῦ 1762 μεσοῦντος.

Τελευταία δ' ἐπιστολὴ τοῦ Κόχ εἶνε ἡ τῆς 1/11 Μαΐου 1782. Τοῦτον δὲ διαδέχεται ἔπειτα ὁ υἱὸς Ἰωσήφ Κόχ.

Ἡ ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς τὸν υἱὸν μεταβίβασις τῆς προξενικῆς ἀρχῆς λόγον εἶχε τὸ ἐδραῖον ἀξίωμα τοῦ ἐμπορικοῦ τούτου οἴκου ἐν Μακεδονίᾳ καὶ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας εἰς τὴν βενετικὴν πολιτείαν. Ὅτε τῷ 1795 δύο Ἴταλοὶ καλούμενοι Silvestrini καὶ Rinza ὑπέβαλον εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς Βενετίας καταγγελίας τινὰς ἐναντίον τοῦ Ἰωσήφ Κόχ ἐξ ἀφορμῆς ὑποθέσεως τινος τοῦ ἐν Τεργέστη οἴκου Beggiora e C^{ia}, ὁ Βενετὸς πρόξενος καὶ δι' ἄλλων μὲν ἀπολογιῶν ἐπειράθη νὰ ποικρούσῃ τὰ καταγγελλόμενα κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐξάρσεως τῶν ἐπὶ πενήκοντα σχεδὸν συνεχῆ ἔτη ὑπηρεσιῶν τοῦ οἴκου Κόχ πρὸς τὴν βενετικὴν πολιτείαν¹. Ἀλλ' οὐχ ἦττον ἐξηκολούθει οὐκ ἄνευ ἀνησυχίας ἀναμμένων ἐκ Βενετίας καὶ ἀργότερον τὴν βριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος περὶ τῶν καταγγελιῶν ἐκείνων².

Πρῶτον δ' ἔγγραφον τοῦ Ἰωσήφ Κόχ ἔχομεν τὸ ἀπὸ 10/20 Ὀκτωβρίου 1786, ἐξ οὔ βλέπομεν, ὅτι τὸν πατέρα διεδέχθη τῇ 30 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Καὶ λείπουν μὲν οἰαδήποτε ἔγγραφα μεταξὺ

¹ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 5/15 Αὐγούστου 1795 καὶ τῆς 20/30 Αὐγούστου 1797.

² Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 20/30 Ὀκτωβρίου 1795.

τοῦ τελευταίου τοῦ Πέτρου Κόχ καὶ τοῦ πρώτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐπελθόντος θανάτου τοῦ πατρὸς βραχὺ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ ἐξάγεται, ὅτι κατὰ τὸ μεσοχρόνιον διάστημα ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 1786 ὁ γηραιὸς Κόχ ἦτο πιθανώτατα βαρέως ἀσθενής¹.

Ὁ Ἰωσήφ Κόχ δὲν ὑπῆρξεν ὅσον ὁ πατήρ ἐπιμελής περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν προξενικῶν καθηκόντων. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν πατέρα τὰ εἰς τὴν κυρίαρχον Βενετίαν σταλέντα ὑπ' αὐτοῦ ἔγγραφα εἶνε πολὺ ὀλιγώτερα καὶ λίαν ἀραιὰ, ἐκτὸς ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι μεταξὺ τῶν σωζομένων μέχρις ἡμῶν δὲν ἔχομεν ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα². Ἐξηγεῖται δ' ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἐγγράφων τοῦ Ἰωσήφ Κόχ καὶ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑποθέσεων τοῦ προξενείου ἕνεκεν ἀρξαμένης ἐκπτώσεως τοῦ μετὰ τῆς Μακεδονίας βενετικοῦ ἐμπορίου. Πράγματι ἐν ἐγγράφῳ τῆς 5/15 Σεπτεμβρίου 1795 ἐπέστειλεν ὁ Κόχ εἰς τὴν βενετικὴν ἐμπορικὴν ἀρχὴν τῶν πέντε Savii alla mercanzia τάδε· « Οὐδὲν τὸ σπουδαῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἄξιον τῆς προσοχῆς τῶν Ὑμετέρων Ἐξοχοτήτων. Ἡ σιτοδεία, αἱ ἄπαυστοι ἀσθένειαι καὶ τὸ τέλειον ναυάγιον τοῦ ἐμπορίου εἶνε τὰ ὀλέθρια πράγματα τὰ περιστοιχοῦντα ἡμᾶς καθημερινῶς³ ».

¹ Ὡς ἐξῆς ἀρχεται ἡ ἀπὸ 10/20 Ὀκτωβρίου 1786 πρώτη ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ· Terminato avendo il mio padre il di Lui impiego Consolare a questo Scalo di Salonico, dopo trenta cinque anni di benemerito servizio e con la lusinga dell' agradimento dell' E. E. V. V., a dieci del corrente incominciai la mia Carriera Consolare. Περιέργον εἶνε, ὅτι ὁ Ἰωσήφ Κόχ ἐν ταῖς γραφομένοις ἐνταῦθα λέγει τὴν προξενικὴν ἀρχὴν τοῦ πατρὸς διαρκέσασαν τριάκοντα καὶ πέντε ἔτη, ἐν ᾧ ὑπῆρξε πρόξενος ἀπὸ τοῦ 1761 μέχρι τοῦ 1786, ἧτοι εἴκοσι καὶ πέντε μόνον ἔτη.

² Μετὰ τὴν πρώτην ἀπὸ 10/20 Ὀκτωβρίου 1786 ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωσήφ Κόχ δευτέραν ἔχομεν σωζομένην τὴν τῆς 8/18 Μαΐου 1787, τρίτην δὲ καὶ τετάρτην ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν τῆς 28 Ἰουλίου / 7 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἀλλ' ὅτι πιθανὴ ἢ ἀπίστευτος ἐπιστολῶν ἐν τῷ μεταξὺ ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου, ὅτι ἡ ἑτέρα τῶν ἐπιστολῶν τῆς 28 Ἰουλίου φέρει ὀπισθεν ἀριθμὸν πρωτοκόλλου N° 9.

³ Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 5/15 Σεπτεμβρίου 1795: Niente di rimarchievole su la Piazza, che meriti l' attenzione dell' E. E. V. V. La carestia, le continue Malattie ed il totale arrennamento del Commercio sono li funesti oggetti che ci circondano quotidianamente.

Κατεῖχε δὲ τὴν προξενικὴν ἀρχὴν ὁ Ἰωσήφ Κόχ ἐπὶ δέκα ἔτη καὶ ἥμισυ, ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἀναπληρωθεὶς ἕνεκεν ἀναχωρήσεως ἐπ' ἀδεία εἰς τὴν Βενετίαν ὑπὸ τοῦ Βαρθολομαίου Ὁδοάρδου Abboti ἐπὶ ἓν ὄλον ἔτος καὶ πλέον, ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1791 μέχρι τῶν ἀρχῶν Μαΐου 1792¹. Ἦτο δὲ ὁ Abboti Ἕλληνας ἔμπορος, οὗ πρώτην μνείαν εὐρίσκομεν ἐν ἐπιστολῇ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ ἀπὸ 15/25 Μαρτίου 1789 ἐν ταῖς λέξεσι Sig^a Abboti Negoziante Inglese. Ἐκτοτε λοιπὸν ἐπρώτευσον ἐν Θεσσαλονίκη οἱ πρόγονοι τοῦ σήμερον ἐντελῶς ἐξελληνισθέντος καὶ πατριωτικωτάτου οἴκου Ἄμποτ.

Ἀναλαβὼν δὲ καὶ πάλιν τὴν διεύθυνσιν τοῦ προξενείου μετὸ τὴν ἐκ τῆς Βενετίας ἐπιστροφὴν ὁ Κόχ ἐξακολουθεῖ ἐπιστέλλων περὶ τῶν κατὰ τὴν Θεσσαλονικὴν. Φθάνουσι δὲ τὰ πρὸς τὴν βενετικὴν πολιτείαν σωζόμενα γράμματα τοῦ Ἰωσήφ Κόχ μέχρι τῆς 24 Μαρτίου / 3 Ἀπριλίου 1797. Εὐλογον δ' εἶνε τὸ ὅτι δὲν ἔχομεν ἔγγραφ' αὐτοῦ μεταγενέστερα. Οἱ καιροὶ ἦσαν χαλεποί. Ἡ βενετικὴ πολιτεία εὐρίσκετο ἐν ἐσχάτῳ κινδύνῳ, καταπολεμουμένη ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος. Ὀλίγας ἤδη ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς τὴν Βενετίαν ἀφίξιν τοῦ τελευταίου ἐκείνου γράμματος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη προξένου παρητεῖτο τῇ 2 Μαΐου 1797 ὁ τελευταῖος δόγης Λουδοβίκος Μανίν, βλέπων τὸ ἀδύνατον τῆς ἐναντίον τοῦ Κορσικανοῦ στρατηλάτου ἀντιστάσεως, καὶ μετὰ τέσσαρας ἡμέρας εἰσῆλαυνεν ὁ Ναπολέων νικηφόρος εἰς τὴν ἄλλοτε θαλασσοκράτορα πόλιν τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ κατέλυε τὴν βενετικὴν πολιτείαν. Οὕτω συγκατελύετο καὶ τὸ ἐν Θεσσαλονίκη βενετικὸν προξενεῖον μετὰ διάρκειαν πενήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν, καθ' ἃ ἤρξαν τέσσαρες ἐν ὄλῳ πρόξενοι,

¹ Φάκ. 1749 - 97. Ἐν ἐπιστολῇ τῆς 20/30 Ἀπριλίου 1791 ὁ Βαρθολομαῖος Ὁδοάρδος Ἄμποτ ἀγγέλλει εἰς τὴν κυρίαρχον Βενετίαν, ὅτι ἀναπληρώσῃ τὸν ἐπ' ἀδεία ἀναχωρήσαντα Ἰωσήφ Κόχ. Καὶ κατόπιν δ' ἀποστέλλει ἄλλα ἔγγραφα ὁ Ἄμποτ ἀπὸ τῆς 4/14 Ἰουλίου 1791 μέχρι τῆς 27 Ἀπριλίου / 7 Μαΐου 1792, ἀναφερόμενα ὡς τὸ πλεῖστον εἰς ζητήματα καθάρσεων ἕνεκα τοῦ ὑφισταμένου λοιμοῦ. Ἐπὶ δὲ 10/20 Μαΐου 1792 ἐπακολουθεῖ ἡ πρώτη ἐπιστολὴ τοῦ ἐπιστρέψαντος ἤδη καὶ ἀναλαβόντος τὰ καθήκοντα αὐτοῦ Κόχ.

ὁ Μάρφιος Φέρρος (1741), ὁ Δημήτριος Χοιδᾶς (1741-1761), ὁ Πέτρος Κόχ (1761-1786) καὶ ὁ Ἰωσήφ Κόχ (1786-1797).

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐκ τοῦ προξενεῖου Θεσσαλονίκης ἐξηρτῶντο καὶ δύο ὑποπροξενεῖα, τὸ τῆς Καβάλλας καὶ τὸ τῆς Σκοπέλου, ἅτινα εὐρίσκομεν ἤδη ἰδρυμένα ἐν τοῖς χρόνοις, εἰς οὓς ἀναφέρονται τὰ σωζόμενα ἔγγραφα περὶ τοῦ προξενεῖου Θεσσαλονίκης, ἀλλ' ὧν δὲν γινώσκον τὸν χρόνον τῆς ἰδρύσεως.

Τῶν ὑποπροξενείων τούτων τὸ μὲν τῆς Καβάλλας εὐρίσκομεν ἰδρυμένον πρὸ τοῦ ἔτους 1789. Ὑποπρόξενος δὲ ἦτο ὁ Κεφαλληνὸς Φραγκῖσκος Μαφάτης (Maffalli), ἀλλ' ὡς μανθάνομεν, ὅτε οὗτος ἀνεχώρησεν ἐκ Καβάλλας, ἐπιστρέψας εἰς τὴν γενέτειραν, οὐδένα εὔρεν ὁ τότε πρόξενος Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ Κόχ τὸν θέλοντα νάναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑποπροξενεῖου Καβάλλας ἕνεκα τῆς πενιχρότητος καὶ ἀβεβαιότητος τῶν ἐξ αὐτοῦ ὠφελιμάτων¹.

Τὸ δ' ἐν Σκοπέλῳ ὑποπροξενεῖον ἐθεωρεῖτο ἄξιον λόγου διὰ τὸ ἐπίκαιρον τῆς νήσου. Διὸ μνημονεύεται ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ ἤδη πρὸ τοῦ 1768, ἀλλὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐχήρευεν ἡ θέσις τοῦ ὑποπροξένου². Διὸ, προκειμένης τῆς λύσεως ζητημάτων τινῶν προκληθέντων ἐκ τοῦ κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου ναυαγίου βενετικοῦ τινος πλοίου, ἐπηκολούθησεν ἀπ' εὐθείας συνεννόησις τοῦ προξένου Θεσσαλονίκης Πέτρου Κόχ μετὰ τῶν ἀρχῶν τῆς νήσου. Ἀπετέλουν δὲ ταύτας δύο Ἕλληνες ἐπιτρόποι τῆς χώρας, καλούμενοι Σταμέλος καὶ Κωσταντῆς. Ἀντηλλάγησαν δὲ, ὡς εἰκὸς, τὰ οἰκεῖα ἔγγραφα ἐλληνιστί, ἅτε τῶν Σκοπελιτῶν ἀγνοούντων τὴν ἰταλικήν. Καὶ ἐκ μέρους μὲν τοῦ Κόχ ἔγραψεν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τὰ δέοντα ὁ ἄλλως ἀγράμματος διερμηνεὺς τοῦ προξενεῖου Θεσσαλονίκης, οὗ ἡ ἐπιστολὴ ἐπιγράφεται: *Πρὸς τοὺς τημίους καὶ ευγενῆς ἀρχωντας καὶ προξ-*

στοὺς τῆς χώρας Σκοπέλου, ἀκριβὸς χωριεῖα. Σώζεται δὲ καὶ ἡ ἐκ Σκοπέλου ἀπάντησις, ἀρχομένη ὡς: Ἐκλαμπρότατε αὐθεντία σὺν κόνσολε κύριε κύριε Κόχ τὴν αὐθεντία σου δουλικὸς προσκυνοῦμεν. ἔχει δὲ ἡ ἀπάντησις αὕτη τὴν ἐξῆς ὑπογράφην: 1768 ἀπριλίω ὁ σκοπιλος εἰς τοὺς ορησιμὸν σιαμέλος καὶ κωσαντῆς ἐπιτρόπη τῆς χώρας¹. Ἐξηκολούθησε δὲ τὸ ὑποπροξενεῖον Σκοπέλου χηρεῖον μέχρι τοῦ 1777, ἔτε ὁ πρόξενος Θεσσαλονίκης Πέτρος Κόχ διώρισεν ὑποπρόξενον τὸν Ἰωάννην Ρανεσί, οὗ ἡ δικαιοδοσία ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τὴν νησιῶτα τῶν βορείων Σποράδων Χιλιοδρόμια ἢ ὀρθότερον Χελιοδρόμια, τὴν Σκιάθον, τὸ Σίνιοσόνι καὶ τὸν κόλπον τοῦ Βόλου².

Τὸ δὲ μετὰ τοῦ Βόλου ἐμπόριον τῆς Βενετίας καὶ τὸ δι' αὐτοῦ ἐνεργούμενον διαμετακομιστικὸν ἐμπόριον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς ὅλης Μακεδονίας ἦτο ἀξιολογώτατον³. Διὸ εἶνε ἄπορον πῶς δὲν εὐρίσκομεν γινόμενον λόγον περὶ ἰδίου ἐν Βόλῳ ὑποπροξενεῖου τῆς Βενετίας.

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε τὰ κατὰ τοὺς διαφόρους Βενετοὺς προξένους τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὰ ἐκ τοῦ προξενεῖου αὐτῆς ἐξαρτώμενα ὑποπροξενεῖα. Ὁ δ' Ἕλληνας διερμηνεὺς, περὶ οὗ ἔγεινε λόγος ἀνωτέρω, ἦτο ὁ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ἤδη τοῦ Χοιδᾶ ὑπηρετῶν Λάσκαρις Κυρίτζης. Θέλων δὲ ὁ Πέτρος Κόχ νά στηρίξῃ τὴν ἀμφοσβητηθεῖσαν τιμιότητα τοῦ ἀνδρός, οὗ εὐλογον ἦτο νά ὑπάρχωσιν οἱ ἐποφθαλμιῶντες τὴν θέσιν, ἧς καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ ὁ μισθὸς δὲν ἦσαν ἀνάξια λόγου, αὐτὸς τε συνηγόρησεν ὑπὲρ αὐτοῦ θερμῶς δι' ἐγγράφου πεμφθέντος εἰς τὴν Βενετίαν καὶ δι' ἀποστολῆς γράμματος τοῦ Χοιδᾶ, ἐφ' οὗ εἶχε προὔπηρετήσῃ ὁ Κυρίτζης, ἐστήριξε τὸν ἄνδρα, ἔτι δὲ μᾶλλον ἐν-

¹ Φάκ. 1749 - 97. Τὰ δύο ἑλληνικά ταῦτα ἔγγραφα εὑρίσκονται συνημμένα εἰς τὴν ἀπὸ 26 Ἀπριλίου / 6 Μαΐου 1768 ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ μετὰ ἰταλικῆς μεταφράσεως ἀμφοτέρων τῶν ἐγγράφων.

² Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ ἀπὸ 3 / 13 Ὀκτωβρίου 1777.

³ Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 11 / 21 Μαρτίου 1768 καὶ ἰδίως ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 15 / 25 Μαΐου 1789.

¹ Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 / 25 Μαΐου 1789: *essendosi esso ripatriato, non trouai chi andar volesse ad occupar quel posto a mottivo del miserabile ed incerto guadagno.*

² Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ 11 / 21 Μαρτίου 1768.

ίσχυσε διὰ Θερμοῦ πιστοποιητικοῦ ἑλληνιστῆ γεγραμμένου καὶ φέροντος τὴν ὑπογραφήν τῶν προκρίτων τῆς πόλεως καὶ Χρυσάνθου τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ μητροπολίτου Θεοδοσίου χηρευόντος θρόνου Θεσσαλονίκης. Τοῦ ἐπισήμου τούτου πιστοποιητικοῦ, συντεταγμένου ὑπὸ τοῦ ταβουλλαρίου Θεσσαλονίκης τῆ 29 Μαρτίου 1766, ἀντίγραφον, φέρον τὴν πρωτότυπον ὑπογραφήν τοῦ ταβουλλαρίου τούτου, οὗ τὸ ἔνομα, μονοκονδουλικῶς γεγραμμένον, εἶνε δυστυχῶς δυσξύμβλητον, ἀπέστειλεν ὁ Πέτρος Κόχ συνημμένον εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ σύστασιν. Παραθέτομεν δὲ τοῦτο ἔνταυθα, ἅτε ὄν ἄξιον πολλῆς προσοχῆς ἕνεκα μάλιστα τῶν ὑπογραφῶν τῶν τότε ἀρχόντων τῆς πόλεως καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῆς προκρίτων¹.

† Τοῦ παραγιωτάτου ἡμῶν δεσπότη Κυρίου Θεοδοσίου εἰς βασιλεύουσαν ἀποδημήσαντος, καὶ τῆς ἐμῆς ἐλαχιστότητος ἐπιτροπικῶς διακειμένης παραστάς ὁ κὺρ Λάσκαρις Κυρίτζη, ἀνέφερεν ἡμῖν καὶ ἐζήτησε παρ' ἐμοῦ γράμμα μαρτυρικὸν ἀποδεικτικὸν περὶ τῆς πολιτείας καὶ διαγωγῆς αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ παρευρεθέντες ἐντιμώτατοι κληρικοὶ καὶ ἄρχοντες τῆς πολιτείας ταύτης, εἰδότες καλῶς καὶ ἀκριβῶς αὐτὸν ἀνέκαθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἄνδρα τίμιον χρήσιμον καὶ εἰρηρικὸν ἐν πᾶσι καὶ ἀτάραχον, διαμαρτυρώμεθα καὶ δηλοποιούμεν διὰ τοῦ παρόντος, ὅτι ὁ ῥηθεὶς Κυρίτζη Λάσκαρις Κυρίτζη καὶ τὰ νῦν δραγομᾶνος τοῦ ἐκλαμπροτάτου Κοινοβουλίου τῶν Ἑνετῶν Σιὼρ Κὼκ, καὶ πρόην καὶ μετὰ ταῦτα καὶ μέχρι σήμερον, ἐστάθη πάντοτε ἄνθρωπος τῆς τιμῆς καὶ καλῆς ὑπολήψεως καὶ πολιτείας, ἀρκούμενος τοῖς ἰδίοις καὶ οὐκ ἐν πανουργίαις καὶ δολιότησι ποτὲ πορευθῆναι· καὶ θεοσεβῆς φιλαλήθης καὶ ἀγαθῆς προαιρέσεως· καὶ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ διαιτῶμενος μετὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν Χριστιανῶν, ἀγαπῶν καὶ ἀγαπώμενος ἀμοιβαίως·

¹ Φάκ. 1749 - 97. Ἴδε τὴν ἀπὸ 12/22 Ἀπριλίου 1766 ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ καὶ τὰ εἰς αὐτὴν συνημμένα ἔγγραφα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἔνταυθα ἐκδιδόμενον ἑλληνικὸν πιστοποιητικόν,

ὄθεν ὡς οὕτως εἰδότες τὸν ἄνδρα ἐπεδόθη αὐτῷ τὸ παρὸν ἐν-
υπόγραφον μαρτυρικὸν γράμμα.

αφῆς^ο Μαρτίου κθ^ο

- † Ὁ ἀρχιμανδρῆτης Χρυσάνθος καὶ ἐπίτροπος τοῦ παναγιω-
τάτου βεβαιοῖ.
† ὁ μέγας οἰκονόμος Θεσσαλο-
νίκης διαμαντῆς ἱερεὺς † χατζῆ μαλάκης δήμου
† ὁ μέγας λογοθέτης ἀνδρόνι-
κος ὁ πᾶϊκος † γιακουμῆς γεωργούδη
† ὁ σκευοφύλαξ ἀλέξιος εὐθυ-
μίου † νικόλαος πέτζου
† ὁ δικαιοφύλαξ ἀναστάσιος
κανέλης † νικόλαος καυταντζόγλου
† χρυσόγονος μανουήλ σερ-
μπᾶνος † γεωργάκις νικολάου
† μουμὸς χατζῆ παραγιώτου † χατζῆ διαμαντῆς Ἰωάννου
† Ἰωάννης νικολάου μάρδος † δημήτριος Ἰωάννου
† χατζῆ μόσχος πολύζου † λάσκαρις παραγιώτου
† σπαντονῆς νικολάου † λάσκαρις δήμου
† χατζῆ γεωργάκης νικολάου † χατζῆ γούτας λάσκαρη
† ὁ δημήτριος χατζῆ μανουήλ † χατζῆ γιάννης γεωργίου καὶ
καὶ δραγομᾶνος τῆς ἰγγλι-
τέρας † πρωτομαῖστορας
† ὁ κωνσταντῖνος χατζῆ μα-
νουήλ † χατζῆ ἀλεξάκης χατζῆ γε-
ωργίου
† χατζῆ καλοθῆς γεωργίου † χατζῆ ἀντώνης διαμαντῆ
† χατζῆ μανόλης διαμαντῆ † μαλάκης χατζῆ νικολάου
μαρτυρῶ
† διαμαντῆς χατζῆ μιχαλάκη † θεοδόσιος σλαβούϊα
† ὁ ταβουλλάριος Θεσσαλονίκης . . . ριος ὁ Καρ. . . ὅτι καὶ
ἀπαραλλάκτως ἐκ τοῦ πρωτοτύπου ἀντέγραψα.

Περὶ δὲ τοῦ ἔργου τῶν τριῶν τελευταίων μακροχρονίων

προξένων, ὧν ἡ ὄρασις πολλὰ διδάσκει ἡμᾶς περὶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τοῦ μακεδονικοῦ ἐμπορίου κατὰ τὸν δεκάτον ὀγδόον αἰῶνα, πηγὴν ἔχομεν τὸν ἐν τῷ Δημοσίῳ ἀρχεῖῳ τῆς Βενετίας οἰκεῖον φάκελον τῶν ἐπιστολῶν τῶν προξένων Θεσσαλονίκης, ἐπεκτεινόμενον, πλὴν ὀλίγων ἀρχαιοτέρων ἐγγράφων, ἀπὸ τοῦ 1749 μέχρι τοῦ 1797¹. Περιλαμβάνει δ' οὗτος ἐν ὅλῳ ἑκατὸν ἐνενήκοντα ἔγγραφα, ὧν πολλὰ συνίστανται ἐκ πολλῶν φύλλων, τὰ δὲ πλείστα συνοδεύονται ὑπὸ πολλῶν συνημμένων. Ἦνε δὲ τὰ ποικίλα ταῦτα ἔγγραφα ἐπιστολαὶ τῶν προξένων πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς κυριάρχου Βενετίας, δηλωτικὰ τοῦ προξενείου περὶ ἐπιβατῶν ἐκπλεόντων καὶ φορτώσεως ἐξαγομένων ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Θεσσαλονίκης πραγματειῶν, ἀξιόλογοι ἐκθέσεις περὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς πόλεως, ἔγγραφα περὶ προστασίας Βενετῶν ὑπηκόων, εἰδήσεις περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως ἐν τε τῇ Θεσσαλονίκῃ αὐτῇ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀλλαγῶν τῆς Τουρκίας, καθ' ἕσπον μάλιστα αὕτη ἐπέδρα εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ἐκ τοῦ φακέλου τούτου τῶν ἐγγράφων παραλαμβάνοντες προσθέτομεν ἐνταῦθα διὰ βραχείων ἐνδιαφερούσας τινὰς εἰδήσεις πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνωτέρω σκιαγραφηθείσης ἱστορίας τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ βενετικοῦ προξενείου. Ἐπιφυλασσόμεθα δ' ἐν ἄλλῃ εὐκαιρίᾳ νὰ ἐκδώσωμεν καὶ τὸ ὅλον κείμενον πολλῶν αὐτοῦ ἐγγράφων ὡς ἀξίαν πολλοῦ λόγου συμβουλὴν πρὸς γνῶσιν τῶν κατὰ τὸ ἐμπόριον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὴν ἐν γένει κατάστασιν τῶν πραγμάτων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ καθ' ὅλου ὑπερμεσοῦντος τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος.

Καὶ πρῶτον ὁποῖαι αἱ δαπάναι τοῦ προξενείου, ἃς ἐπηύξανεν ἡ ὑποχρέωσις δωρεῶν πρὸς τοὺς Τούρκους ἄρχοντας, ἐμφαίνε-

¹ Ὁ φάκελος οὗτος εἶνε ὁ ἀνωτέρω τε καὶ κατωτέρω μνημονευόμενος ἐν ταῖς σημειώσεσιν διὰ τῆς ἐπιτηθέσεως Φάκ. 1749-97, ἧτοι ὁ ἐν τῷ Δημοσίῳ ἀρχεῖῳ τῆς Βενετίας (R. Archivio di Stato) Cinque savii alla mercanzia. Lettere dei consoli ἀρ. 743 (142), Salonico 1749-1797. Δηπτεῖαι δὲ ὑπ' ἑφιν καὶ αἱ Lettere dei Proveditori alla Sanità al Console di Salonichio τῶν ἐτῶν 1760-1768.

ται ἐκ τοῦ ἐξῆς λογαριασμοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει βαίλου, περιλαμβάνοντος τὰ κατὰ τὸ μεσοχρόνιον διάστημα τῆς προξενικῆς ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Φέρρου μέχρι τῆς ἀναρρήσεως τοῦ Χοῖδᾶ¹.

Notta di Spese assignate al Consolato di Salonico	
per affito di Casa	L. 150.—
per Salario del Dragomano	L. 60.—
per Salario del Giannisero Compresso il Baïram	L. 75.—
Regalo al Passà Comandante.....	L. 27 60
Al Mula.....	L. 27.60
Al Chiaçà	L. 27.60
Al Gianniser Aga.....	L. 27.60
Al Carazi	L. 10.—
Summa...	L. 385 —

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου βλέπομεν μεταξὺ τῶν ἄλλων τὴν μεγάλην ἐν Θεσσαλονίκῃ ἰσχὺν τῶν γενιτσάρων. Ἐμφαίνεται δὲ αὕτη οὐ μόνον ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ ἀγᾶς τῶν γενιτσάρων συμπεριλαμβάνεται εἰς τοὺς ἀξιουμένους ἰδίας δωρεᾶς τοῦ Βενετοῦ προξένου Τούρκους ἄρχοντας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν γενναίαν τακτικὴν μισθοφορίαν γενιτσάρου, ὅστις ἦτο ἀναμφηρίστως ὁ καθάσης τοῦ προξενείου. Ὅποια δὲ καθ' ὅλου ἡ δύναμις τοῦ πολυπληθοῦς καὶ δυσυποτάκτου τούτου στρατιωτικοῦ στοιχείου ἐν τῇ πόλει ἀποδεικνύεται ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Χοῖδᾶ ἀφηγουμένης τὰ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1753 στάσιν τῶν γενιτσάρων κατὰ τοῦ ἰδίου αὐτῶν ἀγᾶ. Οὗτος ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν στασιασάντων, ἀπαιτούντων τὴν ἀπαλλαγὴν τριῶν τῶν κυρίων στασιαστῶν τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος, οἵτινες εἶχον καταδικασθῆ εἰς τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου, ἐπειδὴ οὔτε ὁ ἀγᾶς οὔτε αἱ αὐστηρόταται διαταγαὶ τῆς Πύλης

¹ Φάκ. 1749-97. Συνημμένον εἰς ἔγγραφον ἐκ τοῦ Πέραν Κωνσταντινουπόλεως τῆ 21/31 Μαρτίου 1742.

εἶχον ἰσχύσει νὰ κατευνάσωσιν ἄλλως τὰ τεταραγμένα πνεύματα τῶν γενιτσάρων. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην εἰς αὐτοὺς υποχώρησιν ὁ Χοϊδᾶς παρίστανεν, ὅτι δὲν εἶχεν ἐκλίπει ὁ φόβος σφαγῶν¹.

Ἄλλο δὲ κακὸν λυμαινόμενον τὴν Θεσσαλονίκην βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν στάσιν ἐκείνην τῶν γενιτσάρων εἶνε ὁ ἐν ἔτει 1754 λοιμὸς. Τοῦτου δὲν γινώσκομεν τὸν χρόνον τῆς ἐνάρξεως, βλέπομεν δ' αὐτὸν ἐξακολουθοῦντα τελευτῶντος τοῦ Ἰουλίου τοῦ ἔτους ἐκείνου· ἀλλ' ἀπὸ τῆς 31 τοῦ μηνὸς τούτου δὲν ἐσημειώθησαν νέα κρούσματα². Καὶ πάλιν δὲ βλέπομεν γινόμενον λόγον περὶ λοιμοῦ καὶ καθάρσεων τῶν 1791 καὶ 1792 ἐν τοῖς γράμμασι τοῦ Ἄμπου³.

Ἦτι δὲ δεινότεραι ἦσαν αἱ ζημίαι, ἃς ἐπέφερεν ἡ τὸ Λιγαῖον λυμαινομένη πειρατεία⁴ καὶ ἡ τουρκικὴ κακοδιοικησία, ἐξ ἧς μυρίοι ἐγεννῶντο κίνδυνοι εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ οἰκοῦντας Χριστιανούς⁵.

Ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα οὐχ ἦττον μεγάλη ἦτο μέχρι τινὸς ἡ κίνησις τοῦ λιμένος Θεσσαλονίκης καὶ ζωηρότατον τὸ δι' αὐτοῦ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον. Καὶ εὐλόγως, διότι οὐ μόνον ἡ πόλις ἔκειτο ἐπικαιρότατα ὡς κέντρον τῆς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τῆς πρὸς τὴν Δύσιν ναυσιπλοίας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν ὡς εἰς ἐπίνειον κατήρχοντο οἱ ἔμποροι οὐ

¹ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Χοϊδᾶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10/20 Ὀκτωβρίου 1753 . . . Amatiati parimenti cotesti Gianizari contro il loro Gianizar Agh, gli conveno per acquietarli accordargli quello dimandavano, cioè rilasciar tre principali contumaci del loro numero che erano condannati alla morte, altrimenti correva il rischio che succedesse qualche brutta tragedia; et essendo sbandita da costà qualunque soggezione, a timore deli loro rispettivi rappresentanti, niente valendo neanche li rigorosi ordini della porta. Voglia Iddio che un giorno ὁ ἄλλο, non succeda un grande estermínio.

² Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Χοϊδᾶ ἀπὸ 3/13 Αὐγούστου 1754: essendo però quattro giorni che grazie al Signore non si sentono nuovi atacchi,

³ Ἰδε ἀνωτέρω σ. 233 σημ. 1.

⁴ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 11/21 Μαρτίου 1768.

⁵ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 13/23 Ὀκτωβρίου 1783.

μόνον τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς Ἀλβανίας, τῶν παριστρῶν χωρῶν καὶ τῆς Βοσνίας¹. Διὸ οὐκ ὀλίγος ἦτο, ὡς ἐξάγομεν ἐκ τῶν δηλωτικῶν τῶν συνημμένων εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Χοϊδᾶ, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκ τῆς Βενετίας καταπλεόντων βενετικῶν πλοίων τῶν ἐκ τῆς κυριάρχου πόλεως μεταφερόντων παντοίαν ἐμπολὴν, μεταβιβαζόντων δὲ καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς ἐπίσημόν τε καὶ ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν² καὶ τῶν ἐκ τοῦ λιμένος ἀποπλεόντων σκαφῶν τῶν μεταγόντων εἰς τὴν Βενετίαν τὰ προϊόντα οὐ μόνον αὐτῆς τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν, ἐξ ὧν κατὰ τὰ εἰρημένα κατέβαινον ἔμποροι εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. Οὐδὲ περιωρίζοντο πάντα τὰ ἐμπορεύματα τὰ μεταφερόμενα διὰ τῶν ἐκ Βενετίας ἐρχομένων πλοίων διὰ τὴν Θεσσαλονίκην αὐτὴν καὶ πρὸς μεταφορὰν ἐξ αὐτῆς εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Μακεδονίας καὶ τὰς ἄλλας μεσογειοῦς χώρας ἐκείνας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν Σκόπελον ἐφορτόνοντο ἐνίοτε πραγματεῖται ἐκ Βενετίας³ καὶ διὰ τὴν Κασσάνδραν ἦσαν τινες προωρισμένοι. Βλέπομεν τοῦλάχιστόν ποτε βενετικὸν σκάφος, διοικούμενον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Βικεντίου Φιλέττου (Vicenzo Filetto), ναυαγοῦν ἐν θέσει Μοναστηρίου (Monastir) τῆς Κασσάνδρας, ἧς αἱ γαῖαι ἀνήκον, ὡς μανθάνομεν, εἰς τοὺς Τούρκους Ἀβδῆν ἐφέντην καὶ Μότος ἀγᾶν⁴.

Καὶ τὰ μὲν ἐξαγόμενα ἐκ Θεσσαλονίκης προϊόντα ἦσαν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν δηλωτικῶν τῶν συνημμένων εἰς τὰ ἔγγραφα τοῦ Χοϊδᾶ, καπνός, κηρὸς, βάμβαξ, καπότται, νήματα (filati) καὶ σιμοζε. Πρὸς δὲ τούτοις ἐξήγοντο ἔρια καὶ μάλλινα ὑφά-

¹ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 14/24 Δεκεμβρίου 1793.

² Ἦν τούτοις εἶνε περίεργον, ὅτι ἔχομεν καὶ παράδειγμα ταχυδρομείου ἀποσταλέντος διὰ τοῦ βενετικοῦ ταχυδρομίου Πατρῶν. Ἰδε Φάκ. 1749-97 (Ἐπιστολὴ τοῦ Χοϊδᾶ τῆς 10/20 Ἀπριλίου 1752).

³ Φάκ. 1749-97. Συνημμένη εἰς τὸ ἔγγραφο τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 10/20 Σεπτεμβρίου 1763 Nota delle mercanzie state caricate a Venezia.

⁴ Φάκ. 1749-97. Ἰδε ἔγγραφο συνημμένον εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 31 Ἰανουαρίου / 10 Φεβρουαρίου 1788.

σμάτα (rapporti). Ἐὰ δὲ καπνὸς ἦσαν παντοῖα, φητῶς δὲ μνημονεύονται τὰ τοῦ Γενιτζῆ καὶ τοῦ Καραδᾶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τον κοινὸν καπνὸν (tabacco comune)². Ἄξιον δὲ περιεργείας εἶναι, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Μελίτης, ἣτις ἀνήκε τότε εἰς τὸ πάγμα τῶν Ἰωαννιτῶν, ἤρχοντο πλοῖα, ὅπως φορτώσωσι καπνὸς χάριν τῆς ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἐκμισθώσεως αὐτῶν εἰς τοὺς πωλητὰς (per l'aralto di Venezia)³. Ἄξιολογώτατον δὲ καὶ διδακτικώτατον εἶνε τὸ ἔγγραφον ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ἐκτίθενται τὰ κατὰ τοὺς διαφόρους εἰδικοὺς ὁσμοὺς τοῦ καπνοῦ⁴.

Πολὺ δὲ ποικιλώτερα ἦσαν τὰ ἐκ Βενετίας διὰ Θεσσαλονίκης εἰς τὴν Μακεδονίαν εἰσαγόμενα εἶδη. Ἐν τινι ἐγγράφῳ ἀναφέρονται φάρμακα, τέιον, σιδηραῖ λυχνίαι καὶ ἄλλα σιδηρικά, διάφοροι πραγματεῖαι, ὑλοπίνακες, γάρτης πρὸς γραφήν, γάρτης κοινὸς (περιτυλίγματος), coniarie, βιτριόλιον, γαλύβδινα ἀντικείμενα, ψιμύθιον (σουλιμᾶς), ἄχνη ὑδραργύρου, ὑδράργυρος, ἄργυρος εἰς σύρματα, bevette καὶ ἔρια, ἀξίας ἐν ὄλῳ (1899) γροσίων⁵, ὧν ἕκαστον ἦτο τότε ἰσότημον πρὸς δραχμὴν περίπου. Μεταξὺ δὲ τῶν φαρμάκων ἐπρωτοστάτει βεβαίως ἡ πολυθρύλητος θηριακὴ, ἥς μεγίστη ἐγένετο γρηῃσις ἀνὰ τὴν ἑλληνικὴν Ἀνατολὴν ἐπὶ τουρκοκρατίας, καὶ ἦν αὕτη ἐπρομηθεύετο ἐκ τῆς Βενετίας, ὅπου καὶ μέχρι πρὸ ὀλίγων δεκαετηρίδων ἐσώζετο παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Ῥιάλτου φαρμακεῖον ἀρχαίων χρόνων παρασκευάζον θηριακὴν χάριν ἐξαγωγῆς.

¹ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Χοιδᾶ τῆς 10/20 Ἀπριλίου 1752.

² Φάκ. 1749-97. Ἐγγραφοὺς συνημμένον εἰς τὴν ἀπὸ 16/26 Αὐγούστου 1784 ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ.

³ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 11/21 Σεπτεμβρίου 1784.

⁴ Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 13/23 Ἀπριλίου 1785.

⁵ Φάκ. 1749-97. Nota delle mercanzie state in Venezia caricate συνημμένη εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 9/19 Ἰουλίου 1762: . . . corrigiali e lampe di ferro, merci diversi, lastre di vetro, carta da scrivere, detta ordinaria, Contarie pesanti assieme Cant^{na} 102, Vetriolo, Azzali, Biacca, Sublimato, Argento vivo, Oro e argento filato bevette lana. Πρὸς καὶ τὴν ἀπὸ 10/20 Σεπτεμβρίου 1763 ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ, ἐν ᾗ μνημονεύονται διάφοροι πραγματεῖαι ἀνάλογοι πρὸς τὰς ἀνωτέρω.

Οἱ δὲ τὸ μετὰ τῆς Βενετίας ἐμπόριον διεξάγοντες ἐν Θεσσαλονίκῃ δὲν ἦσαν μόνον Θεσσαλονικεῖς. Οἱ ἐν Βενετίᾳ Ἕλληνες ἔμποροι εἶχον ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀντιπροσώπους οὐ μόνον ἐπιχωρίους, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν καταγομένους. Ἰδία δὲ μνεῖα γίνεται Ἰωαννιτῶν ἐμπόρων ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀντιπροσωπευόντων ἑλληνικοὺς ἐμπορικοὺς οἴκους τῆς Βενετίας. Τοιοῦτοι ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἰωαννίται ἦσαν ὁ Ἀναστάσιος Στέττος (Σνετσο), ὁ Χριστόδουλος, ὁ Ἀναστάσιος Κανέλλης, ὁ Ἀναστάσιος Δρόσος¹.

Οὐδὲ διεξήγετο ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐμπόριον μόνον βενετικῶν εἰδῶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς Γαλλίας ἐγένοντο ἐμπορικαὶ πράξεις². Καὶ ἡ βενετικὴ δὲ ναυτιλία δὲν ἦτο ἡ μόνη ὠφελουμένη ἐκ τοῦ μετὰ τῆς Μακεδονίας ἐμπορίου καὶ τῆς ἐν τῷ λιμένι Θεσσαλονίκης ἐμπορικῆς κινήσεως. Μεσολογγιτικὰ ἰδίως πλοῖα κατέπλεον συχνὰ εἰς Θεσσαλονίκην. Ῥητῶς δὲ μνημονεύεται τὸ μεσολογγικὸν πλοῖον (polacca Missolongiotta) τοῦ Πέτρου Ζάλλα τὸ ὀνομαζόμενον Παναγία τοῦ Σπηλαίου ὄρους (Madonna di Monto Spilleo), καταπλεῦσαν εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης τῆ 24 Ἀπριλίου/4 Μαΐου 1762 μετὰ φορτίου ἐμπορευμάτων ἐκ Βενετίας προωρισμένων πρὸς παραλαβὴν παρὰ διαφόρων Ἰωαννιτῶν ἐμπόρων τῆς Θεσσαλονίκης³. Οὕτω δὲ συχνὴ ἦτο ἡ εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως φοίτησις πλοίων ἐκ Μεσολογγίου, ὥστε ὁ Κόχ ἤδη ἀρχομένου τοῦ 1761 (19/29 Ἰανουαρίου) ἔγραψεν εἰς τὴν κυρίαρχον Βενετίαν, ὅτι αὐτόχρομα ἡ βενετικὴ σημαία ἐκινδύνευε νὰ ἐκλίπη ἐν Θεσσαλονίκῃ ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ναυλουμένων μεσολογγικῶν πλοίων.

Ἐτι δὲ μείζων ἀπέβη ἡ ἔκπτωσις τοῦ μετὰ τῆς Μακεδονίας

¹ Φάκ. 1749-97. Nota delle mercanzie state caricate a Venezia συνημμένη εἰς τὴν ἀπὸ 10/20 Σεπτεμβρίου 1763 ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ. Καὶ ἐν τῇ Nota delle mercanzie τῇ συνημμένῃ εἰς τὴν ἀπὸ 9/19 Ἰουλίου 1762 ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ γίνεται λόγος περὶ Ἰωαννιτῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες δὲν μνημονεύονται ὀνομαστί.

² Φάκ. 1749-97. Ἐπιστολὴ Χοιδᾶ, ἰδίως ἡ τῆς 10/20 Ἀπριλίου 1752.

³ Φάκ. 1749-97. Nota delle Mercanzie state in Venezia caricate, συνημμένη εἰς τὴν ἀπὸ 9/19 Ἰουλίου 1762 ἐπιστολὴν τοῦ Πέτρου Κόχ.

βενετικοῦ ἐμπορίου ἕνεκα τοῦ ἀρξαιμένου ἀνταγωνισμοῦ τῆς Αὐστρίας, εἰς ὃν ἐφείλκεν ὁ Πέτρος Κόχ τῷ 1776 τὴν ἰδιόζουσαν προσοχὴν τῶν βενετικῶν ἀρχῶν, ἐκθέτων τὰς ἐνεργείας τῆς δυνάμεως ἐκείνης, προσπαθούσης νὰ ἐλκύσῃ εἰς ἑαυτὴν τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀνατολῆς τῇ βοήθειᾳ Ἑλλήνων τινῶν¹. Καὶ δὲν εἶχεν ἀδίκον ὁ Βενετὸς πρόξενος, διότι πράγματι κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Μαρίας Θηρεσίας εἶχεν ἀρχίσει κορυφουμένη ἢ μετὰ τῆς Μακεδονίας ἐμπορικῆ ἐπικοινωνία τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας ἕνεκα τῆς ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις πυκνῆς ἐγκαταστάσεως Ἑλλήνων ἐμπόρων ἐκ Μακεδονίας, περὶ ἧς θέλομεν πραγματευθῆ ἄλλοτε διὰ μακρῶν.

Ἡ δ' ἕνεκα τῶν αἰτίων τούτων προΐοθα ὁσημέραι παρακμὴ τοῦ μετὰ τῆς Μακεδονίας ἐμπορίου τῶν Βενετῶν ἔτι μᾶλλον ηὐξήθη ἕνεκα τοῦ ἐν ἔτει 1787 ἐπὶ τῆς Αἰκατερίνης Β' ἀρξαιμένου πολέμου τῆς Ῥωσίας ἐναντίον τῆς Τουρκίας καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων εἰς αὐτὸν κοσμοϊστορικῶν γεγονότων, ἅτινα διὰ τῆς εἰς τὴν Ἰταλίαν στρατείας τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος ἔμελλον μοιραίως νὰ πολήξωσιν εἰς αὐτὴν τὴν κατάλυσιν τῆς ἄλλοτε πανισχύρου πολιτείας τοῦ ἁγίου Μάρκου. Τὰς ἀπηχῆσεις τῶν μεγάλων τούτων γεγονότων βλέπομεν ἐνίοτ' ἐν ταῖς τελευταίαις προξενικαῖς ἐκθέσεσι τοῦ Ἰωσήφ Κόχ, αἵτινες οὕτω προσλαμβάνουσι πῶς καὶ πολιτικὸν χαρακτῆρα. Οὕτως ἐν μὲν τῇ ἐπιστολῇ τῆς 2/12 Αὐγούστου 1789 μεταδίδει εἰς Βενετίαν πολιτικὰς εἰδήσεις, τὰς ὑπὸ τῶν Ῥώσων δηώσεις τῶν ἑλληνικῶν νήσων καὶ τῶν παραλίων τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου ὡς καὶ ἀγγέλματα ἐκ τῆς Πελοποννήσου. Καὶ ἐν ταῖς τελευταίαις δὲ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ 1792 καὶ 1793 δὲν ἀπολείπει ἢ πολιτικὴν χροιά. Ἐν δὲ τῇ ἐκθέσει τῆς 14/24 Δεκεμβρίου 1793 ἔγραφε τὰ ἑξῆς: «Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ περατώσῃ τέλος τὸν δυσάρεστον τοῦ-

¹ Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρου Κόχ τῆς 19/29 Ἰανουαρίου 1768 μετ' ὀλίγων μεταβολῶν ὁμοία πρὸς τὴν ἀπὸ 16/26 Ἰανουαρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ.

τον πόλεμον, ὅστις καταστρέφει τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης, ἐπειδὴ ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ εἰς ἅπαντας προξενουμένου φόβου δὲν παρουσιάζονται πλέον ἐρχόμενοι ἔμποροι οὔτ' ἐκ Μοναστηρίου οὔτ' ἐκ Βιδινίου οὔτ' ἐκ τῆς Βοσνίας καὶ ἔτι ὀλιγώτερον ἐκ τῆς Ἀλβανίας, οἱ κατέφθανον ἄλλοτε ἐνταῦθα καθημερινῶς καὶ ἔθετον εἰς μεγίστην κυκλοφορίαν ἅπαντα τὰ ἐμπορεύματα τῆς Δύσεως, ἅτινα νῦν ἕνεκα τῆς ἀπουσίας αὐτῶν μένουσι καθηλωμένα ἐν ταῖς ἀποθήκαις». Διὰ δὲ τῶν ἐπιστολῶν τῆς 15/15 καὶ τῆς 20/30 Ὀκτωβρίου 1795 ἀγγέλλεται ὁ εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης κατάπλους μοίρας στόλου γαλλικοῦ. Πολιτικὰς δὲ εἰδήσεις ἐπιστέλλει ὁ Κόχ καὶ διὰ τῶν ἐγγράφων τῆς 20/30 Ἰανουαρίου 1796². Καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ δ' αὐτοῦ ἐπιστολῇ, τῇ τῆς 24 Μαρτίου / 3 Ἀπριλίου 1797 ἀγγέλλεται πλὴν ἄλλων, ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἐκραγῆ ἐν Σμύρνῃ φοβερὰ στάσις τοῦ τουρκικοῦ πληθυσμοῦ κατὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Χριστιανῶν ἕνεκα πλεονεκτικῆς διαφορᾶς τῶν Τούρκων καὶ τῶν ἐν Σμύρνῃ Κεφαλλήνων· ἀποτέλεσμα δὲ τῆς στάσεως ἐκείνης ὑπῆρξεν ἡ πυρπόλησις ὀλοκλήρου τῆς φραγκικῆς καὶ ἑλληνικῆς συνοικίας καὶ ἡ σφαγίσις ἢ ὁ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς θάνατος πεντακισχιλίων ἢ ἑξακισχιλίων ψυχῶν³.

¹ Φάκ. 1747 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ ἀπὸ 14/24 Δεκεμβρίου 1793: «Voglio il cielo terminare una volta questa dispiacevole Guerra la quale anientisse il commercio di questa Piazza, poichè dal timore che tutti anno di Macmut Passà non si vedono più arrivare ne da Monastir ne da Vidin ne della Bosnia e nero dell'Albania dei Negozianti, che altre volta giornalmente costà arrivavano e davano un corso grandissimo a tutte le Mercanzie del Ponente, le quali al presente per la mancanza de predetti restano anesate nei Magazenii».

² Φάκ. 1749 - 97. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη φέρει χρονολογίαν 30 Ἰανουαρίου 1796, ἀλλ' ἐπειδὴ προστίθεται τὸ *M. V.*, ἧτοι *More Veneto*, νοεῖται τὸ ἔτος 1796, διότι τὸ βενετικὸν ἔτος ἤρχιζε τῇ 1 Μαρτίου.

³ Φάκ. 1749 - 97. Ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωσήφ Κόχ τῆς 24 Μαρτίου / 3 Ἀπριλίου 1797: «... della popolazione Turca contro le nazioni Franche colla stabilitate per motivi avidi di velle tra la prima e li Ceffalonioti, portando la conseguenza di Della insurrezione l'incendio di tutto il quartiere franco e greco e la mortalità di cinque in sei Mille persone tra Brucciati e Massacrati».

Ἰαίαύτη ἢ ἐν ταῖς ὑστάταις τοῦ τελευταίου ἐν Ηεσσαλονίκη Βενετοῦ προξένου ὠχρὰ σκιαγραφία τῶν δεινῶν, ὑφ' ὧν διεσαλεύετο ἡ Μακεδονία καὶ ἡ λοιπὴ ἑλληνικὴ Ἀνατολὴ κατ' αὐτὰς τὰς παραμονὰς τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ὁ μέγας Κορσικανὸς παρεσκευάζετο νὰ καθαιρέσῃ ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν δογῶν τὰ σήματα τοῦ ἁγίου Μάρκου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ
ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ
ΠΛΗΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ¹

Β'.

ΚΩΔΙΚΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ¹

181^α.

Χαρτ. 0,251 × 0,185. Αἰῶνος XVIII (φ. 106).

Ἔργα Σπουδίου Palazzol Σκουρδίλλη Κερκυραίου.

1 (φ. 1^α). «Saggio sopra l'avvocatura». — 2 (φ. 55^α). «Miscellanea Filosofica a Filologica». — 3 (φ. 66^α). «Risposta seria d' un Greco suddito Veneto sopra il quesito fatto da un Veneziano Governatore del Dazio dell' oglio. Padova. Li 25 Marzo 1778». — 4 (φ. 75^α). «Risposta Eroicomica al seguente quesito se l' Astronomia abbia contribuito a render gli uomini più timidi o più arditi: se il gran Lama di Roma ami l' autor della presente come lo ama il proponente, dedicata a sua Altezza Reale Reverendissima L' abate Calogerà Exgesuita, solo superstite della Reale Famiglia Commeno Pretendente del Regno di Candia; Gran Penitenziere della Confraternità di S^o Potamiana, e Presbitero onorario della Scuola di S. Fantino di Venezia». — 5 (φ. 84^α). «Diatribio al Rev^o N. N. Prete Corso domiciliato a Venezia». — 6 (φ. 96^α). «Brevi Riflessi intorno alla guerra corrente tra la Corte Imperiale della Russia con la Porta Ottomana».

Τὰ φ. 43-54 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

¹ Ἴδε καὶ ἀρ. 181 β'-γ'.

181^β.

Χαρτ. 0,248 × 0,184. Αἰῶνος XVIII (φ. 121).

Ἔργα Σπουδίου Palazzol Σκουρδίλλη Κερκυραίου.

1 (φ. 2^α). «Risposta a diverri quesiti legali opere inedite di Spiridione Palazzolo Scordillo Corcirese». — 2 (φ. 19^α). «Brevi riflessi sopra la le-

¹ Συνέχεια ἐκ τοῦ II' Τόμου τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος σ. 90.

gislazione». — 3 (φ. 28^a). «Dell' usura» — 4 (φ. 45^a). «Breve ma importante discorso sopra la seguente massima contenuta nella decim' ottava regola delle leggi» — 5 (φ. 48^a). «Riflessioni sopra i Decreti 28 Novembre e 4 Giugno 1771». — 6 (φ. 90^a). «Omelia sopra l' Intemperanza, dedicata a S. E. la N. II. Catterina Dolfin Cav. Proc.^a Tron». — 7 (φ. 103). «Dell' Ira Omelia al Nobile Sig.^{ro} Giorgio Calogerà». — 8 (φ. 109^a). «Dell' amor fraterno Omelia al Nobile Sig.^{ro} Michelangelo Calogerà» — 9 (φ. 116^a). «Preciso della Ragion di Stato».

Τὰ φ. 1 καὶ 121 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α, γ, ζ.

1817.

Χαρτ. 0,248 × 0,184. Αἰῶνος XVIII (φ. 111).

Ἔργα Σπουδῶνος Palazzol Σκουδέλλη Κερκυραίου.

1 (φ. 3^a). «Orazione detta in difesa di Antonio Mina di Spiridione Palazzol Scordilli Corecinese. — 2 (φ. 30^a). «Riflessioni sopra l' Eloquenza tratta da un Greco manuscritto». — 3 (φ. 33^a): «I due Matrimoni causa celebre agitata nel Foro Generalizio di Corfù l' anno 1782 dedicata al Nobile Sig.^{ro} Spiridion Co : Teotochi». — 4 (φ. 91^a). «Preciso delle Dispute fatte dietro alla produzione delle precedenti allegazioni: La prima a favor dell' Appellante dall' avvocato Co. Giorgio della Declina : La seconda a favor di Demetrio Condari dall' avvocato Spiridion Palazzol Scordilli». — 5 (φ. 112^a). «Enciclica ai RR. Maestri del Sinedio Corecinese». — 6 (φ. 120^a). «L' Avvocato nei Fori di Corfù Discorso preliminare sopra l' allegazione di Spiridion Perulli scritta dell' autore l' anno 1780». — 7 (φ. 125^a). «Allegazione di Spiridion Perulli». — 8 (φ. 131^a). «Allegazione di Basilio Rastopulo». — 9 (φ. 139^a). «Lettera scritta dal Co : Spiridion Giorgio Teotochi all' autore».

Τὸ φ. 1 ἄγραφον.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α, β, δ, ζ.

1818

Χαρτ. 0,248 × 0,184. Αἰῶνος XVIII (φ. 116)

Ἔργα Σπουδῶνος Palazzol Σκουδέλλη Κερκυραίου.

1 (φ. 2^a). «Orazione detta a favor di Costantino Armeniaco l' anno 1768 reggendo la Provincia il Prov.^{re} Gener. da Mar Andrea Donà di Spirit-

done Palazzol Scordilli Corecinese. — 2 (φ. 51^a). «L' anno 1784 ossia Fasti del Sindicato G : V^o : G». — 3 (φ. 85^a). «Brève Omelia ai Grandi, che serve d' epilogo ai Fasti del Sindicato di N. N». — 4 (φ. 88^a). «Riflessioni riguardanti la Dignità Protopapale ossia esame degli abusi coi quali i Protopapà esercitano il loro Carico». — 5 (φ. 101^a). «Memoriale prodotto dai Sindici di Santa Maura all' Illmo ed Ecc.^{mo} Sig.^{ro} Franc.^o Grimani Provved.^r General da mar».

Τὰ φ. 1, 114-116 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α-γ, ε-ζ.

181e.

Χαρτ. 0,248 × 0,184 Αἰῶνος XVIII (φ. 103).

«Opere inedite di Spiridione Palazzol Scordilli Corecinese».

1 (φ. 2^a). «Al Nobile Sig.^{ro} Spiridione Co : Perulli Spiridione Palazzol Scordilli». — 2 (φ. 34^a). «Discorso preliminare alla difesa di Nicolò Comiano». — 3 (φ. 65^a). «Illmo Reggimento di Corfù». Ἀναφορὰ ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Angela Lessi, vedova sfortunata del fu Giovan Batta Delvignotto. — 4 (φ. 83^a). «Elogio del D. A. L. che serve di Prefazione alla Difesa scritta per l' inquisito Zuanno Cuzzuri».

Τὰ φ. 30-33, 64, 73-82, 91, 100-103 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α-δ, ε-ζ.

181^e.

Χαρτ. 0,248 × 0,184. Αἰῶνος XVIII (φ. 116).

«Opere inedite di Spiridione Palazzol Scordilli Corecinese».

1 (φ. 3^a). «Orazione detta nel giorno in cui fece il solenne suo ingresso da Provved.^r Generale da Mar L' Illmo Ecc.^{mo} Sig.^{ro} Marin Antonio 2° Priuli dedicata all' Illmo et Ecc.^{mo} Sig.^{ro} Francesco Grimani Capitan Grande a Brescia». — 2 (φ. 15^a). «A sua Eccellenza il N. II. S. Marc' Antonio Zorzi». — 3 (φ. 44^a). «Lettera scritta al Sig.^{ro} Francesco Egidi allora Cancelliere e Dispaecista Dell' Illmo et Ecc.^{mo} s. Antonio Renier Provveditor Generale in Dalmazia». — 4 (φ. 49^a). «Orazione detta nel regresso dell' Illmo et Ecc.^{mo}

N. N. Prov. Generale da Mar». — 5 (φ. 61*). «Elogio di Alessandro Rodostamo detto li 16 Giugno 1782 dedicato all' Illmo et Revermo Nicoforo Teotochi Archievescovo di Slavonia e Chersona». Ἐν τῆλει *Corfù 11 Agosto 1784.*—6 (φ. 73*). «Il geografo onnisciente ossia risposta alle osservazioni critiche del Sig.^r N. N. sopra l' elogio di Alessandro Rodostamo». — 7 (φ. 78*). «Elogio di Georgio Marin morto in attualità di Bailo di Corfù, detto li 20 Lug.^o 1782 dedicato a S. E. Alvire Querini di s. Zuann Caval.^r». — 8 (φ. 89*). «Apologia all' elogio di Georgio Marin». — 9 (φ. 100*). «Orazione detta nel regresso di S. E. Sebastian Morosini Provved.^o e Cap.^r di Corfù li 30 Nov.^e 1783, dedicata all' Illmo et Eccmo Sig.^r Gerolamo Diedo Senatore amplissimo». — 10 (φ. 113*). «Lettera scritta al Revermo D. Giovanni Canon.^o Dubranzich P. P. nell' Università di Padova».

Τὰ φ. 1 καὶ 116 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου.

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α·ε, ζ.

181ζ.

Χαρτ. 0,248 × 0,181. Αἰῶνος ΧΙ'III (φ. 90).

1 (φ. 3^a). Ἔργα **Σπυριδῶνος Palazzol Scordilli** Κυρ-κυραίου.

1 (φ. 3^a). «Catechismo per le Gioviette ossia il Nonatogo dell' Educazione di **Spiridone Palazzol Scordilli** Curciense». — 2 (φ. 49^a) «Saggio Logico-Morale». — 3 (φ. 73^a). «Preciso sopra alcuni caratteri delle Donne».

2 (φ. 81^a). «Dell' Unzione Mercuriale diatribio Teologico-Fisico di **Q. T. Zunio**».

Τὰ φ. 1, 2, 15-18, 79, 80, 90 ἄγραφα.

Στάχσις διὰ χαρτονίου

Ἐξ ἀγορᾶς.

Ἴδε καὶ ἀρ. 181 α·εζ'.

182

Χαρτ. 0,32 × 0,21. Αἰῶνος ΧΙΧ (φ. 10).

Παυλοῦ ἀκη Ἰ^α ἔξω Ποιήματα.

Ἐπί τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ καλύμματος κεκολλημένον δελτίον μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς *Bibliothèque du M^o de Queux de St Hilaire* καὶ θυρεοῦ. Ἐν τῇ ὄψι τῶν ποιημάτων σημειώματα γαλλιστὶ γεγραμμένα, ἐν οἷς καὶ τὰ ὀνόματα *Saint Hilaire, G. Tessot*.

Στάχσις νεωτάτη.

(Ἴπεται συνέχεια).

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— **Ὁ Βιέγας Ἀλέξανδρος τοῦ Ῥήγα.** Τὸ πρῶτον ἐν τῷ περιοδικῷ Ἑθνικῇ ἀγωγῇ (Ἔτ. Α', 1898, σ. 129 κ. ἐ.) καὶ ἔπειτα ἐν ταῖς ἐμαῖς Μικταῖς σελίδι (σ. 624 κ. ἐ.) περιέγραψα διὰ μακρῶν τὴν ὑπὸ τοῦ Ῥήγα ἐκ δακτυλιολίθου τοῦ ἐν Βιέννῃ μουσείου ἐν μεγάλῃ μεγεθύνσει ἐκδοθεῖσαν τῷ 1797 εἰκόνα Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Ἡ εἰκὼν αὕτη ὑπῆρξε μία τῶν δημοσιεύσεων ἐκείνων, δι' ὧν ὁ πρωτομάρτυς ἐσκόπει τὴν διέγερσιν τῶν δουλευόντων Ἑλλήνων. Ἐξετυπώθησαν δὲ τῆς εἰκόνης ταύτης, καθ' ἃ μανθάνομεν ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἀνακρίσεως, ἀντίτυπα χίλια διακόσια, ὧν τινὰ μὲν διενεμήθησαν δωρεὰν εἰς τοὺς Ἑλληνας τοὺς παρεπιδημοῦντας ἐν Βιέννῃ καθ' ὃν χρόνον ὁ Ῥήγας τὴν πόλιν ἐκείνην εἶχε κέντρον τῶν διεγερτικῶν τοῦ γένους δημοσιεύσεων αὐτοῦ, τινὰ δὲ παρεδόθησαν εἰς πώλησιν ἀντὶ τῆς εὐτελοῦς τιμῆς εἴκοσι κρεῦτσαρίων, ἀντιστοιχούντων πρὸς πενήκοντα περίπου λεπτά, χάριν εὐρείας διαδόσεως. Ἴδε Ἀνέκδοτα ἔγγραφα περὶ Ῥήγα Βελεστινλῆ... ἐκ τῶν ἐν Βιέννῃ ἀρχείων ἐξαχθέντα καὶ δημοσιευθέντα ὑπὸ Αἰμιλίου Λεγρὰνδ μετὰ μεταφράσεως ἑλληνικῆς ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου. Ἀθήνησι. 1891 σ. 63. — Σπυρ. Π. Λάμπρου Ἀποκαλύψεις περὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ῥήγα. Ἐν Ἀθήναις 1892 σ. 31.

Τῆς εἰκόνης ταύτης ἐν καὶ μόνον ἐγίνωσκον μέχρι τινὸς ἀντίτυπον, ἐκεῖνο ὅπερ ἰδὼν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1896 ἐν Καλάμαις παρὰ τῷ κ. Δ. Πόταρη, ἀνῆκον εἰς τὸν ἐν Μεσσήνῃ (Νησίῳ) δικηγόρον κ. Νικῆταν Στρατηγόπουλον, περιέγραψα διὰ μακρῶν ἐνθ' ἀνωτέρω. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνον τὸν χρόνον εὐρον παραδόξως δεύτερον ἀντίτυπον τῆς αὐτῆς εἰκόνης ἐκεῖ ὅπου ἤκιστα προσεδόκων αὐτό, ἦτοι ἐν αὐτῇ τῇ ἐμῇ βιβλιοθήκῃ. Καὶ τοῦτο διότι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντίτυπον τῆς εἰκόνης ἐλάνθανε συνεσταχωμένον μετὰ τῆς ζακυνθιακῆς ἐφημερίδος Ἡ Φωνὴ τοῦ Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1859, ἣτις ἔπειτα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1862 ἐπεγράφετο Φωνὴ τοῦ Ἰονίου καὶ Ῥήγας. Τὴν ἐφημερίδα

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

ταύτην παραλαβὼν ἐκ τῆς πατρικῆς βιβλιοθήκης εἶχον ἀποκειμένην παρ' ἐμοὶ ἄχρηστον ἐπὶ χρόνον μακρόν· ὅτε δὲ τὸ πρῶτον ἐδέησε νὰ μεταχειρισθῶ αὐτὴν ἡτύχησα νὰ εὔρω ἐν αὐτῇ δίκην ἄλλου ἑρμαίου τὸ δεύτερον νῦν γινωσκόμενον ἀντίτυπον τῆς εἰκόνας τοῦ Ῥήγα. ὅπερ ἢ ὁ ἐμὸς πατὴρ ἢ ἄλλος τις Ἰσως, παρ' οὐ εἶχε προμηθευθῆ τὴν εἰρημένην ἐφημερίδα, εἶχε φροντίσει νὰ συνδέσῃ μετ' αὐτῆς, ἅτε φερούσης τὸ ὄνομα τοῦ πρωτομάρτυρος.

Τῆς εἰκόνας ταύτης πανομοιότυπον ἐν μικρύνσει δημοσιεύω ἐνταῦθα ἐν παρενθέτῳ πίνακι, παραπέμπων εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτῆς ἣν ἐδημοσίευσα κατὰ τάνωτέρω εἰρημένα ἐν τῷ Ἐθνικῇ ἀγωγῇ καὶ ἐν ταῖς ἐμαῖς Μικταῖς σελίσι. Τὸ δὲ πρωτότυπον ἐδώρησα εἰς τὴν Ἱστορικὴν καὶ ἐθνολογικὴν ἐταιρείαν.

— **Δικέφαλος ἀετῖς.** Παραστάσεις δικεφάλου ἀετοῦ δύναται νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης, πλὴν τῶν ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 466 κ. ἐ., Ζ' σ. 338 κ. ἐ. ἀναγεγραμμένων, ἐν Μυστρά ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ κ. Γαβριὴλ Millet *Monuments byzantins de Mistra*. Ἐν Παρισίσις. 1910 ἐν Πίν. 20, 4. 47, 6. 56, 8. 60, 24.

Ὁ δὲ μαθητὴς μου καὶ νῦν ἐν Ἀρισσῇ σχολάρχης κ. Ν. Γεωργάρας ἐπέστειλέ μοι τάδε·

«Πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καταλόγου τῶν παραδειγμάτων τῆς ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας χρήσεως τοῦ δικεφάλου ἀετοῦ (Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. 5' σ. 466 κ. ἐ. καὶ Ζ' σ. 338 κ. ἐ.) γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐν Σκοπέλῳ ἀπαντᾶται ὁ δικέφαλος ἀετός· πρῶτον ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναφ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως εὐθύς πρὸ τῆς ἱεράς πύλης ἐπὶ ἐπιτυμβίου πλακὸς μαρμαρίνης, κάτωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχει τάφος, ἐνθα κατὰ τὴν παράδοσιν ἔθαπτον τοὺς ἐπισκόπους τῆς νήσου, καὶ δεύτερον ἐν τῷ δαπέδῳ τῆς ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπεχούσης μονῆς τοῦ Σταυροῦ ἐπὶ τετραγωνικῆς πλακὸς μαρμαρίνης ὑπὸ τὸν τραῦλλον μετ' ἐγγεγλυμμένης τῆς χρονολογίας 17-84 καὶ τῶν γραμμάτων ΧΡ - ΜΛ εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς πλακὸς».

— **Δύο Ἑβυζαντένοι ζωγράφοι.** Εἰς τοὺς πρὸ τῆς ἀλώσεως Ἑλληνας ζωγράφους, περὶ ὧν ἴδε Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Ε' σ. 210 κ. ἐ., 5' σ. 270 κ. ἐ., σ. 485, Τόμ. Ζ' σ. 487, προσθετέοι καὶ οἱ ἐξῆς δύο· α') ὁ Εὐλάλιος, ψηφιδογράφος τῶν μωσαϊκῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου κτισθείσης

ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ κ. Heisenberg ἐκδοθεῖσαν ἐξ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος ἔμμετρον τοῦ ναοῦ ἐκείνου περιγραφὴν τοῦ Νικολάου Μεσαρίτου ὁ ζωγράφος εἶχεν ἐγγράψει καὶ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ εἰκόνα ἐν τινι τῶν ψηφοθημάτων. Καὶ δὲν μνημονεύει μὲν ὁ ποιητὴς τοῦ ὀνόματος τοῦ ζωγράφου ἐκείνου, ἀλλ' ὁ βιβλιογράφος τοῦ Ἀμβροσιακοῦ κώδικος ἐν τινι δυσαναγνώστῳ σχολίῳ διέσωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅπερ ἀναγνωπτέον Εὐλάλιος κατὰ τὸν κ. Heisenberg (Grabeskirche und Apostelkirche Ἐν Λειψίᾳ. 1908. Πρὸς Ν. Festa) ἐν τῇ Cultura Ἑτ. XX, 1911, σ. 690)· ἑ) ὁ Ἀργυρός. Εἰς τοῦτον ἀπευθύνεται ἡ ρκε' ἐπιστολὴ τῆς ὑπὸ τοῦ Krumbacher ἐν τῇ Geschichte der Byzantinischen Litteratur σ. 485 (Ἑλλ. μεταφρ. **Σωτηριάδου** Τόμ. Γ' σ. 154) κληθείσης Φλωρεντιακῆς συλλογῆς ἐπιστολῶν (Florentiner Briefsammlung) ἀνωρύμου συγγραφῆς ζήσαντος τὸ πρῶτον ἡμισυ ἢ τὸ δεύτερον τρίτον τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος τῆς περιλαμβανομένης ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ κώδικι San Marco 356 καὶ κατ' ἀντίγραφον ἐξ αὐτοῦ ἐν τῷ Μοναχείῳ 198. Καὶ ὁ μὲν Hardt (Catalogus codicum manuscriptorum bibliothecae regiae Bavaricae Τόμ. Β' σ. 302) περιλαμβάνει καὶ τὸν Ἀργυρὸν ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν εἰς οὓς ἀπευθύνθησαν αἱ ἐπιστολαί, ἢ δ' ἐπιστολὴ ὅλη ἔχει ἐν τῷ εἰρημένῳ Μοναχείῳ κώδικι (φ. 382^a) ὡδε·

Τῷ ζωγράφῳ Ἀργυρῷ.

Κινάβαρι μὲν παρὰ σοί, παρ' ἐμοὶ δὲ τὸ λαβεῖν παρὰ σοῦ, σοῦ δὲ τὸ ῥᾶστα δοῦναι μετὰ ῥαστένης λογιζομαι. Δίδου τοιγαροῦν, ὑπουργῶν μοι τῇ χρείᾳ κατὰ τὴν δύναμιν.

— Τὸ ὄνομα τῶν μονῶν **Καρακαλλεῦ** ἢ **Καρακαλλᾶ**. Μία τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους φέρει τὸ ὄνομα Καρακαλλοῦ, ἢ δὲ περάδοσις τῶν μοναχῶν σχετίζει τὸ ὄνομα τοῦτο πρὸς τὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Καρακαλλοῦ, πρὸς ὃν βεβαίως αὐδεμίαν ἔχει σχέσιν. Ἔχομεν δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργολίδι ἐντὸς κοιλάδος παρὰ τὸ ὄρος Ἀραχναῖον μονὴν ἐπωνυμουμένην τοῦ Καρακαλλᾶ. Ἐφερε δὲ αὕτη καὶ τὸ ἐπώνυμον Ξεροκαστέλλι (Μ. Λαμπρινίδου Ἡ Ναυπλία. Ἐν Ἀθήναις. 1898 σ. 56 ἐν σημ.— Ἴδε καὶ τὸ περὶ αὐτῆς σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Γαβριὴλ Δ' κατ' Ἀπρίλιον 1782 ἐν τῇ Παρισιακῇ συλλογῇ σιγίλλίων ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Γ'

σ. 394. Πρὸς τὴν ἐκδοσιν τούτου ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ Τόμ. Θ' σ. 350 κ. ἐ.). Περὶ ταύτης τῆς οὐ μακρὰν τοῦ Ναυπλίου μονῆς λέγει ὁ κ. Λαμπρινίδης ἐνθ' ἀν. τάδε· αἱ ἐπωνυμία Καρακαλλᾶ, ἢν ἤδη ἡ Μονὴ φέρει, προῆλθε πιθανῶς ἐκ παραφθορᾶς τῆς τουρκικῆς λέξεως Κουρουκαλλῆ, ταῦτοσήμου πρὸς τὸ Ξεροκαστέλλι. Νομίζω, ὅτι ἀμφοτέρων τῶν μονῶν τούτων τὸ ὄνομα, ὅπως ὄν, ὡς εἰκός, ξένον πρὸς τὸν Ῥωμαῖον αὐτοκράτορα, δὲν εἶνε ἄσχετον πρὸς τὸ οἰκογενειακὸν ἐπώνυμον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου Ε' (1748-51), ὅστις ἦτο Καρακάλος τὸ γένος (Ἴδε Ἑδεῶν Πατριαρχικοὶ πίνακες σ. 641), καὶ δὲν ἦτο μὲν βεβαίως ὁ πατριάρχης ἐκεῖνος κτίστης τῶν μονῶν ἐκείνων, οὓσων πολὺ ἀρχαιοτέρων, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ ἐπωνυμάσθησαν αἱ μοναὶ αὗται ἐξ αὐτοῦ ἐνεκεν οἰωνδῆποτε εὐεργεσιῶν, ἃς μόνον εἰδικωτέρα μελέτη τῶν κατὰ τὰς μονὰς ταύτας θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ διαφωτίσῃ. Ὅπως δῆποτε δὲν μοι φαίνεται τυχαία ἢ σύμπτωσις, ὅτι ὁ πατριάρχης Καρακάλος κατήγετο μὲν ἐκ Ναυπλίου, ἀπέθανε δ' ἐν Ἀγίῳ ὄρει, ὅπου ἠσύχασεν ἐν τῇ σκήτῃ τῆς Ἁγίας Ἄννης μετὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ πατριαρχίαν (1752-57).

— **Ἡ παρισιακὴ συλλογὴ σιγίλλίων.** Ὁ κ. Σωκράτης Κουγιάς ἐπέστειλέ μοι τὰ ἐξῆς· α' Ἐν τῇ ἀνακοινώσει μου περὶ τῆς παρισιακῆς συλλογῆς τῶν πατριαρχικῶν σιγίλλίων (Ν. Ἑλλην. τ. Ζ' σελ. 344 κ. ἐ.), καὶ δὲ ὡς πρὸς τὸ ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενον ἔγγραφο 94 τῆς συλλογῆς, παρεσιέφρησεν ἀνακρίβεια, τὴν ὁποίαν σπεύδω νὰ ἐπανορθώσω εὐχαριστῶν τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἑθν. Βιβλιοθήκης κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, ὑποδείξαντά μοι ταύτην καὶ θέσαντα εἰς τὴν διάθεσίν μου φωτογραφίαν τοῦ ἔγγραφου ληφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ἐκ Παρισίων.

Τὸ μοναστήριον τῶν Ἁγίων Ταξιάρχων καλούμενον αὐτοῦ Βελιδίου εἰς ὃ ἀφορᾷ τὸ ἀνωτέρω ἔγγραφο, δὲν εἶναι ἐν Αἰγίῳ, ὡς κακῶς ἐσημείωσα (Ν. Ἑλλ. τ. Ζ' σ. 345) ἀλλ' ἐν Κύθῳ (Ἴδε Ἄντ. Βάλλινδα Κυθνιακὰ σ. 39). Αἱ δὲ ὑπὸ τὸ ἔγγραφο μονοκονδυλιακαὶ ὑπογραφαὶ τῶν ἐξάρχων ἀναγνωσθήτωσαν ἀπὸ Παροναξίας Νεόφυτος, ὁ Στυτορίνης Γαβριὴλ, ὁ Ῥζίας καὶ Θερμίων Σωφρόνιος(ι). Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ ἐπιτραπήτω μοι ἡ δημοσίευσις ὁλοκλήρου τοῦ ἔγγραφου, εὐμενῶς ὑπὸ τοῦ κ. Καμπούρογλου παραχωρηθέντος.

«Τὰ ἱερὰ σκεύη καὶ ἄμφια τοῦ ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Ταξιάρχου καλουμένου βελιδίου.

1 ἓνα σταυρουδάκι μικρὸν μὲ ὀλίγον τίμιον ξύλον· 1 ἓνας ἕτερος σταυρὸς ἀσημένιος τοῦ ἁγιασμοῦ· 3 τρία κομματάκια ἅγια λείψανα, μέρος τοῦ ἁγίου χαρλάμπους, τοῦ ἁγίου ἰακώβου καὶ τῆς ἁγίας βασιλίσσης· 1 ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὴν κέραν τοῦ ἁγίου σωφρονίου τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς χεῖρας του ὁ ἅγιος τζίας (δι' ὑστέρας προσθήκης) ἐδόθη τῷ ἡγουμένῳ ἔμπροσθεν ἡμῶν τῶν ἐξάρχων· 1 ἓνα φελόνι ἀτλαζένιον παλαιόν· 1 ἓνα τακίμι ἱερὰ πανίτικα (;)· 1 ἓνα δισκοπότηρον ἀσημένιον μὲ τὸ τακίμι του ὅλον· 3 τρεῖς κασέλαις, ἓνα κασονάκι· 1 τακίμι βιβλία τῆς ἀκολουθίας ὁλόκληρον· 2 δύο στρώματα· 3 τρία παπλώματα· 2 μαξιλάραι· 2 δύο κιλίμια· 1 ἓνα καζάνι τῆς ῥακῆς μὲ τὸ τακίμι του· 16 κομμάτια μπακιρικόν· 4 τέσσαρα ξυλοβούτζια· 15 κουρούπια μικρὰ μεγάλα· 1 ἓνα λεγενολυμπρικόν, καὶ ἄλλα τακίμια χαρτζίσια (;) τῆς κουζίνας καὶ τραπεζίων· ταῦτα πάντα εἰσὶν τὰ τοῦ μοναστηρίου κινητὰ ἀφιερώματα παλαιά.

ὁ οἴγουμενος τοῦ μοναστηρίου του βαιλοῖδοιου βαιβαιόνο

= Οἰκονόμος Θερμίων καὶ ἐπίτροπος τοῦ ἀρχιερέως βαιθεόνω

= χωρεπίσκοπος Θερμίων· «Γιανούλης γαϊτάνης. = Πρωτέκδικος Θερμίων· μανόλης κεφαλᾶς (;) = ἀντονάκεις καὶ ἐπίτροπος. Ὁ Παροναξίας Νεόφυτος καὶ ἐξάρχος πατριαρχικὸς ὑποβεβαιοῖ. Ὁ Σαντορινῆς Γαβριήλ ἐξάρχος πατριαρχικὸς ὑποβεβαιοῖ. Ὁ Τζίας καὶ Θερμίων Σωφρόνιος (;) ὑποβεβαιοῖ. = Ὁ τοῦ ἁγίου Παροναξίας πρωτοσύγγελος μεθόδιος γέγραφα. » Τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε'. ἀπάντησιν τοῦ μοναστηρίου, ἣν συνοδεύει ὁ ἀνωτέρω κατάλογος, ὑπογράφουσιν αἱ ἐξῆς: Ὁ καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν [Γρη]γόριος ἱερομόναχος ὑπέγραψα. Ὁ προηγούμενος μελέτιος ὑπέγραψα· ὁ προηγούμενος Συμεὼν ὑπέγραψα· ὁ προηγούμενος φιλόθεος ὑπέγραψα· Διονύσιος ἱερομόναχος ὑπέγραψα· γεράσιμος ἱερομόναχος ὑπέγραψα. »

Τούτων αἱ πλείσται, ἂν μὴ ὄλαι αἱ ὑπογραφαὶ ἐγράφησαν, ὡς φαίνεται, χειρὶ τοῦ γραμματέως.»

— ■ Παρατηρήσεις εἰς τὰς ἐνθυμήσεις. — Ὁ ἐν Σωζοπόλει κ. Κωνσταντῖνος Δ. Παπαλιωννίδης ἐπέστειλέ μοι τῇ 15 Μαΐου 1911 τὰδε·

α' Ἐκ τῶν ἐν σελ. 307-312 τοῦ Ζ' τόμου τοῦ Ν. Ἑλληνομνημονος διατυπωθεισῶν παρ' ὑμῶν ἐπὶ τῶν χρονικῶν σημειωμάτων ἀποριῶν ἀρυόμενος τὸ θάρρος, ὑποβάλλω ὑπὸ τὴν ὑμετέραν κρίσιν τὸ κατωτέρω πόρισμα μικρᾶς μελέτης, ὡς ἐλαχίστην συμβολὴν πρὸς λύσιν ἐνίων ἐκ τῶν ὑμετέρων ἀπορημάτων.

Ἀριθ. 97. στ. 26 μιράζιν οργαν, ἀνάγνωθι: μοιράζειν ῥόγαν = ἀμοιβὴν, δούλεψη.

«Δός με, κερά μ', δὴ ῥόγα μου, δός με δὴ δούλεψή μου» (Δημ. ἄσμα Σωζοπόλειως, Λογογρ. τ. Α'. σελ. 641, ἀριθ. ΞΕ'. Χωριστοῦ τεύχ. σ. 57.).

Αὐτόθι στ. 28 λεοτρούς ἀνάγνωθι: λουτρούς, διότι γνωστὸν εἶνε ὅτι ὁ Σουλεϊμάν ἐν Προύσῃ ἔτι ὦν κατέτριβεν, ὡς ὁ πατήρ, τὸν χρόνον ἐν λουτροῖς καὶ συμποσίαις.

Ἀριθ. 98 στιχ 3. Ἡ συμπλήρωσις αὐτόθι διὰ τοῦ Σουλεϊμάν, νομίζω ὅτι εἶνε ἀσφαλῆς, γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ ἕτερος τῶν ἀδελφῶν, ὁ Μουσαῶς, ἀπαντᾶται καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα Μωσῆς, τὸ δὲ σημεῖωμα ταῦτο ἔρχεται οἰονεὶ συμπλήρωμα τοῦ προηγουμένου.

Ἀριθ. 115 στ. 11. Ἐγγερία, Ἐὰν ὁ ἐν τῷ σημειώματι τούτῳ ἀναφερόμενος Μισέρ Γαβριήλ Μπαρμπαρίγος ἦν στρατιωτικὸς τις ἄρχων ἐν Μιθῶνῃ, καστελλάνος τις ἢ φρούραρχος κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καὶ κατὰ πάσαν πιθανότητα ἐν τῷ στρατοπέδῳ αὐτοῦ ἐγένετο ἐπίσκεψις τις τοῦ βασιλέως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ λέξις ἴσως προέρχεται ἐκ τῆς Σλαυικῆς «ἀάγγερ¹» σημαίνουσης στρατοῦ καταύλισμα.

Ἀριθ. 266. στ. 6. Σάϊκα. Ἡ λέξις αὕτη ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ πλοιαρίου ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῷ κατωτέρῳ ἐπισυναπτομένῳ χρονικῷ σημειώματι, μοι φαίνεται ὁμως μᾶλλον Σλαυικῆς ἢ Τουρκικῆς προελεύσεως, εἶνε δ' ἐν χρήσει ἔτι νῦν καὶ πρὸς τοῖς Βουλγάροις ἐν τῇ σημασίᾳ ὀμάδος, συμμορίας κακοποιῶν, ὅπως τοῦτ' αὐτὸ ἐσήμαινεν ἄλλοτε ἐν Ἑλλάδι ἡ λέξις «φοῦστες».

Παραδεχόμενοι λοιπὸν ὡς κυρίαν σημασίαν τῆς λέξεως Σάϊκα τὴν κακοποιὸν συμμορίαν, οἷα ἦτο καὶ ἡ τῶν πειρατῶν, ἔχομεν κατ'

¹ Περὶ ἀποβολῆς τοῦ ἀρχαικοῦ λ' ἴδε τὰ Περὶ Φαρασαιτικοῦ, Κυπριακοῦ καὶ Ῥομαϊκοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος ἐν Περιοδικῷ Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως τ. ΙΘ'. σελ. 157 κ. ἔ. Καὶ περὶ ἀφομοιώσεως φωνηέντων ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ τροπῆς αὐτῶν ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλληνικῇ πρὸς τὸν Γ. Χατζιδάκι «Γλωσσικὰ ζητήματα» τ. ΙΓ'. Ἀθηνᾶς σελ. 228 κ. ἔξ. καὶ Περιοδικόν Ἑλλ. Φιλ. Συλλ. Κωνσταντινουπόλεως τ. Η'. σελ. 448.

ἀναλογίαν τῶν φουστῶν τὴν ἰδίαν λέξιν ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτῆς σημασίᾳ, ἤτοι τῆς τοῦ πλοιαρίου, ἐφ' οὗ ἐπέβαιναν αὐτῆ. Ἡ Σλαυτικὴ μᾶλλον ἢ Τουρκικὴ προέλευσις τῆς λέξεως ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι μόνον τῆς Βροναίας καὶ Ἐρζεγοβίνης οἱ Μωαμεθανοὶ μεταχειρίζονται τὴν λέξιν σαίικα ἐν τῇ σημασίᾳ τῆς ληπτοσυμμορίας, παραλαβόντες βεβαίως τὴν λέξιν παρὰ τῶν συνοίκων Σλαύων.

Ἀριθ. 273 στ. 5. Κηρσιῆρα. Ἐάν ἡ ἐν σελ. 309 ἐν τῷ λεξιλογίῳ τοῦ %' τομ. τοῦ Ν. Ἑλληνομνημῆνος σημειωθείσα ἐρμηνεία τῆς λέξεως ἀντικατασταθῆ διὰ τῆς τῆς κισσήρειως, ἐξ οὗ ἀναμφιβόλως καὶ ἡ ἐν τῷ χρονικῷ σημειώματι λέξις κηρσιῆρα, δὲν εὐοδοῦται κάλλιον ἢ ἔννοια; Ἄλλως δὲ τοῦτ' αὐτὸ σχεδὸν βλέπομεν συμβαῖνον ἐν Ἠήρᾳ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ὡς τοῦτο περιγραφικώτατα μᾶς παραδίδει ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νικηφόρος.

«Ὅσον δὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους περὶ τὰς νήσους τῆς τε Θήρας καὶ Θηρασίας καλουμένας συμβέβηκεν, αἱ πρὸς τῷ Κρητικῷ πελάγει κεῖνται, παραδραμεῖν οὐκ ἄξιον. Θέρους ὥρας ἐνεστηκυίας συνήνεχθη τὸν θαλάττιον βυθὸν πλείστον ὅτι καπνώδη ἀτμὸν ἐξερεύγεσθαι, ἐξ οὗ ἐπὶ πολὺ πυκνωμένου τοῦ ἀέρος πῦρ ἐξαφθῆναι, καὶ μετὰ τὸ πῦρ λίθους κισσιρωδεις διεκθρασθῆναι εἰς πλῆθος μέγιστον, ὥστε εἰς εἶδος νήσου τοὺς λίθους συστήναι, ἐνωθῆναι τε τὴν γῆν τῇ Ἱερᾷ καλουμένῃ νήσῳ, ἣν δὴ καὶ αὐτὴν φασι τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ τοῦ βυθίου ἀναδοθῆναι χώρου, καθάπερ καὶ τὰς ῥηθείσας λόγος Θήραν καὶ Θηρασίαν νήσους· τῷ ἀπείρῳ δὲ πλήθει τῶν ἀναδιδομένων λίθων ἀνά πάσαν κατεσταρέσθαι τὴν ἐκείνη θάλασσαν, ἐνθένδε τε ἀφικέσθαι ἄχρις Ἀβύδου καὶ τῆς Ἀσιάτιδος παραθαλασσίας».

Ἰδίως δὲ περὶ τοῦ ἐν τῷ σημειώματι σεισμοῦ τοῦ 1650, ἐν σελ. 65 τοῦ συγγράμματος Α. Κορδέλλα «Ἡ Ἑλλὰς ἐξεταζομένη γεωλογικῶς καὶ ὀρυκτολογικῶς ἀναφέρεται:

«Κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1650 ἐκρηξίν βορειανατολικῶς τῆς Θήρας, καθ' ἣν ἐνεφανίσθη ἡ μετ' οὗ πολὺ ἐξαφανισθεῖσα νῆσος Κολούμβου, ἀνεφυσήθησαν ἐκ τοῦ κρατῆρος οὐ μόνον μεγάλη πληθὺς κισσήρειως καὶ μύδρων, ἀλλὰ καὶ πυκνὰ καὶ πνιγνὰ ἀέρια. Πολλοὶ τῶν οἰκούντων ἐγγύτερον τοῦ ἀκρωτηρίου Κολούμβου ἀπώλοντο ἐξ ἀσφυξίας διὰ τῶν ἀερίων τούτων καὶ ἰδίως τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου,

πολλοὶ ἔπαθον ἐκ φοβερᾶς ὀφθαλμίας, ἅπαντα δὲ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ σκεῦη τῆς νήσου κατέστησαν μέλανα» (Περνασσός, Τόμ. Ι', σ. 910).

Καὶ κατὰ τὰς δύο λοιπὸν ἀνωτέρω μνησθείσας περιστάσεις περὶ κισσήρειως στρέφεται ὁ λόγος καὶ ἐπομένως δὲν εἶνε παράτολμον ἐὰν παραδεχθῶμεν αὐτὴν ὑπονοουμένην ἐν τῷ σχετικῷ σημειώματι.

Ἀριθ. 290 στ. 2. Ἡ ἔννοια τοῦ στίχου τούτου εὐοδοῦται νομίζω ἐὰν ἀναγνωσθῆ: «... καὶ τὸν ἔκαμεν τοῦ Μομῶν (:) ἐφέντη ὁ υἱὸς τὸ σαράγι...».

Ἀριθ. 350 στ. 8. ραπες. Ράπιτσα παρὰ Βουλγάρους τὸ σινάπι, ἐπίσης καὶ ἐν Ῥουμανίᾳ, ὅπου καλλιεργεῖται ἐν μεγίστῃ κλίμακι.

Ἀριθ. 350 στ. 4. Ἐκαμε ζάπτι=ἔλαβεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν του. Ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημασίαν ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῷ ἐξῆς ἀποσπάσματι μακροῦ καὶ συνεχοῦς χρονικοῦ σημειώματος, ἀντιγραφέντος παρ' ἐμοῦ ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Πόντῳ Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας. «1781 . . . καὶ τὸν μάρτιον μῆνα εἰς τὰς 28 ἦλθον ἀπὸ ἀδριανούπολιν ἡ καπετζίμπασης με 205 ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ ἦτον συνάγματα διάφορα ὡς καὶ ἄλβανίται 40 καὶ ἔγεινεν εἰς ἡμᾶς μεγάλη φθορὰ· ὅπου ὁ ἐπάρατος μεχμέτ ἀγᾶς αὐτὸς μᾶς ἔκαμε τὰ τοῦ μοναστηρίου ἅπαντα ζάπτει. καίκια, καϊκτσιδες καὶ σιτάρια ἀλεύρια· καὶ τυρία, πρόβατα, ψάρια. καὶ ρουχικά μας. καὶ τοὺς πακτσέδες, ἀμπέλια, καὶ ὅ τι εἶχεν τὸ μοναστηρί καὶ ἡμεῖς εἰς τὸ κλαδί μόνον 3 ἐμείναμεν. . .».

Καὶ κατωτέρω ὑπὸ διάφορον σημασίαν:

» . . . καὶ ὁ γερβάσιος πάλαι ἀπὸ τὸ στακτοχώρι ὡς καὶ τοῦ ἀγχιάλου ἐπαρχία, τὸν ἔκαμαν ζάπτει νὰ δίδῃ τὸ εἰσόδημα ὅπου περισσεύει εἰς τὸν ἀγχιάλου ὅπου ἐκάναμεν 300 κοιλὰ σιτάρι καὶ 150 κριθάρι. . .»

(«κάγῳ δὲ τάλας ναθαναῆλ ἱστορικῶς ἐπαρίθμησα ταῦτα»).

Ἐκ δὲ χρονικοῦ ἀγνώστου τύχης, Καλλινίκου ἱερομονάχου Βατοπεδινουῦ, ἐξέγραψεν ὁ ἀνωτέρω Ναθαναῆλ καὶ τὸ ἐν ἀριθ. 266 ἀναφερόμενον σημειώμα, ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τῆς πρώτης πινακίδος, ἐντύπου ἐκκλ. «Πηδαλίου» τῆς ἰδίας Μονῆς ἔχον ὡς ἔπεται:

» Κατὰ τὸ 16(23) κοζάκοι με 17 σάϊκες ἐλεηλάτησαν τὴν ἀγα-

θόπολιν κατὰ μῆνα ἰούνιον καὶ εἶτα τὴν σωζόπολιν καὶ τὴν ἐν τῷ μεγάλῳ νησίῳ μονὴν τοῦ προδρόμου δέσαντες καὶ τοὺς καλογήρους τῆς μονῆς ἀπεβιβάσθησαν μετ' αὐτῶν εἰς σωζούπολιν καὶ αἰχμαλωτίσαντες πολλοὺς μετέβησαν μετ' αὐτῶν εἰς τὰ περίξ χωρία τὰ ὅποια ἐλεηλάτησαν μεταξύ δὲ αὐτῶν καὶ τὸ χωρίον ἅγιος νικόλαος εἰς τὴν ἀπέναντι ξηρὰν τῆς θαλασσοκράτος, πάλιν δὲ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν σκάλαν τῆς σωζουπόλεως ὅπου ἦτον ἡ ἐκκλησία καὶ ἐπῆραν ὅ τι ἦσαν ἐκεῖ. ἀναχωρήσαντες δὲ μεταξύ σωζουπόλεως καὶ μεσημβρίας ἐκ τρικυμίας ἀνετράπησαν τὰ πλοία καὶ ἐπνίγησαν οἱ ἐν αὐτοῖς ἐκτός ἐνὸς πλοιαρίου, τὸ ὅποῖον κατέφυγεν εἰς τὴν ἀπέναντι τοῦ αἴμου ξηρὰν η.

(Ἐκ τῶν σημειώσεων καλλινίκου ἱερομονάχου βατοπεδινού, ναθανὰλ σκευοφύλαξ καὶ νέος κτήτωρ αὐθ' (1802)).

Ἀριθ. 526 στ 25 μπλαθρόνυφν. Ἐάν παραδεχθῶμεν, ὅτι τὸ ἐπιγραφικὸν τοῦτο χάραγμα ἐγένετο πρὸς διαιώνισιν τῆς μνήμης τῆς θανούσης Ἀγορίτσας μόνον καὶ μόνον διότι αὕτη ἦτο νεόνυμφος τις, τότε δὲν εἶνε παράτολμον ἐάν παραδεχθῶμεν ὡς πρῶτον τῆς λέξεως συστατικὸν τὴν σλαυϊκὴν λέξιν *mlad*=νέος, ἐξ ἧς *mladozenets* ὁ νεόνυμφος.

Ἀριθ. 541 στ β. ὄπου ζάρα, ἀναγνωστέον: ὄπου ἡ τσάρα= ἡ χώρα τῆς Ρουμανίας, ἐξ οὗ καὶ τσαρᾶνος ὁ Ρουμᾶνος χωρικός ε.

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Pius Franchi de' Cavalieri et Iohannes Lietzmann Specimina codicum graecorum Vaticanorum. Bonnae. A. Marcus et E. Weber. MCMX. Eius 4ov.

Ἀπὸ μακροῦ ἦτο αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη προχείρου καὶ εὐώνου συλλογῆς παλαιογραφικῶν πανομοιοτύπων χάριν διδασκαλίας καὶ ἀσκήσεως τῶν πρωτοπειρῶν. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἤδη ἀπὸ τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν καὶ ὑπερέκεινα ἡ ἐλληνικὴ παλαιογραφία, καὶ ἄλλως προαχθεῖσα διὰ τῶν ἐργασιῶν καὶ δημοσιεύσεων ἄλλων τε λογίων καὶ μάλιστα τοῦ ἐμοῦ διδασκάλου Γουλιέλμου Wattenbach καὶ τοῦ Βίκτωρος Gardthausen, ἐτράπη ἅμα καὶ πρακτικὴν ὁδὸν διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀξιολόγων συλλογῶν πινάκων χρησιμωτάτων εἰς τοὺς θέλοντας νὰ σκηθῶσι περὶ τὴν ἀνάγνωσιν ἐλληνικῶν κωδικῶν τῶν μέσων αἰώνων. Τοιαῦται εἶνε κυρίως αἱ συλλογαὶ τοῦ Wattenbach (*Schrifttafeln zur Geschichte der griechischen Schrift. Ἐν Βερολίῳ. 1876. — Scripturae graecae specimina. Ἐν Βερολίῳ. 1883. — Τοῦ αὐτοῦ κοινῇ μετὰ τοῦ Ἀδόλφου von Velsen Exempla codicum graecorum. Ἐν Ἐιδελβέργῃ. 1878, καὶ τοῦ Ἑρρίκου Omont (Facsimilés du manuscrits grecs du XVe et XVIe siècles. Ἐν Παρισίοις. 1887. — Facsimilés des manuscrits grecs datés de la Bibliothèque Nationale du IXe au XIVe siècle. Ἐν Παρισίοις. 1890. — Τοῦ αὐτοῦ Facsimilés des plus anciens manuscrits grecs en onciale et en miniscule du IVe au XIIe siècle. Ἐν Παρισίοις. 1892. Εἰς τὰς συλλογὰς ταύτας δύνανται νὰ προστεθῶσιν ἡ Collezione Fiorentina di facsimili paleografici greci e latini τοῦ Ἱερωνύμου Vitelli καὶ Καίσαρος Paoli (Ἐν Φλωρεντίᾳ. 1884-1897), τὰ Facsimiles of Manuscripts and Inscriptions τῆς Palaeographical Society τοῦ Λονδίνου τὰ ἐκδομένα ὑπὸ E. A. Bond καὶ E. M. Thompson (Ἐν Λονδίῳ. 1873-1894) καὶ τὸ τοῦ Scato de Vries Album palaeographicum (Ἐν Λουγδούνῳ τῷ βαταβικῷ. 1909). Ἄλλ' αἱ*

συλλογαί αὐταί καὶ πολυδάπνοι εἶνε καὶ δύσχρηστοί, τινὲς δὲ καὶ ἐξηνητλήθησαν ἤδη. Διὸ μεγάλην ὑπηρεσίαν παρέχει πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προχείρου ἀσκήσεως τῶν νεαρῶν ἰδίως φίλων τῆς παλαιογραφίας ἢ προκειμένη ἕωνος συλλογῇ. ἣτις τιμᾶται ὀκτὼ μόνον φράγκων.

Οἱ συντάξαντες τὴν συλλογὴν ταύτην κ. Cavalieri, καθηγητῆς ἐν Ῥώμῃ, καὶ Lietzmann, καθηγητῆς ἐν Ἰένῃ, βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ γεραροῦ διεύθυντοῦ τῆν βατικανικῆς βιβλιοθήκης πατρὸς Kihle καὶ τοῦ ὀτρηροῦ διδάκτορος ἐν τῇ αὐτῇ βιβλιοθήκῃ Ἰωάννου Μερκάτη, ἀπήρτισαν αὐτὴν ὀλοκληρον ἐκ κωδικῶν μόνον τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ, ἣτις, ὡς γνωστὸν, κατέχει μέγαν πλοῦτον ἀξιολογωτάτων ἑλληνικῶν χειρογράφων. Σύγκειται δ' ἐν ὅλῳ αὕτῃ ἐκ πεντήκοντα ἐξαιρέτων φωτοτυπικῶν πινάκων. Καὶ ἐπτὰ μὲν τῶν πανομοιότυπων εἶνε εἰλημμένα ἐκ κωδικῶν τοῦ μεγαλογραμμάτου ρυθμοῦ, γεγραμμένων ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέχρι τοῦ ἐνάτου αἰῶνος, τεσσαράκοντα δὲ καὶ δύο ἐκ χειρογράφων τοῦ μικρογραμμάτου ρυθμοῦ ἀπὸ τοῦ ἐνάτου πρὸς τὸν δέκατον αἰῶνα μέχρι τοῦ ἔτους 1565. Ἄξιον δὲ λόγου πολλοῦ εἶνε, ὅτι τὰ ὑπ' ἀρ. 12-50 πανομοιότυπα προέρχονται πάντα ἐκ κωδικῶν κςχρονισμένων. Πᾶσα δὲ προσθήκη τοιοῦτου ὑλικοῦ ἐπαυξάνει τὴν ἀσφάλειαν τῆς κρίσεως πρὸς διάγνωσιν τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐγράφησαν κωδικεὶ ἀχρόνιστοι.

Τῶν πινάκων προηγεῖται βραχὺ κείμενον περὶ ἐκάστου τῶν κωδικῶν, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν τὰ πανομοιότυπα. Παρέχονται δὲ βραχεῖαι, ἀλλ' ἀκριβεῖς εἰδήσεις περὶ τῶν κωδικῶν μετὰ τῆς δηλώσεως τοῦ περιεχομένου κειμένου, τῶν παλαιογραφικῶν αὐτῶν ἰδιορρυθμιῶν καὶ τῆς παραπομπῆς εἰς ἄλλα πανομοιότυπα, παρ' ἄλλων ἐκ τῶν αὐτῶν κωδικῶν ἀλλαχοῦ ἐκδεδομένα. Παρατίθενται δὲ καὶ ἀντίγραφα τῶν σημειωμάτων τῶν οἰκείων βιβλιογράφων ἐν οἷς κωδιξίν ὑπάρχουσι τοιαῦτα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπόγραφον δυσαναγνώστων τινῶν πινάκων. Καὶ περὶ μὲν τῆς ἀκριβοῦς ἀντιγραφῆς τῶν βιβλιογραφικῶν σημειωμάτων δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν, μὴ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ πρωτότυπα, ὧν σπανίως παρέχονται πανομοιότυπα ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ. Ἄλλ' ἐπιτρέπεται ὑπόνοια περὶ παραναγνώσεών τινων κατ' ἀναλογίαν τοιοῦτων τινῶν, αἵτινες παρεξέφρησαν εἰς τὴν ἀπόδοσιν δυσξυμβλήτων κειμένων ἢ σχολίων ἐνίων κωδικῶν περιλαμβανομένων εἰς τὰ δημοσιεύμενα πανομοιότυπα, καθ' ἃ δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῆς πρὸς

αὐτὰ ἀντιβολῆς. Οὕτως ἐν μὲν τῇ ἀναγνώσει τοῦ Πίνακος **35** ἐν σ. VI στ. 2 γραπτέον αὐτῶν ἀντὶ αὐτοῦ· ἐν δὲ στ. 23 σ. XVI Πίν. **28** γραπτέον σημειῶσαι ἀντὶ σημειῶσαι· ἐν δὲ σ. XV στ. 15 Πίν. **41** ἀντὶ ταυτὸ γραπτέον ταῦτα καὶ στ. 16 ἀντὶ ἡ γραπτέον ἦ. Πολὺ δὲ πλείονα εἶνε τὰ παρανεγνωσμένα ἐν τῷ Πίνακι **40**, ὅπου ἐν μὲν στ. 2 τῆς σ. XIV ἀντὶ διαρισμὸν γραπτέον διωρισμένον· ἐν δὲ στ. 35 ἀντὶ οἱ γραπτέον οἶον, ἐν δὲ σ. XV στ. 1 ἀντὶ ὑψιμύλιον· ἐπίτριτον γραπτέον ὑψ' ἡμύλιον καὶ ἐπίτριτον, ἐν δὲ στ. 52 ἀντὶ ὑποπρόθεσις γραπτέον ὑπὸ πρόθεσις. Ἐν δὲ τοῖς ἀπογράφοις βιβλιογραφικῶν σημειωμάτων παρατηρητέα τὰ ἐξῆς· Ἐν τῷ Πίνακι **29** σ. XII ἀντὶ παντευγενοῦ(ς) εἰκάζω ὅτι ὁ κωδιξ ἔχει Παντευγένου ὅπερ εἶνε τὸ ἐπώνυμον τοῦ ἐν τῷ σημειώματι μνημονευομένου Λέοντος. Εἶνε δὲ τὸ Παντεύγενοσ καὶ ἄλλοθεν γνωστὸν βυζαντιακὸν ἐπώνυμον. Τὸ δὲ ὅλον ἐκεῖνο βιβλιογραφικὸν σημείωμα ἔπρεπε νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι δὲν εἶνε πεζόν, ἀλλὰ σύγκειται ἐκ χωλιάμβων. Ἐν τῷ σημειώματι τοῦ βιβλιογράφου τοῦ Πίνακος **36** σ. XIII ἡ λέξιςνεύοντος συμπληρωτέα εἰς ἡγουμενεύοντος. Ἐν τῷ Πίνακι **30** σ. XVI ἀντὶ τοῦ ἱέραξ γραπτέον τοῦ ἱέρακος. Ἡ παρανάγνωσις προῆλθεν ἔνεκα καταπληκτικῆς ἀληθοῦς ὁμοιότητος τῆς καταλήξεωσ κοσ πρὸς τὸ γράμμα ξ.

Ἔτελοσ παρατηρητέον, ὅτι ἐν τῇ βραχείᾳ βιβλιογραφίᾳ τοῦ Προλόγου τῆς συλλογῆς ταύτης ἐνθα μνημονεύεται ἡ Παλαιογραφία τοῦ Thoma. rson ἔδει νὰ μνημονευθῇ καὶ ἡ ἐμὴ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μαρασλῆ μετὰ φρασις, ἣς τὸ εἰς τὴν ἑλληνικὴν παλαιογραφίαν ἀναφερόμενον μέρος ὑπέστη πλείστασῶσας μεταβολὰς καὶ προσθήκας, ὧν ἔνεκα θεωρήθη οἶονεὶ νέον ἔργον.

Χριστιανικὴ Κρήτη. Oreta Christiana. Περιοδικὸν κατὰ τετραμηνίαν ἐκδιδόμενον ἐπιμελεῖσ τῆς ἐν Κρήτῃ ἐκκλησίας. Ἔτοσ Α' Τεύχοσ Α'-Β' διπλοῦν. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Στυλ. Μ. Ἀλεξίου. 1912. Εἰσ 8ον σ. η', 378.

Θερμὰ συγχαρητήρια εἰς τὴν Μοναστηριακὴν Ἐπιτροπεῖαν τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης καὶ εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς, τὸν σεβασμιώτατον μητροπολίτην Κρήτης κ. Εὐμένιον ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ ἰδέᾳ τῆς διὰ χορηγίας τῶν ἐν Κρήτῃ μονῶν ἐκδόσεωσ τῆς Χριστιανικῆς

Κρήτης. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο σκοπὸν προτίθεται τὴν ἔκδοσιν ἀνεκδότων χειρογράφων ἀναφερομένων εἰς τε τὴν θύραθεν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἰδίως ἱστορίαν τῆς νήσου. Ἰκανὸν εἶνε ἤδη τὸ περισυνειλεγμένον ἐν αὐτῇ τῇ Κρήτῃ ὑλικόν, ὅπερ θάποτελέσῃ τὴν βάσιν τῶν περιεχομένων τοῦ περιοδικοῦ τούτου. Ὑλῆ ἱστορικὴ καὶ γλωσσικὴ παντοία, δημοσιὰ γράμματα καὶ ἰδιογραφα τῶν βυζαντιακῶν χρόνων καὶ τῶν ἡμερῶν τῆς βενετοκρατίας, κείμενα πεζὰ καὶ ἔμμετρα, ἐπιγραφαὶ καὶ λαογραφικὸν ὑλικόν, κατὰλογοὶ κωδίκων καὶ βιβλιοκρισίαι θὰ συναποτελέσωσι συμβολὴν ἐξαιρετικῶς πολυτίμον πρὸς διαφώτισιν τῆς γλώσσης, τῆς ἱστορίας, τῶν τυχῶν τῆς ἐκκλησίας, τῆς τέχνης τῆς μεγάλης νήσου. Πᾶν ὃ τι κρητικὸν θὰ περιλάβῃ ἢ Χριστιανικὴ Κρήτη, ἀρουμένη τὴν ὕλην αὐτῆς οὐ μόνον ἐξ αὐτῆς τῆς νήσου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀλλαχοῦ ἐγκατεσπαρμένων πλουσίων πηγῶν τῆς μεσοχρονίου κρητικῆς ἱστορίας, ἐν αἷς πρωτοστατοῦσι τὰρχεῖα τῆς Βενετίας.

Τὸ προκείμενον ἡμῖν πρωτοδεύτερον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ παρέχει τηλαυγὲς πρὸς ὄψον τοῦ ὅλου ἔργου, εἰς ὃ οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν νὰ εὐχηθῶμεν ἢ νὰ ἐξακολουθήσῃ ὡς ἤρχιστε. Πράγματι τὸ ὅλον τοῦτο διπλοῦν τεῦχος ὀφείλεται εἰς τὴν φιλοπονίαν τοῦ κ. Στεφάνου Ξανθοῦδίδου, ὅστις ἐπέχειργάσθη αὐτὸ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης προσοχῆς καὶ μεθόδου, ἣτις διακρίνει ἅπαντ' αὐτοῦ τὰ ἔργα. Καὶ πρῶτον μὲν ἐκδίδει ἑκατὸν ἐξ κρητικῶν συμβόλαια ἐκ τῆς βενετοκρατίας, προερχόμενα ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ μονῆς τοῦ Ἀρετίου, κτισθείσης περὶ τὸ 1600 καὶ κειμένης ἐν τῷ δήμῳ Φουρνῆς τῆς ἐπαρχίας Μιραμπέλλου, καὶ ἀποκείμενα νῦν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Μουσείου Ἡρακλείου. Ἐν προλόγῳ περισπουδάστῳ ὁ ἐκδότης πραγματεύεται α') τὴν ἱστορίαν τῶν ἐγγράφων τούτων, β') τὰ περὶ τῆς μονῆς Ἀρετίου, γ') τὰ περὶ τῶν ἐγγράφων, δ') τὰ περὶ τῶν συμβολαιογράφων (νοταρίων) Κρήτης, ἀξιολογώτατα διδάσκων ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ περὶ τοῦ θεσμοῦ τούτου τοῦ ἀξίου μὲν μεγάλης προσοχῆς ὡς πρὸς ἅπαντα τὸν μεσαιωνικὸν ἑλληνισμόν, ἥκιστα δὲ μέχρι τοῦδ' ἐξητασμένου, ε') τὰ περὶ τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς σημασίας τῶν ἐγγράφων καὶ στ' (γρ. ζ') περὶ τῆς μεθόδου τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἐγγράφων. Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ κεφαλαίῳ ἐπαρκέστατα δικαιολογεῖ διὰ τί τὰ κείμενα ταῦτα ἐξέδωκεν ὡς ἔχουσιν ἄνευ διορθώσεων. Εἰς δὲ τοὺς λόγους οὗς ἐκθέτει πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ ἄλλος, ὁ κυριώτατος, ὅτι αὐτόγραφα κείμενα

πρέπει πάντως νὰ ἐκδίδωνται οἷα περιῆλθον εἰς ἡμᾶς, διότι ἄλλως διορθοῦντες αὐτὰ ἐπιχειροῦμεν νὰ διορθώσωμεν αὐτὸν τὸν γράψαντα καὶ νὰ μεταβάλωμεν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου γραφέντα.

Εἶνε δὲ τὰ ἔγγραφα ταῦτα γλωσσικῶς τε καὶ ἀπὸ ποικίλων ἱστορικῶν ἀπόψεων διδακτικώτατα, ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ 1575 καὶ ἐξικνούμενα μέχρι τοῦ 1643, ἧτοι δύο ἔτη πρὸ τῆς τουρκικῆς ἐπιδρομῆς. Τὴν σημασίαν τῶν ἐξ αὐτῶν διδαγμάτων σαφέστατα καταδεικνύει αὐτὸς ὁ ἐκδότης δι' ὧν λέγει ἐν σ. 13-14. Διαφωτίζει δὲ τὰ κείμενα ἱστορικῶς, τοπογραφικῶς καὶ γλωσσικῶς, ἐρμηνεύων τὰς τε λέξεις τὰς εἰς τὸ ἐπιχωριάζον ἐν τῇ Κρήτῃ ἰδίωμα ἀνηκούσας καὶ τὰς ἐκ τῆς ἰταλικῆς εἰλημμένας διὰ σημειώσεων ἐπομένων εἰς ἕκαστον τῶν ἐγγράφων. Φέρουσι δ' αἱ σημειώσεις αὗται ἀριθμοὺς ἀνταποκρινόμενους πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀριθμοὺς τοῦ ἐγγραφέντος ὑπ' αὐτοῦ ἐν τοῖς κειμένοις. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο δὲν εἶνε ὀρθόν, διότι οὕτω διακόπτεται ἡ ἀλληλουχία τοῦ κειμένου. Ὀρθότερον εἶνε νὰ παρατίθεται ἐν τῇ ᾧ τῶν κειμένων ἀριθμῆσις κατὰ πέντε στίχους, ἀναγκαία καὶ ἄλλως χάριν εὐκολίας τῶν εἰς τὰ κείμενα ταῦτα παραπομπῶν ὑπὸ τῶν θελόντων ἀργότερον νὰ παραπέμπωσιν εἰς αὐτὰ, εἰς δὲ τοὺς ἀριθμοὺς τούτους τῆς παρασελίδου ἀριθμῆσεως νὰ αναφέρονται αἱ κατόπιν σημειώσεις,

Ἄξιον προσοχῆς εἶνε, ὅτι, καθ' ἃ διδασκόμεθα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. VIII ἐγγράφου τοῦ ἔτους 1591, ἐπιχωριάζει καὶ ἐν Κρήτῃ τὸ τέλος τοῦ νεραντζίου, περὶ οὗ ἴδε Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. Δ' σ. 472 καὶ Τόμ. Ε' σ. 489.

Καὶ τὸ δεύτερον δὲ ἄρθρον τοῦ τεύχους τούτου εἶνε ἔργον τοῦ κ. Ξανθοῦδίδου. Εἶνε δὲ βιβλιοκρισία περιέχουσα παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς τὸ ποίημα τοῦ Κρητὸς ποιητοῦ Ἀντωνίου Ἀχέλη τὸ ἐπιγραφόμενον «Μάλτας πολιορκία» καὶ τυπωθὲν μὲν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1571 παρὰ Χριστοφόρῳ τῷ Ζανέτῳ, ἐπανεκδοθὲν δὲ τῷ 1911 ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ κ. Οὐβέρτου Ρερνολι. Διὰ τῆς βιβλιοκρισίας ταύτης πολλὰ τῶν κακῶς ἐκτετυπωμένων ἢ παραδιωρθωμένων χωρίων τοῦ στιχοιργήματος τοῦ Ἀχέλη ἐρμηνεύονται ἢ ἐπανορθοῦνται.

Τὸ τεῦχος συμπληροῦται διὰ δύο ἀξιολόγων πινάκων, ἐνὸς μὲν λέξεων (τῶν σπανιωτέρων καὶ ἰδιωματικῶν καὶ ξενικῶν) καὶ πραγμάτων, ἐνὸς δὲ τῶν κυρίων καὶ τοπικῶν ὀνομάτων. Οἱ πίνακες οὗτοι

εἶνε ἀναγκαιότατοι μὲν, ἐξαιρέτως δὲ συντεταγμένοι. Μόνον δὲ ἡδυνάμεθα ἴσως νὰ συστήσωμεν, ὅπως ἐν τῷ μέλλοντι χάριν μείζονος ἐνότητος καὶ ἐξοικονομησεως χώρου οἱ τοιοῦτοι πίνακες παραθέτῶνται σύγχι ἐν τῇ ἐκάστου τεύχους, ἀλλ' ἐν τῇ ἐκάστου τόμου τοῦ περιοδικοῦ.

Τέλος ἀντ'ἄξιον τῶν λοιπῶν σελίδων τοῦ τεύχους εἶνε τὸ ἐπιστέγασμα αὐτοῦ, τὸ «Σημείωμα διὰ τὰ οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα τῶν ἐγγράφων τοῦ Ἀρετίου».

Τοιοῦτο τὸ πρῶτον καὶ δεῦτερον τοῦτο τεῦχος τῆς Χριστιανικῆς Κρήτης. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι τὸ ἔργον θὰ προκόψῃ. Οὐ μόνον ὁ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ προστασίαν τῆς ἐκδόσεως ἀναλαβὼν διακεκριμένος ἱεράρχης, ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος τοῦ περιοδικοῦ συνεργάτης παρεχουσιν ἀσφαλεῖς ἐγγυήσεις περὶ τῆς συνεχίσεως τῆς ἐπιτυχίας. "Ἐχει δ' ἄλλως ἀναδείξει ἡ Κρήτη καὶ ἄλλα ἐπιφανῆ τέκνα συνδέοντα τὸν ἔρωτα τῆς ἰδίας πατρίδος πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν γραμμῶν, ὥστε οὐδαμῶς διστάζομεν, ὅτι καὶ ἄνευ τῆς ἐπικουρίας ἄλλων Ἑλλήνων λογίων, ἧτις ὁμοίως δὲν θὰ λείψῃ, θὰ δυνηθῇ νὰ διαλευκανθῇ σὺν τῷ χρόνῳ διὰ τῆς Χριστιανικῆς Κρήτης ἡ ἱστορία καὶ ἡ γλῶσσα τῆς μεγάλης νήσου. "Ἐν καὶ μόνον εὐχόμεθα, ὅπως τὸ μέγα αὐτῆς παράδειγμα, μετὰ τοὺς διὰ τῶν ὀπλων ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνας ἐπιβαλλομένης ἐν τελείᾳ αὐτοσυνειδησίᾳ καὶ αὐταρκειᾳ νὰ στήσῃ περιφανές μνημεῖον τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῆς βίου ἐν τῷ παρελθόντι, νὰ μιμηθῶσι καὶ αἱ ἄλλαι κατὰ τόπους ἑλληνικαὶ πατρίδες καὶ νὰ φιλοτιμηθῶσιν ἐν ἀγαστῇ ἀμίλλῃ ἵνα ἐκάστη διαχύσῃ πάσῃ δυνάμει τὸ φῶς τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐπιστήμης εἰς τὰς σελίδας ἐκείνας τοῦ ἐπιχωρίου παρελθόντος, ὅσας τῶρα σκιάζει ἡ ἄγνοια ἢ ἡ λησμοσύνη.

BIBLIA STAMENTA

Εἰς τὴν Διευθύνειν τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονοῦ

- Βασιλείου Κωνσταντίνου Α. Ἡ Ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος. Μελέτη. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τῶν τυπογραφεῖων τῆς ἐφημερίδος «Ἀθῆναις» 1912.
- « Ἡ ἐξέλιξις τῆς δικονομικῆς ἐπιστήμης. Ἐναρκτηρίον μάθημα. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Νομικῆς». 1912.
- Βέν Νίκου Α. Über die Konstruktion von διαφέρειν («gehören») mit dem Genitiv. (Sonderabdruck aus der Glotta II Band).
- Versuch einer neuen Erklärung des Ka'i der alten Aegypter (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911, 5. Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ 1911.
- Βελανιδιώτου Ἰεζεκιήλ Ἀναγκαῖαι μεταρρυθμίσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Νέας Σιών»). Ἐν Ἱεροσολύμοις. Τύποις πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1911.
- Bezold Karl und Boll Franz Reflexe astrologischer Keilinschriften bei griechischen Schriftstellern Heidelberger Akademie der Wissenschaften, Philosoph - histor. Klasse. Jahrgang 1911, 7 Abhandlung. Heidelberg 1911 Carl Winter's Universitätsbuchhandlung.
- Bissing von Fr. W. Prähistorische Töpfe aus Indien und aus Aegypten Mit 3 Tafeln. (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911, 6. Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ 1911.
- Βογιατζίδου Ι. Κ. Ἀνδρῶν ἐπιγραφαί (Ἀρχαιολογικὴ ἐφημερίς 1911 σ. 69-78). Ἀθήνησι. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου.
- [Βολίδου Θ.] Κοραὴ Ἀδαμαντίου Ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν Πρωτοφάλην (κατ' ἐκλογὴν). Ἐν Ἀθήναις. Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων. 1911. Τυπογραφεῖον «Ἑστία».
- Βορέα Θεοφίλου Ἡ πειραματικὴ παιδαγωγικὴ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Μελέτης» (Ἀύγουστ.-Σεπτ. τεῦχος 7ον) 1911.
- Βορέαδου Α. Ἡ Κρήτη παλαιούσα. Δράμα εἰς πράξεις 4. Ἀναγνωστικὸν βιβλίον τῆς ε' καὶ σ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων εἰσαχθὲν διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 31 καὶ χρονολογίαν 2 Μαρτίου 1911 Διατάγματος τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως. Ἐκδότης Ἰωάν. Κ. Κοκκινάκης. Ἐν Ἱρακλείῳ. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σκυρ. Δ. Ἀλεξίου. 1911.
- Bréhier M. Louis études sur l'histoire de la Sculpture byzantine (Extrait des Missions scientifiques, nouvelle série, fasc. 3). Paris. Imprimerie nationale. MDCCCXI.

- Brouwer F. de Simone* Lingua e Patriotismo nella Grecia contemporanea. Napoli, Stab. Tip. Luigi Pierrò e Figlio. 1911. (Estratto dal volume: Symbolae litterariae in honorem Julii De Petra).
- Γαρδίκια Γ. Κ. Πραγματεία περὶ τῶν εἰς -ικός ἐπιθέτων. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
- » Ἡ τοῦ Εὐριπίδου Ἰφιγένεια ἢ ἐν Αὐλίδι. Λόγος ἐναρκτήριος τῆς κατὰ τὸ Ἀκαδημικὸν ἔτος 1910-11 διδασκαλίας ἀπαγγελλομένη ἐν τῇ αἴθουσῃ τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς τῆ 4 Δεκεμβρίου 1910. Ἐν Ἀθήναις. Βασιλικὴ τυπογραφία Ῥαφτάνη - Παπαγεωργίου 1911.
 - » Περὶ τῶν εἰς,ιον καὶ εἰον οὐσιαστικῶν καὶ περὶ τῆς σημασίας καὶ τοῦ τύπου τοῦ β. μελαγχολῶν. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου. 1910.
 - » Συμβολὴ εἰς τὴν κριτικὴν (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου). Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1911.
- Γούδα Μιχαὴλ Ἀδαμαντίου Ἀδαμαντίου ἐργασίαι ἐν Μετεώροις. Κριτικὴ (Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Βυζαντινῆς τόμος Β' τεύχος Α' καὶ Β'). Ἐν Ἀθήναις 1911.
- Crusius Otto* Wie studiert man klassische Philologie? Ein Vortrag. Verlag von Ernst Reinhard in München. 1911.
- Danielsson O. A.* Zu den Venetischen und Lepantischen Inschriften. Uppsala. A.-B. Akademiska Bokhandeln. 1909.
- Δελμούζου Α. Π. Τὰ βιβλίον αὐτὸ ἐγράφη μὲ τὴν κεκοίθησιν ὅτι θὰ τὸ διαδᾶζουσι κάποτε σὺν κραιμῶσι. Ἀθήναι. Τυπογραφεῖον «Ἑστία», 1911.
- Δουκάκη Διονυσίου Χρ. Μεσοσητικὰ καὶ ἰδίᾳ περὶ Φαρῶν καὶ Καλαμάτας ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι Καποδιστριαίου. Γ'. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεῶν. 1911.
- Δραγούμη Στεφάνου Ν. Ἐπανόρθωσις τοῦ διαγράμματος τῆς πρώτης ἐκ Νικαίας στρατείας τοῦ Ἑλληνος αὐτοκράτορος Θεοδοίου τοῦ Β' (Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Β' τόμου τῆς Βυζαντινῆς). 1911.
- Diobouniotis C. und Beis N.* Hippolyts Schrift über die Segnungen Jakobs. Leipzig J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung 1911.
- » *Constantin.* Hippolyts Danieleummentar in Handschrift N° 573 des Meteoronklosters. Mit Vorwort von G. Nathanael Bonwetsch Leipzig J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung 1911.
- Ἐπιστημονικῆς Ἠχοῦς ἡμερολόγιον. Ἔτος Δ' 1911. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεῶν.
- Ἐσσελιγγ Δ. Κ. Βυζαντινὸν καὶ Βυζαντινὸς πολιτισμὸς. Μετάφρασις Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. Ἐν Ἀθήναις. Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων. 1911.
- Εὐστρατιάδου Σωφρονίου Ἀρχὴ καὶ αὐταίαι τῆς ἐν Λεϊψίᾳ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ἑκκλησι. Φάρου»). Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1910.
- » Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου, οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπιστολαὶ καὶ μῦθοι. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1910.
- Ζερβού Σκεύου Ἡ μαιευτικὴ - γυναικολογία κατὰ τὴν προἰποκρατικὴν ἐποχὴν (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου). Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1911.

- Gerland Ernst* Der Mosaikschmuck der Homburger Erlöserkirche. Ein ikonographischer Versuch (Verein für Geschichte und Altertums-kunde zu Homburg v. d. Höhe. Fünftes Heft der Mitteilungen. Homburg v. d. H. Buchdruckerei J. G. Steinhäusser. 1911.
- Hatzidakis G. N.* Die Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärliteratur von Triandaphyllidis M. A. (Sonderabzug aus Indogermanische Forschungen herausgegeben von Karl Brugmann und Wilhelm Streiberg. XXVIII Band: Drittes Heft und Anzeiger. Erstes Heft. am 13 März 1911. Strassburg. Verlag von Karl I. Trübner. 1911.
- Heisenberg August* Die jüngste Entwicklung der Sprachfrage in Griechenland. Sonderabdruck aus Internationale Wochenschrift für Wissenschaft Kunst u. Technik herausgegeben von Pr. Dr. Paul Hinneberg. Berlin. Juni 1911.
- Helbig Wolfgang* Über die Einführungszeit der geschlossenen Phalanx mit 2 Tafeln (Sitzungsberichte der Königlich Bayerische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911, 12. Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ. 1911.
- Hesseling.* Ἦδε Ἐσσελιγγ.
- Hiller von Gaertringen F. und Lattmann H.* Arkadische Forschungen. (Aus dem Anhang zu den Abhandlungen der Königl. Preuss. Akademie der Wissenschaften vom Jahre 1910). Mit 13 Tafeln und 16 Abbildungen im Text. Berlin 1911. Verlag der Königl. Akademie der Wissenschaften. In Kommission bei Georg Reimer.
- Θεοδορίδου Ι. Μ. Μαθήματα διδασκόμενα ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον «Ἑστία» 1911.
- Θεοχάρη Ι. Ε. Ἐντυπώσεις ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Βορρᾶ. Μετὰ πλείστον εἰκόνων. Ἐν Πειραιεῖ 1911.
- Ἰωαννίδου Ἀθανασίου Ἡ ἀρχαία Μακεδονία, ἐξεταζομένη κατὰ τὰς πηγὰς ἧτοι περὶ τῆς καταγωγῆς, τῆς ἐθνικότητος καὶ τῆς γλώσσης τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων καὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἀρχαίων βασιλέων τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους μέχρι Φιλίππου τοῦ πατρὸς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἐκδίδεται ἀρωγῇ τοῦ ἐν Ἀθήναις Παμμακεδονικοῦ Σολλόγου. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεῶν. 1911.
- Καλιτσουνάκι Ι. Ε. Πανεπιστημιακαὶ ἐξηγήσεις. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον «Ἑστία». 1911.
- » Lesenotizen zu einem mittelgriechischen Texte (G. Wagner, Carmina graeca medii aevi Lipsiae 1874. S. 203 - 220: περὶ τῆς ξενιτείας) Sonderabdruck aus den «Mitteilungen des Seminars für Orientalische Sprachen Jahrgang XVI (1911) Abteilung II:» Westasiatische Studien Berlin 1911 Gedruckt in der Reichsdruckerei.
- Κουγέα Σ. Β. Φαίδωνος Κουκουλέ περὶ τῶν παρὰ Σοφοκλεῖ γνωμῶν βιβλιοκρισία. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον «Ἑστία». 1912.
- » Der cod. Atheniensis 1083 und die Textgeschichte der Paroemio-graphen (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch - philologische und historische

- Klasse. Jahrgang 1910. 4. Abhandlung. Vorgelegt am 9 Januar 1909) München. 1910. Verlag der königl. Bayer. Akademie der Wissenschaften in Kommission des G. Franz'schen Verlags (V. J. Roth).
- Κουκουλέ Φαίδωνος Ι. Περὶ τῶν παρὰ Σοφοκλεῖ γνωμῶν. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Α. Πετράκου 1911.
- » Παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς παύρους. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Α. Πετράκου. 1911.
- Lagercrantz Otto Elementum. Eine Lexikologische Studie. I. Uppsala. Akademiska Bokhandeln. 1911.*
- Λαμπάκη Γ, Χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Δελτίον Θον (Κατάλογος Φωτογραφιῶν). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σπυρ. Κουσουλίνου. 1910.
- » Χριστιανικῆς ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Δελτίον Ιον Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Σπ. Κουσουλίνου. 1911.
- Lehmann - Haupt C. Fr. Griechische Geschichte bis zur Schlacht bei Chaironeia. Sonderabdruck. Einleitung in die Altertumswissenschaft herausgeg. von A. Gercke und E. Norden. III Band. Verlag von B. G. Teubner in Leipzig und Berlin.*
- Lenz Max Geschichte der Königlich Friedrich-Wilhelms-Universität zu Berlin Erster Band: Gründung und Ausbau. Zweiter Band, erste Hälfte: Ministerium Altestein. Halle A. d. S. Verlag der Buchhandlung des Waisenhauses. 1910.*
- Lluich A. Rubió Els castells Catalans de la Grecia continental (Institut d'Estudis Catalans).*
- Lindström Sigfrid Georgii Lacapani epistulae X priores cum epimerismis editae. Commentatio Academica. Upsaliae. MDCCCXX. Typis descriptis Edu. Berling.*
- Λιβαδά Ν. Ἐρμῆς κλέπτει (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Μηνιαίου Παραρτήματος» τοῦ μηνὸς Ἰουλίου 1911). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τῶν τυπογραφείων τῆς ἐφημερίδος «Ἀθήναις».
- Löfstedt Einar Spätlateinische Studien. (Skrifter utgifna af K. Humanistiska Vetenskapss-Samfundet i Uppsala. XII. 4). Uppsala. Akademiska Bokhandeln. 1911.*
- Mahaffy John P. What have the Greeks done for modern Civilization? (The Lowell Lectures of 1908-9). G. P. Putnam's Sons, New York and London. Knickerbocker Press. 1910.*
- Μακκά Λέοντος Δ. Ἡ ἐν ταῖς δημοσίαις οικονομικοῖς δράσιν τοῦ Καποδιστρίου (14 Ἀπριλίου 1827-27 Σεπτεμβρίου 1831). Διατριβὴ ἐπὶ διδακτορικῆ (Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν «Οἰκονομικῶν Χρονικῶν»). (Φροντιστήριον τοῦ καθηγητοῦ τῆς δημοσίας Οἰκονομίας κ. Α. Μ. Ἀνδρεάδου). Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Νομικῆς» Α. Χ. Βεργιανίτου. 1910.
- Μακρῆ Χρ. Νικολάου Ἡ θέσις καὶ σημασία Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου διὰ τὴν ιστοριογραφίαν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1911.
- Meiser Karl Zu Heraklits Homerischen Allegorien (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philoso-*

- phisch-philologische und historische Klasse: Jahrgang 1911, 7. Abhandlung) Ἐν Μονάχῳ. 1911.
- Μέρμηγκα Κ. Ἡ πανεπιστημιακὴ μου ὑποψηφιότης. Ἐν Ἀθήναις. Βασιλικὸν τυπογραφεῖον Ν. Χιώτη. 1912.
- Μικρασιατῶν Συλλόγου «Ἀνατολῆς» Ἐπετηρίς. Ἔτος εἰκοστόν (1 Σεπτεμβρίου 1910-31 Αὐγούστου 1911). Ἀθήναι. Τύποις Ἀθανασίου Γ. Δεληγιάννη. 1911.
- Μπιλάνου Δ. Σ. Τὸ δόγμα τῆς Ἐκκλησίας περὶ ἁγίας Τριάδος. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1911.
- Μπαξεδανάκι Ν. Σ. Ὑποδείγματα διδασκαλίας τῆς ἱερᾶς ἱστορίας τῆς Καινῆς Διαθήκης (κατὰ Ι. Hofmann). Χάριν τῶν κατωτέρων τάξεων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου. Ἐκ τοῦ τυπολιθογραφείου Νικολάου Φρερῆ. 1911.
- Μπασιῶ Α. Τυπάλδου Περὶ ἀναστολῆς τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινῶν, Νόμοι ΓΩΓ', ΓΩΗ' καὶ ΓΩΜ' μετὰ τῶν σχετικῶν ἐκθέσεων καὶ ἐγκυκλίων. Ἀθήναι. Διεθνὲς βιβλιοπωλεῖον Ἐλευθερουδάκη καὶ Μάρτ. 1911.
- Μπούτουρα Ἀθανασίου Χ. Προλεγόμενα εἰς τὸ νεοελληνικὸν λεξικόν. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον τῆς Β. Αὐλῆς Α. Ραφτάνη. 1911.
- » Περὶ τῆς ἐπωνυμίας «Παναγιώτατος» τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Μακεδονικοῦ Ἡμερολογίου τοῦ ἔτους 1912.
- » Α' Διασαφήσεις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Χατζηδάκι κρίσιν περὶ τοῦ νόμου τῆς ἐξασθενώσεως. Β' Προσέμιον τριακονταετοῦς ἱστορίας κατὰ Θουκυδίδην. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον τῆς Β. Αὐλῆς Α. Ραφτάνη. 1911.
- » Μεθοδολογία (Ἀνατύπωμα ἀπὸ τὸ Δελτίο τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου).
- » Οἱ ἰθνηκοὶ καὶ γλωσσικοὶ ἐφιάλται. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον τῆς Β. Αὐλῆς Α. Ραφτάνη. 1911.
- » Φωνητικὰ καὶ ὀρθογραφικὰ τῆς νεοελληνικῆς. Ὁ ὑπολανθάνων νόμος τῆς ἐξασθενώσεως τοῦ ΟΥ' εἰς Ι πρὸ τῆς ἀποσιωπῆσεως καὶ ἐκβολῆς ἐν τοῖς βορείοις ἰδιώμασι. Ἐναίσιμος διατριβὴ ἐπὶ ὑψηλαῖς τῆς Μεσαιωνικῆς καὶ Νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1911.
- Nachmanson Ernst Beiträge zur Kenntnis der altgriechischen Volkssprache. Uppsala A.-B. Akademiska Bokhandeln. 1910.*
- Nelson Axel Die Hippokratische Schrift Περὶ φυσῶν. Text und Studien. Inaugural - Dissertation. Uppsala. 1909. Almqvist und Wiksells Buchdruckerei.*
- Οἰκονομίδου Δημοσθένους Η. Σιδασταπούλειος ἀγών Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκθεσις τῆς ἀγωνοδίκου Ἐπιτροπῆς ἀνεγνωσθεῖσα τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1911 ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου. 1911.
- Παπαδοπούλου Χρυσόστομου Α. Ἀρχιμ. Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων. Ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ Ἀλεξανδρείᾳ. Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου Ἀλεξανδρείας. 1910.
- Παπαζαχαρίου Α. Περὶ σκοπιμωτέρας μεταρρυθμίσεως τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ στοιχειώδει ἐκπαιδεύσει (Διάλειξις γενομένη ἐν τῷ Συλλόγῳ Πανασσῶ). Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον Παρασκευᾶ Λεώνη. 1911.

Παπαμιχαήλ Γρηγορίου Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης. Ἡθικο-παιδαγωγικὴ συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἡνωμαστικῶν ἐξιδῶν τοῦ 18 αἰῶνος. 1911. Πετροῦπολις - Ἀλεξάνδρεια. Ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου Ἀλεξάνδρειας. Βιβλιοθήκη τῆς Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρονος ἀριθ. 10.

Puyot Jules Πρὸς τοὺς διδασκάλους καὶ τὰς διδασκαλίσσας συμβουλαὶ καὶ ὁδηγίαι πρακτικαί. Μετάφρασις ἐκ τῆς ἐβδόμης ἐκδόσεως ὑπὸ Ἰακώβου Βαχαβιόλου. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκδόσις Ἰωάννης Δ. Κολλάρος. Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας». 1911.

Pernot Hubert P. Gentil de Vendosme et Antoine Achéris Le siège de Malte par les Turcs en 1565, publié en français et en grec d'après les éditions de 1567 et de 1571. Paris. Librairie Honoré Champion éditeur. 1910.

Petzet Erich Platens Verhältnis zur Romantik in seiner italienischen Zeit (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911, 11 Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ. 1911.

Pezopoulos E. A. Adnotationes criticae et grammaticae ad medicos Graecos Athenis. Typis P. D. Sacellarii. 1911.

Prutz Hans Die falsche Jungfrau von Orleans 1436-57 (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911, 10. Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ 1911.

Psichari M. J. Cassia et la pomme d'or (Extrait de l'Annuaire de l'École pratique des Hautes études 1910-1911) Paris. Imprimerie nationale. MDCCCXX.

Quesada Ernesto La Enseñanza de la Historia en las Universidades Alemanas. La Plata. Facultad de Ciencias Jurídicas y Sociales. 1910. Tomo primero.

Ῥάλλη Κωνσταντίνου Μ. Περὶ παρατήσεως ἐπισκόπων κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον «Ἑστία». 1911.

Robert Carl Die Marken der neuere attischen Komödie. Gedruckt aus den Mitteln der Robert-Gabe. Mit 1 Tafel und 128 Textabbildungen (Fünfundzwanzigstes hallisches Winkelmannsprogramm). Halle A. S. Max Niemeyer. 1911.

Σακελλαρίου Ἀναστ. Π. Στοιχεῖα παιδαγωγικῆς καὶ τῶν βοηθητικῶν αὐτῆς ἐπιστημῶν. Μέρος πρῶτον. Ψυχολογία μετ' ἐφαρμογῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν ἀγωγὴν καθόλου κατὰ P. Conrad. Ἐκδόσις δευτέρα, βελτιωθεῖσα καὶ ἐπαισηθεῖσα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως. Ἐν Ἀθήναις. 1909. Τύποις «Κράτους» © Ἰζαβέλλα.

Σακελλαροπούλου Σ. Ἴδε Ἐσσελιγκ.

Σαριπόλου Νικολάου Ν. Ἑλληνικὸν συνταγματικὸν δίκαιον. Ἑρμηνεία τοῦ ἀναθεωρηθέντος ἑλληνικοῦ Συντάγματος ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν ξένων κρατῶν. Τόμος Α'. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον τῆς Β. Αὐλῆς Α. Παφτάνη 1911.

Scherman L. Völkerkundliche Notizen aus Oberbirma. I. Die Maring. Mit 3 Tafeln. Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911, 9 Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ. 1911.

Schiff A. Mit dem Deutschen Roten Kreuz im Griechisch-Türkischen Kriege 1897. Persönliche Erinnerungen eines Mitgliedes der Genossenschaft freiwilliger Krankenpfleger im Kriege. (Sonderabdruck aus «Das Rote Kreuz» XXIX Jahrgang Nr 11 und 13).

Schmaltz (von) Christian Aus dem Leben des Generalmajors von Schmaltz mit besonderer Berücksichtigung des Zuges nach Griechenland (Mit 7 Lichtdruckbildern und 9 Anlagen) Sonderabdruck aus den Darstellungen aus der Bayerischen Kriegs- und Heeresgeschichte Heft 20. München 1911 J. Lindauersehe Buchhandlung (Schöpping).

Schmidt Erich Jahrhundertfeier der Königlich Friedrich-Wilhelms-Universität zu Berlin. 10-12 Oktober 1910. Berlin. 1911.

Σιδερίδου Ξ. Α. Βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἐν Ἀρισσοῦ. Ἀνεγνώσθη ἐν συνεδρίῳ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Τμήματος τῆ 17ῆ Ἀπριλίου 1909 (Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος) Ἐπιτόμια ἐξ Ἀργυροπόλεως (Φουντουκλή) (Ἀνεγνώσθη ἐν συνεδρίῳ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Τμήματος, μὴν Ἰανουαρίου 1909).

Szűdeczky Béla I. Apafi Mihály Fejedelem Udvartartása. Első kötet Bor-nemisza Anna Gazdasági Naplói (1667-1690). Budapest. 1911 AM. Tud. Akadémia Könyvkiadóvatala.

Stöckle Albert Spätromische und byzantinische Zünfte. Untersuchungen zum sogenannten Ἐπαρχικῶν βελλίων Leos des Weisen (Klio Beiträge zur alten Geschichte. Neuntes Beiheft). Leipzig Dieterich'sche Verlagsbuchhandlung Th. Weicher. 1911

Struck Adolf. Mistra. Eine mittelalterliche Ruinenstadt. Streifblicke zur Geschichte und zu den Denkmälern des fränkisch-byzantinischen Zeitalters in Morea. Mit 76 Abbildungen und Planskizzen. Wien und Leipzig A. Hartleben's Verlag. 1910.

Triandaphyllidis Manolis Die Sprachfrage in Griechenland. Sonderabdruck aus den Süddeutschen Monatsheften. 1912 Januar.

Φλετούρη Ἰωάννη Σ. Περὶ τῶν ἐρωτήσεων κατὰ τὴν διδασκαλίαν. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον τῆς Β. Αὐλῆς Α. Παφτάνη. 1911.

Wiegand Theodor Erster vorläufiger Bericht über die Ausgrabungen in Samos. Aus dem Anhang zu den Abhandlungen der königl. Preuss. Akademie der Wissenschaften vom Jahre 1911. Mit einem Plan von A. von Gerkan und 7 Textbildern. Berlin 1911. Verlag der Königl. Akademie der Wissenschaften. In Kommission bei Georg Reimer.

Siebenter vorläufiger Bericht über die von den königlichen Museen in Milet und Didyma unternommenen Ausgrabungen. Aus dem Anhang zu den Abhandlungen der königl. Preuss. Akademie der Wissenschaften vom Jahre 1911. Mit 13 Tafeln und 16 Textbildern.

Berlin 1911. Verlag der königl. Akademie der Wissenschaften. In Kommission bei Georg Reimer.

Wenger Leopold Vorbericht über die Münchener byzantinischen Papyri (Sitzungsberichte der königlich Bayerischen Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-philologische und historische Klasse. Jahrgang 1911. 8. Abhandlung). Ἐν Μονάχῳ. 1911.

Westerblad Carl August Baro et ses dérivés dans les langues romanes. Thèse pour le doctorat. Upsal. 1910. Imprimerie Almqvist et Wiksell.

Χαριτωνίδου Ἰωσήφ Χ. Περὶ τῆς Λιθισιανῆς διαλέκτου. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σεράση. Ἐν Τραπεζοῦντι. 1911.

Χατζηναράκη Θρασυδούλου Κ. Μουσαίου τοῦ γραμματικοῦ τῶν καθ' Ἡρώ καὶ Λέανδρον Μετάφρασις ἐν στίχοις ὁμοιοκαταληκτοῖς. Ἐν Ἀθήναις. Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου. 1911.

Χατζιδάκι Γ. Ἰδε *Hatzidakis*.